

Liahona

Mga Pakigpulong sa Kinatibuk-ang Komperensya

Si Presidente Nelson Nagdapat sa mga Santos nga "Ipatigbabaw ang Dios Labaw sa Tanan"; Gipanghimaraut ang Diskriminasyon sa Kaliwatan

Mga Kausaban sa Pagpangulo
Gipahibalo diha sa Seventy, Presiding Bishopric

6 ka Bag-ong mga Templo Gipahibalo

Mga litrato: Lo Narváez, V Region, Chile; gisukip: Apia, Samoa

Tungod sa COVID-19, daghang mga miyembro sa Simbahan wala makahimo sa pagpundok diha sa mga meetinghouse aron motan-aw sa komperensya. Hinoon, ang mga kahimoan gisibya sa nasyonal ug rehiyonal nga mga estasyon sa telebisyon ug radyo sa sobra sa 50 ka nasud, nga naghimo sa komperensya nga matan-aw o mapaminaw sa potensyal nga tigtan-aw o tigpaminaw nga sobra sa 1.4 ka bilyon ka tawo.

Mga Sulod Nobyembre 2020

Volume 23 • Numero 11

Sabado sa Buntag nga Sesyon

- 6 Magpadayon
Presidente Russell M. Nelson
- 8 Kita Mosulay Kanila Dinhi
Elder David A. Bednar
- 12 Pagkahimong sama Kaniya
Elder Scott D. Whiting
- 15 Mata aron sa Pagtan-aw
Michelle D. Craig
- 18 Mga Kasingkasing Nabugkos diha sa Pagkamatarong ug Pagkahiusa
Elder Quentin L. Cook
- 22 Girekomendar ngadto sa Ginoo
Elder Ronald A. Rasband
- 26 Higugmaa ang Inyong mga Kaaway
Presidente Dallin H. Oaks

Sabado sa Hapon nga Sesyon

- 30 Pagpaluyo sa mga General Authority, mga Area Seventy, ug Kinatibuk-ang mga Opisyal
Presidente Henry B. Eyring
- 32 Maalimahon nga mga Katilingban
Elder D. Todd Christofferson
- 35 Pagkaplag og Kalipay diha kang Kristo
Steven J. Lund
- 38 Tanan nga mga Kanasuran, mga Kaliwatan, ug mga Pinulongan
Elder Gerrit W. Gong
- 42 Dihay Tinapay
Bishop W. Christopher Waddell
- 45 Ang Talagsaon nga Kanindot nga Gasa sa Anak
Elder Matthew S. Holland
- 48 Ang Kultura ni Kristo
Elder William K. Jackson
- 51 Ang Dios Mobuhat og Butang nga Dili Mahanduraw
Elder Dieter F. Uchtdorf

Kababayan-an nga Sesyon

- 55 Pinaagi sa Panaghiusa sa Pagbati Kita Makaangkon og Gahom sa Dios
Sharon Eubank
- 58 Imo na ang Sukli
Becky Craven
- 60 Ang Makaayo nga Gahum ni Jesukristo
Cristina B. Franco
- 67 Managsuon nga mga Babaye sa Zion
Presidente Henry B. Eyring
- 70 Sumalig Kamo
Presidente Dallin H. Oaks
- 73 Hangupon ang Umaabut uban sa Hugot nga Pagtuo
Presidente Russell M. Nelson

Dominggo sa Buntag nga Sesyon

- 77 Panagtukaw Kamo sa Tanang Panahon, ug Manag-ampo
Presidente M. Russell Ballard
- 80 Hilum, Hunong
Lisa L. Harkness
- 82 Pagtinguha kang Kristo sa Matag Hunahuna
Elder Ulisses Soares
- 86 Motuo ko sa mga Anghel
Elder Carlos A. Godoy
- 88 Kita Naghisgot kang Kristo
Elder Neil L. Andersen
- 92 Ipatigbabaw ang Dios Labaw sa Tanan
Presidente Russell M. Nelson

Dominggo sa Hapon nga Sesyon

- 96 Nasulayan, Napamatud-an, ug Nahashasan
Presidente Henry B. Eyring
- 99 Paniguroa nga ang Inyong Pagkamalahutayon Mahingpit, ug Ipha Kining Tanan nga Hingpit nga Kalipay!
Elder Jeremy R. Jaggi
- 102 Gipangga sa Ginoo
Elder Gary E. Stevenson
- 106 Pangayo, Pangita, ug Panuktok
Milton Camargo
- 109 Pagbuhat sa Kaangayan, Pagpakita sa Makanunayong Gugma, ug Pagkinabuhi diha sa Mapaubsanong Pakig-uban sa atong Dios
Elder Dale G. Renlund
- 112 Molahutay nga Gahum
Elder Kelly R. Johnson
- 115 Naghulat sa Ginoo
Elder Jeffrey R. Holland
- 118 Usa ka Bag-o nga Normal
Presidente Russell M. Nelson
- 64 Mga General Authority ug Kinatibuk-ang mga Opisyal sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw
- 120 Mga Balita sa Simbahan
- 127 *Dali, Sunod Kanako—* Pagkat-on gikan sa mga Mensahe sa Kinatibuk-ang Komperensya

Osaka, Japan

Ang Ika-190 nga Semiannual nga Kinatibuk-ang Komperensya

Sabado sa Buntag nga Sesyon, Oktubre 3, 2020

Conducting: Presidente Henry B. Eyring
Pangbukas nga Pag-ampo: Elder Patrick Kearon
Panapos nga Pag-ampo: Elder Juan A. Uceda
Ang musika gidalit sa Tabernacle Choir sa Temple Square*: “Mahangturon nga Kamatuoran,” *Mga Himno*, nu. 4; “Daygon ang Dios, nga Gamhanan,” *Mga Himno*, nu. 39, arr. Wilberg; “Gibati Ko ang Gugma sa Akong Manluluwas,” *Songbook sa mga Bata*, 42–43, arr. Cardon; “Duol, Kamo mga Anak sa Ginoo,” *Mga Himno*, nu. 29; “Nakabuhay Ba Ako og Maayo Karon?” *Mga Himno*, nu. 135–136, arr. Zabriskie; “Maghigugmaay,” *Songbook sa mga Bata*, 74, arr. Wilberg.

Sabado sa Hapon nga Sesyon, Oktubre 3, 2020

Conducting: Presidente Dallin H. Oaks
Pangbukas nga Pag-ampo: Elder J. Devn Cornish
Panapos nga Pag-ampo: Joy D. Jones
Ang musika gidalit sa lain-laing mga choir: “Paminaw, Tanang Kanasuran!” *Mga Himno*, nu. 164, arr. Schank; “Beautiful Savior,” *Children’s Songbook*, 62–63, arr. Kasen; “Lakaw Uban ang Hugot nga Pagtuo,” *Mga Himno*, nu. 163; “Unsa Kalig-on ang Tukuranan,” *Mga Himno*, nu. 44, arr. Ashby.

Kababayan-an nga Sesyon, Oktubre 3, 2020

Conducting: Bonnie H. Cordon
Pangbukas nga Pag-ampo: Liz Darger
Panapos nga Pag-ampo: Kathryn Reynolds
Ang musika gidalit sa lain-laing mga choir: “Mga Batan-on sa Zion,” *Mga Himno*, nu. 159, arr. Kasen; “Ako Anak sa Dios,” *Mga Himno*, nu. 189; “Gihigugma Ako sa Langitnong Amahan,” *Songbook sa mga Bata*, 16–17, arr. Staheli; “Dugang Kabalaan Hatagi Ako,” *Mga Himno*, nu. 77, arr. Goates.

Dominggo sa Buntag nga Sesyon, Oktubre 4, 2020

Conducting: Presidente Henry B. Eyring
Pangbukas nga Pag-ampo: Elder Randall K. Bennett
Panapos nga Pag-ampo: Elder Walter F. González
Ang musika gidalit sa Tabernacle Choir sa Temple Square: “Pagmata ug Bangon,” *Mga Himno*, nu. 8; “Padayon mga Santos,” *Mga Himno*, nu. 42, arr. Wilberg; “If the Savior Stood Beside Me,” DeFord, arr. Cardon; “Salamat, O Dios, sa Propeta,” *Mga Himno*, 13; “Ang Dios

Gugma,” *Mga Himno*, nu. 49, arr. Murphy; “For I Am Called by Thy Name,” Gates.

Dominggo sa Hapon nga Sesyon, Oktubre 4, 2020

Conducting: Presidente Dallin H. Oaks
Pangbukas nga Pag-ampo: Elder Paul V. Johnson
Panapos nga Pag-ampo: Jan E. Newman
Ang musika gidalit sa Tabernacle Choir sa Temple Square: “O Sulti, Unsa ang Kamatuoran?” *Mga Himno ug mga Awit sa mga Bata*, nu. 31, arr. Longhurst; “Softly and Tenderly,” Thompson, arr. Wilberg; “Giyahi Kami, Jehova,” *Mga Himno*, nu. 40; “Ang Dios Magauban Kanimo,” *Mga Himno*, nu. 90, arr. Wilberg.

* Ang musika alang sa matag sesyon, ubos sa direksyon sa lain-laing conductor ug mipakita og lain-laing organist, narekord na kaniadto.

Anaa nga mga Pakigpulong sa Komperensya

Aron ma-access ang mga pakigpulong sa kinatibuk-ang komperensya diha sa internet sa daghang pinulongan, bisitaha ang conference. ChurchofJesusChrist.org ug pagpili og pinulongan.

Ang mga pakigpulong anaa usab sa Gospel Library mobile app. Kasagaran sulod sa unom ka semana human sa kinatibuk-ang komperensya, ang Iningles nga video ug audio nga mga recording maanaa na sa mga sentro sa tigpang-apud-apod. Ang impormasyon sa kinatibuk-ang komperensya sa ma-access nga mga format para sa mga miyembro nga may kakulangan anaa sa disability.ChurchofJesusChrist.org.

Anaa sa Hapin

Gilitratohan ni Kweku Obeng sa Accra, Ghana.

Litrato sa Komperensya

Ang mga litrato diha sa Siyudad sa Salt Lake kinuha ni Cody Bell, Mason Coberly, John Lloyd, Leslie Nilsson, ug Dave Ward. Dugang nga paglitrato pinaagi ni Benson Arudo, Alexandre Borges, Nicolas Serey Bustamante, Clayton Chan, Randy Collier, Weston Colton, Maria Kaizaki, Julian Klemm, Ashlee Larsen, Greg Martinez, Joel Mawlam, Melanie Miza, Kweku Obeng, Sayaka Okubo, Margarita Pashkova, Aaron Thompson, Tiziano Pezzeti, Alice Price, Jonas Rebicki, ug Natalia Te'o.

Sugar City, Idaho, USA

NOBYEMBRE 2020 VOL. 23 NO. 11
LIAHONA 16726 853

INTERNASYONAL NGA MAGASIN SA SIMBAHAN NI JESUKRISTO
SA MGA SANTOS SA ULAHING MGA ADLAW

Ang Unang Kapangulohan: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks,
Henry B. Eyring

Ang Korum sa Napulong Duha ka mga Apostoles: M. Russell Ballard,
Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd
Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G.
Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Editor: Randy D. Funk

Mga Adviser: Becky Craven, Sharon Eubank, Cristina B. Franco, Walter F. González,
Larry S. Kacher, Jan E. Newman, Adrián Ochoa, Michael T. Ringwood, Vern P. Stanfill

Tigdumalang Direktor: Richard I. Heaton

Direktor sa mga Magasin sa Simbahan: Allan R. Loyborg

Business Manager: Garff Cannon

Tigdumalang Editor: Adam C. Olson

Luyo-luyo sa Tigdumalang Editor: Ryan Carr

Tig-abag sa Pagmantala: Enish C. Dávila

Pagsulat ug Pag-edit: David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton,
Garrett H. Garff, Jon Ryan Jensen, Aaron Johnston, Charlotte Larcabal, Michael R.
Morris, Eric B. Murdock, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy
Selu, Lori Fuller Sosa, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Direktor sa Art: Tadd R. Peterson

Desinyo: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott,
Thomas Child, Joshua Dennis, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan
Loftgren, Scott M. Mooy, Aleni Regehr, Mark W. Robison, K. Nicole Walkenhorst

Coordinator sa Intellectual Property: Collette Nebeker Aune

Tigdumalang sa Produksyon: Ammon Harris

Produksyon: Ira Glen Adair, Julie Burdett, José Chavez, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson,
Marissa M. Smith

Prepress: Joshua Dennis

Direktor sa Pag-impronta: Steven T. Lewis

Direktor sa Pagpang-apud-apod: Nelson Gonzalez

Paghubad: Shahlo Alinsug

Mailing address: Liahona, Fl. 23, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-
0023, USA.

Ipadala ang subskripsyon, mga pangutana, ug mga taho ngadto sa Dateline Philippines
sa Liahona, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Temple Drive, Greenmeadows
Subdivision, Quezon City 1110, Metro Manila, Philippines o sa P. O. Box 1505, Ortigas
Center, Emerald Avenue, Pasig 1600, Metro Manila, Philippines. Numero sa telepono
635-9183. Presyo sa subskripsyon sa Pilipinas, P48 matag tuig, P4.00 matag gula,
gawas sa mga espesyal nga isyu.

Sa pag-subscribe ug pag-renew sa magasin, bisitahi ang <http://store.ChurchofJesusChrist.org>.
Paliuhug ayaw kalimti sa pagbutang sa imong ward/branch isip address asa ipadala
ang imong subskripsyon.

Kon dunay mga pangutana mahitugod sa subskripsyon paliuhug tawag sa Church's
Global Service Center (GSC) sa 1800-8-680-3950 alang sa mga subscriber sa PLDT ug
Smart o 1800-1-441-0687 alang sa mga subscriber sa Globe.

Isumiter ang mga manuskrito ug mga pangutana online sa liahona.ChurchofJesusChrist.org.
Kon ipadala ngadto sa Liahona, 50 East North Temple Street, Fl. 23, Salt Lake City,
UT 84150-0023, USA; o i-e-mail sa: liahona@ChurchofJesusChrist.org

Ang Liahona (usa ka termino sa Basahon ni Mormon nga nagpasabut nga "kompas"
o "direktor") gimantala sa Albanian, Armenian, Bislama, Bulgarian, Cambodian,
Cebuano, Chinese, Chinese (simplified), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English,
Estonian, Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Indonesian,
Italian, Japanese, Kiribati, Korean, Latvian, Lithuanian, Malagasy, Marshallese,
Mongolian, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian,
Spanish, Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu, and
Vietnamese. (Ang kasagad magkalahi depende sa pinulongan.)

© 2020 pinaagi sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katugod gigahin. Gigamit sa
Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga may pagtugot.
Gimiprinta sa Estados Unidos sa Amerika ug sa Pilipinas.

Copyright nga impormasyon: Gawas kon sa laing paagi gipasabut, ang mga
indibidwal mahimong mokopya sa materyal gikan sa Liahona alang sa ilang
personal, dili pangkomersyo nga paggamit (lakip sa mga calling sa Simbahan). Kini
nga katugod mahimong kuhaon pag-usab sa bisan unsang panahon. Ang biswal
nga materyal dili mahimong kopyahan kon kini adunay mga pagdili diha sa linya sa
kredito sa maong artwork. Ang copyright nga mga pangutana kinahanglan ipadala
ngadto sa Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Fl. 5, Salt Lake City, UT
84150, USA; email: cor-intellectualproperty@ChurchofJesusChrist.org.

For Readers in the United States and Canada: November 2020 Vol. 23 No. 11.
LIAHONA (USPS 311-480) Cebuano (ISSN 1096-5114) is published monthly by The
Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT
84150. USA subscription price is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable
taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for
change of address. Include address label from a recent issue; old and new address
must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution
Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders
(Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste
Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY
FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O.
Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Apia, Samoa

Indeks sa Mamumulong

Andersen, Neil L., 88
Ballard, M. Russell, 77
Bednar, David A., 8
Camargo, Milton, 106
Christofferson, D. Todd, 32
Cook, Quentin L., 18
Craig, Michelle D., 15
Craven, Becky, 58
Eubank, Sharon, 55
Eyring, Henry B., 30, 67, 96
Franco, Cristina B., 60
Godoy, Carlos A., 86
Gong, Gerrit W., 38
Harkness, Lisa L., 80
Holland, Jeffrey R., 115
Holland, Matthew S., 45
Jackson, William K., 48
Jaggi, Jeremy R., 99
Johnson, Kelly R., 112
Lund, Steven J., 35
Nelson, Russell M., 6, 73, 92, 118
Oaks, Dallin H., 26, 70
Rasband, Ronald A., 22
Renlund, Dale G., 109
Soares, Ulisses, 82
Stevenson, Gary E., 102
Uchtdorf, Dieter F., 51
Waddell, W. Christopher, 42
Whiting, Scott D., 12

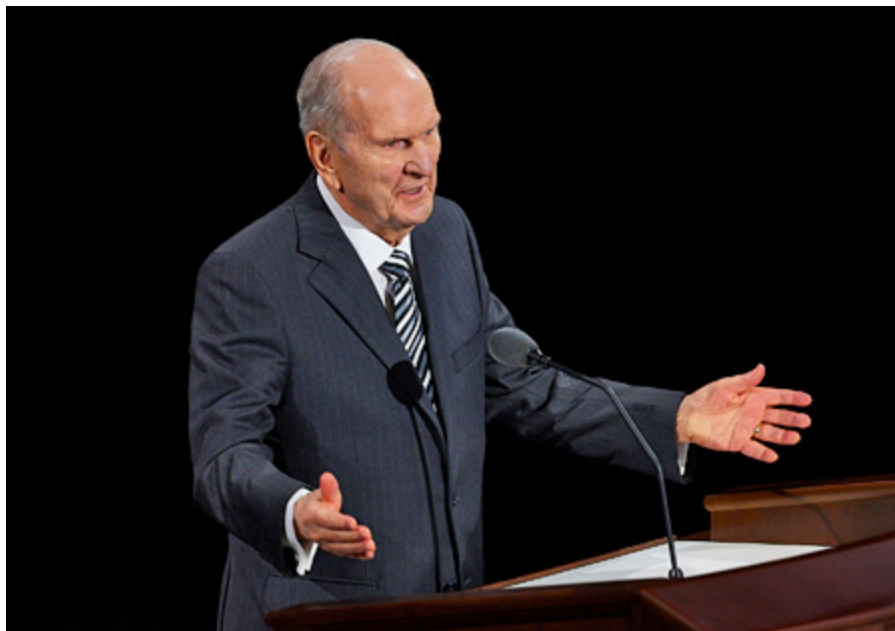
Indeks sa Hilisgutan

Anghel, mga, 86, 88
Balaod, mga, 26
Balay ni Israel, 92
Basahon ni Mormon, 38, 73
Buhat sa templo, 22
Dios nga Amahan, 38, 51, 92, 115
Diskriminasyon sa kaliwat, 26, 92
Gahum, 55, 77, 112
Giya, 77
Gugma, 15, 18, 26, 32, 38, 109
Hingpit nga kalipay, 35, 45, 70, 99
Hiyas, 32, 82
Hugot nga Pagtuo, 60, 73, 77, 80,
88, 99, 112, 115
Ikaduhang Pag-anhi, 67, 77, 88
Ikapulo, 42
Indibidwal nga bili, 15
Jesukristo, 6, 12, 15, 18, 26, 32,
35, 45, 48, 55, 58, 70, 80, 82,
88, 92, 96, 109, 112
Joseph Smith, 38, 55, 70, 73,
77, 96
Kababayen-an, 67, 70, 73
Kabataan ug Kabatan-onan, 35
Kabubut-on, 92
Kahadlok, 80
Kahayag ni Kristo, 32
Kalamboan sa Simbahan, 6
Kalinaw, 80
Kalisdanan, 6, 8, 38, 42, 45, 51,
60, 70, 77, 80, 96, 99, 102, 115
Kalooy, 55, 109
Kamalaumon, 118
Kamatuoran, 32
Kaputli, 82
Kasulatan, mga, 106
Katakus, 22
Kinaiyanhon nga tawo, 82
Konstitusyon sa U.S., 18, 26
Kultura, 48
Maayong mga buhat, 38
Misyonaryo nga buhat, 6, 38, 51
Mortalidad, 70
Ordinansa, mga, 22, 102
Pag-ampo, 77, 106

Pagbarug pinaagi sa
Pagpaningkamot sa
Kaugalingon, 42
Paghinulsol, 12, 45, 58, 60, 109
Pagkaayo, 45, 60
Pagkadisipulo, 15, 35, 88, 99, 118
Pagkakabig, 58, 86
Pagkakristiyanon, 88
Pagkamabination, 15, 55
Pagkamapainubsanon, 109
Pagkamasulundon, 22
Pagkamatarung, 18, 82
Pagkamatinud-anon, 8, 73, 96
Pagka-miyembro sa Simbahan, 38
Pagpadayag, 73
Pagpakigdait, 86
Pagpamatuod, 6
Pagpangalagad, 86, 102
Pagpangandam, 8, 42, 73
Pagpundok, 92
Pagtipig og pagkaon, 42
Pag-ula, 35, 45, 60, 88
Pailub, 99, 115
Pakigsaad, mga, 22, 58, 92, 112
Panagbingkil, 26
Panaghiusa, 18, 26, 55, 67
Panaglahi, 18
Panalangin, mga, 38, 51, 102,
106, 115, 118
Pasalig, 12
Personal nga kauswagan, 12, 58, 96
Personal nga pagpadayag, 106
Pioneer, mga, 70
Plano sa kaluwasan, 8, 32, 48, 70,
96, 115
Propesiya, 38
Propeta, mga, 42, 51
Publikasyon sa Simbahan, mga, 38
Relief Society, 55, 67
Sakramento, 35
Sala, 45, 82, 109
Security, 73
Teknolohiya, 51, 102
Templo, mga, 6, 22, 102, 112, 118
Tintasyon, 82
Zion, 18, 32, 55, 67

Mga importanting panghitabo sa Ika-190 nga Semiannual nga Kinatibuk-ang Komperensya

Taliwala sa pagkawalay kasiguroan, minilyon ka tawo ang nakakaplag og panahon sa kalinaw atol sa kinatibuk-ang komperensya nga gipahigayon niadtong Oktubre 3–4, 2020. Ang mga lider sa Simbahan mipatumong kanato ngadto ni Jesukristo uban sa mga mensahe sa panaghiusa ug gugma, paglaum ug pagkaayo, ug kalinaw diha sa balaan nga katuyoan.

Si Presidente Russell M. Nelson mitudlo kanato unsaon sa pag-angkon sa mga panalangin sa pagkahimong katawhan sa Dios.

“Samtang mopili kamo nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa inyong kinabuhi, inyong masinati alang sa inyong kaugalingon nga ang atong Dios ‘usa ka Dios sa mga milagro’ [Mormon 9:11].” —Presidente Russell M. Nelson (tan-awa sa pahina 92)

Daghang mamumulong ang naghigot bahin sa **personal nga paglambo** pinaagi sa pagsunod ni Jesukristo, pagsalig Kaniya, ug pagtugyan sa

atong kabubut-on ngadto sa Iyang kabubut-on.

“Samtang kita mapainubsanong moduol ngadto [ni Jesukristo], Siya modugang sa atong kapasidad sa pag-usab.” —Becky Craven (tan-awa sa pahina 58)

Sa makausa pa, ang **novel coronavirus** nakaapekto sa unsay atong nakita ug nadungog sa komperensya. Hinoon, uban sa dugang nga kasinatian miabut ang mas dakong panglantaw samtang ang mga mamumulong nakatutok dili lang sa paglaum apan usab sa mas dakong pagsabut sa plano sa Dios alang sa atong mahang-turong kalipay.

“Ang mga pasulit sa pagtungha dinhi sa mortalidad usa ka importanting elemento sa atong mahang-turon nga kauswagan. . . . Ako nag-ampo nga kita . . . nagkat-on og bililhong mga leksyon nga ang mahagitong mga kasinatian ra ang makatudlo kanato.” —Elder David A. Bednar (tan-awa sa pahina 8)

Tungod sa **sosyal nga kasamok** nga nakaapekto sa daghang bahin sa kalibutan, ang mga lider mipanghimaraut sa diskriminasyon ug kagubot. Mitawag sila kanato isip mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga mahimong usa diha sa pagkamatarung, makakaplag og panaghiusa diha sa pagkalain-lain, ug motabang sa pagtukod og moral ug mahigugmaon nga katilingban.

“Nagpuyo kita sa usa ka higayon sa kusog kaayo nga mga panagbahin. . . . Mahimo kita nga usa ka pwersa sa pagpalambo ug pagpanalangin sa kinatibuk-an sa katinglingban.” —Elder Quentin L. Cook (tan-awa sa pahina 18)

Samtang sination ninyo pag-usab ang komperensya pinaagi niini nga isyu, naglaum kami nga masinati usab ninyo ang paglaum ug inspirasyon nga inyong gibati sa unang higayon, ingon man sa pagkaangkon og bag-o nga mga panabut pinaagi sa inyong pagtuon sa umaabut nga mga bulan. ■

Guatemala City, Guatemala

Ni Presidente Russell M. Nelson
Presidente sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw

Magpadayon

Ang buhat sa Ginoo makanunayon nga magpadayon.

Akong minahal nga mga kaigsoonan, pagkadakong *kalipay* ang makig-uban kaninyo samtang magsugod kita sa ika-190 nga Semiannual nga Kinatibuk-ang Komperensya sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw. Ganahan kong makig-uban kaninyo sa inyong mga panimalay o kon asa man kamo aron magdungan sa pagpaminaw sa mga mensahe sa mga propeta, mga manalagna, ug mga tigpadayag ug ubang mga lider sa Simbahan.

Mapasalamaton kita alang sa mga teknolohiya nga nagtugot kanato nga makonektar isip usa ka dakong tibuok

kalibutan nga panagpundok sa mga disipulo ni Jesukristo. Ang Kinatibuk-ang komperensya sa miaging Abril gitan-aw sa mas daghang mga tawo kay sa bisan hain sa nag-una niini, ug dako ang among paglaum nga mahitabo kadto pag-usab.

Atol sa nangaging pipila ka bulan, usa ka tibuok kalibutan nga pandemya, bangis nga mga sunog sa kakahoyan, ug ubang natural nga mga kalamidad ang nakaapekto sa kalibutan. Nagbangutan ako uban sa matag usa kaninyo kinsa nawad-an og minahal atol niining panahona. Ug ako nag-ampo alang sa tanan nga kasamtangang nag-antus.

Sa samang higayon, ang buhat sa Ginoo makanunayon nga magpadayon. Taliwala sa sosyal nga pagpalayo, mga face mask, ug mga Zoom miting, nakakat-on kita og pipila ka butang nga lahi ug ang uban mas epektibo pa gani. Ang talagsaon nga panahon makahatag og talagsaon nga mga ganti.

Ang atong mga misyonaryo ug mga lider sa misyon nahimong matinguhaon, lig-on, ug talagsaon gayud. Bisin tuod kadaghanan sa mga misyonaryo kinahanglang mangita og bag-o, mamugnaon nga mga paagi sa paghimo sa ilang buhat, daghan nga mga misyon ang mireport nga nakahimo og *mas daghan* nga pagtudlo kay sa kaniadto.

Kita kinahanglan manira sa mga templo sa kasamtangan, ug ang ubang pipila ka konstruksyon nga mga proyekto sa makadiyot gidilatar usa, apan karon kining tanan magpadayon. Sa tuig 2020, kita makasugod sa pagtukod og 20 ka bag-ong templo!

Ang buhat sa family history milambo pag-ayo. Daghang bag-o nga mga ward ug mga stake ang natukod. Ug kami malipayon nga moreport nga ang Simbahan nakahatag og humanitarian nga tabang sa pandemya alang sa 895 ka mga proyekto diha sa 150 ka mga nasud.

Ang nagsaka nga gidaghanon sa mga nagtuon sa ebanghelyo dinha sa daghang mga panimalay miresulta sa mas lig-on nga mga pagpamatuod ug mga relasyon sa pamilya. Usa ka inahan ang misulat: “Kami mibati nga mas suod sa among mga anak ug mga apo karon nga kami magkapundok pinaagi sa Zoom matag Dominggo. Ang matag usa magbanus-banus og hatag sa ilang mga huna-huna bahin sa *Dali, Sunod Kanako*. Ang mga pag-ampo alang sa mga sakop sa among pamilya nausab tungod kay kami mas nakasabut kon unsay ilang panginahanglan.”

Ako nag-ampo nga kita isip usa ka katawhan naggamit niining talagsaon nga panahon sa paglambo sa espirituhanong paagi. Ania kita dinhi sa yuta aron pagasulayan, aron

Olmué, Valparaiso, Chile

makita kon kita mopili sa pagsunod ni Jesukristo, maghinulsol kanunay, aron makakat-on, ug mouswag. Ang atong mga espiritu nagtinguha nga mouswag. Ug kita labing makahimo niana pinaagi sa pagpabiling lig-on diha sa dalan sa pakigsaad.

Latas niining tanan, ang atong Langit-nong Amahan ug ang Iyang Anak, nga si Jesukristo, nahigugma kanato! Naghuhuna sila kanato! Sila ug ang balaan Nilang mga anghel nagbantay kanato.¹ Ako nasayud nga kana tinuod.

Samtang kita nagpundok aron maminaw sa mga pulong nga ang Ginoo midasig sa Iyang mga sulu-goon sa paghatag, dapiton ko kamo sa pagpamalandong og usa ka saad nga gihimo sa Ginoo. Siya mipahayag “*bisan kinsa ang motinguha* mahimo nga mosagop diha sa pulong sa Dios, diin buhi ug gamhanan, nga mobuak sa kinahiladman sa tanan nga mga kaigmat . . . ug sa mga pagpanghaylo sa yawa, ug modala sa [disipulo] ni Kristo diha sa

higpit ug pig-ot nga agianan.”²

Ako nag-ampo nga kamo *mopili* sa paghupot sa pulong sa Dios ingon nga kini gipahayag atol niining kinatibuk-ang komperensya. Ug ako nag-ampo nga hinaut inyong mabati ang hingpit nga gugma sa Ginoo alang kaninyo,³ sa sagrado nga ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 84:88.
2. Helaman 3:29.
3. Tan-awa sa 2 Nephi 1:15.

Ni Elder David A. Bednar
 Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

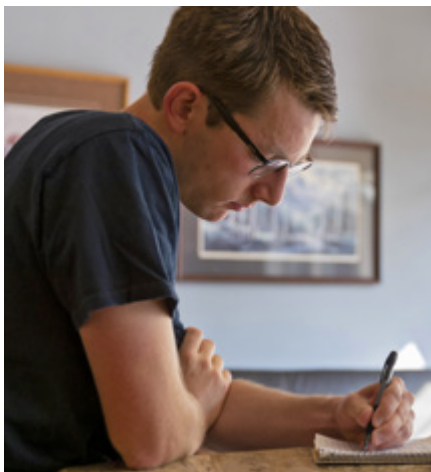
Kita Mosulay Kanila Dinhi (Abraham 3:25)

Karon mao ang panahon nga mangandam ug mapamatud-an ang atong kaugalingon nga andam ug makahimo sa tanang butang bisan unsa nga isugo sa Dios kanato.

Nag-ampo ako alang sa tabang sa Espiritu Santo alang kanatong tanan samtang ako mopaambit og mga hunahuna ug mga pagbati nga miabut sa akong hunahuna ug kasingkasing agig pagpangandam alang niining kinatibuk-ang komperensya.

Ang Kaimportante sa mga Pasulit

Kapin sa duha ka dekada sa wala pa ang akong tawag sa full-time nga pagserbisyo sa Simbahan, nagtrabaho

Provo, Utah, USA

ko isip usa ka magtutudlo sa unibersidad ug administrador. Ang akong nag-unang responsibilidad isip magtutudlo mao ang pagtabang sa mga estudyante nga makat-on sa ilang kaugalingon. Ug usa ka importanting elemento sa akong trabaho mao ang paghimo, paggrado, ug paghatag og feedback bahin sa unsay nabuhat sa estudyante diha sa mga pasulit. Sa inyo nang nahibaloan gikan sa personal nga kasinatian, ang mga pasulit sagad dili kanang bahin sa proseso sa pagkat-on nga gusto kaayo sa mga estudyante!

Apan ang panagsang mga pasulit importante gayud sa pagkat-on. Ang epektibong pasulit makatabang nato sa pagtandi sa unsay atong kinahanglang masayran sa unsay aktwal natong nasayran bahin sa pihong hilisgutan; nakahatag usab kini og sumbanan diin kita makatimbang-timbang sa atong pagkat-on ug paglambo.

Sa samang paagi, ang mga pasulit sa pagtungha dinhi sa mortalidad usa ka importanting elemento sa atong mahangturon nga kauswagan. Hinoon, makapaikag, nga ang pulong *pasulit* dili makita bisan kausa sa mga

teksto sa sumbanan nga mga basahon sa Iningles. Hinoon, ang mga pulong sama sa *usisaha*, *susiha*, ug *sulayan* maoy gigamit sa paghulagway sa lainlaing sumbanan sa tukmang pagpakita sa atong espirituhanong kahibalo, pagsabut, ug debosyon sa mahangturon plano sa kalipay sa atong Langitnong Amahan ug sa atong kapasidad sa pagtinguha sa mga panalagin sa Pag-ula sa Manluluwas.

Siya nga mipasiugda sa plano sa kaluwasan mihulagway sa tumong gayud sa atong mortal nga pagsulay gamit ang mga pulong *sulayi*, *susiha*, ug *usisaha* sa karaan ug bag-ong kasulatan. “Ug kita *mosulay* kanila dinhi, aron pagsuta kon sila mobuhat ba sa tanan nga mga butang bisan unsa ang isugo sa Ginoo nga ilang Dios ngadto kanila.”¹

Hunahunaa kining pangamuyo sa Salmista nga si David:

“*Susiha* ako, O Ginoo, ug *sulayi* ako; *usisaha* ang akong mga tinguha ug mga hunahuna.

“Ang gugma mong walay paglubad nag-uban kanako: ug nagmatinumanon gayud ako kanimo.”²

Ug ang Ginoo mipahayag niadtong 1833, “Busa, ayaw kahadlok sa inyong mga kaaway, kay Ako mitakda sa akong kasingkasing, nag-ingon ang Ginoo, nga Ako *mosulay* kaninyo sa tanan nga mga butang, kon kamo motuman ba sa akong pakigsaad, bisan ngadto sa kamatayon, aron kamo makita nga takus.”³

Pagsulay ug Pag-usisa sa Kasamtangang Panahon

Ang tuig 2020 nahimong namarkahan, sa usa ka bahin, tungod sa global nga pandemya nga misulay, misusi, ug miusisa kanato sa daghang paagi. Ako nag-ampo nga kita isip mga indibidwal ug mga pamilya nagkat-on og bililhong mga leksyon nga ang mahagitong mga kasinatian ra ang makatudlo kanato. Manghinaut usab ako nga kitang tanan mas hingpit nga moila sa “pagkagamhanan sa Dios” ug sa kamatuoran nga “siya nagpahinguod sa [atong] mga kasakit alang sa [atong] kaayohan.”⁴

Santo Domingo, Dominican Republic

Ang duha ka nag-unang baruganan nga makagiya ug makapalig-on nato samtang kita mag-atubang og mga kahimtang nga mosulay ug mousisa sa atong kinabuhi, bisan unsa man kini: (1) ang baruganan sa pagpangandam, ug (2) ang baruganan sa pagpadayon sa unahan uban ang pagkamakanunayon kang Kristo.

Pagsulay ug Pagpangandam

Isip mga disipulo sa Manluluwas, kita gisugo nga *“andama ang matag butang nga kinahanglanon; ug pagtukod og usa ka balay, gani usa ka balay sa pag-ampo, usa ka balay sa pagpuasa, usa ka balay sa hugot nga pagtuo, usa ka balay sa pagtulun-an, usa ka balay sa himaya, usa ka balay sa kahusay, usa ka balay sa Dios.”*⁵

Kita gisaaran usab nga, “Kon kamo andam dili kamo mahadlok.

“Ug nga kamo unta makalingkawas sa gahum sa kaaway, ug pagapundukon ngari kanako ang matarung nga mga katawhan, nga walay mansa ug walay sala.”⁶

Kining mga kasulatan naghatag og hingpit nga suporta alang sa pag-organisar ug pag-andam sa atong kinabuhi ug mga panimalay sa temporal

ug sa espirituhanong paagi. Ang atong mga paningkamot sa pagpangandam alang sa mga kasinatian nga mosulay sa mortalidad kinahanglang magsunod sa ehemplo sa Manluluwas nga sa inamay nga paagi “mitubo sa lawas ug sa kinaadman ug gikahimut-an siya sa Dios ug sa mga tawo”⁷—usa ka hiniwang pagbalanse sa intelektwal, pisikal, espiritwal, ug sosyal nga kaandam.

Sa usa ka hapon pipila ka bulan ang milabay, si Susan ug ako miimbentaryo sa among tinipigang pagkaon ug sa mga kasangkapan sa emerhensiya. Nianang panahona, ang COVID-19 paspas kaayong mikatap, ug ang sunod-sunod nga linog mitay-og sa among balay sa Utah. Gipaningkamutan namo sa labing sayo pa sa among kaminyoon ang pagsunod sa propetikanhong tambag bahin sa pagpangandam sa wala malantawing mga hagit, mao nga ang “pagsusi” sa among kahimtang sa pagkaandam taliwala sa virus ug mga linog ingon og maayo ug tukmang butang nga buhaton. Gusto namong mahibaloan kon unsa kami kaandam niining wala gipahibalo nga mga pagsulay.

Daghan ang among nakat-unan. Sa daghang aspeto, ang among buhat sa pagpangandam igo lang. Sa ubang

mga aspeto, hinoon, nagkinahanglan nga palambuon tungod kay wala namo mabantayi ug matubag ang partikular nga mga panginahanglan sa tukma nga panahon.

Nangatawa usab kami og maayo. Nadiskubrihan namo, pananglitan, nga may butang sulod sa aparador nga anaa sa among tipiganan sa pagkaon sa pipila na ka mga dekada. Sa pagkatinuod, nahadlok kaming moabli ug mohiling sa pipila sa mga sudlanan sa kahadlok nga makabuhi ang laing global nga pandemya! Apan ikalipay ninyong masayran nga among nalabay sa tukmang paagi ang nangahupas nga mga butang, ug kanang makadaut sa panglawas sa kalibutan natangtang.

Pipila sa mga miyembro sa Simbahan mipahayag nga ang mga plano ug mga suplay nga pang-emerhensiya, pagtipig og pagkaon, ug mga 72-hour kit dili na tingali importante tungod kay ang mga Kaigsoonan wala na maghisgot kaayo karong bag-ohay ug sa may kalabutang hilisgutan diha sa kinatibuk-ang komperensiya. Apan ang gibalik-balik nga mga pahimangnon sa pagpangandam gipahayag sa mga lider sa Simbahan sulod sa mga dekada. Ang kamakanunayon sa propetikanhong tambag paglabay sa panahon makamugna og usa ka mas lanog nga pasidaan kay sa kausa lang nga pagpahibalo.

Ingon usab ang mahagiton nga mga panahon makapadayag sa

Munich, Germany

Guatemala City, Guatemala

kakulang sa temporal nga pagkaandam, busa, mao usab, ang sakit sa kawalay pagpakabana ug kaikag sa espirital nga butang makapahamtang sa labing makadaut nga mga epekto atol sa lisud nga mga pagsulay. Kita nakat-on, pananglitan, diha sa samingay sa napulo ka birhen nga naglangay-langay sa pagpangandam nga misangpot sa dili malampuson nga pagsulay. Hinumdumi kon sa unsang paagi ang lima ka danghag nga birhen napakyas sa tukmang pagpangandam alang sa pasulit nga gihatag ngadto nila sa adlaw sa pag-abut sa Pamanhonon.

“Ang mga danghag nagdala sa ilang mga suga, apan wala magtagana og lana nga igdudugang:

“Samtang ang mga maalamon nagdala’g mga sudlanan nga puno sa lana uban sa ilang mga suga. . . .

“Tungang gabii na kadto sa dihang milanog ang usa ka singgit, ‘Ania na ang pamanhonon! Dali kamo ug sugata siya.

“Nangmata ang tanang birhen ug giandam nila ang ilang mga suga.

“Unya ang mga danghag miingon sa mga maalamon, ‘Hatagi kamig diyutay sa inyong lana, kay hapit na mangapalong ang among mga suga.

“Apan ang mga maalamon mitubag, ‘Ayaw! Dili na paigo ang lana kon manghatag pa kami kaninyo. Lakaw hinuon kamo sa tindahan ug pagpalit kamog inyo.

“Ug samtang nangadto sila sa pagpamalit, miabut ang pamanhonon; ug silang mga andam misulod uban kaniya ngadto sa kombira sa kasal: ug gisirhan ang pultahan.

“Unya miabut ang ubang mga birhen ug misangpit sila, Senyor, Senyor, pasudla kami”⁸

“Apan ang pamanhonon mitubag, ‘Wala ako makaila kaninyo.”⁹

Niini hinuon nga pagsulay, ang lima ka danghag nga birhen nasusi ang ilang kaugalingon nga namati lamang ug wala motuman sa pulong.¹⁰

Ako adunay higala nga usa ka kugihan kaayo nga estudyante sa abogasiya. Panahon sa tingklase sa usa ka semester, si Sam migahin og oras kada adlaw sa pagribyu, pag-summarize, ug pagkat-on gikan sa iyang mga sinulat alang sa matag kurso nga siya na-enrol. Misunod siya sa samang sumbanan alang sa tanan niyang mga klase sa katapusan sa kada semana ug kada bulan. Ang iyang pamaagi nakapahimo niya nga makat-on sa balaod ug dili lang basta magmemorya sa mga detalye. Ug samtang nagsingabut ang katapusang mga pasulit, andam na si Sam. Gani, iyang nakita nga ang katapusang pasulit nahimong dili kaayo makapaugas nga bahin sa iyang legal nga pagbansay. Epektibo ug tukma sa panahon nga pagpangandam

ang mag-una sa malampuson nga pagsulay.

Ang pamaagi ni Sam sa iyang legal nga edukasyon naghatag og gibug-aton sa usa sa nag-unang sumbanan sa Ginoo alang sa kalamboan ug pag-uswag. “Sa ingon miingon ang Ginoo ang Dios: Ako mopadayag ngadto sa mga katawhan og pagtulun-an human sa usa ka pagtulun-an, lagda human sa usa ka lagda, diyutay dinhi ug diyutay didto; ug bulahan kadto kinsa mopatalinghug ngari sa akong mga lagda, ug maminaw ngari sa akong mga tambag, kay sila makakat-on og kaalam; kay ngadto kaniya nga modawat Ako mohatag og dugang pa.”¹¹

Akong dapiton ang matag usa kanato nga “hunahunaa ang [atong] mga kahimtang”¹² ug susihon ang [atong] kaugalingon sa pagsuta kon [kita] nagapadayon ba sa [atong] pagtuo; [ug] sulayan ang [atong] kaugalingon.”¹³ Unsa ang atong nakat-unan atol niing bag-ohay nga mga bulan sa mga kausaban sa kinabuhi ug mga restriksyon? Unsa ang atong kinahanglan palamboon sa atong mga kinabuhi sa espirital, pisikal, sosyal, emosyonal, ug intelektwal? Karon mao ang panahon nga mangandam ug mapamatud-an ang atong kaugalingon nga andam ug makahimo sa tanang butang bisan unsa nga isugo sa Dios kanato.

Pagsulay ug Pagpadayon sa Unahan

Usa ka higayon mitambong ko og lubong sa usa ka batan-ong misyonaryo nga namatay sa usa ka aksidente. Ang amahan sa misyonaryo namulong diha sa lubong ug mihulagway sa kasubo sa wala damha nga mortal nga panagbulag sa minahal nga anak. Dayag niyang gipahayag nga siya mismo wala makasabut sa mga rason o sa tayming sa ingon nga panghitabo. Apan ako kanunayng mahinumdom niining buotan nga tawo nga namahayag usab nga siya nasayud nga ang Dios nasayud sa mga rason ug sa tayming sa pagtaliwan sa iyang anak—ug kana igo na alang kaniya. Misulti siya sa kongregasyon nga siya ug ang iyang pamilya, bisan og magul-anon,

mamaayo ra; ang ilang mga pagpamatuod nagpabilin nga lig-on ug makanunayon. Gitapos niya ang iyang pakigpulong niini nga pamahayag, “Gusto kong masayud kamo nga kon kabahin na sa ebanghelyo ni Jesukristo, ang tanan sa among pamilya masaligon. Kaming tanan masaligon.”

Bisan ang pagkawala sa usa ka minahal sakit kaayo ug lisud, ang mga sakop niining maisugon nga pamilya sa espirituhanong paagi andam na sa pagsulay nga sila makakat-on sa mga leksyon nga adunay mahangturong kamahinungdanon pinaagi sa mga butang nga ilang giantus.¹⁴

Ang kamatinud-anon dili kabuang o panatisismo. Hinoon, kini mao ang pagbutang sa atong pagsalig diha ni Jesukristo isip atong Manluluwas, sa Iyang ngalan, ug sa Iyang mga saad. Kon kita “mopadayon sa unahan uban ang pagkamakanunayon kang Kristo, magbaton sa usa ka hingpit nga kaha-yag sa paglaum, ug usa ka gugma sa Dios ug sa tanan nga mga tawo,”¹⁵ kita mapanalanginan uban sa usa ka mahangturon nga panglantaw nga molungtad lapas sa atong limitado nga mortal nga kapasidad. Makahimo kita nga “magpundok, ug mobarug diha sa balaan nga mga dapit”¹⁶ ug “ayaw pagbalhin, hangtud ang adlaw sa Ginoo moabut.”¹⁷

Samtang nagserbisyo ko isip presidente sa Brigham Young University–Idaho, si Elder Jeffrey R. Holland miadto sa eskwelahan niadtong Disyembre 1998 aron mamulong sa usa sa among sinemanang debosyonal. Si Susan ug ako midapit sa usa ka grupo sa mga estudyante sa pagpakigkita ug pakig-istorya uban ni Elder Holland sa

dili pa siya mohatag sa iyang mensahe. Sa naghinapus na ang among panag-uban, nangutana ko ni Elder Holland, “Kon makatudlo ka og usa ka butang niining mga estudyante, unsa man kini?”

Siya mitubag:

“Kita nakasaksi og mas dakong kalihokan sa pagpili sa usa sa duha ka nagsumpaking mga butang. Ang mga opsyon sa pagpili nga magpataliwala wagtangon na gikan kanato isip mga Santos sa Ulahing mga Adlaw. Ang pagpili sa taliwala walaon na.

“Kon ikaw mopaundayon sa sulog sa sapa, moabut gyud ka sa laing dapit. Simple lang nga madala ka kon asa ka dalhon sa sulog. Ang pagnutot, pagpaundayon, pagpadala sa uban dili magsilbi.

“Kinahanglan gayud nga mohimo og pagpili. Ang dili pagpili usa na ka pagpili. Pagkat-on sa pagpili karon.”

Ang pamahayag ni Elder Holland mahitungod sa nagkataas nga pagpili sa usa sa duha ka nagsumpaking mga butang napamatud-an nga propetikanhon pinaagi sa katilingbanong mga uso ug mga panghitabo sa 22 ka tuig sukad sa iyang pagtubag sa akong pangutana. Nanagna sa nagkalapad nga kasungian tali sa mga pamaagi sa Ginoo ug sa kalibutan, si Elder Holland mipasidaan nga ang pagkacomportable sa gipahiuli nga Simbahan samtang nalambigit sa kalibutanong butang paspas na mahanaw. Kining sulugoon sa Ginoo nag-awhag sa batan-ong katawhan sa pagpili, pag-andam, ug mahimong mahalaron nga mga disipulo sa Manluluwas. Nagtabang siya kanila sa pag-andam ug pagpadayon sa

unahan ug pinaagi sa mga kasinatian nga mosulay, mosusi, ug mousisa sa ilang kinabuhi.

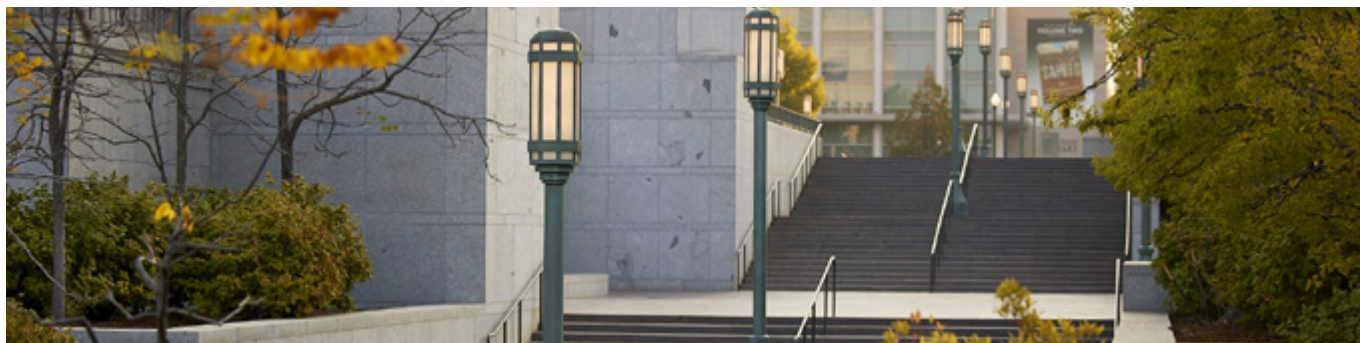
Saad ug Pagpamatuod

Ang proseso sa pagsulay sa atong kaugalingon usa ka sukaranang bahin sa mahinungdanong plano sa kalipay sa Langitnong Amahan. Ako mosaad nga samtang kita mangandam ug mopadayon sa unahan uban sa hugot nga pagtuo diha sa Manluluwas, kitang tanan makadawat sa samang grado sa katapusang pasulit sa mortalidad: “Maayong pagkabuhat, maayo ug kasaligan nga ulipon: sa diyutay kasaligan ka diay, sa daghan pagapiyalan ko ikaw: dumuyog ka sa kalipay sa imong agalon.”¹⁸

Ako mosaksi nga ang Dios ang Amahan sa Kahangturan mao ang atong Amahan. Si Jesukristo mao ang Iyang Bugtong Anak ug buhi nga Anak, atong Manluluwas ug Manunubos. Niining mga kamatuoran malipayon akong mopamatuod sa sagradong ngalan ni Ginoong Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Abraham 3:25.
2. Salmo 26:2–3.
3. Doktrina ug mga Pakigsaad 98:14.
4. 2 Nephi 2:2.
5. Doktrina ug mga Pakigsaad 88:119.
6. Doktrina ug mga Pakigsaad 38:30–31.
7. Lucas 2:52.
8. Mateo 25:3–4, 6–11.
9. Joseph Smith Translation, Mateo 25:12.
10. Tan-awa sa Santiago 1:22–25.
11. 2 Nephi 28:30.
12. Hageo 1:5, 7.
13. 2 Mga Taga-Corinto 13:5.
14. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 105:6.
15. 2 Nephi 31:20.
16. Doktrina ug mga Pakigsaad 101:22.
17. Doktrina ug mga Pakigsaad 87:8.
18. Mateo 25:21.

Ni Elder Scott D. Whiting
Sa Seventy

Pagkahimong sama Kaniya

Pinaagi lamang sa balaanong tabang sa Manluluwas nga kitang tanan mouswag ngadto sa pagkahimong sama Kaniya.

Bisan sa usa ka tawo nga nagtuon og maayo sa kinabuhi ug pangalagad ni Jesukristo, ang pahimangno sa Manluluwas nga mahimong “gani sama nga Ako mao”¹ lisud ug morag dili makabot. Tingali sama ra mo nako—nahibalo kaayo sa inyong mga sayop ug kapakyasan, mao nga siguro alang ninyo mas komportable ang paglakaw sa walay tungason ug patag ra. “Sigurado, kining pagtulun-an dili praktikal ug sobra ra kaayo,” mangatarungan kita samtang komportable nga mopili sa kinasayunan, sa ingon gamay ra og buhaton sa gikinahanglan nga kausaban.

Apan unsa kaha kon ang pagkahimo “gani sama nga [Siya mao]” dili pasumbingay, bisan sa atong mortal nga kahimtang? Unsa kaha kon kini, sa usa ka bahin, makab-ot niini nga kinabuhi ug, sa pagkatinuod, usa ka gikinahanglan aron makauban Siya pag-usab? Unsa kaha kon ang “gani sama nga Ako mao” tukma ug mao gayud ang gipasabut sa Manluluwas? Nan unsa man? Unsa nga matang sa paningkamot ang andam natong ihatag aron madapit ang Iyang milagrusong gahum sa atong kinabuhi aron atong mausab ang ato mismong kinaiya?

Si Elder Neal A. Maxwell nagtudlo: “Samtang mamalandong kita nga gisugo ni Jesus nga mahimong sama Kaniya, nakasabut kita nga ang atong kasamtangang kahimtang mao nga dili kita ingon nga dautan, apan, hinoon, ang atong kahimtang mao nga hilabihan kita ka dili sinsero ug kulang kaayo sa kadasig alang sa Iyang kawasa—nga mao usab ang atong kawasa! Kita nagdayeg Kaniya apan panagsa ra mosunod Kaniya.”² Usa ka batan-ong ministro, si Charles M. Sheldon, mipahayag og susamang mga sentimento niini nga paagi: “Ang atong pagka-Kristiyano ganahan kaayo og sayon ug komportable nga dili na gustong mobuhat og lisud ug mag-antus.”³

Gani, ang tanan ubos sa mando nga mahimong sama Kaniya, ingon nga si Jesukristo nahimong sama sa Amahan.⁴ Sa atong pag-uswag, mahimo kitang mas kompleto, hingpit, ug napalambo og maayo.⁵ Ang maong pagtulun-an wala gibase sa bisan unsang mga doktrina sa usa ka sekta apan direktang nagagikan sa Agalon Mismo. Kini ang paagi sa pagpakabuhi, pagpakig-istorya sa uban, ug pagpalambo sa mga relasyon. Sa pagkatinuod, walay laing paagi sa pag-ayo sa mga samad sa naguba nga mga relasyon o nabahin-bahin nga katilingban kay sa ang matag usa kanato hingpit nga mosunod sa Prinsipe sa Kalinaw.⁶

Atong ikonsiderar unsaon pagsugod ang usa ka mahunahunaon ug tinuyo nga paningkamot nga mahimong sama Kaniya pinaagi sa pag-angkon sa mismong mga hiyas ni Jesukristo.

Modesisyon ug Mopasalig

Pipila ka tuig nang milabay, ang akong asawa ug ako nagbarug sa sinugdanan sa agianan sa kinatas-ang bukid sa Japan, ang Mount Fuji. Sa pagsugod namo sa among pagtungas mitan-aw mi sa tumoy didto sa layo ug naghunahuna kon makaabut ba mi didto.

Sa among pagpadayon, ang kakapoy, sakit nga kaunuran, ug ang mga epekto sa kataas miresulta na. Sa among hunahuna, importante alang namo nga tutokan lamang ang sunod nga lakang. Moingon mi, “Siguro

Orem, Utah, USA

dili dayon ko makaabut sa ibabaw, apan mahimo nako kining sunod nga lakang karon dayon.” Paglabay sa panahon ang lisud nga buluhaton sa katapusan makab-ot ra—usa ka lakang human sa laing lakang.

Ang unang lakang diha niini nga dalan aron mahimong sama ni Jesu-kristo mao ang pagbaton og tinguha sa pagbuhat sa ingon. Ang pagsabut sa pahimangno nga mahimong sama Kaniya maayo, apan kana nga pagsabut kinahanglang ubanan sa lig-ong tinguha nga mousab sa atong kaugalingon, usa ka lakang matag higayon, lapas sa kinaiyanhon nga tawo.⁷ Aron mapalambo ang tinguha, kinahanglan gayud kitang masayud kon kinsa si Jesukristo. Kinahanglan gayud kitang masayud bahin sa Iyang kinaiya,⁸ ug kinahanglan gayud kitang motan-aw sa Iyang mga hiyas diha sa kasulatan, mga tulumanon sa pag-simba, ug ubang balaang mga dapit. Kon magsugod kita sa pagkasayud og dugang bahin Kaniya, atong makita ang Iyang mga hiyas diha sa uban. Makadasig kini kanato sa atong kaugalingong paningkamot, kay kon ang uban makakab-ot sa pipila ka paagi sa Iyang mga hiyas, mao usab kita.

Kon matinuoron kita sa atong kaugalingon, ang Kahayag ni Kristo⁹ sa sulod kanato nag-aghat nato nga layo pa kita kon itandi sa atong gitinguha nga kinaiya sa Manluluwas.¹⁰ Ang maong kamatinuoron mahinungdanon kon gusto kitang mouswag sa pagkahimong sama Kaniya. Sa pagkatinuod, ang pagkamatinuoron mao ang usa sa Iyang mga hiyas.

Karon, kanato kinsa maisugon mahimong mokonsiderar sa pagpangutana sa usa ka kasaligan nga sakop sa pamilya, kapikas, higala, o espirituhanong lider kon unsa nga hiyas ni Jesukristo ang atong gikinahanglan—ug kinahanglang andamon nato ang atong kaugalingon alang sa tubag! Usahay makita nato sa katawanan nga mga salamin nga mas modako o mas moniwang kita tan-awon kay sa kon unsa gayud kita.

Ang kasaligan nga mga higala ug pamilya makatabang kanato nga

makita ang atong kaugalingon sa tukmang paagi, apan bisan sila, gusto man nila nga magmahigugmaon ug magmatinabangon, makakita sa mga butang sa dili perpekto nga paagi. Isip resulta, mahinungdanon nga mangayo usab kita sa atong mahigugmaong Langitnong Amahan kon unsay atong gikinahanglan ug kon asa nato angayang itutok ang atong mga paningkamot. Siya adunay hingpit nga pagsabut kanato ug mahigugmaong mopakita kanato sa atong kahuyang.¹¹ Tingali inyong mahibaloan nga magkinahanglan kamo og mas dako nga pailub, kamapainubsanon, gugmang putli, gugma, paglaum, kakugi, o kamasulundon, sa paghingalan og pipila.¹²

Dili pa kaayo dugay, ako adunay kasinatian nga makapadasig sa kalag sa dihang usa ka mahigugmaong lider sa Simbahan mihimo og direkta kaayo nga sugyot nga akong mapalambo ang usa ka piho nga hiyas. Gibuhat niya kana sa mahigugmaong paagi. Niana nga gabii, gipaambit nako

kini nga kasinatian ngadto sa akong asawa. Mahigugmaon siyang miuyon sa sugyot sa lider. Ang Espiritu Santo mikumpirmar ngari nako nga ang ilang tambag gikan sa usa ka mahigugmaong Langitnong Amahan.

Makatabang usab nga matinuorong mokompleto sa kalihokan kabahin sa hiyas diha sa kapitulo 6 sa *Isangyaw ang Akong Ebanghelyo*.¹³

Sa higayon nga makahimo na kamo og matinuorong pagsuta ug makahukom nga magsugod sa pagtunas sa bukid, kinahanglan kamong maghinulsol. Si Presidente Russell M. Nelson mahigugmaong nagtudlo: “Kon kita mopili nga maghinulsol, kita mopili nga mag-usab! Atong gitugutan ang Manluluwas nga mousab kanato ngadto sa labing maayo nga bersyon sa atong mga kaugalingon. Kita mopili nga molambo sa espirituhanon nga paagi ug makadawat sa hingpit nga kalipay—ang hingpit nga kalipay sa katubsanon diha Kaniya. Kon kita mopili nga maghinulsol, kita mopili nga mas mahisama ni Jesukristo.”¹⁴

Ang pagkahimong sama ni Jesukristo magkinahanglan og pag-usab sa atong mga kasingkasing ug mga hunahuna, sa pagkatinuod, sa atong kinaiya mismo, ug ang pagbuhat sa ingon posible lamang pinaagi sa makaluwas nga grasya ni Jesukristo.¹⁵

Hibaloi ug Lihuka

Karon nga nakahukom na kamo nga mag-usab ug maghinulsol ug nagtinguha og giya pinaagi sa pagampo, matinud-anong mamalandong, ug posible nga makigtambag sa uban, kinahanglan kamong mopili og usa ka hiyas nga piho gayud ninyong tutokan. Kinahanglan kamong mopasalig sa pagpakita og makahuluganon paningkamot. Kining mga hiyas dili moabut sa sayon ug dali nga paagi, apan pinaagi sa Iyang grasya anam-anam kining moabut samtang naningkamot og maayo aron makab-ot kini.

Ang Kristohanong mga hiyas nga gasa gikan sa mahigugmaong Langitnong Amahan sa pagpanalangin kanato ug niadtong anaa sa atong palibot. Busa, ang atong mga paningkamot

nga maangkon kining mga hiyas magkinahanglan og kinasingsing nga mga pangamuyo alang sa Iyang balaanong tabang. Kon magtinguha kita niining mga gasa aron mas makaserbisyo sa uban, Siya mopanalangin kanato sa atong mga paningkamot. Ang hinakog nga pagtinguha sa usa ka gasa gikan sa Dios mosangput sa kasagmuyo ug pagkapakyas.

Pinaagi sa pagtutok og maayo sa usa ka gikinahanglan nga hiyas, sa inyong pag-uswag sa pag-angkon niana nga hiyas, magsugod usab kamo sa pag-angkon sa ubang mga hiyas. Ang tawo nga nagtutok og maayo sa gugmang putli dili ba molambo diha sa gugma ug pagkamapainubsanon? Ang tawo nga nagtutok sa pagkamasulundon dili ba madugangan ang kakugi ug paglaum? Ang inyong talagsaong mga paningkamot nga makaangkon og usa ka hiyas makapalambo og daghan pang butang.

Irekord ug Ipadayon

Importante alang nako samtang naningkamot ko nga mahimong sama Kaniya sa pagrekord sa akong mga kasinatian ug unsay akong nakatunan. Samtang nagtuon ko sa usa sa Iyang mga hiyas sa akong hunahuna, ang mga kasulatan mahimong bag-o samtang nagtan-aw ko og mga ehemplo niining hiyas diha sa Iyang mga pagtulunan, sa Iyang pagpangalagad, ug sa Iyang mga disipulo. Ang akong mata mas nakatutok usab sa pag-ila sa hiyas diha sa uban. Nakaobserbar ko og talagsaong mga indibidwal sa sulod ug sa gawas sa Simbahan nga adunay mga hiyas nga nagsunod Kaniya. Lig-on kini nga mga ehemplo kon sa unsang paagi kadto nga mga hiyas mapakita sa yano nga mga tawo pinaagi sa Iyang mahigugmaong grasya.

Aron makita ang tinuod nga pag-uswag, kinahanglan kamong padayon nga maningkamot. Sama sa pagsaka sa usa ka bukid nga nagkinahanglan og pagpangandam daan ug paglahutay ug pagpadayon atol sa pagtungas, mao usab kini nga biyahe nga nagkinahanglan og tinuod nga paningkamot ug sakripisyo. Ang tinuod nga

Rexburg, Idaho, USA

Kristiyanismo, diin naningkamot kita nga mahimong sama sa atong Agalon, kanunay nga nagkinahanglan sa atong pinakamaayong mga paningkamot.¹⁶

Karon usa ka mubo nga pulong sa pasidaan. Ang sugo nga mahimong sama Kaniya wala gitumong aron mobati kamo nga sad-an, dili takus, o wala higugmaa. Ang atong tibuok mortal nga kasinatian may kalabutan sa pag-uswag, pagpaninguha, pagkapakyas, ug paglampus. Bisan kon gusto sa akong asawa ug nako nga among ipiyong ang among mga mata ug sa kalit lang moabut kami ngadto sa tumoy, dili ingon niana ang kinabuhi.

Maayo gayud ang inyong gibuhay, gihigugma kamo, apan wala kana magpasabut nga kompleto na kamo. Adunay buhat nga gikinahanglang himoon niini nga kinabuhi ug sa sunod. Pinaagi lamang sa Iyang balaanong tabang nga kitang tanan mouswag ngadto sa pagkahimong sama Kaniya.

Niining mga panahon diin, “ang tanan nga mga butang [daw] magkaguliyang; ug . . . ang kahadlok [morag] diha sa tanan nga mga katawhan,”¹⁷ ang bugtong pangontra, ang bugtong tambal, mao ang maningkamot nga mahimong sama sa Manluluwas,¹⁸ ang Manunubos¹⁹ sa tanang katawhan, ang Kahayag sa

Kalibutan,²⁰ ug mangita Kaniya kinsa namahayag, “Ako ang dalan.”²¹

Nasayud ko nga ang pagkahimong sama Kaniya pinaagi sa Iyang balaanong tabang ug kalig-on mahimong makab-ot pinaagi sa usa ka lakang human sa laing lakang. Kay kon dili, wala unta Niya ihatag kanato kini nga sugo.²² Ako nasayud niini—sa usa ka bahin tungod kay nakakita ko sa Iyang mga hiyas diha sa kadaghanan kaninyo. Niini nga mga butang ako magpamatuod sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

- 3 Nephi 27:27. Alang sa may kalabutan nga mga pahimangno gikan sa Manluluwas, tan-awa sa Mateo 5:48 (“Kinahanglang magmahingpit kamo, ingon nga hingpit ang inyong Amahan nga atua sa langit”); 1 Juan 2:6 (“Ang nag-ingon nga siya anaa sa Dios kinahanglan magkinabuhi sama kang Jesukristo”); Mosiah 3:19 (“Kay ang kinaiyanhon nga tawo mao ang usa ka kaaway sa Dios, ug sa gihapon gikan pa sa pagkapukan ni Adan, ug mahimo, hangtud sa kahangturan, gawas kon siya motugyan ngadto sa mga pagdani sa Balaang Espiritu, ug isalikway ang iyang kinaiyanhon nga pagkatawo ug mahimo nga usa ka santos pinaagi sa pag-ula ni Kristo ang Ginoo, ug mahimo nga ingon sa usa ka bata, manunuton, maaghup, mapainubsanon, mapailubon, puno sa gugma, maayunon sa pagdawat sa tanan nga mga butang diin ang Ginoo makakita nga angay ipahamtang nganha kaniya, bisan ingon sa usa ka bata nga motugyan sa iyang kaugalingon ngadto sa iyang amahan”); Alma 5:14 (“Ug karon tan-awa, ako mangutana kaninyo, akong

- mga kaigsoonan sa simbahan, kamo sa espirituhanon nga paagi natawo ba sa Dios? Kamo nakadawat ba sa iyang hitsura diha sa inyong mga panagway?”); 3 Nephi 12:48 (“Busa Ako manghinaut nga kamo mahimo nga hingpit sama nga Ako ingon, o ang inyong Amahan kinsa anaa sa langit hingpit”).
2. Neal A. Maxwell, *Even as I Am* (1982), 16.
  3. Charles M. Sheldon, *In His Steps* (1979), 185.
  4. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 93:12–17.
  5. Tan-awa sa Mateo 5:48.
  6. Tan-awa sa Isaias 9:6; 2 Nephi 19:6.
  7. Tan-awa sa 1 Mga Taga-Corinto 2:14; Mosiah 3:19.
  8. Tan-awa sa Mateo 7:23; 25:12; Mosiah 26:24; tan-awa usab sa mga footnote sa matag kasulatan; David A. Bednar, “Kon Nakaila Pa Kamo Kanako,” *Liahona*, Nob. 2016, 102–5.
  9. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 93:2.
  10. Tan-awa sa Moroni 7:12–19.
  11. Tan-awa sa Ether 12:27.
  12. Tan-awa sa *Isangyaw ang Akong Ebanghelyo: Usa ka Giya sa Misyonaryo nga Pangalagad*, (2004), kapitulo 6, “Unsaon Nako Pagpalambo og mga Hiyas nga Sama kang Kristo?” Ang mga pakisayran sa ubang mga hiyas sa Manluluwas makita diha sa uban pang mga tudling sa kasulatan. Ang pipila ka ehemplo naglakip sa Mosiah 3:19; Alma 7:23; Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:13.
  13. Tan-awa sa *Isangyaw ang Akong Ebanghelyo*, 152.
  14. Russell M. Nelson, “Kita Makabuhut og Mas Maayo pa ug Mahimong mas Maayo,” *Liahona*, Mayo 2019, 67.
  15. Tan-awa sa Bible Dictionary, “Grace”; Giya ngadto sa mga Kasulatan, “Grasya,” scriptures.ChurchofJesusChrist.org.
  16. Tan-awa sa Sheldon, *In His Steps*, 246: “Kon ang atong kahulugan sa pagkahimong usa ka Kristiyano mao ra ang pagtagamtam sa mga pribilehiyo sa pagsimba, mohatag og ubay-ubay nga walay pagsakripisyo, adunay nindot, hayahay nga panahon nga gilubutan sa maayo nga mga higala ug komportable nga mga butang, magpuyo nga tinahud ug sa samang higayon maglikay sa labihan ka makapaugtas nga sala ug kasamok sa kalibutan tungod kay sakit kaayo ang pag-antus niini—kon kini ang atong kahulugan sa pagka-Kristiyano, sigurado nga layo pa kaayo kita sa pagsunod [diha] sa Iyang mga lakang kinsa nakasinati sa pag-antus ug kasakit alang sa nahisalaag nga katawhan; kinsa gisingot, nga daw kadto, dagkong mga tulo sa dugo, kinsa mituaw didto sa gipabarug nga krus, ‘Dios ko, Dios ko, nganong gibiyaaan mo ako.’”
  17. Doktrina ug mga Pakigsaad 88:91.
  18. Tan-awa sa Isaias 43:3.
  19. Tan-awa sa Job 19:25.
  20. Tan-awa sa Juan 8:12.
  21. Juan 14:6.
  22. Tan-awa sa 1 Nephi 3:7.

Ni Michelle D. Craig
Unang Magtatambag sa Kinatibuk-ang Kapangulohan sa Young Women

Mata aron sa Pagtan-aw

Pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo, si Kristo makapahimo nato nga makatan-aw sa atong kaugalingon ug makatan-aw sa uban sama sa Iyang pagtan-aw.

Pagkakita sa Kamot sa Dios

Ganahan ko sa istorya sa Daang Tugon sa usa ka batan-ong lalaki kinsa nagserbisyo ni Propeta Eliseo. Sayo sa usa ka buntag ang batan-ong lalaki nahigmata, migawas, ug nakita ang siyudad nga gilubutan sa daghang kasundalohan nga ang tuyo mao ang paglaglag kanila. Midagan siya ngadto ni Eliseo: “Unsa may atong buhaton?” Si Eliseo mitubag, “Ayaw kahadlok kay ang ania uban kanato mas daghan kay niadtong uban kanila.”

Si Eliseo nasayud nga ang batan-ong lalaki nagkinahanglan og labaw pa sa makapakalma nga kasiguroan; kinahanglan siya og panan-awon. Ug mao nga “nag-ampo si Eliseo, . . . O Ginoo, buksi ang iyang mata aron siya makakita. Busa gipakita sa Ginoo ang batan-ong sulugoon ni Eliseo sa nagkatag nga mga kabayo ug mga karwahi nga kalayo nga naglibot kang Eliseo.”¹

Tingali dunay mga higayon nga kamo, sama sa sulugoon, nakigbisog sa inyong kaugalingon aron makakita kon sa unsa nga paagi naglihok ang Dios sa inyong kinabuhi—sa mga higayon nga *kamo* mibati nga giataki—sa higayon nga ang mga pagsulay sa pagka-mortal makapaluhod ninyo.

Paghulat ug salig sa Dios ug sa Iyang tayming, tungod kay makasalig kamo sa Iyang kasingkasing nganha kaninyo. Apan adunay ikaduhang leksyon dinhi. Minahal kong mga kaigsoonan, kamo, usab, makaampo nga ablihan sa Ginoo ang inyong mga mata aron sa pagtan-aw sa mga butang nga dili ninyo normal nga makita.

Pagtan-aw sa Atong mga Kaugalingon sama sa Pagtan-aw sa Dios Kanato

Tingali ang labing importanting butang nga klaro natong makita kon kinsa ang Dios ug kinsa gayud kita—anak nga mga lalaki ug anak nga mga

Wakayama, Japan

babaye sa langitnong mga ginikanan nga adunay “diosnong kinaiya ug mahangturong padulngan.”² Hangyoha ang Dios sa pagpadayag niini nga mga kamatuoran nganha kaninyo, uban sa unsay Iyang gibati mahitunngod kaninyo. Kon daghan kamong nasabtan sa inyong tinuod nga pagkatawo ug katuyoan, lig-on kaayo nga pagsabut, mas makaimpluwensya kini sa tanan sa inyong kinabuhi.

Pagtan-aw sa Uban

Ang pagsabut kon sa unsa nga paagi ang Dios motan-aw kanato makaandam sa paagi sa pagtabang nato nga motan-aw sa uban sama sa Iyang pagtan-aw. Ang kolumnista nga si David Brooks miingon: “Daghan sa dagkong mga problema sa atong katinglingan resulta gikan sa mga tawo nga mibati nga gibaliwala ug wala hatagi og bili sa uban. . . . [Adunay] mahitungdanon . . . nga hiyas nga atong makuha . . . mahimong mas maayo, ug kana mao] ang hiyas nga motan-aw sa usag usa sa kinasingkasing ug kinasingkasing nga tan-awon.”³

Si Jesukristo motan-aw sa kasingkasing sa mga tawo. Siya motan-aw sa mga indibidwal, sa ilang mga panginahanglan, ug kinsa sila mamahimo. Diin ang uban nakakita og mga managat, mga makasasala, o mga kobrador sa buhis, si Jesus nakakita og mga disipulo; diin ang uban nakakita og tawo nga nasudlan sa mga dautan, si

Temecula, California, USA

Jesus mibaliwala sa nangagi, miila sa tawo, ug miayo kaniya.⁴

Bisan sa atong nagkapuliki nga kinabuhi, makasunod kita sa ehemplo ni Jesus ug motan-aw sa mga indibidwal—sa ilang mga panginahanglan, sa ilang pagtuo, sa ilang pakigbisog, ug kinsa sila mamahimo.⁵

Samtang mag-ampo ko sa Ginoo nga ablihan ang akong mga mata aron pagtan-aw sa mga butang nga dili normal nakong makita, sa kasagaran akong pangutan-on ang akong kaugalingon sa duha ka pangutana ug magbantay sa mga impresyon nga moabut: “Unsay akong gibuhathat nga kinahanglang hunungon nako sa pagbuhathat?” ug “Unsay wala nako buhathat nga kinahanglang nga akong sugdhan sa pagbuhathat?”⁶

Mga bulan na ang milabay, atol sa sakramento, akong gipangutana ang akong kaugalingon niini nga mga pangutana ug nasurprisa sa impresyon nga miabut. “Hunong sa pagtan-aw sa imong telepono kon ikaw maghulat diha sa linya.” Ang pagtan-aw sa akong telepono samtang maglina hapit na lang awtomatik; nakita nako ni nga maayong panahon sa paghimo og laing mga butang, sa pagbasa ug pagtubag sa email, pagtan-aw sa importante nga mga balita, o pagtan-aw sa unsay anaa sa social media.

Pagkasunod buntag, naghulat ko diha sa taas nga linya sa tindahan. Gikuha nako ang akong telepono ug dayon nahinumdom sa impresyon nga akong nadawat. Gihipos nako ang akong telepono ug mitan-aw sa palibut. Akong nakita ang hamtong nga lalaki nga nag-una nako sa linya. Ang iyang cart walay sulod gawas sa pipila ka mga lata sa pagkaon sa iring. Gibati nako ang pagduha-duha apan misulti og inantigo *gayud* sama sa, “Akong nakita nga ikaw adunay iring.” Siya miingon nga adunay umaabut nga unos, ug siya dili gusto nga maabtan nga walay pagkaon sa iring. Nag-istorya kami og kadiyot, ug dayon milingi siya nako ug miingon, “Kahibalo ka, wala akoy gisultihan niini, apan karon mao ang akong adlaw nga natawhan.” Natandog ang akong

kasingkasing. Nanghinaut ako kaniya og malipayong adlaw nga natawhan ug mihalad og hilom nga pag-ampo sa pasalamat nga wala ko magtan-aw sa akong telepono ug milabay ang oportunidad nga tinud-anay nga makakita ug makakonektar sa laing tawo kinsa nagkinahanglang niini.

Sa akong sinsero nga tinguha ako dili gusto nga mapareha sa pari o sa Levita nga diha sa dalan padulong sa Jerico—kinsa mitan-aw ug miagi lang.⁷ Apan sa kasagaran sa akong hunahuna ako mao.

Pagtan-aw sa Sugo sa Dios alang Kanako

Ako bag-ong nakakat-on og bililhon nga leksyon mahitungod sa pagtan-aw sa kinasingkasing sa usa ka batan-ong babaye nga ginganlan og Rozlyn.

Ang istorya gipaambit kanako sa akong higala kinsa nahugno sa dihang ang iyang bana sa 20 ka tuig mibiya. Tungod kay magpuli-puli ang mga bata pag-adto sa papa ug sa mama ang ideya nga mosimba nga mag-inusara ingon og malisud. Siya miistorya:

“Sa usa ka simbahan diin ang pamilya importante kaayo, ang paglingkod nga mag-inusara makaguol. Nianang unang Dominggo misulod ko nga nag-ampo nga walay usa nga makigsulti kanako. Kalma lang giha-pon ko, ug hapit na makahilak. Milingkod ko sa naandan nako nga lugar, naglaum nga walay makamatikod sa mora og bakante nga lingkuranan.

“Usa ka batan-ong babaye sa among ward milingi ug mitan-aw kanako. Nagpakaaron-ingnon ko nga nagpahiyom. Mibalos siya sa pagpahiyom. Akong nakita ang kabalaka sa iyang nawong. Hilom akong nangamuyo nga dili siya moduol aron makigsulti nako—wala akoy positibo nga ikasulti ug nasayud nga makahilak ra ko. Miduko ko ug milikay nga magkatinan-away.

“Pagkasunod oras, nakamatikod ko nga molingi siya kanako og panagsa. Pagkahuman gayud sa miting, midiretso siya og duol kanako. ‘Hi Rozlyn,’ mihunghong ko. Gigakus ko niya ug miingon, ‘Sister Smith, makasulti ko nga karon dili maayong adlaw alang

kanimo. Pasayloa ko. Gimahal ko ikaw.’ Sumala sa gipaabut na, ang mga luha miagas samtang siya migakus kanako pag-usab. Apan sa akong paglakaw, naghunahuna ko, ‘Tingali mahimo ra nako kini.’

“Kanang buotan nga 16-anyos nga batan-ong babaye, nga wala gani katunga sa akong edad, mangita kana-ko matag Dominggo sulod nianang tuiga aron mogakus nako ug mangu-tana, ‘Kumusta ka?’ Kini nakahimo og dakong kalainan sa unsay akong gibati sa pag-adto sa simbahan. Ang tinuod ako nagsugod sa *pagsalig* niadto nga mga paggakus. Dunay nakamatikod kanako. Dunay masayud nga didto ko. Dunay nagpakabana.”

Uban sa tanang mga gasa nga andam nga ihatag sa Amahan, ang pagtan-aw nga kinasingkasing nagkinahanglan nga kita mangayo Kaniya—ug dayon molihok. Mangayo nga makatan-aw sa uban sama sa Iyang pagtan-aw—ang Iyang tinuod nga mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye nga dunay walay kinutuban ug balaan nga potensyal. Dayon molihok pinaagi sa pagmahal, pagserbisyo, ug pagmatuod sa ilang ka bililhon ug potensyal kon giaghat. Samtang mahimo kining sumbanan sa atong kinabuhi, makita nato ang atong kaugalingon nga mahimong “tinuod nga mga sumusunod ni . . . Jesukristo.”⁸ Ang uban makahimo sa pagsalig sa atong mga kasingkasing ngadto sa ilang mga kasingkasing. Ug niini nga sumbanan madiskobrehan usab nato ang atong kaugalingong tinuod nga pagkatawo ug katuyoan.

Ang akong higala nahinumdom og laing kasinatian samtang naglingkod nianang samang bakante nga lingkuranan, nga nag-inusara, naghunahuna kon ang 20 ka tuig nga paningkamot sa pagsunod sa ebanghelyo sa iyang panimalay nahulog nga walay kapuslanan. Siya nagkinahanglan og labaw sa makapakalma nga kasiguroan; nagkinahanglan siya og panan-awon. Siya mibati nga adunay pangutana nga midulot sa iyang kasingkasing: “Nganong gibuhath nimo kadtong mga butanga? Gibuhath ba nimo kini alang sa ganti, pagdayeg gikan sa uban, o

São Paulo, Brazil

sa gitinguha nga sangputanan?” Siya nagduha-duha makadiyot, misiksik sa iyang kasingkasing, ug dayon nakahimo sa pagtubag nga masaligon, “Gibuhath nako kini tungod kay gihigugma nako ang Manluluwas. Ug gihigugma nako ang Iyang ebanghelyo.” Ang Ginoo miabli sa iyang mga mata aron sa pagtabang kaniya nga makakita. Kining yano apan gamhanan nga kausaban sa panan-awon nakatabang kaniya sa pagpa-dayon uban sa hugot nga pagtuo diha ni Kristo, bisan pa sa iyang mga sirkumstansya.

Ako mosaksi nga si Jesukristo nahigugma kanato ug makahatag nato og mga mata nga makakita—*bisan* kon kini lisud, *bisan* kon kita gikapoy, *bisan* kon kita nagmasulub-on, ug *bisan* kon ang mga sangputanan dili mao ang atong gilauman. Pinaagi sa Iyang grasya, Siya mopanalangin kanato ug modugang sa atong kapasidad. Pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo, si Kristo makapahimo nato nga *makatan-aw* sa atong kaugalingon ug *makatan-aw* sa uban sama sa Iyang pagtan-aw. Uban sa Iyang tabang, kita makahibalo unsay labing gikinahanglan. Kita makasugod nga makakita sa

impluwensya sa Ginoo nga naglihok ug pinaagi sa ordinaryo nga mga detalye sa atong kinabuhi—kita makakita sa kinasingkasing.

Ug dayon, nianang mahinungdanon nga adlaw “kon siya moabut kita mahisama kaniya, kay *kita* makakita *kaniya* nga mao gihapon; nga kita mahimo nga makabaton niini nga paglaum”⁹ mao ang akong pag-ampo pinaagi sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. 2 Mga Hari 6:15–17.
2. Young Women theme, ChurchofJesusChrist.org.
3. David Brooks, “Finding the Road to Character” (Brigham Young University forum address, Okt. 22, 2019), speeches.byu.edu.
4. Tan-awa sa Marcos 5:1–15.
5. “Seryoso kining butang nga mopuyo sa katilingban sa posibleng mga dios ug mga diosa, nga mahinumdom nga ang bati kaayo ug walay lami ikasulti nga tawo usa ka adlaw niana mahimong usa ka linalang diin, kon imong makita karon, matintal gayud ikaw sa pagdayeg . . . Walay *ordinaryong* mga tawo” (C. S. Lewis, *The Weight of Glory* [2001], 45–46).
6. Kim B. Clark, “Galirongan sa Kalayo” (Satellite nga Sibya sa Seminaries and Institutes of Religion, Ago. 4, 2015), ChurchofJesusChrist.org.
7. Tan-awa sa Lucas 10:30–32.
8. Moroni 7:48.
9. Moroni 7:48.

Ni Elder Quentin L. Cook
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Mga Kasingkasing Nabugkos diha sa Pagkamatarong ug Pagkahiusa

Niining importante nga panahon sa ika-200 nga tuig sa atong kasaysayan sa Simbahan, atong ipasalig ang atong mga kaugalingon nga magpuyo nga matarong ug mahimong magkahiusa nga wala pa mahitabo sukad.

Ang pagkamatarong ug pagkahiusa labihan ka importante.¹ Kon ang mga tawo maghigugma sa Dios sa ilang tibuok kasingkasing ug matarong nga

maningkamot nga mahimong sama Kaniya, adunay minos nga panagbani ug panagbingkil sa katilingban. Adunay dugang nga pagkahiusa.

Kuala Lumpur, Malaysia

Ganahan ko sa usa ka tinuod nga istorya nga nagpakita niini.

Isip usa ka batan-ong lalaki nga dili sa atong tinuohan, si Heneral Thomas L. Kane mitabang ug mipanalipod sa mga Santos samtang gikinahanglan nilang molayas sa Nauvoo. Siya usa ka manlalaban alang sa Simbahan sulod sa daghang katuigan.²

Niadtong 1872, si Heneral Kane, iyang matalento nga asawa, si Elizabeth Wood Kane, ug ilang duha ka anak nga lalaki mibiyahе gikan sa ilang panimalay sa Pennsylvania paingon sa Siyudad sa Salt Lake. Giubanan nila si Brigham Young ug ang iyang mga kauban sa usa ka panaw sa habagatan paingon sa St. George, Utah. Si Elizabeth milantaw sa iyang unang pagbisita sa Utah nga dunay mga pagduhaduha mahitungod sa kababayan-an. Nasurprisa siya sa pipila ka butang nga iyang nakat-onan. Pananglitan, nahibaloan niya nga ang bisan unsa nga panarbaho diin ang usa ka babaye makakuha og panginabuhian bukas alang kanila diha sa Utah.³ Nahibaloan usab niya nga ang mga miyembro sa Simbahan mabination ug masinabtanon ngadto sa Lumad nga mga Amerikano.⁴

Atol sa biyahe mipuyo sila sa Fillmore didto sa balay ni Thomas R. ug Matilda Robison King.⁵

Misulat si Elizabeth nga samtang nag-andam og pagkaon si Matilda para kang Presidente Young ug sa iyang pundok, misulod sa lawak ang lima ka American Indian. Bisan og wala giimbitar, klaro kadto nga gilaoman nila nga moapil sa pundok. Nakig-istorya si Sister King kanila “sa ilang pinulongan.” Milingkod sila nga adunay sanag nga mga nawong uban sa ilang mga habol. Nangutana si Elizabeth sa usa sa mga anak sa mga King, “Unsay gisulti sa inyong inahan niadto nga mga lalaki?”

Ang tubag sa anak nga lalaki ni Matilda mao ang “Miingon siya ‘Kini nga mga dayo una nga miabot, ug igo lang ang akong naluto alang kanila; apan ang inyong pagkaon giluto na karon, ug tawagon ko kamo dihadiha dayon kon maandam na kini.’”

Nangutana si Elizabeth, “Buhaton ba gayod na niya, o hatagan lang sila og

Villa Alemana, Greater Valparaíso, Chile

mga salin diha sa pultahan sa kusina?”⁶

Mitubag ang anak nga lalaki ni Matilda, “Si Mama moserbisyo kanila sama sa iyang gibuhat kaninyo, ug mohatag kanila og lugar sa iyang lamesa.”

Ug mao gayod ang iyang gibuhat, ug “silang tanan nangaon nga adunay maayong pamatasan.” Mipasabot si Elizabeth nga kini nga tagbalay maayo kaayo kay sa iyang gidahom.⁷ Ang pagkahiusa mapalambo kon ang mga tawo tagdon uban sa dignidad ug pagtahod, bisan og managlahi sila sa dayag nga mga kinaiya.

Isip mga lider, dili kita ubos sa sayop nga pagtuo nga sa nangagi ang tanan nga mga relasyon hingpit, tanan nga pamatasan Kristohanon, o tanan nga mga desisyon makiangayon. Hinoon, ang atong relihiyon nagtudlo nga kitang tanan mga anak sa atong Amahan sa Langit, ug kita nagsimba Kaniya ug sa Iyang Anak, si Jesukristo, kinsa mao ang atong Manluluwas. Ang atong tinguha mao nga ang atong mga kasingkasing ug mga hunahuna mabugkos diha sa pagkamatarong ug pagkahiusa ug nga kita mahiusa ngadto Kanila.⁸

Ang *pagkamatarong* usa ka termino nga mahimong magpasabot og daghan nga nagkalain-laing butang apan sigurado gayod nga naglakip sa pagsunod sa mga sugo sa Dios.⁹ Kini magpasarang kanato alang sa sagrado

nga mga ordinansa nga naglangkob sa dalan sa pakigsaad ug magpanalangin kanato nga magiyahan sa Espiritu sa atong mga kinabuhi.¹⁰

Ang pagkahimong matarong wala mag-agad sa matag usa kanato nga makabaton sa matag panalangin sa atong kinabuhi niini nga panahon. Mahimong wala kita maminyo o mapanalingan og mga anak o makabaton sa ubang gitinguha nga mga panalangin karon. Apan ang Ginoo misaad nga ang mga matarong kinsa mga matitudanon “mahimo nga mopuyo uban sa Dios diha sa usa ka kahintang nga walay katapusan ang kalipay.”¹¹

Ang *pagkahiusa* usa usab ka termino nga mahimong magpasabot og daghan nga nagkalain-laing butang, apan sigurado gayod nga nagpakita sa una ug ikaduhang dako nga mga sugo sa paghigugma sa Dios ug paghigugma sa atong isigkatawo.¹² Kini nagpasabot og usa ka katawhan sa Zion kansang mga kasingkasing ug mga hunahuna “nabugkos diha sa pagkahiusa.”¹³

Ang konteksto alang sa akong mensahe mao ang kalainan ug mga leksyon gikan sa sagrado nga mga kasulatan.

200 na ka tuig sukad ang Amahan ug Iyang Anak unang mipakita ug misugod sa Pagpahiuli sa ebanghelyo ni Jesukristo niadtong 1820. Ang istoriya diha sa 4 Nephi diha sa Basahon ni Mormon naglakip og susama nga 200 ka tuig nga panahon human ang Manluluwas mipakita ug miestablisar sa Iyang Simbahan sa karaang Amerika.

Ang makasaysayanon nga rekord diha sa 4 Nephi naghulagway og katawhan diin wala nay mga kasina, mga panagbangi, mga kagubot, mga pamakak, mga pagbuno, o bisan unsa nga matang sa pagkamaulagon. Tungod niini nga pagkamatarong ang rekord nag-ingon, “sa pagkamatuod wala nay mga katawhan nga labaw pa ka malipayon sa tanan nga mga katawhan nga gilalang sa kamot sa Dios.”¹⁴

Kalabot sa pagkahiusa, mabasa sa 4 Nephi nga, “Walay panagbingkil diha sa yuta, tungod sa gugma sa Dios nga anaa sa mga kasingkasing sa mga katawhan.”¹⁵

Subo lang, ang 4 Nephi naghulagway dayon og kalit nga kausaban nga misugod sa “ikaduha ka gatus ug usa nga tuig,”¹⁶ sa dihang ang kadaotan ug panagbahin miguba sa pagkamatarong ug pagkahiusa. Ang hilabihang pagkadaotan nga nahitabo pagkahuman grabe kaayo nga sa kataposan ang bantogan nga propeta Mormon mipadayag og kasubo ngadto sa iyang anak nga si Moroni:

“Apan O akong anak, ngano nga ang katawhan nga sama niini, kansang kahimuot mao ang hilabihan nga pagkasalawayon—

“Unsaon nato pagdahum sa Dios nga mopugong sa iyang kamot sa paghukom batok kanato?”¹⁷

Niini nga dispensasyon, bisan og nagpuyo kita sa usa ka espesyal nga panahon, ang kalibotan wala mapanalangini sa pagkamatarong ug pagkahiusa nga gihulagway diha sa 4 Nephi. Sa pagkatinuod, nagpuyo kita sa usa ka higayon sa kusog kaayo nga mga panagbahin. Apan, ang minilyon kinsa midawat sa ebanghelyo ni Jesukristo mipasalig sa ilang mga kaugalingon sa pagkab-ot og pagkamatarong ug pagkahiusa. Nahibalo kitang tanan nga kita makabuhat og mas maayo, ug mao kana ang atong hagit niini nga adlaw. Mahimo kita nga usa ka pwersa sa pagpalambo ug pagpanalangin sa kinatibuk-an sa katilingban. Niining importante nga panahon sa ika-200 nga tuig sa atong kasaysayan sa Simbahan, atong ipasalig ang atong mga kaugalingon isip mga miyembro sa Simbahan sa Ginoo nga magpuyo nga matarong ug mahimong magkahiusa nga wala pa mahitabo sukad. Si Presidente Russell M. Nelson mihangyo kanato nga “magpakita og mas maayong kinaiya, panag-uyon sa kaliwatan ug etniko nga grupo, ug pagtinahoray sa usag usa.”¹⁸ Nagpasabot kini sa paghigugma sa usag usa ug sa Dios ug sa pagdawat sa tanan isip mga igsoon ug tinuoray nga mahimong usa ka katawhan sa Zion.

Uban sa atong doktrina nga magamit sa tanan, mahimo kitang tinubdan sa pagkahiusa ug magsaulog sa pagkalahi-lahi. Ang pagkahiusa ug

Provo, Utah, USA

pagkalahi-lahi dili mga katugbang. Makakab-ot kita og mas dakong pagkahiusa samtang mag-amuma kita og kahintang sa paglakip sa tanan og pagtahod sa pagkalahi-lahi. Sulod sa panahon nga miserbisyo ko sa kapangulohan sa Stake sa San Francisco California, kami adunay mga kongregasyon nga ang pinulongan Spanish-, Tongan-, Samoan-, Tagalog-, ug Mandarin-. Ang among mga ward nga Iningles ang pinulongan naglangkob og mga tawo gikan sa nagkadaiyang kaliwatan ug kultura. Adunay gugma, pagkamatarong, ug pagkahiusa.

Ang mga ward ug mga branch sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw gitino pinaagi sa heyograpiya o pinulongan,¹⁹ dili sa kaliwat o kultura. Ang kaliwat wala gitino diha sa mga rekord sa pagkamiyembro.

Sa sayong bahin sa Basahon ni Mormon, mga 550 ka tuig sa wala pa ang pagkatawo ni Kristo, gitudloan kita sa sukaranan nga sugo kabahin sa relasyon tali sa mga anak sa Amahan sa Langit. Ang tanan kinahanglan mosunod sa mga sugo sa Ginoo, ug ang tanan gidapit sa pag-ambit sa kaayo sa Ginoo; “ug siya wala maglimud kang bisan kinsa nga moduol ngadto kaniya, itum ug puti, ulipon ug gawasnon, lalaki ug babaye; ug siya naghinumdom sa mga luog; ug ang tanan managsama ngadto sa Dios, Judeo ug Hentil.”²⁰

Ang pangalagad ug mensahe sa Manluluwas kanunay nga mipahayag nga ang tanang kaliwat ug kolor mga anak sa Dios. Kitang tanan managsoon. Sa atong doktrina nagtuo kita nga ang nahitaboan nga nasod alang sa Pagpahiuli, ang Estados Unidos, ang Batakang Balaod sa Estados Unidos²¹ ug may kalabutan nga mga dokumento,²² nga gisulat sa dili hingpit nga mga tawo, dinasig sa Dios aron sa pagpanalangin sa tanang tawo. Sama sa atong mabasa sa Doktrina ug mga Pakigsaad, kini nga mga dokumento “natukod, ug kinahanglan nga ampingan alang sa mga katungod ug panalipod *sa tanan nga mga tawo*, sumala sa makiangayon ug balaan nga mga baruganan.”²³ Duha niini nga mga baruganan mao ang kabubut-on ug pagkamaytulubagon alang sa kaugalingon nga mga sala. Ang Ginoo mipahayag:

“Busa, dili matarung nga bisan kinsa nga tawo mahimo nga ulipon ngadto sa usag-usa.

“Ug tungod niining mao nga katuyoan Ako motukod sa Batakang Balaod niini nga yuta, pinaagi sa mga kamot sa maalamon nga mga tawo nga Ako mipasanay ngadto niining mao nga katuyoan, ug motubos sa yuta pinaagi sa pagpaagas og dugo.”²⁴

Kini nga pagpadayag nadawat sa 1833 sa dihang ang mga Santos sa Missouri nag-antus sa hilabihan nga pagpangtukod. Ang ulohan sa Doktrina

ug mga Pakigsaad seksyon 101 mabasa sa usa ka bahin: “Ang manggugubot nga panon mibugaw kanila gikan sa ilang mga kabalayan sa Lalawigan sa Jackson. . . . Mga hulga sa kamatayon batok sa [mga miyembro] sa Simbahan daghan kaayo.”²⁵

Kini usa ka panahon sa panagbangi sa pipila ka paagi. Daghang taga-Missouri mikonsiderar sa Lumad nga mga Amerikano nga usa ka bangis nga kaaway ug gusto nilang mawagtang sila sa dapit. Agig dugang, daghang nanimuyo sa Missouri mga tag-iya og mga ulipon ug nahulga niadtong supak sa pagpang-ulipon.

Agig kalainan, ang atong doktrina nagtahod sa Lumad nga mga Amerikano, ug ang atong tinguha mao ang pagtudlo kanila sa ebanghelyo ni Jesukristo. Kalabot sa pagkaulipon, ang atong mga kasulatan miklaro niini nga kinahanglan walay tawo nga mahimo nga ulipon ngadto sa lain.²⁶

Sa kataposan, ang mga Santos mapintas nga giabog pagawas sa Missouri²⁷ ug dayon gipugos sa pagpabalhin ngadto sa Kasadpan.²⁸ Ang mga Santos miuswag ug nakakaplag sa kalinaw nga nag-uban sa pagkamarong, pagkahiusa, ug pagsunod sa ebanghelyo ni Jesukristo.

Nagmaya ko sa Pangamuyo nga Pag-ampo sa Manluluwas nga nasulat diha sa Ebanghelyo ni Juan. Miangkon ang Manluluwas nga ang Amahan mipadala Kaniya ug nga Siya, ang Manluluwas, mihuman sa buhat nga Siya gipadala sa paghimo. Nag-ampo dayon Siya alang sa Iyang mga disipulo ug alang niadtong kinsa motuo ni Kristo: “Nga mausa unta sila. Amahan, mausa unta sila dinhi kanato sama nga ikaw ania kanako ug ako anaa kanimi.”²⁹ Ang pagkausa mao ang giampo ni Kristo sa wala pa ang pagbudhi ug Paglansang Kaniya.

Sa unang tuig human sa Pagpahiuli sa ebanghelyo ni Jesukristo, nga narekord diha sa seksyon 38 sa Doktrina ug mga Pakigsaad, ang Ginoo namulong bahin sa mga gubat ug kadaotan ug nagpahayag, “Ako moingon nganha kaninyo, paghiusa; ug kon kamo dili magkahiusa kamo dili akò.”³⁰

Ang atong kultura sa Simbahan nagagikan sa ebanghelyo ni Jesukristo. Ang Sulat ni Apostol Pablo ngadto sa Mga Taga-Roma makahuluganon.³¹ Ang nag-unang Simbahan sa Roma gilangkoban sa mga Judeo ug mga Hentil. Kini nga nag-una nga mga Judeo adunay Judaic nga kultura ug “nakaangkon sa ilang kagawasan, ug misugod sa pagdaghan ug paglambo.”³²

Ang mga Hentil sa Roma adunay kultura nga naay dako-dako nga impluwensya sa kultura nga Greyigo [Hellenistic], nga nasabtan og pag-ayo ni Apostol Pablo tungod sa iyang mga kasinatian sa Atenas ug Corinto.

Gipasabot ni Pablo ang ebanghelyo ni Jesukristo sa usa ka komprehensibo nga paagi. Gisulat niya ang may kalabotan nga mga aspeto sa Judaic ug Hentil nga kultura³³ nga nagsumpaki sa tinuod nga ebanghelyo ni Jesukristo. Gihangyo gayod niya ang matag usa kanila sa pagbiya sa kultural nga mga babag gikan sa ilang mga tinuohan ug kultura nga wala nahisubay sa ebanghelyo ni Jesukristo. Nagpahimangno si Pablo sa mga Judeo ug sa mga Hentil sa pagsunod sa mga sugo ug paghigugma sa usag usa ug nagmatuod nga ang pagkamatarong mosangpot sa kaluwasan.³⁴

Ang kultura sa ebanghelyo ni Jesukristo dili usa ka Hentil nga kultura o Judaic nga kultura. Wala kini gitino pinaagi sa kolor sa panit sa usa ka tawo o kon asa ang usa ka tawo nagpuyo. Samtang nagmaya kita sa managlahi nga mga kultura, kinahanglan nga biyaan nato ang mga aspeto niadto nga mga kultura nga nagsumpaki sa ebanghelyo ni Jesukristo. Ang atong mga miyembro ug bag-o nga mga kinabig kasagaran gikan sa nagkadaiyang kaliwatan ug kultura. Kon atong sundon ang pahimangno ni Presidente Nelson sa pagpundok sa nagkatibulaag nga Israel, atong makaplagan nga sama ra kita kalahi sa mga Judeo ug sa mga Hentil sa panahon ni Pablo. Apan mahimo kitang magkahiusa sa atong gugma ug hugot nga pagtuo ni Jesukristo. Ang Sulat ni Pablo ngadto sa Mga

Taga-Roma nag-establisar sa baruganan nga nagsunod kita sa kultura ug doktrina sa ebanghelyo ni Jesukristo. Kini usa ka sumbanan alang kanato bisan karon.³⁵ Ang mga ordinansa sa templo naghiusa kanato sa espesyal nga mga pamaagi ug nagtugot kanato nga mahimong usa sa matag mahangturon nga mahinungdanon nga pamaagi.

Gipasidunggan nato ang atong pioneer nga mga miyembro sa tibuok kalibotan dili tungod kay hingpit sila apan tungod kay mibuntog sila sa mga kalisod, mihimo og mga sakripisyo, mitinguha nga mahimong Kristohanon, ug naningkamot sa pagpalig-on og pagtuo ug mahimong usa sa Manluluwas. Ang ilang pagkausa sa Manluluwas mihimo kanila nga usa sa usag usa. Kini nga baruganan tinuod alang kaninyo ug kanako karon.

Ang klaro nga panawagan ngadto sa mga miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw mao ang maningkamot nga mahimong usa ka katawhan sa Zion kinsa usa sa kasingkasing ug usa sa hunahuna ug nagpuyo diha sa pagkamatarong.³⁶

Kini ang akong pag-ampo nga mahimo kitang matarong ug magkahiusa ug hingpit nga nakatutok sa pagserbisyo ug pagsimba sa atong Manluluwas, si Jesukristo, kang kinsa ako nagpamatuod. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 38:27.
2. Ang serbisyo ni Thomas Kane alang sa mga miyembro kanunay nga gipakita “isip usa ka buhat sa dili hinakog nga sakripisyo pinaagi sa usa ka batan-on nga ideyalista kinsa nakasaksi sa mga kawalay hustisya nga gipahamtang diha sa usa ka gigukod nga relihiyoso nga minoriya pinaagi sa usa ka mabangis ug mabatokan nga mayoriya” (introduction to Elizabeth Wood Kane, *Twelve Mormon Homes Visited in Succession on a Journey through Utah to Arizona*, ed. Everett L. Cooley [1974], viii).
3. Tan-awa sa Kane, *Twelve Mormon Homes*, 5.
4. Tan-awa sa Kane, *Twelve Mormon Homes*, 40.
5. Tan-awa sa Lowell C. (Ben) Bennion ug Thomas R. Carter, “Touring Polygamous Utah with Elizabeth W. Kane, Winter 1872–1873,” *BYU Studies*, vol. 48, no. 4 (2009), 162.
6. Sa dayag, gihunahuna ni Elizabeth nga kadaghanan sa mga Amerikano niadtong

panahona mohatag lang og mga salin ngadto sa mga American Indian ug motagad kanila nga lahi gikan sa laing mga bisita.

7. Tan-awa sa Kane, *Twelve Mormon Homes*, 64–65. Importanting mahibaloan nga daghan sa Lumad nga mga Amerikano, lakip sa pipila ka chief, nahimong mga miyembro sa Simbahan. Tan-awa usab sa John Alton Peterson, *Utah's Black Hawk War* (1998) 61; Scott R. Christensen, *Sagwitch: Shoshone Chieftain, Mormon Elder, 1822–1887* (1999), 190–95.
8. Niini nga dispensasyon “ang mga matarong pagapundukon gikan diha sa tanan nga mga nasud, ug moadto sa Zion, mag-awit sa mga awit sa walay katapusan nga hingpit nga kalipay” (Doktrina ug mga Pakigsaad 45:71).
9. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 105:3–5. Ang mga kasulatan piho nga nagtudlo sa pag-atiman sa kabus ug nanginahanglan isip usa ka gikinahanglan nga elemento sa pagkamatarong.
10. Tan-awa sa Alma 36:30; tan-awa usab sa 1 Nephi 2:20; Mosiah 1:7. Ang kataposan nga bahin sa Alma 36:30 nag-ingon, “Tungod kay ikaw wala maghupot sa mga sugo sa Dios ikaw isalikway gikan sa iyang atubangan. Karon kini sumala sa iyang pulong.”
11. Mosiah 2:41. Si Presidente Lorenzo Snow (1814–1901) mitudlo: “Walay Santos sa Ulahing mga Adlaw kinsa human sa pagpuyo og matinuod-anon nga kinabuhi nga namatay nga nawagtangan og bisan unsa tungod sa kapakyas sa pagbuhat og pipila ka butang kon ang mga oportunidad wala mahatag kaniya. Sa laing pagkasulti, kon ang batan-ong lalaki o batan-ong babaye walay oportunidad nga maminyo, ug sila nagpuyo og matinuod-anong kinabuhi hangtud sa panahon sa iyang kamatayon, ilang maangkon ang tanang mga panalangin, kahimayaan ug himaya nga madawat ni bisan kinsa nga lalaki o babaye nga aduna niini nga oportunidad ug mipalambo niini. Kana sigurado ug positibo” (*Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Lorenzo Snow* [2012], 152). Tan-awa usab sa Richard G. Scott, “The Joy of Living the Great Plan of Happiness,” *Ensign*, Nob. 1996, 75.
12. Tan-awa sa 1 Juan 5:2.
13. Mosiah 18:21; tan-awa usab sa Moises 7:18.
14. 4 Nephi 1:16.
15. 4 Nephi 1:15.
16. 4 Nephi 1:24.
17. Moroni 9:13–14.
18. Russell M. Nelson, sa “First Presidency and NAACP Leaders Call for Greater Civility, Racial Harmony,” Mayo 17, 2018, newsroom.ChurchofJesusChrist.org; tan-awa usab sa “President Nelson Remarks at Worldwide Priesthood Celebration,” Hunyo 1, 2018, newsroom.ChurchofJesusChrist.org.
19. Ang Doktrina ug mga Pakigsaad 90:11 nag-ingon, “Ang matag tawo makapaminaw sa kahingpitan sa ebanghelyo . . . sa iyang kaugalingon nga pinulongan.” Busa, ang mga

kongregasyon nga gibase sa pinulongan [language congregations] kasagaran nga aprobahan.

20. 2 Nephi 26:33.
21. Tan-awa sa Constitution of the United States.
22. Tan-awa sa United States Declaration of Independence (1776); Constitution of the United States, Amendments I–X (Bill of Rights), National Archives website, archives.gov/founding-docs.
23. Doktrina ug mga Pakigsaad 101:77.
24. Doktrina ug mga Pakigsaad 101:79–80.
25. Doktrina ug mga Pakigsaad 101, ulohan sa seksyon.
26. Tan-awa sa *Mga Santos: Ang Istorya sa Simbahan ni Jesukristo sa Ulahing mga Adlaw*, vol. 1, *Ang Sumbanan sa Kamatuoran, 1815–1846* (2018), 196–199; James B. Allen ug Glen M. Leonard, *The Story of the Latter-day Saints*, 2nd ed. (1992), 93–94; Ronald W. Walker, “Seeking the ‘Remnant’: The Native American during the Joseph Smith Period,” *Journal of Mormon History*, vol. 19, nu. 1 (Spring 1993): 14–16.
27. Tan-awa sa *Mga Santos*, 1:408–436; William G. Hartley, “The Saints’ Forced Exodus from Missouri, 1839,” sa Richard Neitzel Holzapfel ug Kent P. Jackson, eds., *Joseph Smith: the Prophet and Seer* (2010), 347–89; Alexander L. Baugh, “The Mormons Must Be Treated as Enemies,” sa Susan Easton Black ug Andrew C. Skinner, eds., *Joseph: Exploring the Life and Ministry of the Prophet* (2005), 284–95.
28. Tan-awa sa *Mga Santos: Ang Istorya sa Simbahan ni Jesukristo sa Ulahing mga Adlaw*, vol. 2, *Walay Dili Balaan nga Kamot, 1846–1893* (2020), 3–68; Richard E. Bennett, *We’ll Find the Place: The Mormon Exodus, 1846–1848* (1997); William W. Slaughter ug Michael Landon, *Trail of Hope: The Story of the Mormon Trail* (1997).
29. Juan 17:21.
30. Doktrina ug mga Pakigsaad 38:27.
31. Ang Sulat ngadto sa Mga Taga-Roma komprehensibo sa pagpahayag og doktrina. Ang Mga Taga-Roma naglangkob sa nag-inusarang paghisgot sa Pag-ula diha sa Bag-ong Tugon. Ako nakadayeg sa Sulat ngadto sa Mga Taga-Roma sa paghiusa sa managlahi nga mga katawhan pinaagi sa ebanghelyo ni Jesukristo sa dihang nagserbisyo ko isip presidente sa stake nga adunay mga miyembro nga gikan sa daghang mga kaliwatan ug kultura og nagsulti og nagkalain-laing mga pinulongan.
32. Frederic W. Farrar, *The Life and Work of St. Paul* (1898), 446.
33. Tan-awa sa Farrar, *The Life and Work of St. Paul*, 450.
34. Tan-awa sa Mga Taga-Roma 13.
35. Tan-awa sa Dallin H. Oaks, “Ang Kultura sa Ebanghelyo,” *Liahona*, Mar. 2012, 22–25; tan-awa usab sa Richard G. Scott, “Removing Barriers to Happiness,” *Ensign*, Mayo. 1998, 85–87.
36. Tan-awa sa Moises 7:18.

Ni Elder Ronald A. Rasband
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Girekomendar ngadto sa Ginoo

Sugdi ang proseso karon nga mahimong “girekomendar ngadto sa Ginoo” aron ang Iyang Espiritu magauban kaninyo kanunay.

Maayong buntag, mga kaigsoonan. Isip usa ka disipulo sa atong Manluluwas, si Jesukristo, naghinam-hinam ko sa panagpundok sa virtual nga paagi gikan sa tanang dapit sa kalibutan alang niini nga komperensya.

Usa gayud kini ka talagsaon nga tuig. Alang nako nagsugod kini sa usa ka buluhaton gikan sa Unang Kapanulohan sa pagpahinungod sa usa ka balaang templo ngadto sa Ginoo didto sa Durban, South Africa. Dili gayud

nako makalimtan ang tumang kaanindot sa gambalay [building]. Apan labaw pa sa dapit, kanunay nakong ibahandi ang kaligdong sa mga tawo nga hilabihan ka andam nga mosulod nianang sagrado nga edipisyo. Miabut sila nga andam nga moambit sa usa sa labing mahinungdanong mga panalangin sa Pagpahiuli: ang pagpahinungod sa usa ka balay sa Ginoo. Miabut sila nga ang mga kasingkasing puno sa gugma alang Kaniya ug sa

Sugar City, Idaho, USA

Iyang Pag-ula. Miabut sila nga puno sa pasalamat sa atong Amahan sa Langit sa paghatag sa sagradong mga ordinansa nga modala ngadto sa kahimayaan. Miabut sila nga takus.

Ang mga templo, bisan asa pa kini, molabaw gayud sa mga paagi sa kalibutan. Ang matag templo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw sa kalibutan—tanang 168 niini—nagbarug isip mga testamento sa atong hugot nga pagtuo sa kinabuhing dayon ug sa hingpit nga kalipay sa paggahin niini uban sa atong mga pamilya ug sa atong Langitnong Amahan. Ang pagtambong sa templo mopalambo sa atong panabut bahin sa Dios nga Kapangulohan ug sa walay katapusang ebanghelyo, sa atong pasalig nga magpakabuhi ug motudlo sa kama-tuoran, ug sa atong kaandam nga mosunod sa ehemplo sa atong Ginoo ug Manluluwas, nga si Jesukristo.

Sa gawas sa matag templo sa Simbahan mao ang haum nga mga pulong nga “Kabalaan ngadto sa Ginoo.” Ang templo mao ang balay sa Ginoo ug kadangpan gikan sa kalibutan. Ang Iyang Espiritu molukop niadtong mosimba sa sulod nianang sagrado nga mga bongbong. Gitakda Niya ang mga sumbanan diin kita mosulod isip Iyang mga bisita.

Ang akong ugangan lalaki, si Blaine Twitchell, usa sa pinakamaayong tawo nga akong nailhan sukad, mitudlo kanako og mahinungdanon nga leksyon. Si Sister Rasband ug ako mibisita kaniya sa dihang nagkaduol na siya sa katapusan sa iyang mortal nga panaw. Sa among pagsulod sa iyang kwarto, padulong na nga mobiya ang iyang bishop. Sa among pagtimbaya sa bishop, naghunahuna ko, “Pagkabuotan nga bishop. Ania siya nga nagbuhat sa iyang pagpangalagad sa usa ka matinud-anong sakop sa iyang ward.”

Mihisgot ko ni Blaine, “Dili ba nindot nga ang bishop mobisita.”

Mitan-aw si Blaine kanako ug mitubag, “Mas labaw pa niana. Mihangyo ko sa bishop nga moanhi kay gusto kong mainterbyu alang sa akong rekomend sa templo. Gusto kong mopanaw nga *girekomendar ngadto*

sa *Ginoo*.” Ug mao gayud ang iyang gibuhat!

Kanang hugpong sa mga pulong, “girekomendar ngadto sa Ginoo,” nagpabilin kanako. Nakahatag kini og bag-ong panglantaw bahin sa pagpinterbyu kanunay sa atong mga lider sa Simbahan. Hilabihan ka importante ang usa ka rekomend sa templo nga sa bag-o pa ang Simbahan, hangtud pagka-1891, ang matag rekomend sa templo giendorso sa Presidente sa Simbahan.¹

Alang man sa mga batan-on o mga hamtong, ang inyong interbyu alang sa rekomend sa templo dili mahitungod sa mga angayang buhaton o mga dili angayang buhaton. Ang usa ka rekomend dili usa ka listahan, usa ka dokumento nga nagtugot sa tawo nga molapas sa lagda [hall pass], o tiket alang sa espesyal nga kalingkuran. Kini adunay mas labaw pa ug mas balaan nga katuyoan. Aron makwalipikado alang sa dungog nga makabaton og rekomend sa templo, kinahanglan kamong magpakabuhi nga nahiangay sa mga pagtulun-an sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw.

Sa inyong interbyu kamo adunay oportunidad sa pagsiksik sa inyong kalag mahitungod sa inyong personal nga hugot nga pagtuo diha ni Jesukristo ug sa Iyang Pag-ula. Kamo adunay panalangin sa pagpahayag sa inyong

pagpamatuod bahin sa gipahiuli nga ebanghelyo; sa inyong kaandam nga mopaluyo niadtong gitawag sa Ginoo nga mangulo sa Iyang Simbahan; sa inyong hugot nga pagtuo diha sa doktrina sa ebanghelyo; sa inyong pagtuman sa mga responsibilidad sa pamilya; sa inyong mga hiyas sa pagkamatinuoron, kaputi, pagkamatinudanon, pagkamasulundon, ug pagsunod sa Pulong sa Kaalam, sa balaod sa ikapulo, ug sa kabalaan sa adlaw nga Igpapahulay. Kadto ang pundasyon nga mga baruganan sa usa ka kinabuhi nga gipahinungod ngadto ni Jesukristo ug sa Iyang buhat.

Ang inyong rekomend sa templo nagpakita sa usa ka tinud-anay, espirituhanong tinguha nga naningkamot kamo sa pagsunod sa mga balaod sa Ginoo ug nahigugma sa Iyang mga gihigugma: pagkamapai-nubsanon, kalumo, pagkamakanunayon, gugmang putli, kaisug, kalooy, pagpasaylo, ug pagkamasulundon. Ug mopasalig kamo sa inyong kaugalingon niadtong mga sumbanan sa inyong pagpirma sa inyong ngalan nianang sagrado nga dokumento.

Ang inyong rekomend sa templo moabli sa mga ganghaan sa langit alang kaninyo ug sa uban nga adunay mga tulumanon ug mga ordinansa nga mahinungdanon sa kahangturan, lakip na ang mga bunyag, mga pagtuga, mga kaminyoon, ug mga pagsilyo.

Aron mahimong “girekomendar ngadto sa Ginoo” mao ang mapahinumduman sa unsay gilauman sa usa ka Santos sa Ulahing mga Adlaw nga nagtuman sa pakigsaad. Ang akong ugangan nga lalaki, si Blaine, nakakita nga bililhon kini nga pagpangandam alang sa adlaw nga mapainubsanon siyang mobarug sa atubangan sa Ginoo.

Ikonsiderar sa dihang si Moises mitungas sa Bukid sa Horeb ug ang Ginoo nga si Jehova mipakita kaniya sa usa ka nagdilaab nga sagbut. Ang Dios misulti kaniya, “Huboa ang imong sandalyas, kay balaan ang dapit nga imong gitindogan.”²

Ang paghubo sa atong sandalyas diha sa pultahan sa templo mao ang

pagsalikway sa kalibutanong mga tinguha o mga kalingawan nga maka-balda kanato gikan sa espirituhang paglambo, pagpadaplin niadtong mga butang nga makasamok sa atong bililhong mortalidad, dili magpakontrolar sa mabingkilon nga kinaiya, ug pagpangita og panahon aron mahimong balaan.

Pinaagi sa balaan nga plano, ang atong pisikal nga lawas usa ka nilalang sa Dios, usa ka templo alang sa atong espiritu, ug kinahanglang tagdon uban sa balaang pagtahud. Tinuod gayud ang mga pulong sa awit sa Primary: “Ang akong lawas usa ka templo [nga] nagkinahanglan sa hilabihan nga pag-atiman.”³ Sa dihang ang Ginoo mipakita ngadto sa mga Nephite, Siya mimando, “Mahimo nga pagasantoson pinaagi sa pagdawat sa Espiritu Santo, aron mobarug nga walay lama sa akong atubangan.”⁴ “Unsa nga matang sa mga tawo kamo mahisama?” nangutana ang Ginoo ug dayon mitubag, “Gani sama nga Ako mao.”⁵ Aron mahimong “girekomendar ngadto sa Ginoo,” maningkamot kita nga mahisama Kaniya.

Nahinumdom ko nga naminaw ni Presidente Howard W. Hunter sa iyang unang pakigpulong sa kinatibuk-ang komperensya isip ika-14 nga Presidente sa Simbahan. Miingon siya: “Mao kini ang labing dakong tinguha sa akong kasingkasing nga ang matag miyembro sa Simbahan takus nga mosulod sa templo. Makapahimuot kini sa Ginoo kon ang matag hamtong

nga miyembro mahimong takus—ug magdala—og usa ka magamit nga temple recommend.”⁶ Akong idugang nga ang usa ka rekomend nga adunay limitasyon ang paggamit motakda og usa ka klaro nga dalan alang sa atong bililhong kabatan-onan.

Si Presidente Russell M. Nelson nahinumdom sa mga pulong ni Presidente Hunter: “Nianang adlaw, Hunyo 6, 1994, ang rekomend sa templo nga atong gidala nahimong usa ka lahi nga butang diha sa akong pitaka. Sa wala pa kana, nahimo kadtong usa ka pamaagi nga buhaton lamang aron makab-ot ang usa ka katuyoan. Usa kadto ka pamaagi nga magtugot kanako nga makasulod sa sagrado nga balay sa Ginoo; apan human siya mihimo niana nga pamahayag, nahimo na kanang usa ka katuyoan mismo. Kini nahimo nga

akong simbolo sa pagkamasulundon ngadto sa usa ka propeta sa Dios.”⁷

Kon modawat pa kamo og rekomend o kon ang inyong rekomend mi-expire na, paglina diha sa pultahan sa bishop sama nga ang nag-unang mga Santos milinya didto sa pultahan sa Templo sa Nauvoo niadtong 1846.⁸ Ang akong mga kati-gulangan apil niadtong mga matinud-anon. Gibiyaan nila ang ilang nindot nga siyudad ug mopaingon sa kasadpan, apan nasayud sila nga adunay sagradong mga kasinatian nga naghulat kanila didto sa templo. Misulat si Sarah Rich gikan sa lisud nga agianan didto sa Iowa, “Kon wala pa ang hugot nga pagtuo ug kahibalo nga gihatag ngari kanamo didto niana nga templo . . . , ang among biyahe mahimo unta nga . . . paglayat diha sa kangitngit.”⁹ Kana ang mawala kanato kon moagi kita niining kinabuhia nga mag-inusara nga wala ang inspirasyon ug kalinaw nga gisaad diha sa templo.

Sugdi ang proseso karon nga mahimong “girekomendar ngadto sa Ginoo” aron ang Iyang Espiritu magauban kaninyo kanunay ug ang Iyang mga sumbanan magdala kaninyo og “kalinaw sa tanlag.”¹⁰

Ang inyong mga lider sa kabatan-onan, presidente sa korum sa mga elder, presidente sa Relief Society, ug tigpangalagad nga mga kaigsoonan motabang kaninyo sa pag-andam, ug ang inyong bishop o presidente sa branch mahigugmaong mogiya kaninyo.

Nakasinati kita og panahon nga ang mga templo gisirad-an o gilimitahan ang paggamit. Alang ni Presidente Nelson ug kanamo nga nagserbisyo sa iyang kiliran, ang dinasig nga desisyon nga sirad-an ang mga templo “sakit” ug “puno sa hilabihan nga kabalaka.” Si Presidente Nelson mismo nangutana, “Unsay akong isulti ni Propeta Joseph Smith? Unsay akong isulti ni Brigham Young, Wilford Woodruff ug sa ubang mga Presidente, hangtud ni Presidente Thomas S. Monson?”¹¹

Karon, hinay-hinay ug mapasalamaton kitang miabli pagbalik sa mga

Provo, Utah, USA

templo alang sa mga pagsilyo ug mga pagtuga sa limitado nga paagi.

Ang mahimong takus nga motambong sa templo, hinoon, gikinahanglan gihapon. Akong ipasabut og maayo, makaadto man kamo sa templo o dili, magkinahanglan kamo og magamit nga rekomend sa templo aron magpabiling lig-on diha sa dalan sa pakigsaad.

Sa ulahing bahin sa miaging tuig si Sister Rasband ug ako adunay buluhaton didto sa New Zealand nga mamulong sa dakong pundok sa mga young single adult. Dili dayon sila makaadto sa templo; ang usa sa Hamilton gibag-o [renovate], ug naghulat pa sila sa groundbreaking alang sa templo sa Auckland. Hinoon, mibati ko nga naaghat sa pagdasig kanila sa pagbag-o [renew] o pagdawat og mga rekomend sa templo.

Bisan tuod nga dili kini makapresentar kanila sa templo, ilang mapresentar ang ilang kaugalingon sa atubangan sa Ginoo nga putli ug andam nga moserbisyo kaniya. Ang pagkahimong takus nga maghupot og magamit nga rekomend sa templo usa ka proteksyon gikan sa kaaway, tungod kay mihimo kamo og lig-ong pasalig ngadto sa Ginoo mahitungod sa inyong kinabuhi, ug usa ka saad nga ang Espiritu magauban kaninyo.

Naghimo kita og buhat sa templo kon mosiksik kita sa atong mga katigulangan ug mosumiter sa ilang mga ngalan alang sa mga ordinansa. Samtang ang atong mga templo gisirad-an, makahimo pa gihapon kita sa pagsiksik sa atong mga pamilya. Uban sa Espiritu sa Dios diha sa atong kasingkasing, kita, pinaagi sa proxy, magbarug alang kanila nga mahimong “girekomendar ngadto sa Ginoo.”

Sa dihang nagserbisyo ko isip Executive Director sa Temple Department, nakadungog ko ni Presidente Gordon B. Hinckley nga mipasabut niini nga kasulatan nga gipamulong sa Ginoo mahitungod sa Templo sa Nauvoo: “Himoa ang buluhaton sa akong templo, ug ang tanan nga mga buluhaton diin Ako mitudlo nganha kaninyo, magpadayon ug dili mohunong; ug himoa ang inyong

mga kakugi, ug ang inyong malungtaron, ug mapailubon, ug ang inyong mga buluhaton madugangan pag-usab, ug dili gayud mawala ang inyong ganti, miingon ang Ginoo sa mga Panon.”¹²

Ang atong trabaho diha sa templo adunay kalabutan sa atong mahangturong ganti. Bag-ohay lang gisulayan kita. Ang Ginoo mitawag kanato nga magtrabaho diha sa mga templo uban sa “kakugi, . . . malungtaron, ug mapailubon.”¹³ Ang mahimong “girekomendar ngadto sa Ginoo” nagkinahanglan niadtong mga hiyas.

Kinahanglan gayud nga magmakugihon kita sa pagsunod sa mga sugo, molahutay diha sa atong pagtagad sa atong mga pakigsaad sa templo, ug magma-pasalamaton sa unsay padayon nga gitudlo sa Ginoo mahitungod niini ug magmapailubon samtang maghulat kita nga ang mga templo hingpit na nga maabli pag-usab.

Kon ang Ginoo motawag kanato nga “doblehon pa” ang atong mga paningkamot, naghangyo Siya nga kita molambo diha sa pagkamatarung. Sama pananglit, mahimo natong lugwayan ang atong pagtuon sa mga kasulatan, ang atong pagsiksik sa family history, ug ang atong mga pag-ampo inubanan sa hugot nga pagtuo nga atong mapaambit ang atong gugma alang sa balay sa Ginoo niadtong nangandam nga modawat og rekomend sa templo, ilabi na ang mga sakop sa atong pamilya.

Mosaad ko kaninyo nga isip usa ka Apostol ni Ginoong Jesukristo nga samtang maninguha kamo nga doblehon pa ang inyong matarung nga mga paningkamot, mobati kamo nga nabag-o diha sa inyong debosyon ngadto sa Dios nga Amahan ug ni

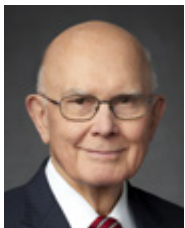

Salzburg, Austria

Jesukristo, mobati kamo kanunay sa Espiritu Santo nga naggiya kaninyo, magmapasalamaton kamo alang sa inyong sagradong mga pakigsaad, ug mobati kamo og kalinaw nga masayud nga kamo “girekomendar ngadto sa Ginoo.” Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa James R. Clark, comp., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1833–1964*, 6 vols. (1965–75), 3:229.
2. Exodo 3:5.
3. “My Body Is a Temple,” *The Children Sing* (1951), nu. 99.
4. 3 Nephi 27:20.
5. 3 Nephi 27:27.
6. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Howard W. Hunter* (2015), 204.
7. *Teachings of Russell M. Nelson* (2018), 373.
8. Tan-awa sa *Mga Santos: Ang Istorya sa Simbahan ni Jesukristo sa Ulahing mga Adlaw*, vol. 1, *Ang Sumbanan sa Kamatuoran, 1815–1846* (2018), 662–63.
9. Sarah P. Rich, *Autobiography, 1885–1890*, Church History Library, Siyudad sa Salt Lake, 66.
10. Mosiah 4:3.
11. Sarah Jane Weaver, “President Nelson Talks about the ‘Painful’ Decision to Close Temples amid COVID-19,” *Church News*, Hulyo 27, 2020, thechurchnews.com.
12. Doktrina ug mga Pakigsaad 127:4.
13. Doktrina ug mga Pakigsaad 127:4.

Ni Presidente Dallin H. Oaks
Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan

Higugmaa ang Inyong mga Kaaway

Ang pagkahibalo nga kitang tanan mga anak sa Dios naghatag kanato og panan-awon sa bili sa uban ug katakus sa dili pagtugot nga mopatigbabaw ang pagpihig.

Ang mga pagtulun-an sa Ginoo anaa alang sa kahangturan ug alang sa tanang mga anak sa Dios. Dinhi niini nga mensahe mohatag ako og pipila ka ehemplo gikan sa Estados Unidos, apan ang mga baruganan nga akong itudlo magamit bisan asa.

Nagpuyo kita sa panahon sa kapungot ug kayugot sa politikanhong mga relasyon ug mga polisiya.

Nabatyagan nato kana niini nga tinginit dihang ang pipila milapas sa malinawong mga protesta ug miapil sa makadaot nga mga lihok. Nabatyagan nato kana diha sa pipila ka kasamtangan nga mga pangampanya alang sa publiko nga mga katungdanan. Subo lang, ang pipila niini miyagyag og dili maayong politikanhong mga pamahayag ug gilakipan og dili maayong

paghisgot bahin sa atong mga miting sa Simbahan.

Sa demokratikong gobyerno kita adunay mga kalahian sa kanunay bahin sa pagsugyot og mga kandidato ug mga polisiya. Apan, isip mga sumusunod ni Kristo kinahanglan wad-on nato ang kapungot ug kayugot sa butang diin ang politikanhong mga pagpili gidebatihan o gisaway sa daghang mga sitwasyon.

Aniay usa sa mga pagtulun-an sa atong Manluluwas, tingali nailhan kaa-yo apan panagsa rang gibuhat:

“Nakadungog kamo nga giingon kaniadto, Higugmaa ang imong mga higala, ug dumti ang imong mga kaaway.

“Apan karon sultihan ko kamo, higugmaa ang inyong mga kaaway, ug pag-ampo kamo alang sa mga tawo nga nagpasipala kaninyo” (Mateo 5:43–44).¹

Sulod sa mga henerasyon, ang mga Judeo gitudloan sa pagdumot sa ilang mga kaaway, ug sila kaniadto nag-antus ubos sa pagdominar ug kabangis sa pagsakop sa mga Romano. Gani si Jesus mitudlo kanila sa, “paghigugma sa inyong mga kaaway” ug “pagbuhat og maayo ngadto kanila nga . . . nag-amung-among kaninyo.”

Pagkalisud nga mga pagtulun-an alang sa kausaban sa personal ug politikanhong mga relasyon! Apan mao gihapon kana ang gisugo sa Manluluwas. Sa Basahon ni Mormon atong mabasa, “Kay sa pagkatinuod, sa pagkatinuod Ako moingon nganha kaninyo, siya nga may espiritu sa panagbingkil dili gikan kanako apan gikan sa yawa, kinsa mao ang amahan sa panagbingkil, ug siya nagkutaw sa mga kasingkasing sa mga tawo sa panagbangi uban ang kasuko, sa usag usa” (3 Nephi 11:29).

Ang paghigugma sa atong mga kaaway ug sa atong mga kaatbang dili sayon. “Kadaghanan kanato wala pa moabut niana nga ang-ang sa . . . gugma ug kapasayloan,” Si Presidente Hinckley nakaobserbar, nga midugang nga, “Nagkinahanglan kini og disiplina sa kaugalingon nga mas labaw kay sa atong mahimo.”² Apan siguradong

Apia, Samoa

Accra, Ghana

mahinungdanon kini, kay kabahin kini sa duha ka dagko nga sugo sa Manluluwas nga “higugmaa ang Ginoo nga imong Dios” ug “higugmaa ang imong isigkatawo sama sa imong kaugalingon” (Mateo 22:37, 39). Ug sigurado nga posible kini, kay Siya mitudlo usab, “Pangayo, ug kamo hatagan; pangita, ug kamo makakaplag” (Mateo 7:7).³

Unsaon nato sa pagtuman kining balaan nga mga sugo sa kalibutan diin kita usab ubos sa mga balaod sa tawo? Maayo na lang, aduna kitay pagtulunan ug ehemplo sa Manluluwas mismo kon unsaon sa pagbalanse ang Iyang mahangturong mga balaod uban sa paggamit sa hinimo sa tawo nga mga balaod. Dihang ang mga kaatbang nagtinguha sa pagbitik Kaniya pinaagi sa pagpangutana kon ang mga Judeo angayan bang mobayad og mga buhis sa Roma, Siya mitudlo ngadto sa litrato sa Emperador nga anaa sa ilang mga sinsilyo ug mipahayag, “Ihatag ngadto sa Emperador ang iya sa Emperador ug ihatag sa Dios ang iya sa Dios” (Lucas 20:25).⁴

Busa, kita kinahanglang mosunod sa mga balaod sa tawo (ihatag ngadto sa Emperador) aron magpakabuhing

malinawon ubos sa sibil nga awtoridad, ug kita mosunod sa mga balaod sa Dios padulong sa atong mahangturong destinasyon. Apan unsaon nato sa paghimo niini—labi pa unsaon nato sa pagkat-on sa paghigugma sa atong mga kaatbang ug sa atong mga kaaway?

Ang pagtulun-an sa Manluluwas sa dili “panagbangi uban ang kasuko” usa ka maayong sinugdanan nga lakang. Ang yawa maoy amahan sa panagbingkil, ug siya ang nagsulsol sa katawhan sa panagbingkil uban sa kasuko. Nagpasiugda siya og pagdumot ug mapungtanon nga mga relasyon tali sa mga indibidwal ug tali sa mga pundok. Si Presidente Thomas S. Monson mitudlo nga ang kasuko “hinagiban ni Satanas,” kay ang “pagkasuko mao ang pagnunot ngadto sa impluwensya ni Satanas. Walay usa nga *makapahimo* kanato nga masuko. Ato kining pagpili.”⁵ Ang kasuko maoy paagi ngadto sa pagkabahin-bahin ug pagdinumtanay. Makahigugma kita sa atong mga kaatbang kon likayan nato ang pagkapungot ug pagkasupakan ngadto sa wala nato hiuyoni. Gani makatabang usab kon kita andam nga magkat-on gikan kanila.

Usa sa daghang paagi sa pagpalambo sa gahum sa paghigugma sa uban mao ang yano nga paagi nga gihulagway diha sa dugay na nga musikal. Kon kita maningkamot sa pagsabut ug pakiglambigit sa mga tawo nga lahi og kultura, kinahanglan maningkamot kitang makaila kanila. Sa dili maihap nga mga kahimtang, ang katahap sa mga dumudoong o gani ang panagbingkil maghatag og agianan ngadto sa panaghigalaay o bisan gani paghinigugmaay kon ang personal nga mga panagkita mosangput sa pagsinabtanay ug respeto sa usag usa.⁶

Gani ang usa ka mas dako nga tabang sa pagkat-on sa paghigugma sa atong mga kaatbang ug sa atong mga kaaway mao ang pagtinguha ug pagsabut sa gahum sa gugma. Aniy tulo sa daghang propetikanhong mga pagtulun-an mahitungod niini.

Si Propeta Joseph Smith mitudlo nga “usa ka karaang panultihon nagingon nga ang gugma moani og mas dako pang gugma. Ibutu nato ang gugma—ipakita ang atong kamabination ngadto sa tanang katawhan.”⁷

Si Presidente Howard W. Hunter mitudlo: “Ang kalibutan nga atong

gipuy-an makabenipisyo gayud kon ang mga tawo sa tanang dapit mogamit sa tiunay nga gugma ni Kristo, nga mabination, malumo, ug maaghup. Kini walay kasina o garbo. . . . Wala kini magpaabut og balus. . . . Dili kini manghukom, dili mapungot, o dili bangis. . . . Moawhag kini sa managlahi nga katawhan aron magkasina-but sa pagpakabuhi sa Kristohanong gugma bisan unsay tinuohan, kaliwat, nasyonalidad, kahimtang sa pinansyal, edukasyon o kultura.”⁸

Ug si Presidente Russell M. Nelson miawhag kanato sa “pagpalapad sa atong sirkulo sa gugma sa paghangop sa tibuok tawhanong pamilya.”⁹

Usa ka importanting bahin sa paghigugma sa atong mga kaaway mao ang paghatag ngadto sa Emperador pinaagi sa pagtuman sa mga balaod sa atong managlahi nga nasud. Bisang og ang mga pagtulun-an ni Jesus para sa kausaban, Siya wala magtudlo og rebolusyon o pagsupak sa balaod. Mitudlo Siya og usa ka mas maayong paagi. Ang moderno nga mga pagpadayag mao ra gihapon ang gitudlo:

“Ayaw itugot nga ang usa ka tawo molapas sa mga balaod sa yuta, kay siya nga nagsunod sa mga balaod sa Dios dili na kinahanglan nga molapas sa mga balaod sa yuta.

“Busa, magmasulundon sa mga gahum nga anaa karon” (Doktrina ug mga Pakigsaad 58:21–22).

Ug ang atong artikulo sa hugot nga pagtuo, nga gisulat ni Propeta Joseph Smith human ang unang mga Santos nag-antus og grabing pagpanglutog gikan sa mga opisyal sa Missouri, namahayag nga: “[Kita] nagtuo sa kamandoan ubos sa mga hari, mga presidente, mga magmamando, ug sa mga maghuhukom, sa pagsunod; pagtahud; ug sa paghupot sa balaod” (Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:12).

Wala kini magpasabut nga kita miuyon sa tanan nga nahimo pinaagi sa gahum sa balaod. Nagpasabut kini nga kita mosunod sa kasamtangan nga balaod ug mogamit og malinawong paagi sa pag-usab niini. Nagpasabut usab kini nga kita sa malinawong paagi modawat sa mga resulta sa mga

piniliay. Dili kita moapil sa bangis nga panghulga niadtong mga nasagmuyo sa resulta.¹⁰ Sa demokratikanhong katilingban kanunay kitang adunay oportunidad ug katungdanan sa malinawong pagpadayon hangtud sa sunod nga piniliay.

Ang pagtulun-an sa Manluluwas sa paghigugma sa atong mga kaaway gibase sa katinuod nga ang tanan nga mortal nga hinigugmang anak sa Dios. Kana nga mahangturon nga baruganan ug pipila ka nag-unang mga baruganan sa balaod nasulayan diha sa bag-o lang nga mga pagprotesta sa daghang siyudad sa Amerika.

Sa usa ka opinyon, ang pipiladaw nakalimot nga ang Unang Pagamendar sa Konstitusyon sa Estados Unidos nagsiguro sa “katungod sa katawhan sa malinawong paagi sa pagpundok-pundok, ug mohangyo sa Gobyerno nga ipangalagad ang hustisya nga matubag ang mga mulo.” Mao kana ang awtorisadong paagi aron ang publiko mahibalo ug makatutok sa mga inhustisya nga anaa o sa pagdumala sa mga balaod. Ug adunay mga inhustiya. Sa mga publiko nga mga buhat ug sa personal natong mga kinaiya, aduna kitay rasismo [diskriminasyon sa kaliwatan] ug susamang mga mulo. Sa usa ka makakombinser nga personal nga saysay, ang Talahunon nga si Theresa A. Dear sa National Association for the Advancement of Colored People (NAACP) mipahinumdom kanato nga ang “rasismo magsugod sa kapungot, opresyon, pag-uyon-uyon, kawalay pagtagad ug pagpakahilom.”¹¹ Isip mga lungsuranon ug isip mga miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, kinahanglang mohimo kita og mas maayo aron makatabang nga mabugto ang rasismo.

Sa lahi nga mga hunahuna, ang minoridad sa mga partisipante ug mga tagasuporta niini nga mga protesta ug sa ilegal nga mga lihok nga ilang nahimo daw nahikalimot nga ang mga protesta nga gipanalipdan sa Konstitusyon mao ang *malinawon* nga mga protesta. Ang mga tigprotesta walay katungod sa pagguba, pagdaot,

o pagpangawat og kabtangan o paghulga sa lehitimong mga gahum sa pulis sa gobyerno. Ang Konstitusyon ug ang mga balaod wala maglakip og pagdapat alang sa rebolusyon o kagubot. Tanan kita—ang pulis, mga nagprotesta, mga tigsuporta, ug mga tumatan-aw—kinahanglang mosabut sa mga limit sa atong mga katungod ug sa kaimportante sa atong mga katungdanan sa pagpabilin sulod sa mga utlanan sa anaa nga balaod. Si Abraham Lincoln eksakto sa iyang pag-ingon: “Walay mulo nga maoy haum nga sulbad gamit ang balaod sa manggugubot.”¹² Ang pagsulbad sa mga mulo pinaagi sa mga manggugubot usa ka ilegal nga paagi. Kana usa ka panggubot, usa ka kahimtang nga walay epektibong panggobyerno ug walay pulis, kana mopahuyang kaysa mopanalipod sa indibidwal nga mga katungod.

Usa ka rason nga ang bag-ohay nga mga protesta sa Estados Unidos nakatingala sa daghan kaayo mao nga ang mga pagsupak ug mga pagkaillegal nga nabatyagan tali sa lainlaing kaliwatan ug ubang mga pundok sa laing mga nasud dili unta angayang masinati sa Estados Unidos. Kini nga nasud mas maayo unta nga mowagtang sa rasismo, dili lang sa mga itom nga Amerikano, kinsa maoy daghan atol sa bag-o lang nga mga pagprotesta, apan usab batok sa mga Latino, mga Asian, ug ubang mga grupo. Ang kasaysayan niini nga nasud bahin sa rasismo dili makalipay, ug kinahanglan nga mohimo kita og mas maayo.

Ang Estados Unidos natukod pinaagi sa mga langyaw sa managlahing nasyonalidad ug managlahing kaliwatan. Ang katuyoan sa paghiusa dili ang pagtukod og partikular nga relihiyon o aron mapadayon ang bisan unsang managlahing kultura o pag-unong sa mga katribo sa karaang mga nasud. Ang atong tagtukod nga henerasyon nagtinguha nga mahiusa pinaagi sa bag-ong konstitusyon ug mga balaod. Wala kana magpasabut nga ang atong panghiusa nga mga dokumento o ang ilang panabut niadtong panahon sa mga kahulugan niini hingpit. Ang

kasaysayan sa nag-unang duha ka siglo sa Estados Unidos nagpakita sa panginahanglan og daghang paghas-has, sama sa katungod sa pagbotar sa kababayan-an ug, ilabi na, sa pagwagtang sa pagpang-ulipon, lakip sa mga balaod sa pagsiguro nga kadtong gipang-ulipon makatagamtam sa mga gipaningkamutan ug sa mga kahimtang sa kagawasan.

Duha ka mga iskolar sa Unibersidad sa Yale nagpahinumdom kanato:

“Bisan may daghan kining sayop, ang Estados Unidos adunay igong kapasidad sa paghiusa sa usa ka managlahi ug nabahin-bahin nga katilingban. . . .

“ . . . Ang mga lungsuranon niini dili kinahanglan mopili tali sa nasudnong kailhanan ug dinaghan nga kulturalismo. Ang mga Amerikano pweding aduna niining duha. Apan ang gikinahanglan mao ang paghigugma sa nasud subay sa konstitusyon. Kinahanglan kitang magpabilin nga nagkahiusa pinaagi ug diha sa Konstitusyon, bisan unsa ang panaglahi sa atong mga hunahuna.”¹³

Daghang tuig ang milabay, usa ka British nga foreign secretary mihatag niining talagsaong tambag sa usa ka debate sulod sa House of Commons: “Wala kitay permanenting *mga kaabin* ug wala kitay hangtud sa hangtud *nga mga kaaway*. Ang atong *mga tinguha* permanente ug hangtud sa hangtud, ug kini nga mga tinguha atong katungdanan ang pagsunod.”¹⁴

Usa kana ka maayo nga *kalibutanong* rason sa pagsunod sa “permanente ug hangtud sa hangtud” nga mga tinguha. Agi og dugang, ang doktrina sa Simbahan sa Ginoo nagtudlo kanato og lain pa nga permanenting mga tinguha sa paggiya kanato: ang mga pagtulun-an sa atong Manluluwas kinsa maoy midasig sa Konstitusyon sa Estados Unidos ug sa sukaranang mga balaod sa daghan sa atong mga nasud. Ang pag-unong diha sa naestablisar nga balaod imbis sa temporaryong “mga kaabin” maoy pinakamaayong paagi sa paghigugma sa atong mga kaatbang ug sa atong mga kaaway samtang

magtinguha kita og kahiusahan sa atong panagkalahi-lahi.

Ang pagkahibalo nga kitang tanan mga anak sa Dios naghatag kanato og balaang panan-awon sa bili sa tanan pang uban ug sa determinasyon ug katakus sa dili pagtugot nga mopatigbabaw ang pagpihig ug ang rasismo. Dihang nakapuyo ko sa daghang katuigan sa lain-laing dapit niini nga nasud ang Ginoo mitudlo kanako nga posible ang pagsunod ug pagtinguha nga molambo ang mga balaod sa atong nasud ug usab ang paghigugma sa atong mga kaaway. Samtang dili sayon, kini posible uban sa tabang sa atong Ginoo, nga si Jesukristo. Gihatag Niya kini nga sugo sa paghigugma, ug misaad Siya sa Iyang tabang kon maninguha kita sa pagsunod niini. Mopamatuod ako nga kita gihigugma ug matabangan sa atong Langitnong Amahan, ug sa Iyang Anak, si Jesukristo. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa usab sa Lucas 6:27–28, 30.
2. Gordon B. Hinckley, “The Healing Power of Christ,” *Ensign*, Nob. 1988, 59; tan-awa usab sa *Teachings of Gordon B. Hinckley* (1997), 230.
3. Tan-awa usab sa Doktrina ug mga Pakigsaad 6:5.
4. Tan-awa usab sa Mateo 22:21; Marcos 12:17.

5. Thomas S. Monson, “Disiplinaha ang Imong mga Pagbati, O Akong Igsoon,” *Liahona*, Nob. 2009, 68.
6. Tan-awa sa Becky ug Bennett Borden, “Moving Closer: Loving as the Savior Did,” *Ensign*, Sept. 2020, 24–27.
7. Joseph Smith, sa *History of the Church*, 5:517. Sa samang paagi, si Martin Luther King Jr. (1929–1968) miingon: “Kon balusan og kabangis ang kabangis madugangan ang kabangis, modugang og mas grabing kangitngit sa usa ka kagabhion nga walay mga bitoon. Ang kangitngit dili makaabog sa kangitngit: ang kahayag lamang ang makahimonia. Ang kapungot dili makawagtang sa kapungot; ang gugma lamang ang makahimonia” (*Where Do We Go from Here: Chaos or Community?* [2010], 64–65).
8. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Howard W. Hunter* (2015), 300.
9. Russell M. Nelson, “Blessed Are the Peacemakers,” *Liahona*, Nob. 2002; 41; tan-awa usab sa *Teachings of Russell M. Nelson* (2018), 83.
10. Tan-awa sa “A House Divided,” *Economist*, Sept. 5, 2020, 17–20.
11. Theresa A. Dear, “America’s Tipping Point: 7 Ways to Dismantle Racism,” *Deseret News*, Hunyo 7, 2020, A1.
12. Abraham Lincoln, pagkigpulong sa Young Men’s Lyceum, Springfield, Illinois, Ene. 27, 1838, gikutlo gikan sa John Bartlett, *Bartlett’s Familiar Quotations* 18th ed. (2012), 444.
13. Amy Chua and Jed Rubenfeld, “The Threat of Tribalism,” *Atlantic*, Okt. 2018, 81, theatlantic.com.
14. Henry John Temple, Viscount Palmerston, remarks in the House of Commons, Mar. 1, 1848; in Bartlett, *Bartlett’s Familiar Quotations*, 392.

Bengaluru, India

Sabado sa Hapon nga Sesyon | Oktubre 3, 2020

Gipresentar ni Presidente Henry B. Eyring
Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan

Pagpaluyo sa mga General Authority, mga Area Seventy, ug Kinatibuk-ang mga Opisyales

Mga kaigsoonan, ako na karong ipresentar ang mga General Authority, mga Area Seventy, ug Kinatibuk-ang mga Opisyales sa Simbahan alang sa inyong pagpaluyo nga boto.

Gisugyot nga atong paluyohan si Russell Marion Nelson isip propeta, manalagna, ug tigpadayag ug Presidente sa Ang Simbahan ni Jesu-kristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw; Dallin Harris Oaks isip Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan; ug Henry Bennion Eyring isip Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan.

Kadtong uyon mahimong mopakita niini.

Kadtong supak, kon aduna, mahimong mopakita niini.

Gisugyot nga atong paluyohan si Dallin H. Oaks isip Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles ug si M. Russell Ballard isip Akting nga Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles.

Kadtong uyon, palihug ipakita kini.

Bisan kinsa nga supak mahimong mopakita niini.

Gisugyot nga atong paluyohan

ang mosunod isip mga sakop sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles: M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, ug Ulisses Soares.

Kadtong uyon, palihug ipakita kini.

Bisan kinsa nga supak mahimong mopakita.

Gisugyot nga atong paluyohan ang mga magtatambag sa Unang

Kapangulohan ug ang Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles isip mga propeta, mga manalagna, ug mga tigpadayag.

Ang tanang uyon, palihug ipakita kini.

Ang dili uyon, kon aduna, sa samang paagi.

Among gi-release sila si Elder L. Whitney Clayton, Enrique R. Falabella, ug Richard J. Maynes isip mga General Authority Seventy ug mohatag kanila og emeritus status.

Kadtong buot nga moduyog kano sa pagpasalamat niini nga mga Kaigsoonan ug sa ilang mga pamilya sa talagsaon nilang serbisyo, palihug ipakita kini.

Among gi-release si Elder L. Todd Budge isip usa ka General Authority Seventy.

Tanan kinsa gustong mopasalamat kaniya alang sa iyang serbisyo, palihog ipakita pinaagi sa gipataas nga kamot.

Among gi-release sila si Bishop Dean M. Davies ug W. Christopher Waddell isip Una ug Ikaduhang mga Magtamtambag, sa samang han-ay, diha sa Presiding Bishopric.

Tanan kinsa gustong mopadayag og pasalamat ngadto niining mga Kaigsoonan alang sa ilang mapahinungoron nga pagserbisyo mahimong mopakita.

Among gi-release ang mosunod isip mga Area Seventy: Ruben Acosta, René R. Alba, Alberto A. Alvarez, Vladimir N. Astashov, José Batalla, Bradford C. Bowen, Sergio Luis Carboni, Armando Carreón, S. Marc Clay Jr., Z. Dominique Dekaye, Osvaldo R. Dias, Michael M. Dudley, Mark P. Durham, E. Xavier Espinoza, James E. Evanson, Paschoal F. Fortunato, Sam M. Galvez, Patricio M. Giuffra, Leonard D. Greer, Daniel P. Hall, Toru Hayashi, Paul F. Hintze, Adolf J. Johansson, Wisit Khanakham, Seung Hoon Koo, Pedro X. Larreal, Johnny L. Leota, José E. Maravilla, Joel Martinez, Joaquim J. Moreira, Isaac K. Morrison, Eduardo A. Norambuena, Ferdinand P. Pangan, Jairus C. Perez, Steven M. Petersen, Jay D. Pimentel,

Chiba, Japan

Bengaluru, India

Edvaldo B. Pinto Jr., Alexey V. Samaykin, K. David Scott, Rulon F. Stacey, Karl M. Tilleman, William R. Titera, Carlos R. Toledo, Cesar E. Villar, David T. Warner, Gary K. Wilde, ug William B. Woahn.

Kadtong kinsa gusto moapil kana-mo sa pagpadayag og pasalamat sa ilang maayo kaayo nga pagserbisyo, palihug ipakita kini.

Uban sa pag-release ni Elder L. Whitney Clayton isip usa ka General Authority Seventy ug gihatagan og emeritus nga status, gi-release usab siya isip usa ka sakop sa Kapangulo-han sa Seventy.

Si Elder Brent H. Nielson gitawag isip usa ka sakop sa Kapangulo-han sa Seventy, ug kami mosugyot nga siya paluyohan.

Ang tanang uyon, palihug ipakita kini.

Si bisan kinsa nga mosupak, mahimong mopakita niini.

Gisugyot nga atong paluyohan si Dean M. Davies isip usa ka General Authority Seventy.

Kadtong uyon, palihug ipakita kini.

Si bisan kinsa nga supak mahimong mopakita.

Gisugyot nga atong paluyohan si W. Christopher Waddell nga moserbisyo isip Unang Magtatambag sa Presiding Bishopric ug si L. Todd Budge nga moserbisyo isip Ikaduhang

Magtatambag sa Presiding Bishopric.

Kadtong uyon mahimong mopakita niini.

Bisan kinsa nga supak, pinaagi sa samang timailhan.

Gisugyot nga atong paluyohan ang mosunod isip bag-ong mga Area Seventy: Laurian P. Balilemwa, Jonathon W. Bunker, Enrique R. Mayorga, ug Konstantin Tolomeev.

Kadtong uyon mahimong mopakita niini.

Kadtong supak, kon aduna, mahimong mopakita niini.

Gisugyot nga atong paluyohan ang

ubang mga General Authority, mga Area Seventy, ug Kinatibuk-ang mga Opisyales sa Simbahan nga kasamtangang gipili.

Ang tanang uyon, palihug ipakita kini.

Ang dili uyon, kon aduna, sa samang paagi.

Kadtong misupak sa bisan hain sa mga gisugyot kinahanglan mokontak sa ilang presidente sa stake.

Mga kaigsoonan, nagpasalamat kami sa inyong padayon nga hugot nga pagtuo ug mga pag-ampo alang sa mga lider sa Simbahan. ■

Temecula, California, USA

Ni Elder D. Todd Christofferson
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Maalimahon nga mga Katilingban

Kon ang igo natong gidaghanon ug ang igong gidaghanon sa atong mga silingan maningkamot sa paggiya sa atong mga kinabuhi pinaagi sa kamatuoran sa Dios, ang moral nga mga hiyas nga gikinahanglan sa matag katilingban modaghan.

Pagkanindot sa choir nga mikan-ta mahitungod sa maanindot nga Manluluwas.

Niadtong 2015 ang United Nations misagop sa unsay gitawag og “Ang 2030 nga Tulumanon alang sa Malungtarong Paglambo.” Gihulagway kini isip “giambitang plano alang sa kalinaw ug kaabunda sa mga tawo ug sa planeta, karon ug hangtud sa umaabut.” Ang Tulumanon alang sa Malungtarong Paglambo naglakip og 17 ka tumong nga angayng makab-ut sa tuig 2030, sama sa: walay pagkaka-bus, zero nga kagutom, de kalidad nga edukasyon, pagkapareha og importan-sya sa mga gender, limpyong tubig ug sanitasyon, ug disentang trabaho.¹

Ang konsepto sa malungtarong paglambo makapaikag ug importante. Hinoon, mas nagkinahanglan og pag-tagad ang mas lapad nga pangutana bahin sa maalimahon nga mga kati-lingban. Unsa ang sukaranang mga butang nga makasuporta og nag-us-wag nga katilingban, ang katilingban

nga nag-awhag og kalipay, paglambo, kalinaw, ug kaayohan sa mga sakop niini? Duna kitay rekord sa kasulatan bahin sa labing minos duha ka nag-uswag nga katilingban. Unsay atong makat-unan gikan kanila?

Sa karaang panahon, ang halang-dong patriyarka og propeta nga si Enoch misangyaw og pagkamatarung ug “mitukod og usa ka dakbayan nga gitawag og Dakbayan sa Pagkabalaan, gani ang Zion.”² Gikataho nga “ang Ginoo mitawag sa iyang mga kataw-han og Zion, tungod kay sila usa sa kasingkasing ug usa sa hunahuna, ug nagpuyo diha sa pagkamatarung; ug walay kabus taliwala kanila.”³

“Ug ang Ginoo mipanalangin sa yuta, ug sila napanalangin diha sa mga bukid, ug diha sa taas nga mga dapit, ug miuswag.”⁴

Ang katawhan sa una ug ikadu-hang siglo diha sa Kasadpang Bahin sa Kalibutan nga nailhan isip mga Nephite og mga Lamanite nagha-tag og laing talagsaong ehemplo sa

usa ka nag-uswag nga katilingban. Human sa talagsaong pangalagad sa nabanhaw nga Manluluwas taliwala kanila, “sila nagsunod subay sa mga sugo diin sila midawat gikan sa ilang Ginoo og sa ilang Dios, mipadayon sa pagpuasa og pag-ampo, ug nagtigum kanunay sa pag-ampo og pagpamati sa pulong sa Ginoo. . . .

“Ug wala nay mga kasina, ni panag-bangi, ni kagubot, ni malaw-ay nga mga buhat, ni mga pamakak, ni mga pagbuno, ni bisan unsa nga matang sa pagkamaulagon; og sa pagkamatuod wala nay mga katawhan nga labaw pa ka malipayon sa tanan nga mga kataw-han nga gilalang sa kamot sa Dios.”⁵

Ang mga katilingban niining duha ka ehemplo gisuportahan sa mga panalangin sa langit nga naggikan sa ilang talagsaong debosyon sa duha ka dagkong mga sugo: “Higugmaa ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing, og sa tibuok mong kalag, og sa tibuok mong hunahuna” og “Higugmaa ang imong isig-katawo sama sa imong kaugalingon.”⁶ Nagmasulundon sila sa Dios sa ilang personal nga kinabuhi, ug nagbantay sa pisikal og espirital nga kaayohan sa usag usa. Sa mga pulong sa Dok-trina og mga Pakigsaad, kini ang mga katilingban nga ang “matag tawo nag-tinguha sa kaayohan sa iyang silingan, og nagbuhat sa tanan nga mga butang uban sa usa ka bug-os nga tinguha ngadto sa himaya sa Dios.”⁷

Subo lang, sama sa gisulti ni Elder Quentin L. Cook ganhang buntag, ang gimithi nga katilingban nga gihulagway diha sa 4 Nephi sa Basahon ni Mormon wala molungtad lapas sa ikaduhang siglo niini. Ang pagkama-lungtaron dili ikagarantiya, og ang naglambo nga katilingban mapakyas paglabay sa panahon kon mobiya kini sa sukaranang mga hiyas nga nagsuporta sa kalinaw og kaabunda niini. Niini nga sitwasyon, minunot sa mga tintasyon sa yawa, ang katawhan “misugod sa pagkabahin-bahin ngad-to sa nagkalain-lain nga mga pundok; og sila misugod sa pagtukod og mga simbahan ngadto sa ilang mga kauga-lingon aron makaangkon og bahandi,

ug misugod sa paglimud sa tinuod nga simbahan ni Kristo.”⁸

“Ug nahinabo nga tulo ka gatus ka mga tuig ang milabay, ang mga katawhan ni Nephi ug ang mga Lamanite nahimo nga hilabihan ka dautan ang usa sama ngadto sa lain.”⁹

Sa pagtapos sa laing siglo, minilyon ang nangamatay sa unay nga pakig-gubat, ug ang ilang kanhi nagkauyon nga nasud mikunhod ngadto sa nagkabangi nga mga tribo.

Namalandong niini ug sa ubang ehemplo sa kanhi mauswagong mga katilingban nga sa katapusan napukan, makasulti ko nga kon ang katawhan mopalayo sa pagbati nga may tulubagon ngadto sa Dios ug mosugod na hinoon sa pagsalig sa “gahum sa tawo,” ang katalagman nagpaabut. Ang pagsalig diha sa gahum sa tawo mao ang pagbaliwala sa balaang Tigpasiugda sa tawhanong mga katungod ug dignidad ug sa paghatag og labing taas nga prayoridad sa mga bahandi, gahum, ug pagdayeg sa kalibutan (samtang kasagaran nga nagbiay-biay ug naglutulos niadtong nagsunod og lahi nga sumbanan). Sa kasamtangan, kadtong anaa sa maalimahon nga mga katilingban nagtinguha, sama sa gisulti ni Hari Benjamin, nga “motubo diha sa kasayuran sa himaya kaniya nga naglalang [kanila], o diha sa kasayuran niana diin mao ang makiangayon ug tinuod.”¹⁰

Ang mga institusyon sa pamilya ug relihiyon mahinungdanon sa paghatag sa mga indibidwal ug mga komunidad sa mga hiyas nga makasuporta og molahutay nga katilingban. Kini nga mga hiyas, nga gibase sa kasulatan, naglakip sa kaligdong, responsibilidad ug pagkaadunay tulubagon, kalooy, kaminyoon ug pagkamaunungon sa kaminyoon, respeto sa uban ug sa kabtangan sa uban, pagserbisyo, ug sa panginahanglan ug dignidad sa trabaho, ug uban pa.

Si Editor-at-large Gerard Baker misulat og lindog sayo niining tuiga sa *Wall Street Journal* nga nagpasidungog sa iyang amahan, si Frederick Baker, sa ika-100 nga adlawng natawhan sa iyang amahan. Si Baker nangagpas sa mga rason sa taas nga

kinabuhi sa iyang amahan apan midungang niini nga mga hunahuna:

“Samtang gusto natong masayud sa sekreto sa taas nga kinabuhi, kanunay nakong gibati nga mas maayong mogahin og dugang panahon sa paghunahuna unsa ang makahimo og maayong kinabuhi, bisan unsa pa kita kadugay nga mabuhì. Niini, masaligon ko nga nasayud ko sa sekreto sa akong amahan.

“Gikan siya sa panahon nga ang kinabuhi kasagarang gihulagway pinaagi sa katungdanan, dili sa benepisyo, pinaagi sa sosyal nga mga responsibilidad, dili sa personal nga mga pribilehiyo. Ang nag-unang makadasig nga baruganan sa tibuok niyang siglo mao ang pagbati nga adunay obligasyon—sa pamilya, sa Dios, sa nasud.

“Sa panahon nga mipatigbabaw ang mga epekto sa nabungkag nga mga pamilya, ang akong amahan usa ka maunungon nga bana sa iyang asawa sulod sa 46 ka tuig, mahunahunaon nga amahan sa unom ka anak. Mas hingpit siyang nakatutok ug gikinahanglan sa dihang ang akong mga ginikanan misinati sa dili matukib nga trahedyà nga mamatyan og anak. . . .

“Ug sa panahon nga ang relihiyon nag-anam na ka talagsaon, ang akong amahan nagpuyo isip tinuod, matinud-anon nga Katoliko, nga adunay dili matarug nga pagtuo sa mga saad ni Kristo. Sa tinuod lang, maghunahuna ko usahay nga taas kaayo ang iyang kinabuhi tungod kay mas andam siyang mamatay kay ni bisan kinsa nga akong nahimamat.

“Swerte ko nga tawo—napananglangin og maayong edukasyon, akong kaugalingong talagsaon nga pamilya, pipila ka kalibutanong kalampusan nga dili ako takus nga moangkon. Apan bisan unsa pa ko kamapagarbuhon og kamapasalamaton, nalabwan kini sa akong garbo og pasalamat sa tawo kinsa, sa walay langas o drama, walay gipaabut nga ganti o bisan pagtagad, nagpakabuhi—sulod sa usa na karon ka siglo—uban sa yanong mga katungdanan, mga obligasyon ug, sa

Pechanga Indian Reservation, California, USA

katapusan, mga kalipay sa pagpuyo og mahiyason nga kinabuhi.”¹¹

Ang nasabtan nga importansya sa relihiyon ug relihiyusong pagtuo mikunhod sa daghang mga nasud sa bag-o lang nga katuigan. Nagkadaghan ang tawo nga mikonsiderar nga ang pagtuo ug pagkamaunungon ngadto sa Dios wala gikinahanglan alang sa moral nga pagkamatarung sa mga indibidwal man o sa mga katilingban sa kalibutan karon.¹² Nagtuo ko nga magkauyon kitang tanan nga kadtong nangangkon nga walay relihiyusong gituohan mahimo, ug kasagaran, maayo, moral nga mga tawo. Hinoon, dili kita mouyon nga mahitabo kini nga walay balaanong impluwensya. Naghisgot ko sa Kahayag ni Kristo. Ang Manluluwas mideklarar, “Ako ang tinuod nga kahayag nga nagdan-ag sa matag tawo nga moanhi sa kalibutan.”¹³ Nakamatngon man niini o wala, ang matag lalaki, babaye, ug bata sa matag tinuohan, dapit, ug panahon gipuno sa Kahayag ni Kristo ug busa nakaangkon sa pagsabut sa husto ug sayop nga kasagaran natong gitawag og konsyensya.¹⁴

Bisan pa man, kon ang pagsalikway sa relihiyon mopalayo sa personal ug lungsuranong hiyas gikan sa pagbati nga may tulubagon sa Dios, gipahimulag niini ang tanom gikan sa mga gamot niini. Ang pagsalig lamang diha sa kultura ug tradisyon

Pinhais, Paraná, Brazil

dili igo nga makapatunhay sa hiyas diha sa katilingban. Kon ang tawo walay labaw nga dios kay sa iyang kaugalingon ug dili magtinguha og mas dakong kaayohan gawas sa pagtagbaw sa iyang kaugalingong mga gana ug mga gusto, ang mga epekto mapakita sa tukmang panahon.

Ang katilingban, pananglitan, diin ang indibidwal nga pagtugot mao lang ang makapugong sa sekswal nga kalihokan maoy usa ka katilingban nga nagkadunot. Ang pagpanapaw, kaswal nga pakighilawas, pagpanganak sa mga wala makasal,¹⁵ ug pinili nga mga aborsyon mao lang ang pipila sa negatibong sangputanan sa nagpadayong sekswal nga rebolusyon. Ang nagsunod nga mga sangputanan nga moepekto batok sa pagkamalungtaron sa himsog nga katilingban naglakip sa nagkadaghang mga bata nga gipadako diha sa kakabus ug walay positibong impluwensya sa mga amahan, usahay tadlas sa daghang henerasyon; mga babaye nga mao lang ang nag-abaga sa unsay giambitan unta nga mga responsibilidad; ug kulang kaayo nga edukasyon samtang ang mga eskwelahan, sama sa ubang institusyon, gitahasan sa paghulip sa kapakyas diha sa panimalay.¹⁶ Dugang niining binuhatan nga nakalap sa sosyal nga mga sumbanaan mao ang dili maihap nga mga higayon sa indibidwal nga kasubo ug kawalay paglaum—kadaut sa pangisip ug emosyon nga mahitabo sa sad-an ug sa inosente.

Si Nephi miproklamar:

“Alaot ngadto kaniya nga mipatalinghug sa mga lagda sa mga katawhan, ug milimud sa gahum sa Dios, ug sa gasa sa Espiritu Santo! . . .

“. . . Alaot ngadto kanila nga nagkurog, ug nasuko tungod sa kamatuoran sa Dios!”¹⁷

Agig pagtandi, ang atong malipayong mensahe sa atong mga anak ug sa tanang katawhan mao nga ang “kamatuoran sa Dios” nagtudlo og mas maayong paagi, o sama sa gisulti ni Pablo, “labing maayo sa tanan . . . nga paagi,”¹⁸ usa ka paagi ngadto sa personal nga kalipay ug kaayohan sa komunidad karon ug sa mahangturong kalinaw ug kalipay sa sunod nga kinabuhi.

Ang kamatuoran sa Dios nagpasabut sa sukaranang mga kamatuoran nga gibasehan sa Iyang plano sa kalipay alang sa Iyang mga anak. Kini nga mga kamatuoran mao nga ang Dios buhi; nga Siya ang Langitnong Amahan sa atong mga espiritu; nga isip pagpakita sa Iyang gugma, mihatag Siya kanato og mga sugo nga moresulta sa hingpit nga kalipay uban Kaniya; nga si Jesukristo mao ang Anak sa Dios ug ang atong Manunubos; nga Siya nag-antus ug namatay aron sa pagtubos sa mga sala nga nakakondisyon sa atong paghinulsol; nga Siya mibangon gikan sa mga patay, nga nagpahinabo sa Pagkabanhaw sa tanang katawhan; ug nga kitang tanan mobarug sa Iyang atubangan aron pagahukman, sa ingon, mohatag og husay sa atong mga kinabuhi.¹⁹

Siyam ka tuig human misugod ang “pagmando sa mga maghuhukom” diha sa Basahon ni Mormon, si propeta Alma miluwat sa iyang katungdanan isip labaw nga maghuhukom aron mahatag ang tibuok panahon sa iyang pagpangulo sa Simbahan. Ang iyang tuyo mao ang pagsulbad sa garbo, pagpanglutos, ug kahakog nga nagkagrade diha sa katawhan ug ilabi na sa mga sakop sa Simbahan.²⁰ Sama sa naobserbahan ni Elder Stephen D. Nadauld kaniadto, “Ang dinasig nga desisyon [ni Alma] dili ang paggahin og dugang panahon sa paghimo ug pagpatuman og dugang nga mga

lagda sa pagkorihir sa kinaiya sa iyang katawhan, apan sa pagsulti kanila sa pulong sa Dios, sa pagtudlo sa doktrina ug aron ang ilang pagsabut sa plano sa katubsanan mogiya kanila sa pag-usab sa ilang kinaiya.”²¹

Daghan kita og mabuhat isip mga silingan ug mga katagi-lungsod sa pagtampo ngadto sa pagkamalungtaron ug kalampusan sa mga katilingban nga atong gipuy-an, ug sigurado nga ang atong labing sukaranan ug molahutay nga pagserbisyo mao ang pagtudlo ug pagsunod sa mga kamatuoran nga anaa sa mahinungdanong plano sa Dios alang sa katubsanan. Sama sa gipahayag sa mga pulong sa himno:

*Pagtuo sa mga amahan,
Higugmaon gayud ang tanan,
Sama sa gugma mo isangyaw,
Sa kaayog kabuotan.*²²

Kon ang igo natong gidaghanon ug ang igong gidaghanon sa atong mga silingan maningkamot sa paghimo sa atong mga desisyon ug sa paggiya sa atong mga kinabuhi pinaagi sa kamatuoran sa Dios, ang moral nga mga hiyas nga gikinahanglan sa matag katilingban modaghan.

Sa Iyang gugma, ang atong Langitnong Amahan mihatag sa Iyang Bugtong Anak, si Jesukristo, aron mahimo kitang makaangkon og kinabuhing dayon.²³

“[Si Jesukristo] dili . . . maghimo og bisan unsa gawas kon kini alang sa kaayohan sa kalibutan; kay siya nahigugma sa kalibutan, gani siya mitugyan sa iyang kaugalingon nga kinabuhi aron siya makadani sa tanan nga mga tawo ngadto kaniya. Busa, siya walay gisugo nga sila dili moam-bit sa iyang kaluwasan.

“Tan-awa, siya . . . nagtuaw [ba] ngadto kang bisan kinsa, nag-ingon: Palayo gikan kanako? Tan-awa, Ako moingon nganha kaninyo, Wala; apan siya miingon: Duol ngari kanako tanan kamo nga mga lumulupyong sa yuta, palit og gatas ug dugos, walay bayad ug walay presyo.”²⁴

Kini among ideklarar “diha sa kaligdong sa kasingkasing, diha sa

espiritu sa kaaghap,”²⁵ ug diha sa aglan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa “The 17 Goals,” United Nations Department of Economic and Social Affairs website, sdgs.un.org/goals.
2. Moises 7:19.
3. Moises 7:18.
4. Moises 7:17.
5. 4 Nephi 1:12, 16.
6. Mateo 22:37, 39.
7. Doktrina ug mga Pakigsaad 82:19.
8. 4 Nephi 1:26.
9. 4 Nephi 1:45.
10. Mosiah 4:12.
11. Gerard Baker, “A Man for All Seasons at 100,” *Wall Street Journal*, Feb. 21, 2020, [wsj.com](https://www.wsj.com).
12. Tan-awa sa Ronald F. Inglehart, “Giving Up on God: The Global Decline of Religion,” *Foreign Affairs*, Sept./Okt. 2020, [foreignaffairs.com](https://www.foreignaffairs.com); tan-awa usab sa Christine Tamir, Aidan Connaughton, ug Ariana Monique Salazar, “The Global God Divide,” Pew Research Center, Hulyo 20, 2020, ilabi na sa infographic nga “Majorities in Emerging Economies Connect Belief in God and Morality,” [pewresearch.org](https://www.pewresearch.org).
13. Doktrina ug mga Pakigsaad 93:2; tan-awa usab sa Moroni 7:16, 19.
14. Tan-awa sa Boyd K. Packer, “Ang Kahayag ni Kristo,” *Liahona*, Abr. 2005, 10; tan-awa usab sa D. Todd Christofferson, “Truth Endures,” *Religious Educator*, vol. 19, no. 3 (2018), 6.
15. Sa paghatag niini nga ehemplo, naghisgot ko mahitungod sa potensyal nga dili maayong mga epekto ngadto sa mga anak isip “negatibong sangputanan” ug dili sa mga anak mismo. Ang matag anak sa Dios gimahal, ug ang matag kinabuhi hilabihan ka bililhon bisan unsa pa man ang mga sirkumstansya sa pagkatawo.
16. Tan-awa, sama pananglit sa, Pew Research Center, “The Changing Profile of Unmarried Parents,” Abr. 25, 2018, [pewsocialtrends.org](https://www.pewsocialtrends.org); Mindy E. Scott and others, “5 Ways Fathers Matter,” Hunyo 15, 2016, [childtrends.org](https://www.childtrends.org); and Robert Crosnoe and Elizabeth Wildsmith, “Nonmarital Fertility, Family Structure, and the Early School Achievement of Young Children from Different Race/Ethnic and Immigration Groups,” *Applied Developmental Science*, vol. 15, no. 3 (Hulyo–Sept. 2011), 156–70.
17. 2 Nephi 28:26, 28.
18. 1 Mga Taga-Corinto 12:31.
19. Tan-awa sa Alma 33:22.
20. Tan-awa sa Alma 4:6–19.
21. Stephen D. Nadauld, *Principles of Priesthood Leadership* (1999), 13; tan-awa usab sa Alma 31:5.
22. “Pagtuo sa Atong mga Amahan,” *Mga Himno*, nu. 43.
23. Tan-awa sa Juan 3:16.
24. 2 Nephi 26:24–25; tan-awa usab sa 2 Nephi 26:33.
25. Doktrina ug mga Pakigsaad 100:7.

Ni Steven J. Lund

Kinatibuk-ang Presidente sa Young Men

Pagkaplag og Kalipay diha kang Kristo

Ang labing sigurado nga paagi sa pagkaplag og kalipay niini nga kinabuhi mao ang pag-apil kang Kristo sa pagtabang sa uban.

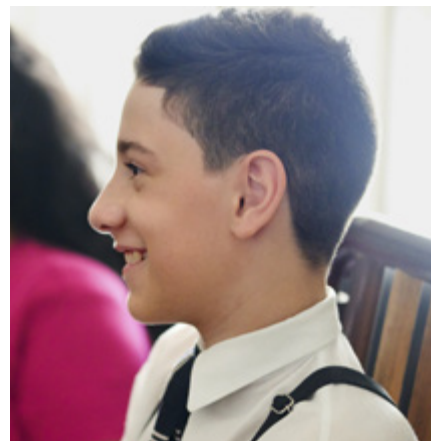
Ang Ginoo wala naghangyo sa atong kabatan-onan sa Aaronic nga Pagkapani sa pagbuhat sa tanan, apan unsay iyang gihangyo makapahinganha.

Pipila ka tuig ang milabay, ang among gamay nga pamilya nakasinati sa unsay giatubang sa daghang pamilya niining napukan nga kalibotan. Ang among kinamanghuran nga anak nga lalaki, si Tanner Christian Lund, nasakit og kanser. Talagsaon siya nga bata, sama sa kalagmitan sa mga nag-edad og nwebe. Siya siaw nga makalingaw ug, sa samang higayon, talagsaon nga nahibalo sa espirituhanon nga paagi. Buluyagon ug anghel, badlongon ug maayo. Sa dihang gamay pa siya ug nakapalibog kanamo matag adlaw sa iyang kasipat, naghunahuna kami kon modako ba siya nga mahimong ang propeta o tulisan og banko. Bisin hain, ingon og magbilin siya og malungtaron nga epekto sa kalibotan.

Ug dayon nasakit siya og maayo. Sa misunod nga tulo ka tuig, ang modernong pagpanambal migamit og risgo nga mga pamaagi, nga naglakip sa duha ka bone marrow transplant, diin nataptan siya og pulmonya, nga nagkinahanglan nga siya magpabilin

nga walay panimuot sulod sa 10 ka semana diha sa usa ka ventilator. Sa milagroso nga paagi, naayo siya sulod sa mubo nga panahon; apan mibalik dayon ang iyang kanser.

Sa wala pa siya mitaliwan, ang sakit ni Tanner misulod sa iyang kabukogan, ug bisin pa sa isog nga mga tambal para mawala ang sakit, gibati gihapon niya ang kasakit. Halos dili na siya makabangon gikan sa higdaanan. Usa ka Domingo sa buntag, ang iyang mama, si Kalleen, misulod sa iyang kwarto aron sa pagsusi

Taboão da Serra, São Paulo, Brazil

Apia, Samoa

kaniya sa dili pa molakaw ang pamilya padulong sa simbahan. Nasurprisa si Kalleen nga nakakita nga nakailis siya ug naglingkod sa kilid sa iyang higdaanan, sakit nga nanglimbasog sa pagbutones sa polo. Mitupad si Kalleen kaniya. “Tanner,” miingon siya, “sigurado ka ba nga aduna kay igong kusog aron moadto sa simbahan? Tingali kinahanglan kang magpabilin sa balay ug mopahulay karon.”

Mitutok siya sa salog. Usa siya ka deacon. Aduna siyay korum. Ug aduna siyay buluhaton.

“Gikinahanglan nakong moapod-apod sa sakramento karon.”

“Aw, sigurado kong dunay lain nga makabuhat niana alang kanimo.”

“Oo,” miingon siya, “apan . . . makakita ko kon sa unsang paagi ang mga tawo motan-aw kanako sa dihang moapod-apod ko sa sakramento. Nagtuo ko nga kini makatabang kanila.”

Busa si Kalleen mitabang kaniya sa pagbutones sa iyang polo ug sa paghigot sa iyang korbata, ug midrayb sila paingon sa simbahan. Klaro kaayo, usa ka importanting butang ang mahitabo.

Miabot ko sa simbahan gikan sa usa ka nag-una nga miting ug mao nga nasurprisa ko nga nakakita ni Tanner nga naglingkod sa laray sa mga deacon. Hilom nga misulti si Kalleen nako nganong anaa siya didto ug unsay iyang giingon: “Makatabang kini sa mga tawo.”

Ug busa mitan-aw ko samtang ang mga deacon mibarog atubangan sa lamesa sa sakramento. Hinay siyang

misandig sa laing deacon samtang ang mga priest mitunol kanila sa mga tray sa pan. Ug dayon milakaw si Tanner nga nagsaguyod ang mga tiil padulong sa iyang gitakda nga lugar ug migunit sa tumoy sa lingkoranan [pew] aron makabarog ang iyang kaugalingon samtang iyang gipresentar ang sakramento.

Ingon og ang matag mata diha sa chapel nagtan-aw kaniya, nga naapektohan sa emosyonal nga paagi sa iyang panglimbasog samtang gihimo niya ang iyang yano nga bahin. Sa usa ka paagi si Tanner mipahayag og hilom nga sermon samtang ligdong, nagtakiang siyang mibalhin gikan sa usa ka lingkoranan ngadto sa lain—iyang upaw nga ulo nga gisingot—nga nagrepresentar sa Manluluwas sa paagi nga buhaton sa mga deacon. Ang iyang dili mabuntog kaniadto nga lawas sa deacon nga sa kaugalingon niini nabun-og og gamay, nabalian, ug nasamdan, andam nga nag-antos sa pagserbisyo kanila pinaagi sa pagdala sa mga timaan sa Pag-ula sa Manluluwas ngadto sa atong mga kinabuhi.

Ang pagkakita kon sa unsang paagi siya mihunahuna mahitungod sa pagkahimong usa ka deacon nakapahimo kanamo nga maghunahuna sa lahi nga paagi pag-usab—mahitungod sa sakramento, mahitungod sa Manluluwas, ug mahitungod sa mga deacon ug mga teacher ug mga priest.

Naghunahuna ko sa wala nasulti nga milagro nga midasig kaniya niana nga buntag sa maisogon nga pagsanong ngadto nianang hinay, hinagawhaw nga tawag sa pagserbisyo, ug mahitungod sa kalig-on ug sa mga kapasidad sa tanan sa atong nagtubo nga kabatan-onan samtang naningkamot sila sa pagtubag sa tawag sa propeta sa pag-apil sa mga batalyon sa Dios ug sa pag-apil sa buhat sa kaluwasan ug kahimayaan.

Matag panahon nga ang usa ka deacon mogunit sa usa ka tray sa sakramento, gipahinumdoman kita sa sagrado nga istorya sa Katapusang Panihapon, sa Getsemani, sa Kalbaryo, ug sa tanaman sa lubnganan. Sa dihang ang Manluluwas miingon

ngadto sa Iyang Apostoles, “Buhata ninyo kini aron paghandom kanako,”¹ nagsulti usab Siya latas sa katuigan ngari sa matag usa kanato. Nagsulti Siya sa walay kataposang milagro nga Iyang ihatag samtang ang umaabot nga mga deacon, mga teacher, ug mga priest mopresentar sa Iyang mga timaan ug modapit sa Iyang mga anak sa pagdawat sa Iyang maulaon nga gasa.

Ang tanan nga mga simbolo sa sakramento nagpunting kanato ngadto niana nga gasa. Namalandong kita sa pan nga Iyang gipikas-pikas kaniadto—ug sa pan nga karon, sa ilang turno, gipikas-pikas sa mga priest. Naghunahuna kita sa kahulogan sa tubig [liquid] nga gipahinungod, kaniadto ug karon, samtang ang mga pulong niadtong mga pag-ampo sa sakramento ligdong nga moagi gikan sa mga baba sa batan-on nga mga priest paingon sa atong mga kasingkasing ug ngadto sa kalangitan, nga nagbag-o sa mga pakigsaad nga nagkonektar kanato ngadto sa mismong mga gahom sa kaluwasan ni Kristo. Mahimo kitang maghunahuna kon unsay gipasabot niini kon ang usa ka deacon magdala sa sagrado nga mga timaan ngari kanato, nagbarog ingon sa usa ka deacon sa dapit diin si Jesus mobarog kon Siya anaa dinha, nagtanyag sa pagkuha sa atong nga mga palas-anon ug sa atong kasakit.

Maayo nalang gani, ang batan-on nga mga lalaki ug mga babaye dili na kinahanglan nga masakit aron lang makadiskobre sa hingpit nga kalipay ug katuyoan sa pagserbisyo sa Manluluwas.

Si Elder David A. Bednar mitudlo kanato nga aron molambo ug mahimong sama *kon unsa* ang mga misyonaryo, kinahanglan buhaton nato kon unsay *buhaton* sa mga misyonaryo, ug dayon, “lagda human sa usa ka lagda, . . . [kita] sa hinayhinay mahimong misyonaryo nga . . . gilauman sa Manluluwas.”²

Sa samang paagi, kon magtinguha kita nga “mahisama kang Jesus,”³ kinahanglan nga mobuhat kita sa unsay gibuhat ni Jesus, ug sa usa ka talagsaon nga kapahayag, ang Ginoo nagpasabot

unsa kini nga Iyang gibuhat: Siya miingon, “Kay tan-awa, mao kini ang akong buhat ug ang akong himaya—ang pagpahinabo sa pagka-imortal ug sa kinabuhi nga dayon sa tawo.”⁴

Ang misyon sa Manluluwas sa kanunay ug sa kahangtoran mao ang pagserbisyo sa Iyang Amahan pinaagi sa pagluwas sa Iyang mga anak.

Ug ang labing sigurado nga paagi sa pagkaplag og kalipay dinhi niini nga kinabuhi mao ang pag-apil kang Kristo sa pagtabang sa uban.

Kini ang yano nga kamatuoran nga midasig sa programa sa Kabataan ug Kabatan-onan.

Ang tanan nga mga kalihokan sa Kabataan ug Kabatan-onan ug tanan nga mga pagtulun-an sa Kabataan ug Kabatan-onan mahitungod sa pagtabang sa mga batan-on nga mahimong mas sama ni Jesus pinaagi sa pag-apil uban Kaniya diha sa Iyang buhat sa kaluwasan ug kahimayaan.

Ang Kabataan ug Kabatan-onan usa ka himan sa pagtabang sa matag bata sa Primary ug batan-on nga molambo sa pagkadisipulo ug makaangkon og puno sa pagtuo nga panglantaw kon unsay daw dagway sa dalan sa kalipay. Mahimo silang makakat-on sa pagpabot ug pagpangandoy alang sa mga hunonganan ug mga timaan subay sa dalan sa pakigsaad, diin mabunyagan sila ug makumpirmahan sa gasa sa Espiritu Santo ug sa dili madugay maapil sa mga korum ug mga klase sa Young Women, diin mabati nila ang kalipay sa pagtabang sa uban pinaagi sa sunod-sunod nga Kristohanon nga mga buhat sa serbisyo. Mohimo sila og mga tumong, dagko ug gagmay, nga magdala og balanse sa ilang kinabuhi samtang mahimo silang mas sama sa Manluluwas. Ang Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan nga mga kompetensya ug mga magasin, ang *Higala*, ug ang Gospel Living App motabang sa pagsentro kanila sa pagpangita og kalipay diha kang Kristo. Magpaabot sila sa mga panalangin sa paghupot og rekomend sa templo nga may limitasyon ang paggamit ug mobati sa espi-ritu ni Elias pinaagi sa impluwensya sa Espiritu Santo samtang tinguhaon

nila ang mga panalangin sa templo ug family history. Magiyahan sila pinaagi sa patriyarkal nga mga panalangin. Sa dili madugay, makita nila ang ilang mga kaugalingon nga moadto sa mga templo aron matugahan og gahom ug aron makakaplag og kalipay didto samtang makonektar sila sa ilang mga pamilya sa kahangtoran, bisan unsa pa ang mahitabo.

Batok sa mga pwersa sa pandem-ya ug kalamidad, ang pagpahinabo sa hingpit nga saad sa bag-o nga programa sa Kabataan ug Kabatan-onan usa pa gihapon ka nag-uswag nga buhat—apan dunay kadinalian. Ang atong kabatan-onan dili mahimong maghulat alang sa kalibotan nga maghusto sa kaugalingon niini sa dili pa sila makaila sa Manluluwas. Pipila ang naghimo og mga desisyon bisan karon nga dili nila himoon kon nakasabot sila sa ilang tinuod nga mga pagkatawo—ug sa Iyaha.

Ug busa ang dinalian nga tawag gikan sa mga batalyon sa Dios nga anaa sa importanting pagbansay mao “ang tanan gikinahanglang motabang!”

Mga inahan ug mga amahan, ang inyong mga anak nga lalaki nagkina-hanglan kaninyo sa pagsuporta kanila karon sama sa kamabination ninyong gibuhat kanunay kaniadto sa dihang naghimo sila sa dili kaayo importante nga mga butang sama sa mga badge ug mga pin. Mga inahan ug mga amahan, mga lider sa pagkapari ug Young Women, kon ang inyong kabatan-onan naglisod, ang Kabataan ug Kabatan-onan motabang og dala kanila ngadto sa Manluluwas, ug ang Manluluwas magdala kanila og kalinaw.⁵

Mga kapangulohan sa korum ug klase, angkona ang responsibilidad ug angkona ang inyong hustong lugar diha sa buhat sa Ginoo.

Mga bishop, ikonektar ang inyong mga yawe niadtong mga presidente sa korum, ug ang inyong mga korum—ug ang inyong mga ward—mausab sa kahangturan.

Ug ngadto kaninyo sa nagtubo nga henerasyon, magpamatuod ako, isip usa kinsa nasayod, nga *kamo* minahal

nga mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye sa Dios ug Siya adunay buhat nga ipahimo kaninyo.

Samtang inyong tumanon ang kaimportante sa inyong mga buluhaton, uban sa tibuok ninyo nga kasingkasing, gahum, hunahuna, ug kusog, makakat-on kamo sa paghigugma sa Dios ug sa pagtuman sa inyong mga pakigsaad ug mosalig sa Iyang pagkapari samtang mobuhat kamo sa pagpanalangin sa uban, sugod sa inyong kaugalingon nga mga panimalay.

Nag-ampo ako nga kamo maning-kamot, uban sa dugang nga kusog nga takos niini nga panahon, sa pagserbisyo, pagpakita og hugot nga pagtuo, paghinulsol, ug paglambo sa matag adlaw, aron mahimong takos nga makadawat sa mga panalangin sa templo ug sa malungtaron nga kalipay nga moabot pinaagi lamang sa ebanghelyo ni Jesukristo. Nag-ampo ako nga mangandam kamo nga mahimong kugihan nga misyonaryo, maunongon nga bana o asawa, mahigugmaon nga amahan o inahan nga gisaad kaninyo nga sa kataposan kamo mamahimo pinaagi sa pagkahimong matinudanon nga disipulo ni Jesukristo.

Hinaot motabang kamo sa pagandam sa kalibotan alang sa pagbalik sa Manluluwas pinaagi sa pagdapit sa tanan nga moduol ngadto ni Kristo ug modawat sa mga panalangin sa Iyang Pag-ula. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Lucas 22:19.
2. David A. Bednar, “Pagkahimong usa ka Misyonaryo,” *Liahona*, Nob. 2005, 45.
3. “Maninguha kong mahimong; Mahisama kang Jesus. Sama’s iyang paghigugma sa buhat ug sa sulti” (“Maninguha Kong Mahimong Mahisama Kang Jesus,” *Songbook sa mga Bata*, 40–41).
4. Moises 1:39.
5. Personal nakong ipahayag ang pasalamat ngadto sa mapahinungoron nga mga ginikanan ug mga lider sa tibuok natong kasaysayan kinsa maisugong mitabang sa mga batan-on nga makasinati og kalamboan. Akong angkonon nga ang kalamposan sa bag-o nga Kabataan ug Kabatan-onan nga paningkamot adunay dakong kalambigitan sa matag kalihokan ug programa sa kalamposan nga nagsunod niini.

Ni Elder Gerrit W. Gong
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Tanan nga mga Kanasuran, mga Kaliwatan, ug mga Pinulongan

Kita mamahimo, sa kaugalingon natong paagi, nga kabahin sa katumanan sa mga panagna sa Ginoo ug mga saad—nga kabahin sa panalangin sa ebanghelyo sa kalibutan.

Minahal nga mga kaigsoonan, bag-o lang nagdumala ako sa usa ka pagsilyo sa templo, nagsunod sa mga lagda sa COVID-19. Kauban sa pangasaw-unon ug sa pamanhunon, nga parehong matinud-anong nauli na nga mga misyonaryo, mao ang ilang mga ginikanan ug tanan nilang mga igsoon. Dili kini sayon. Ang

pangasaw-unon maoy ikasiyam sa napulo ka anak. Ang iyang siyam ka igsoon naglaray sa paglingkod gikan sa kinamagulangan ngadto sa kinamanghuran, naka-social distancing siyempre.

Ang pamilya nagtinguha nga mahimong maayo nga mga silingan bisan asa sila magpuyo. Bisan pa, ang usa ka komunidad dili mahinangoon—tungod kay, matud pa sa inahan sa pangasaw-unon, ang ilang pamilya mga miyembro man gud sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw.

Ang pamilya mihimo sa tanan

aron mahigala ang tanan sa eskwelahan, mitampo aron dawaton, apan walay kahimoan. Nag-ampo ug nag-ampo ang pamilya nga ang mga kasingkasing unta mohumok.

Usa ka gabii, ang pamilya mibati nga natubag ang ilang mga pag-ampo, apan sa wala gayud damha nga pamaagi. Ang ilang balay nasunog ug naugdaw gayud. Apan adunay lahi nga nahitabo. Ang sunog nakapahumok sa kasingkasing sa ilang mga silingan.

Ang ilang mga silingan ug ang lokal nga eskwelahan nangolekta og mga sinina, mga sapatos, ubang mga kinahanglanon sa pamilya, kinsa nawad-an sa tanan. Ang kamabination midalit og pagsinabtanay. Dili kadto ang gipangandoy nga paagi sa pamilya nga matubag ang ilang mga pag-ampo. Apan, nagpasalamat sila sa unsay ilang nakat-unan gikan sa lisud nga mga kasinatian ug wala damhang mga tubag sa kinasingkasing nga mga pag-ampo.

Sa tinuod, alang niadtong adunay matinud-anong kasingkasing ug mata nga makakita, ang malumong mga kalooy sa Ginoo ipakita taliwala sa mga hagit sa kinabuhi. Ang matinud-anong pagsugat sa mga hagit ug sakripisyo magdala gayud og mga panalangin sa langit. Dinhi sa mortalidad, tingali mawad-an kita o maghulat og pipila ka butang sulod sa panahon, apan sa katapusan makit-an ra nato unsay pinakaimportante.¹ Kana ang Iyang saad.²

Ang atong 2020 nga ikaduhang siglo nga pamahayag nagsugod og talagsaong saad para sa tanan nga “ang Dios nagmahal sa Iyang mga anak sa matag nasud sa kalibutan.”³ Sa matag usa kanato sa tanang nasud, kaliwatan, pinulongan, ug katawhan,⁴ ang Dios nanaad, nakigsaad, ug midapit kanato sa pag-ambit sa Iyang buhong nga kalipay ug pagkamaayo.

Ang gugma sa Dios alang sa tanang katawhan gipamatud-an sa tibuok kasulatan.⁵ Kana nga gugma gilangkuban sa pakigsaad sama kang Abraham, pagpundok sa nagkatibulaag Niyang mga anak,⁶ ug sa Iyang plano sa kalipay.

Diha sa panimalay sa pagtuo walay mga langyaw, walay mga dumuduong,⁷ walay mga adunahan ug

timawa,⁸ walay tawo nga “ibaliwala.” Isip “mga kauban na sa katawhan sa Dios,”⁹ gidapit kita sa pag-usab sa kalibutan ngadto sa kamaayo, gikan sa pinakagamay ngadto sa pinakada-ko, usa ka tawo, usa ka pamilya, usa ka silingon sa matag higayon.

Mahitabo kini kon mosunod ug mopaambit kita sa ebanghelyo. Sayo niini nga dispensasyon, si Propeta Joseph nakadawat og talagsaong panagna nga ang Langitnong Amahan nagtinguha sa tanan bisan asa sa pag-diskobre sa gugma sa Dios ug pagsinarti sa Iyang gahum aron molambo ug mag-usab.

Kana nga panagna nadawat dinhi, sa trosong panimalay sa pamilyang Smith sa Palmyra, New York.¹⁰

Nahuman pagka-1998, ang panimalay sa mga Smith gitukod og balik sa orihinal niini nga pundasyon. Ang ikaduhang andana nga lawak katulganang nag-okupar sa samang 18-por 30-por 10-ka pye (5.5 por 9 por 3m) nga pisikal nga gilapdon diin si Moroni, isip mahimayaong mensahero gikan sa Dios, miadto sa batan-ong si Joseph sa gabii sa Septyembre 21, 1823.¹¹

Mahinumduman ninyo ang gisugilon ni Propeta Joseph:

Si “[Moroni] miingon . . . ang Dios adunay ipabuhat kanako; ug nga ang akong ngalan pagagamiton alang sa maayo ug sa dautan diha sa tanan nga mga kanasuran, mga kaliwatan, ug mga pinulongan. . . .

“[Si Moroni] miingon nga adunay usa ka basahon nga gitagoan, . . . nga ang kahingpitan sa walay katapusan nga Ebanghelyo anaa niini.”¹²

Dinhi kita mohunong. Mosimba kita sa Dios nga Mahangturong Amahan ug sa Iyang Anak, si Jesukristo, dili kang Propeta Joseph o ni bisan kinsang mortal nga lalaki o babaye.

Bisan pa hunahunaa kon sa unsang paagi ang mga panagna nga gihatag sa Dios sa Iyang mga sulugoon natuman.¹³ Ang uban sayo nga natuman, ang uban nataud-tauran, apan ang tanan natuman.¹⁴ Kon mopatalinghug kita sa espiritu sa panagna sa Ginoo, kita mamahimo, sa kaugalingon natong paagi, nga kabahin sa

katumanan sa Iyang mga panagna ug mga saad—kabahin sa panalangin sa ebanghelyo sa kalibutan.

Niadlong 1823, si Joseph usa ka wala mailhi nga 17-anyos nga batanon nga nagpuyo sa dili kaayo ilado nga balangay sa bag-ong naindependente nga nasud. Gawas kon kini tinuod, giunsa kaha niya sa paghuna-huna nga miingon nga himoon siyang instrumento sa buhat sa Dios ug mohubad pinaagi sa gasa ug gahom sa Dios og sagradong kasulatan nga mahibaloan sa tanang dapit?

Bisan pa, kay kini tinuod man, ikaw ug ako makasaksi niana nga panagna nga natuman gani dihang gidapit kita aron motabang nga matuman kini.

Mga kaigsoonan, tadlas sa kalibutan, matag usa kanato nga nag-apil niining Oktubre 2020 nga kinatibukang komperensya mga kauban sa mga kanasuran, mga kaliwatan, mga pinulongan nga gipamulong.

Karon, ang mga miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga nagpuyo sa 196 ka mga nasud ug mga teritoryo, nga may 3,446 ka mga stake sa Simbahan diha sa 90 niini.¹⁵ Nagrepresentar kita sa daghan nga managlahing dapit ug mga sentro sa kalig-on.

Niadlong 1823, kinsay maghunahuna nga sa 2020 dunay tulo ka nasud diin ang matag usa may kapin na sa usa ka milyon nga mga miyembro niini nga Simbahan—ang Estados Unidos, Mexico, ug Brazil?

O 23 ka nasud nga ang matag usa may kapin sa 100,000 ka mga miyembro sa Simbahan—tulo sa Amihanang Amerika, katorse sa Central ug sa Habagatang Amerika, usa sa Uropa, upat sa Asya, ug usa sa Africa?¹⁶

Si Presidente Russell M. Nelson mitawag sa Basahon ni Mormon nga “usa ka milagruso nga milagro.”¹⁷ Ang mga saksi niini mipamatuod, “Angay nga mahibaloan ngadto sa tanan nga mga kanasuran, mga kaliwatan, mga pinulongan, ug katawhan.”¹⁸ Karon, ang kinatibukang komperensya anaa sa 100 ka pinulongan. Si Presidente Nelson mipamatuod bahin kang Jesukristo ug sa Iyang gipahiuli nga

ebanghelyo diha sa 138 ka mga nasud ug nagkadaghan pa.

Nagsugod sa 5,000 ka naimprintang mga kopya niadtong 1830 nga unang edisyon sa Basahon ni Mormon, mga 192 ka milyon nga kopya sa tibuok o porsyon sa Basahon ni Mormon gimantala sa 112 ka pinulongan. Ang mga hubad sa Basahon ni Mormon magamit na karon sa kadaghanan sa digital nga paagi. Ang kasamtangan nga mga hubad sa Basahon ni Mormon kadaghanan naglakip sa 23 ka pinulongan nga sinultian sa 50 ka milyong mga tawo o labaw pa, sa tingob nga lumad nga mga pinulongan sa mga 4.1 ka bilyon nga katawhan.¹⁹

Pinaagi sa gagmay ug yanong mga butang—diin kitang matag usa gidapit sa pag-apil—dagkong mga butang ang mapahinabo.

Sama pananglit, sa usa ka komperensya sa stake sa Monroe, Utah, nga ang populasyon 2,200, nangutana ko kon pila ang nakaserbisyo og misyon. Hapit ang matag kamot giisa. Sa bag-olang nga katuigan, gikan niana nga stake, 564 ka misyonaryo ang miserbisyo sa tanang 50 ka mga estado sa U.S. ug sa 53 ka nasud—sa matag kontinente gawas sa Antarctica.

Sa paghisgot bahin sa Antarctica, gani sa Ushuaia, sa tumoy sa habagatang Argentina, akong nakita ang panagna nga natuman samtang ang atong mga misyonaryo mipaambit sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo sa dapit nga gitawag og “ang kinatumayan sa yuta.”²⁰

Ang pinintal nga naporma diha sa mga hapin sa atong upat ka volume sa *Mga Santos*²¹ nagpakita sa tibuok kalibutang dayandayan sa mga bunga sa pagsunod sa ebanghelyo nga moabut ngadto sa matinud-anong mga Santos sa tanang dapit. Ang atong kasaysayan sa Simbahan nakaangkla sa gipuyang pagpamatuod ug sa panaw sa ebanghelyo sa matag miyembro, lakip ni Mary Whitmer, ang matinud-anon nga sister nga gipatan-aw ni Moroni sa mga palid sa Basahon ni Mormon.²²

Sa moabut nga Enero 2021, ang atong tulo ka bag-ong tibuok kalibutan nga mga magasin—ang *Higala*,

Nairobi, Kenya

Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan, ug ang *Liahona*—nagdapit sa tanan sa pag-apil ug pagpaambit sa mga kasinatian ug pagpamatuod diha sa atong tibuok kalibutan nga komunidad sa pagtuo.²³

Mga kaigsoonan, samtang magpalambo kita sa atong pagtuo sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo, modawat sa mga panalangin nga makita diha sa pagsunod sa mga kamatuoran sa gipahiuli nga ebanghelyo ug sa sagradong mga pakigsaad, ug sa pagtuon, pagpamalandong, ug pagpaambit sa nagpadayong Pagpahiuli, miapil kita sa pagtuman sa panagna.

Nag-usab kita sa atong kinabuhi mismo ug sa kalibutan diha sa sumbanaan sa ebanghelyo nga mipanalangin sa kinabuhi sa tanang dapit.

Usa ka Afrikana nga sister miingon, “ang panerbisyo sa pagkapari sa akong bana naghimo kaniyang mas pasensyuso ug mabination. Ug ako nagkamaayo nga asawa ug inahan.”

Usa ka tinahud na nga konsultant karon sa internasyonal nga negosyo sa Central Amerika miingon nga sa wala pa niya madiskobre ang gipahiuli nga ebanghelyo sa Dios, walay tumong ang iyang pagpakabuhi sa kadalanan. Karon siya ug ang iyang pamilya nakakita na og kailhanan, katuyoan, ug kalig-on.

Usa ka batan-ong lalaki sa Habagatang Amerika namuhi ug mga manok ug ipamaligya ang mga itlog niini aron itabang sa pagpalit og mga bintana sa

balay nga gitukod sa iyang pamilya. Iyang unahon sa pagbayad ang iyang ikapulo. Sa tinuod makita niya nga moabli ang mga bintana sa langit.

Diha sa Four Corners, usa ka komunidad sa habagatang kasadpan sa Estados Unidos, usa ka Lumad nga Amerikahong pamilya nagpatubo og matahum nga rosas aron mamuwak sa desyerto, simbolo sa pagtuo sa ebanghelyo ug pagbarug sa kaugalingong paningkamot.

Usa sa nakalingkawas sa pait nga gubat sibil, ang kinabuhi sa usa ka desperadong brother sa Habagatang sidlakan sa Asya walay kahulugan. Nakakita siya og paglaum sa usa ka damgo diin ang kanhi niyang klasmeyt nagguni og tray sa sakrament ug mipamatuod bahin sa makaluwas nga mga ordinansa ug sa Pag-ula ni Jesukristo.

Ang Langitnong Amahan midapit kanato sa tanang dapit sa pagbati sa Iyang gugma, sa pagkat-on ug paglambo pinaagi sa edukasyon, dungganong panarbaho, serbisyo sa kaugalingong paningkamot, ug mga sundanan sa pagkamaayo ug kalipay nga atong makita diha sa Iyang gipahiuli nga Simbahan.

Samtang mosalig kita sa Dios, usahay pinaagi sa pagpangaliyupo atol sa atong pinakalisud, pinakasubo, pinakawalay kasiguroang mga gutlo, masayud kita nga Siya mas nakaila kanato ug nahigugma kanato labaw sa atong nasayran o sa gugma sa atong kaugalingon.

Mao nga nagkinahanglan kita sa tabang sa Dios aron mamugna ang molahutay nga hustisya, kaangayan, pagkapatas, ug kalinaw sa atong mga panimalay ug mga komunidad. Ang atong pinakatinuod, kinalawman, kinatinuorang pagsaysay, dapit, ug pagkahisakop moabut kon mobati kita sa makatubos nga gugma sa Dios, magtinguha sa grasya ug mga milagro pinaagi sa Pag-ula sa Iyang Anak, ug motukod og mahangturon nga relasyon pinaagi sa sagradong mga pakigsaad.

Ang relihiyoso nga kamaayo ug kaalam gikinahanglan sa nagkayamukat, saba, hugaw nga kalibutan karon. Unsa pay atong mahimo sa pagbag-o, pagdasig, ug pagpalambo sa espiritu sa tawo?²⁴

Ang pagpananom og mga kahoy sa Haiti usa lang sa gatusan ka mga ehemplo sa katawhan nga nagtambayayong sa paghimo og maayo. Ang lokal nga komunidad, lakip ang 1,800 ka mga miyembro sa Simbahan, nga midonar sa mga kahoy, nagtagbo sa pagtanom sa hapit 25,000 ka mga kahoy.²⁵ Kining daghang tuig nga proyekto sa pagpananom nakatanom na og kapin sa 121,000 ka mga kahoy. Nagpaabut kini nga makatanom og dugang pa nga napulo ka liboan.

Kining hiniusa nga paningkamot naghatag og landong, pagpatunhay sa yuta, pagpugong sa moabut nga mga baha. Nagpatahom kini sa kasinglanan, mipalambo sa komunidad, makapakaon sa katawhan, ug nag-alima sa kalag. Kon pangutan-on ninyo ang mga Taga-Haiti kinsay moani sa bunga niining mga kahoya, moingon sila, “Bisan kinsa nga gigutom.”

Mga 80 porsyento sa populasyon sa kalibutan ang mipasakop og relihiyon.²⁶ Ang relihiyusong mga komunidad andam nga motubag sa diha-dihang mga panginahanglan human sa natural nga mga katalagman, ingon man sa padayong panginahanglan og pagkaon, kasilongan, edukasyon, literasiya, ug pagbansay alang sa panarbaho. Tadalas sa kalibutan, ang atong mga miyembro, mga higala, ug Simbahan nagtabang sa mga komunidad sa pagsuporta sa

mga refugee ug paghatag og tubig, sanitasyon, pagpalihok sa mga adunay kakulian sa panglawas, pag-atiman sa panan-aw—usa ka tawo, usa ka bala-ngay, usa ka kahoy sa usa ka higayon.²⁷ Bisan asa, nagtinguha kita nga mahimong maayo nga mga ginikanan ug maayong mga lungsuranon, sa pagtampo sa atong mga kasilinganan ug katilingban, lakip ang pinaagi sa Latter-day Saint Charities.²⁸

Ang Dios mihatag kanato og moral nga kabubut-on—moral nga pagkamay-tulubagon. Namahayag ang Ginoo, “Ako, ang Ginoo nga Dios, mohimo kaninyo nga gawasnon, busa [kamo] gawasnon gayud.”²⁹ Sa pagpamahayag og “kagawasan sa mga binihag,”³⁰ ang Ginoo misaad nga ang Iyang Pag-ula ug mga dalan sa ebanghelyo makabuak sa temporal ug sa espirituwal nga mga higot.³¹ Sa mabinationong paagi, kining makatubos nga kagawasan ipadangat niadtong mibiya na sa mortalidad.

Pipila ka tuig ang milabay, usa ka pari sa Central Amerika misulti kanako nga gitun-an niya ang “bunyang nga gihimo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw alang sa mga tawong patay na.” “Ingon og daw makiangayon,” miingon ang pari, “nga ang Dios motanyag sa matag tawo og oportunidad sa pagdawat og bunyang, walay pagsapayan kanus-a o asa sila nagpuyo, gawas sa gagmayng mga bata, kinsa ‘buhi diha kang Kristo.’³² Si Apostol Pablo,” nakatimaan ang pari, “namulong bahin sa mga patay nga naghulat nga mabunyan ug sa pagkabanhaw.”³³ Ang mga ordinansa sa templo alang sa mga patay nagsaad sa tanan nga mga kanasuran, mga kaliwatan, ug mga pinulongan nga dili angay nga adunay “magpabiling dili gawasnon sa kamatayan, sa impyerno, o sa lubnganan.”³⁴

Samtang magdiskobre kita sa Dios, usahay ang dili damhon nga mga tubag sa mga pag-ampo motabang kanato nga makabuntog sa lisod nga mga sitwasyon, motabang kanato nga makakaplag og pagkahisakop sa komunidad, pagwagtang sa kangitngit sa atong mga kalag, ug paggiya kanato sa pagkakita og espirituhanong kasilungan ug pagkahisakop sa

kaanindot sa Iyang mga pakigsaad ug malahutayon nga gugma.

Ang dagkong mga butang kasagaran magsugod sa gagmay, apan ang mga milagro sa Dios ipakita sa matag adlaw. Kadako sa atong pasalamat alang sa langitnong gasa sa Espiritu Santo, sa Pag-ula ni Jesukristo, ug sa gipadayag nga doktrina, mga ordinansa, ug mga pakigsaad nga anaa sa Iyang gipahiuli nga Simbahan, nga gipangalan sa Iyang ngalan.

Hinaot nga malipayon kitang modawat sa pagdapit sa Dios sa pagdawat ug pagtabang nga matuman ang Iyang gisaad ug gipanagna nga mga panalangin sa tanan nga mga kanasuran, mga kaliwatan, ug mga pinulongan, akong pag-ampo, sa sagrado ug balaang pangalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. “Ang tanan nga nangawala kaninyo ihatag nganha kaninyo inig ka banhaw, basta magpadayon kamo nga matinud-anon” (*Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* [2007], 60).
2. Tan-awa sa Mosiah 2:41.
3. “Ang Pagpahiuli sa Kahingpitan sa Ebanghelyo ni Jesukristo: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan sa Ikaduhang Siglo nga Kasaulogan,” ChurchofJesusChrist.org; tan-awa usab sa, alang sa pananglitan ang, Alma 26:37.
4. Tan-awa sa Pinadayag 14:6; 1 Nephi 19:17; 22:28; 2 Nephi 30:8; Mosiah 3:20; 15:28; Alma 37:4–6; 3 Nephi 28:29; Doktrina ug mga Pakigsaad 42:58; 133:37.
5. Tan-awa sa Juan 3:16–17; 15:12; Mga Taga-Roma 8:35, 38–39.
6. Tan-awa sa 1 Nephi 22:3, 9; Doktrina ug mga Pakigsaad 45:24–25, 69, 71; 64:42.
7. Tan-awa sa Mga Taga-Efeso 2:19.
8. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 104:14–17.
9. Mga Taga-Efeso 2:19.
10. Pipila ka gatus ka metros gikan sa panimalay sa Smith sa luyo nga pultahan mao ang usa ka kakahoyan, nga nahimo nga atong Sagrado nga Kakahoyan “sa buntag sa usa ka matahum, maayo nga panahon, sayo sa tingpamulak sa usa ka libo walo ka gatus ug kawhaan” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:14).
11. Ang pagkanaa sa piho, pisikal nga lokasyon sa nahibaloan nga makasaysayanong hitabo dako kaayo og mahimo sa pagkonektar sa panahon ug sa dapit. Sa gihapon, ang atong pagpamatuod sa sagradong mga hitabo nga naglibot sa pagpakita ni Moroni sa batan-ong si Propeta Joseph usa ka espirituhanon.
12. Joseph Smith—Kasaysayan 1:33–34.
13. Tan-awa sa Amos 3:7; Doktrina ug mga Pakigsaad 1:38.
14. Tan-awa sa Alma 37:6; Doktrina ug mga Pakigsaad 64:33.

15. Estatistika sa Simbahan hangtud Septyembre 3, 2020; “mga nasud ug mga teritoryo” naglakip sa anaa nga mga dapit sama sa Guam, Puerto Rico, ug American Samoa.
16. Ang 23 ka nasud mao ang Estados Unidos, Mexico, Brazil, Pilipinas, Peru, Chile, Argentina, Guatemala, Ecuador, Bolivia, Colombia, Canada, ang United Kingdom, Honduras, Nigeria, Venezuela, Australia, Dominican Republic, Japan, El Salvador, New Zealand, Uruguay, Nicaragua. Ang Australia ug New Zealand nalakip sa upat ka nasud sa Asya nga adunay kapin sa 100,000 ka mga miyembro. Ang Paraguay adunay kapin sa 96,000 ka mga miyembro sa Simbahan ug tingali maoy sunod nga maapil sa 100,000 nga grupo sa miyembro.
17. Russell M. Nelson, “The Book of Mormon: A Miraculous Miracle” (pakigpulong nga gihatag atol sa seminar alang sa bag-ong mga presidente sa misyon, Hunyo 23, 2016).
18. “Ang Pagpamatuod sa Tulo ka mga Saksi” ug “Ang Pagpamatuod sa Walo ka mga Saksi,” sa Basahon ni Mormon.
19. Dugang nga mga paghubad nagpadayon sa saad nga ang matag lalaki ug babaye “makapaminaw sa kahingpitan sa ebanghelyo sa [ilang] kaugalingon nga dila, ug . . . pinulongan” (Doktrina ug mga Pakigsaad 90:11).
20. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 122:1.
21. Ang mga ulohan sa upat ka volume sa *Mga Santos* naggikan sa dinasig nga pagpamahayag sa pagpamatuod ni Propeta Joseph diha sa Wentworth letter—*Ang Sumbanan sa Kamatuoran; Walay Dili Balaan nga Kamot; Maisugon, Mahalangdon ug Gawasnon; ug Makasulti sa Matag Dunggan*.
22. Tan-awa sa *Mga Santos: Ang Istoriya sa Simbahan ni Jesukristo sa Ulahing mga Adlaw*, vol. 1, *Ang Sumbanan sa Kamatuoran, 1815–1846* (2018), 78–79.
23. Tan-awa ang sulat sa Unang Kapangulohan, Ago.14, 2020.
24. Tan-awa sa Gerrit W. Gong, “Seven Ways

Chiba, Japan

Religious Inputs and Values Contribute to Practical, Principle-Based Policy Approaches” (pakigpulong nga gihatag atol sa G20 Interfaith Forum, Hunyo 8, 2019), newsroom.ChurchofJesusChrist.org.

25. Tan-awa sa Jason Swensen, “LDS Church Celebrates 30 years in Haiti by Planting Thousands of Trees,” *Deseret News*, Mayo 1, 2013, www.deseretnews.com.
26. Tan-awa sa Pew Research Center, “The Global Religious Landscape,” Dis. 18, 2012, pewforum.org. Kini nga “komprehensibo nga pagtuon sa demograpiya bahin sa kapin sa 230 ka nasud ug mga teritoryo . . . mibana-bana nga adunay 5.8 ka bilyon nga nasakop sa relihiyon nga mga hingkod ug mga bata sa tibuok kalibutan, nga nagrepresentar sa 84% sa 2010 nga populasyon sa kalibotan nga 6.9 ka bilyon.”
27. Ang relihiyusong mga hiyas ug mga pamatasan nakaangkla ug mipabuhong sa sibil nga katilingban; midasig sa komunidad, sibil nga pagpanginlabot, sosyal nga paghiusa, serbisyo, ug pagboluntaryo; ug pagpasiugda og kaangayan, pagpakig-uli, ug pagpasaylo, lakip ang pagtabang kanato aron mahibalo kanus-a ug unsaon sa pagpadayon ug dili pagkabalaka, aron mahibalo kon kanus-a ug unsay angay hinumduman ug hikalimtan.
28. Agi og dugang sa ilang mga kontribusyon ngadto sa Latter-day Saint Charities (tan-awa sa latterdaysaintcharities.org), nga nagserbisyo isip humanitarian nga abag sa Simbahan, ang mga miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nakig-alayon sa ilang mga silingan ug sa mga komunidad sa paghatag og panahon ug mga paagi pinaagi sa pagserbisyo diha sa mga proyekto sa JustServe o mga proyekto sa Helping Hands (tan-awa sa justserve.org ug sa ChurchofJesusChrist.org/topics/humanitarian-service/helping-hands) ug pinaagi sa donasyon sa mga halad sa puasa (tan-awa sa “Puasa ug Mga Halad sa Puasa,” Mga Hilisgutan sa Ebanghelyo, topics.ChurchofJesusChrist.org). Ang matag usa niini nga mga paningkamot nagdala og igong kamang-gihatagon sa mga miyembro sa Simbahan ug mga higala sa pagpanalangin sa mga liboan tadlas sa kalibutan.
29. Doktrina ug mga Pakigsaad 98:8.
30. Isaias 61:1; tan-awa usab sa Juan 8:36; Mga Taga-Galacia 5:1; Doktrina ug mga Pakigsaad 88:86.
31. Kini nga paglaum sa kagawasan naglakip niadtong naningkamot nga mabuntog ang makadaot nilang mga kinaiya o mga pagkaadik, kawalay salig sa kaugalingon nga mga kinaiya, mga sinunod sa kaliwatan nga pagbating sad-an, og bisan unsang kasubo.
32. Moroni 8:12; tan-awa usab sa Doktrina ug mga Pakigsaad 137:10.
33. Tan-awa sa 1 Mga Taga-Corinto 15:29.
34. “Sa Pag-ambit sa Sakramento,” *Mga Himno*, nu. 104, bersikulo 3.

Ni Bishop W. Christopher Waddell
Unang Magtatambag sa Presiding Bishopric

Dihay Tinapay

Samtang maninguha kita nga maandam sa temporal nga paagi, makasagubang kita sa mga pagsulay sa kinabuhi uban sa naglambo nga pagsalig.

Sa wala pa ang mga restriksyon sa pagbiyahe nga resulta sa kasamtangan nga pandemya, miuli ko gikan sa usa ka internasyonal nga buluhaton diin, tungod sa mga isyu sa iskedyul, wala dayon ko makalarga niana nga Dominggo. Ako adunay panahon sa wala pa ang mga paglupad [flight] aron makatambong og usa ka lokal nga panagtigum alang sa sakramento, diin nakahimo ko sa pagpaambit og mubo nga mensahe. Human sa panagtigum, usa ka madasigon nga deacon ang miduol nako ug nangutana kon nakaila ba ko ni Presidente Nelson ug kon nakalamano ba ko niya. Mitubag ko

nga nakaila ko niya, nga nakalamano ko niya, ug nga, isip usa ka sakop sa Presiding Bishopric, ako adunay oportunidad nga mahimamat si Presidente Nelson ug ang iyang mga magtatambag pipila ka higayon matag semana.

Ang batan-on nga deacon milingkod dayon sa lingkuranan, miisa sa iyang mga kamot, ug misinggit, “Mao kini ang pinakanindot nga adlaw sa akong kinabuhi!” Mga kaigsoonan, dili man tuod ko moisa sa akong mga kamot ug mosinggit, apan mapasalamaton ko sa kahangturan alang sa usa ka buhi nga propeta ug alang sa direksyon nga atong nadawat gikan sa mga propeta,

Provo, Utah, USA

mga manalagna, ug mga tigpadayag, ilabi na niining mga panahon sa hagit.

Gikan sa sinugdanan sa panahon, ang Ginoo mihatag og direksyon aron tabangan ang Iyang katawhan nga makaandam sa espirituhanon ug sa temporal nga paagi batok sa mga kalamidad ug mga pagsulay nga Siya nasayud nga moabut isip kabahin niining mortal nga kasinatian. Kini nga mga kalamidad mahimo nga sa kaugalingon o sa kinatibuk-ang kahimtang, apan ang giya sa Ginoo makahatag og proteksyon ug suporta ngadto sa punto nga kinahanglan kitang mopatalinghug ug molihok sa Iyang tambag. Usa ka talagsaong ehemplo ang gihatag diha sa usa ka asoy gikan sa basahon sa Genesis, diin nahibalo kita bahin ni Jose sa Ehipto ug sa iyang dinasig nga interpretasyon sa damgo sa Paraon.

“Si Jose miingon kang Paraon, . . . gipadayag sa Dios kanimo ang iyang buhaton. . . .

“Mahitabo ang pito ka tuig nga hilabihan kaabunda ang abot sa mga kaumahan sa tibuok Ehipto:

“Unya mobanos ang pito usab ka tuig nga gutom; ug tungod niini hikalimtan ang mga tuig nga abunda kaayo ang mga pagkaon sa tibuok Ehipto.”¹

Ang Paraon naminaw kang Jose, misanong sa unsay gipakita sa Dios kaniya diha sa usa ka damgo, ug misugod dayon sa pagpangandam alang sa unsay moabut. Diha sa mga kasulatan narekord dayon:

“Sulod sa pito ka tuig nga kadagaya daghan kaayo ang abot sa kaumahan.

“Gitigum ni Jose ang tanang abot sulod sa pito ka tuig. . . .

“Ug labihan kadaghan ang iyang natigom nga kini daw mga balas sa baybayon, . . . hangtud nga giundangnan niya ang pagtakos niini; kay dili na man kini matakos.”²

Sa dihang milabay na ang pito ka tuig sa kaabunda, gisultihan kita nga “mibanos ang pito ka tuig nga gutom, sumala gayud sa giingon ni Jose: ug dihay gutom sa tanan nga kayutaan; apan sa tibuok nga yuta sa Ehipto dihay tinapay.”³

Santo Domingo, Dominican Republic

Karon bulahan kita nga mapangulohan og mga propeta nga nakasabut nga kinahanglan kitang mangandam batok sa mga kalamidad “nga moabut”⁴ ug kinsa nahibalo usab sa mga limitasyon o mga restriksyon nga mahimo natong masugatan diha sa pagpaningkamot nga mosunod sa ilang tambag.

Adunay klaro nga panabut nga ang mga epekto sa COVID-19, ingon man usab sa makahugno nga kinaiyanhong mga katalagman, walay gipili nga mga tawo ug mitadlas sa mga utlanan sa kaliwatan, katilingban, ug relihiyon sa matag kontinente. Ang mga trabaho nawala ug ang mga kinitaan mikunhod samtang ang oportunidad sa pagpanarbaho naapektuhan sa mga pagpanangtang ug ang abilidad sa pagpanarbaho naapektuhan sa mga hagit sa panglawas ug sa legal nga paagi.

Sa tanan nga naapektuhan, kami mopahayag sa among pagsabut ug kabalaka alang sa inyong sitwasyon, ingon man usab sa lig-on nga kombiksyon nga ang mas maayo nga mga adlaw moabut ra. Bulahan kamo nga adunay mga bishop ug mga presidente sa branch kinsa nangita sa mga sakop sa ilang mga kongregasyon nga adunay temporal nga mga panginahanglan ug kinsa adunay magamit nga mga himan ug mga kapanguhaan nga makatabang kaninyo aron maestablisar pag-usab ang inyong kinabuhi ug mopahimutang kaninyo diha sa dalan paingon sa pagbarug sa kinaugalingong paningkamot [self-reliance] samtang inyong gamiton ang mga baruganan sa pagpangandam.

Sa kahimtang karon, nga adunay pandemya nga mipahugno sa tibuok nga mga ekonomiya ug sa tagsa-tagsa nga mga kinabuhi, dili makatarungan nga ang usa ka maloloy-on nga Manluluwas mobaliwala sa kamatuoran nga daghan ang nanglimbasug ug mohangyo kanila nga magsugod sa paghimo og usa ka reserba sa pagkaon ug kwarta alang sa umaabut. Hinoon, wala kana magpasabut nga kinahanglang permanente kitang mobaliwala sa mga baruganan sa pagpangandam—kinahanglan lamang nga kining mga baruganan gamiton “diha sa kaalam ug kahusay”⁵ aron sa umaabut makaingon kita, sama sa gibuhay ni Jose sa Ehipto, “Dihay tinapay.”⁶

Wala paabuta sa Ginoo nga mobuhay kita og labaw pa kay sa atong mahimo, apan gipaabut Niya nga kita mobuhay sa unsay atong mahimo, kon ato kanang mahimo. Sama sa gipahinumdom ni Presidente Nelson kanato sa atong katapusan nga kinatibuk-ang komperensya, “Ang Ginoo ganahan og paningkamot.”⁷

Ang mga lider sa Simbahan kanunay nga nagdasig sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw “sa pagpangandam alang sa kalisdanan sa kinabuhi pinaagi sa pagbaton sa nag-una nga mga suplay sa pagkaon ug tubig ug pipila ka kwarta nga tinigom.”⁸ Sa samang higayon, gi-awhag kita nga “magmaalamon” ug “[dili magpasulabi]” sa atong mga paningkamot sa pag-establisar og suplay sa pagtipig og pagkaon ug tubig sa panimailay ug reserba nga kwarta. Usa ka

kapanguhaan nga giulohan og *Personal nga Panalapi alang sa Self-Reliance*, nga gimantala niadtong 2017, ug anaa karon sa website sa Simbahan sa 36 ka pinulongan, gisugdan sa usa ka mensahe gikan sa Unang Kapangulohan, nga namahayag:

“Ang Ginoo namahayag, ‘Mao kini ang akong katuyoan sa paghatag sa akong mga santos’ [Doktrina ug mga Pakigsaad 104:15]. Kini nga pinadayag usa ka saad gikan sa Ginoo nga Siya mosangkap sa temporal nga mga panalangin ug moabli sa mga oportunidad sa pagkabarug sa kinaugalingong paningkamot [self-reliance]. . .

“ . . . Ang pagdawat ug pagsunod niining mga baruganan mas makapahimo ninyong makadawat sa temporal nga mga panalangin nga gisaad sa Ginoo.

“Amo kamong dapiton nga magkugi sa pagtuon ug mogamit niining mga baruganan ug motudlo niini sa mga sakop sa inyong pamilya. Sa pagbuhat ninyo sa ingon, ang inyong kinabuhi mapanalanginan . . . [tungod kay] kamo anak sa atong Amahan sa Langit. Nahigugma Siya kaninyo ug dili gayud mosalikway kaninyo. Nakaila Siya ninyo ug andam nga mopadangat diha ninyo sa espirituwal ug temporal nga mga panalangin sa pagka-self-reliant.”¹⁰

Kini nga kapanguhaan naglakip sa mga kapitulo nga gipahinungod sa pagmugna ug pagsunod og usa ka badyet, pagpanalipod sa inyong pamilya batok sa kalisud, pagdumala sa usa ka pinansyal nga krisis, ug pagpamuhunan alang sa umaabut, ug daghan pa ug magamit sa tanan diha sa website sa Simbahan o pinaagi sa inyong lokal nga mga lider.

Kon magkonsiderar sa baruganan sa pagpangandam, mahimo natong balikan ang istorya bahin ni Jose sa Ehipto alang sa inspirasyon. Ang pagkasayud kon unsa ang mahitabo dili ra paigo aron makalatas sila sa katuigan sa “kagutom” nga walay igong sakripisyo panahon sa katuigan sa kaabunda. Imbis nga mohurot sa tanan nga abot sa mga ginsakupan sa Paraon, giestablisar ang mga limitasyon ug gisunod, nagsangkap og igo alang sa ilang hinanali, ingon man usab sa ilang umaabut,

nga mga panginahanglan. Dili paigo nga masayud lang nga moabut ang mahagiton nga mga panahon. Kinahanglan silang molihok, ug tungod sa ilang paningkamot, “dihay tinapay.”¹¹

Mosangput kini sa usa ka importante nga pangutana: “Unya, unsa man?” Usa ka maayong dapit sa pagsugod mao ang pagsabut nga ang tanang butang espirituhanon ngadto sa Ginoo, “ug wala mahinabo sa bisan unsa nga panahon” nga mihatag Siya kanato og “balaod nga temporal.”¹² Nan, ang tanan, nagpunting ngadto kang Jesukristo isip ang pundasyon diin gikinahanglan gayud kita nga matukod bisan ang atong temporal nga pagpangandam.

Ang pagkahimong andam sa temporal nga paagi ug pagkahimong makabarug sa kinaugalingong paningkamot nagpasabut sa “pagtuo nga pinaagi sa grasya, o sa gahum ni Jesukristo nga makapahimo, ug pinaagi sa kaugalingon natong paningkamot, maangkon nato ang tanan nga espirituwal ug temporal nga panginahanglan sa kinabuhi nga gikinahanglan nato sa atong kaugalingon ug sa atong mga pamilya.”¹³

Ang dugang nga mga aspeto sa usa ka espirituhanon nga pundasyon alang sa temporal nga pagpangandam naglakip sa paglihok “diha sa kaalam ug kahusay,”¹⁴ nga nagpasabut og anam-anam nga pagtipig og pagkaon ug kwarta sa hinay-hinay, ingon man usab

ang paghangup sa “gagmay ug yano” nga mga butang,¹⁵ nga usa ka pagpakita sa hugot nga pagtuo nga ang Ginoo mopalambo sa atong ginagmay apan makanunayon nga mga paningkamot.

Uban sa usa ka espirituhanon nga pundasyon nga napahimutang na, malampuson dayon kitang makagamit sa duha ka importante nga mga elemento sa temporal nga pagpangandam—pagdumala sa panalapi ug pagtipig og pagkaon ug tubig sa panimalay.

Ang mahinungdanong mga baruganan sa pagdumala sa inyong panalapi naglakip sa pagbayad og mga ikapulo ug mga halad, pagtangtang ug paglikay sa utang, pag-andam ug pagsunod og usa ka badyet, ug pagtigum alang sa umaabut.

Ang mahinungdanong mga baruganan sa home storage naglakip sa pagtipig og pagkaon, pagpundo og tubig, ug sa pagtipig og ubang mga kinahanglanon base sa mga panginahanglan sa tagsa-tagsa ug sa pamilya, tanan tungod kay “ang labing maayo nga balay tipiganan”¹⁶ mao ang panimalay, nga nahimong “labing magamit nga reserba sa panahon sa panginahanglan.”¹⁷

Kon atong hangupon ang espirituhanon nga mga baruganan ug magtinguha og inspirasyon gikan sa Ginoo, magiyahan kita nga masayud sa kabubut-on sa Ginoo alang kanato, sa tagsa-tagsa ug isip mga pamilya, ug unsaon paggamit sa labing maayo

Chiba, Japan

nga paagi ang importante nga mga baruganan sa temporal nga pagpa-ngandam. Ang labing importante nga lakang sa tanan mao ang pagsugod.

Si Elder Bednar mitudlo niini nga baruganan sa dihang siya miingon: “Ang paglihok mao ang pagpakita sa hugot nga pagtuo. . . . Ang tinuod nga pagtuo nagtutok ngadto sa Ginoong si Jesukristo ug kanunay nga mosangput sa paglihok.”¹⁸

Mga kaigsoonan, sa usa ka kanunayng mausab-usab nga kalibutan, kinahanglan gayud kitang mangan-dam alang sa kawalay kasiguroan. Bisan pa man sa mas maayong mga adlaw nga moabut, nasayud kita nga ang maayong panahon ug lisud nga panahon sa mortalidad magpa-dayon. Samtang maninguha kita nga maandam sa temporal nga paagi, makasagubang kita sa mga pagsulay sa kinabuhi uban sa naglambo nga pagsalig, kalinaw sa atong kasing-kasing, ug sama ni Jose sa Ehipto, makaingon kita, bisan sa lisud nga mga kahimtang, “Dihay tinapay.”¹⁹ Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Genesis 41:25–30.
2. Genesis 41:47–49.
3. Genesis 41:54.
4. Doktrina ug mga Pakigsaad 1:17.
5. Mosiah 4:27.
6. Genesis 41:54.
7. Russell M. Nelson, sa Joy D. Jones, “Usa ka Talagsaong Balaanon nga Tawag,” *Liahona*, Mayo 2020, 16.
8. *Andama ang Matag Butang nga Kinahanglanon: Pagtipig og Pagkaon ug Tubig sa Panimalay* (pamphlet, 2007), 1.
9. *Andama ang Matag Butang nga Kinahanglanon*, 1.
10. “Mensahe gikan sa Unang Kapangulohan,” *Personal nga Panalapi alang sa Self-Reliance* (2017), sulod nga atubangang hapin.
11. Genesis 41:54.
12. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 29:34–35.
13. *Personal nga Panalapi alang sa Self-Reliance*, 4.
14. Mosiah 4:27.
15. Alma 37:6.
16. Gordon B. Hinckley, “Kon Kamo Andam Dili Kamo Mahadlok,” *Liahona*, Nob. 2005, 62.
17. “Emergency Preparedness,” Gospel Topics, topics.ChurchofJesusChrist.org.
18. David A. Bednar, “Exercise Faith in Christ” (video), ChurchofJesusChrist.org/media.
19. Genesis 41:54.

Ni Elder Matthew S. Holland
Sa Seventy

Ang Talagsaon nga Kanindot nga Gasa sa Anak

Pinaagi ni Jesukristo, kita makalingkawas sa angayan nga mga tumang kasakit gumikan sa atong moral nga mga kapakyasan ug mabuntog ang dili angay nga mga tumang kasakit nga atong masinati sa atong mortal nga kinabuhi.

Samtang nagbasa sa Basahon ni Mormon alang sa *Dali, Sunod Kanako* sa miaging summer, nahingangha ko sa report ni Alma nga sa dihang hingpit siya nga nasayud sa tanan niyang mga sala, “wala nay *labaw ka hapdos* ug labaw ka *pait* ingon sa [iyang] mga kasakit.”¹ Motug-an ko, nga kanang paghisgot sa talagsaon nga kasakit mikuha sa akong pagtagad tungod sa akong pagkigbisug nianang semanaha sa pito ka milimetro nga bato sa pantog. Walay usa ka tawo nga nakasinati sa ingon ka “dagko nga butang” kon ang ingon ka “gagmay ug yano” nga butang “gipahinabo.”²

Ganahan sab ko sa pulong ni Alma tungod sa pulong *talagsaon*, diha sa Iningles nga hubad sa Basahon ni Mormon,

sagad naghulagway sa mga butang nga hilabihan katahum o dili hitupngan nga kaanindot. Sama pananglit, si Joseph Smith mihinumdom nga ang kupo nga gisul-ob ni Moroni may

Temecula, California, USA

Bengaluru, India

“talagsaon nga kaputi,” “sa kaputi nga labaw sa bisan unsa nga yutan-on nga wala pa [niya] makita sukad.”³ Apan ang *talagsaon* mahimo usab nga magpasabut sa usa ka hilabihan ka grabe gani alang sa mangil-ad nga mga butang. Sa ingon si Alma ug ang nag-unang mga diksyonaryo mikonektar sa *talagsaong kasakit* ngadto sa “gihasol,” “gisakit” ug “gisamok” ngadto sa “walay katapusan nga sukod.”⁴

Ang mga paghulagway ni Alma nagpakita og mahinuklungong kamatuoran nga sa ubang punto ang hingpit, tumang kahasol sa tanlag sa matag sala nga atong nabuhat kinahanglan mabati gayud. Ang kaangayan nagmando niini ug ang Dios Mismo dili mousab niini.⁵ Sa dihang nahinumdom si Alma sa “tanang” niyang mga sala—ilabi na kadtong nakaguba sa pagtuo sa uban—ang iyang kasakit dili madaug, ug ang hunahuna sa pagpanubag niini sa atubangan sa Dios milukop kaniya inubanan sa “dili matukib nga kahadlok.” Siya nangandoy nga “dili na igkita lakip ang kalag ug lawas.”⁶

Apan, miingon si Alma ang tanang butang misugod sa pagkausab sa higayon nga ang iyang “hunahuna naghinuktok” diha sa gipanagna nga “pag-anhi sa usa ka Jesukristo . . . aron sa pag-ula sa iyang dugo alang sa mga sala sa kalibutan” ug siya “nangamuyo sulod sa [iyang]

kasingkasing: O Jesus, ikaw nga Anak sa Dios, malooy ka kanako.” Nianang usa ka hunahunaa ug nianang usa ka hangyo, si Alma napuno sa “talagsaon” nga hingpit nga kalipay nga “labaw sa [iyang] kasakit.”⁷

Kita kinahanglan gayud nga dili mahikalimot nga ang matag katuyoan sa paghinulsol mao ang pagtangtang sa piho nga kauyamot ug usbon kini ngadto sa lunsay nga kalipay. Salamat sa Iyang “diha-diha nga kaayo,”⁸ sa *diha-diha* kita makaduol ni Kristo—mopakita og hugot nga pagtuo diha Kaniya ug usa ka tinuod nga pagkausab sa kasingkasing—ang modat-og nga kabug-at sa atong mga sala mosugod sa pagbalhin gikan kanato ngadto Kaniya. Kini posible lang tungod kay Siya nga walay sala miantus sa “dili masukod ug dili matukib nga tumang kasakit”⁹ sa matag sala diha sa uniberso sa Iyang mga gilalang, alang sa tanang Niyang gilalang—usa ka pag-antus nga hilabihan, ang dugo manggawas sa matag lungag sa Iyang panit. Gikan sa direkta, personal nga kasinatian ang Manluluwas nagpasidaan kanato, diha sa kasulatan sa modernong panahon, nga kita walay ideya kon unsa ka “hilabihan” ang atong mahimong mga “pag-antus” kon kita dili maghinulsol. Apan uban sa dili matugkad nga kamanggihatagon Siya miklaro usab nga “Ako, ang Dios,

nag-antus niini nga mga butang alang sa tanang, nga sila unta dili mag-antus kon sila maghinulsol;”¹⁰—usa ka paghinulsol nga makatugot kanato sa “pagtagamtam” sa “naghingapin nga kalipay” nga natagamtam ni Alma.¹¹ Sa niining doktrina lang, “ako nagpabilin nga natingala.”¹² Gani, makapahingangha, nga si Kristo mihalad pa og dugang.

Usahay ang hilabihan nga kasakit dili maggikan sa sala apan gikan sa dili tinuyo nga mga kasaypanan, sa mga binuhatan sa uban, o mga pwera nga dili nato kapugngan. Niining mga higayuna, kamo mahimong motuaw sama sa matarung nga Salmista:

“Ang akong kasingkasing misakit sa hilabihan sa sulod nako: Ug ang mga kalisang sa kamatayon nangahulog sa ibabaw nako.

“ . . . Ug ang kalisang midaug kanako.

“ . . . Oh nga aduna unta akoy mga pako nga sama sa salampati! Unya makalupad ako sa halayo ug makapahulay.”¹³

Ang medikal nga siyensya, propesyunal nga pagtambag, o legal nga pag-usab makatabang sa pagpagaan sa maong mga pag-antus. Apan timan-i, ang tanang maayong mga gasa—lakip niini—naggikan sa Manluluwas.¹⁴ Dili igsapayan ang mga hinungdan sa atong pinakagrabe nga mga kasakit ug mga kagulan, ang labing dakong tinubdan sa kahupayan mao gihapon: si Jesukristo. Siya lang ang naghupot sa hingpit nga gahum ug sa makaayo nga haplas sa pagtul-id sa matag hiwi, paghusto sa matag sayop, pag-usab sa matag dili perpekto, pagtambal sa matag samad, ug pagtubos sa matag nalangay nga panalangin. Sama sa karaang mga saksi, ako mopamatuod nga “ang atong labawng sacerdote dili siya usa nga dili arang mobati sa pagkalooy kanato sa atong mga kaluyahon,”¹⁵ hinoon usa ka mahigugmaon nga Manunubos kinsa mikanaog gikan sa Iyang trono sa kahitas-an ug mianhi aron “mag-antus sa mga sakit ug mga kasakit ug mga pagtintal sa matag

matang . . . , nga siya mahimo nga masayud . . . , unsaon pagtabang ang iyang mga katawhan.”¹⁶

Kang bisan kinsa karon nga may mga kasakit nga hilabihan o lahi kaayo nga kamo mobati nga walay laing hingpit nga makasabut niini, mahimong saktong kamo. Tingali walay sakop sa pamilya, higala, o lider sa pagkapari—bisan unsa pa ka sensitibo ug ka maayo ang gibuhay sa matag usa—nga nasayud kon unsa gayud ang inyong gibati o adunay tukmang mga pulong sa pagtabang ninyo nga mamaayo. Apan hibalo niini: adunay Usa nga makasabut sa hingpit kon unsay inyong gisiinati, kinsa “mas gamhanan pa kay sa tibuok yuta”¹⁷ ug si kinsa “makahimo sa tanang mga butang sa sukod nga labaw pa gayud kadaghan kay sa [inyong] arang mapangayo o mahunahuna.”¹⁸ Ang proseso mabutyag diha sa Iyang paagi ug sa Iyang panahon, apan si Kristo andam *kanunay* sa pag-ayo sa matag tipik ug aspeto sa inyong tumang kasakit.

Kon Siya inyong tugutan sa pagbuhay sa ingon, inyong madiskubrihan nga ang inyong pag-antus wala makawang. Sa paghisgot og daghan sa labing bantugan nga mga bayani sa Biblia ug sa ilang mga pagbangutan, si Apostol Pablo miingon nga “gikatagana man sa Dios . . . ang labi pa ka maayong butang alang kanila pinaagi sa ilang mga pag-antus, kay kon wala ang mga pag-antus sila unta dili mahimo nga hingpit.”¹⁹ Nakita ninyo, ang kinaiyahan gayud sa Dios ug ang tumong sa atong yutan-ong pagpakabuhay mao ang kalipay,²⁰ apan kita dili mahimong hingpit nga mga binuhay sa balaan nga kalipay kon walay mga kasinatian nga mosulay nato, usahay sa atong tibuok kusog. Si Pablo miingon pa gani nga ang Manluluwas Mismo sa kahangturan nahimong “hingpit [o kompleto] pinaagi sa mga pag-antus.”²¹ Busa pagbantay sa yawan-ong paghunghong nga kon kamo usa pa ka mas maayong tawo, inyong malikayan ang maong mga pagsulay.

Kinahanglan usab ninyong pakibatukan ang may kalabutan nga bakak nga ang inyong mga pag-antus

nagsugyot nga kamo walay labot sa sirkulo sa mga pinili sa Dios, kinsa nakasinati og kalipay ug mga panalangin ug wala gayud maglisud. Hinoon, tan-awa ang inyong kaugalingon sama sa pagtan-aw ni Juan ang Tigpadayag diha kaninyo sa iyang talagsaong pagpadayag bahin sa ulahing mga adlaw. Tungod kay si Juan nakakita og “dakong panon sa katawhan, nga walay bisan kinsa nga makaihap, gikan sa tanang kanasuran, sa tanang kabanayan ug katawhan ug pinulongan, [kinsa] sa atubangan sa trono ug sa atubangan sa Kordero nanagtindog sila nga nanagsul-ob ug maputi ug tag-as nga mga bisti, . . . [kinsa] nanagsinggit sa makusog nga tingog, nga nag-ingon, ang Kaluwasan gikan sa atong Dios.”²²

Sa dihang gipangutana: “Kinsa man kini sila nga nanagsul-ob og mga bising maputi ug tag-as? ug diin man sila gikan?” Si Juan nakadawat sa tubag: “Mao kini sila ang nanagpakalabang sa *dagkong kasakitan*, ug ang ilang mga tag-as nga bisti gilabhan nila, ug gipaputi diha sa dugo sa Kordero.”²³

Mga kaigsoonan, ang pag-antus sa pagkamatarung makatabang sa pagpasarang kaninyo, kay sa ipalahi kamo gikan sa, pinili sa Dios. Ug kini makapahimo sa ilang mga saad nga inyong mga saad. Sama sa gipamahayag ni Juan, kamo “dili na gutumon, ug dili na usab pagauhawon; dili na pagahasulon sa adlaw [kaninyo], ni sa bisan unsang makasunog nga kainit. Kay ang Kordero nga anaa sa taliwala sa trono mopakaon [kaninyo], ug siya magatultol [kaninyo] ngadto sa mga tuburan sa mga tubig nga nagahatag og kinabuhi; ug pagapahiran sa Dios ang tanang luha sa [inyong] mga mata.”²⁴

“Ug ang kamatayon wala na, ug wala na usab unyay pagminatay, ni paghilak, ni kasakit.”²⁵

Ako mosaksi nganha kaninyo nga pinaagi sa makapahingangga nga kamaayo ni Jesukristo ug sa Iyang walay kinutoban nga Pag-ula, kita makalingkawas sa angayan nga mga tumang kasakit gumikan sa atong moral nga mga kapakyasan ug mabuntog ang dili angay nga mga

tumang kasakit nga atong nasinati sa atong mortal nga kinabuhi. Ubos sa Iyang direksyon, ang inyong balaan nga padulngan mao ang dili hitupngan nga katalagsaon ug dili matukib nga kalipay—usa ka kalipay nga maghingapin ug alang lamang kaninyo, ang inyong kaugalingong “mga abo” mahimong purongpurong nga bulak nga “labaw sa bisan unsa nga yutanon.”²⁶ Nga unta inyong matagamtaman kining kalipay karon ug mapuno niini hangtud sa kahangturan, ako modapit kaninyo sa pagbuhay sa gibuhay ni Alma: itugot nga ang inyong hunahuna ligdong nga mohupot sa *talagsaon* nga kanindot nga gasa sa Anak sa Dios sumala sa gipadayag pinaagi sa Iyang ebanghelyo diha niining Iyang tinuod ug buhi nga Simbahan. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Alma 36:21.
2. Alma 37:6.
3. Joseph Smith—Kasaysayan 1:31.
4. Sama pananglit, itandi ang susama nga pinulongan nga gigamit sa Alma 36:11–17 sa pulong nga *exquisite* diha sa *Oxford American Writer's Thesaurus*—usa sa daghang mga publikasyon nga mahimong ilakip diha sa seksyon sa “Diksiyonaryo” sa general settings sa pihon nga mga device ug sa ingon sayon ra nga ma-access diha sa Gospel Library app. Salamat kang Rachel Sanford alang niini nga pahinumdom.
5. Tan-awa sa Alma 42:13.
6. Tan-awa sa Alma 36:13–15.
7. Tan-awa sa Alma 36:17–21.
8. Mosiah 25:10.
9. Tan-awa sa Orson F. Whitney, *Baptism, the Birth of Water and of the Spirit* (1934), 5.
10. Doktrina ug mga Pakigsaad 19:15–16.
11. Tan-awa sa Alma 36:24–26.
12. “Ako Nagpabilin nga Natingala,” *Mga Himno*, nu. 114.
13. Salmo 55:4–6.
14. Tan-awa sa Moroni 7:24.
15. Mga Hebreohanon 4:15.
16. Alma 7:11–12.
17. 1 Nephi 4:1.
18. Mga Taga-Efeso 3:20.
19. Hubad ni Joseph Smith, Mga Hebreohanon 11:40 (sa Hebrews 11:40, footnote a).
20. Tan-awa sa 2 Nephi 2:25; Alma 41:11.
21. Mga Hebreohanon 2:10; tan-awa usab sa Mga Hebreohanon 5:8; Russell M. Nelson, “Perfection Pending,” *Ensign*, Nob. 1995, 86–88.
22. Pinadayag 7:9–10.
23. Pinadayag 7:13–14.
24. Pinadayag 7:16–17.
25. Pinadayag 21:4.
26. Tan-awa sa Isaias 61:3; Joseph Smith—Kasaysayan 1:31

Ni Elder William K. Jackson
Sa Seventy

Ang Kultura ni Kristo

Kita mahimong magmahal sa labing maayo sa atong indibidwal nga yutan-ong mga kultura ug mahimong hingpit nga partisipante sa mahangturong kultura nga moabut gikan sa ebanghelyo ni Jesukristo.

Pagkatalagsaon sa kalibutan nga atong gipuy-an ug giambitan, pinuy-anan sa lain-lain nga mga tawo, mga pinulongan, mga kustombre, ug mga kasaysayan—nagkatag sa sobra sa gatusan ka nasud ug liboan ka grupo, ang matag usa malamboon sa kultura. Ang katawhan adunay daghan nga ikapasigarbo ug saulugon. Apan bisan sa nakat-unan nga kinaiya—kadtong mga butanga diin kita nahilakip sa mga kultura nga atong nadak-an—mahimong usa ka hilabihan nga

kalig-on sa atong kinabuhi, kini usab, usahay, mahimong dakong babag.

Ingon og ang kultura natisok pagayo sa atong hunahuna ug kinaiya nga imposible na nga mausab. Kini, human sa tanan, kadaghanan sa unsay atong bation maoy nagpaila kanato ug diin kita mobati gayud nga kita mao gayud. Mahimo kining usa ka lig-on nga impluwensya nga kita mapakyas sa pagkakita sa hinimo sa tawo nga mga kahuyang o mga depekto sa atong kaugalingong mga kultura,

nga moresulta sa pagduha-duha sa pagbiya sa pipila sa “mga tradisyon sa atong mga amahan. Ang sobra nga paghunahuna sa kultura sa tawo mahimong mosangput sa pagsalikway sa maanindot—bisan sa diosnon—nga mga ideya, mga hiyas, ug kinaiya.

Nakaila ko og usa ka talagsaon nga tawo, mga tuig ang milabay, kinsa mitabang sa paghulagway niining walay klaro nga kinatibuk-ang baruganan sa kultura. Una nako siyang nahimamat sa Singapore sa dihang ako gisangunan nga mahimong home teacher sa iyang pamilya. Usa ka inila nga propesor sa Sanskrit ug Tamil, siya gikan sa habagatan sa India. Ang iyang talagsaong asawa ug duha ka anak nga lalaki mga miyembro sa Simbahan, apan siya wala gayud moapil sa Simbahan ni maminaw pag-ayo sa mga pagtulun-an sa ebanghelyo. Siya malipayon nga milambo ang iyang asawa ug mga anak nga lalaki ug misuporta kanila sa hingpit sa ilang mga kalihokan ug mga responsibilidad sa Simbahan.

Sa dihang mitanyag ko sa pagtudlo kaniya sa mga baruganan sa ebanghelyo ug pagpaambit sa atong mga gituohan ngadto kaniya, sa sinugdanan siya nagdumili. Milungtad og dugay-dugay nga makahibalo ko ngano: siya mibati nga ang pagbuhat sa ingon mahimo siyang traydor sa iyang nangagi, sa iyang katawhan, ug sa iyang kasaysayan! Sa iyang paagi sa panghunahuna, siya molimud sa tanan sa iyang pagkatawo, sa tanang gitudlo sa iyang pamilya kaniya, sa iyang mismong kabilin sa pagka-Indian. Sa misunod nga pipila ka bulan, nagkaistorya kami mahitungod niini nga mga isyu. Ako nahibulong (apan wala masurprisa!) kon sa unsa nga paagi nga ang ebanghelyo ni Jesukristo nakapaabli sa iyang mga mata ngadto sa lahi nga panglantaw.

Sa kadaghanan nga hinimo sa tawo nga mga kultura adunay makita nga maayo ug dili maayo, makapalig-on ug makapalaglag.

Daghan sa atong mga problema sa kalibutan mao ang direkta nga resulta sa panagsumpaki tali

Nairobi, Kenya

niadtong managlahi og mga ideya ug mga kustombre nga gikan sa ilang kultura. Apan hapit *tanang* panagsumpaki ug mga kaguliyang daling mawala kon ang kalibutan modawat lamang sa orihinal nga kultura, ang kultura nga atong naangkon dili pa lang dugay kaayo. Kini nga kultura gikan pa sa atong premortal nga kinabuhi. Kini mao ang kultura ni Adan ug Enoch. Kini mao ang kultura nga gitukod sa mga pagtulun-an sa Manluluwas sa kintung-an sa panahon, ug kini magamit pag-usab sa tanang mga babaye ug mga lalaki sa atong panahon. Talagsaon kini. Kini mao ang labing importante sa tanang mga kultura ug nagagikan sa mahinungdanong laraw sa kalipay, nga gipasiugdahan sa Dios ug gipanalipdan ni Kristo. Kini mohiusa kay sa mobahin. Kini moayo kay sa mohatag og kadaot.

Ang ebanghelyo ni Jesukristo nagtudlo nato nga adunay katuyoan ang kinabuhi. Ang pag-anhi nato dinhi dili lang dakong aksidente o sayop! Kita ania dinhi tungod sa usa ka rason.

Kini nga kultura adunay lig-on nga pundasyon diha sa pagpamatuod nga anaa ang atong Langitnong Amahan, nga Siya tinuod ug nahigugma sa matag usa kanato, kada indibidwal. Kita ang Iyang “buhat ug [Iyang] himaya.”¹ Kini nga kultura nagsuporta sa konsepto sa managsama og bili. Walay pag-ila sa sosyal nga kahimtang. Human sa tanan, kita mga igsoon, espiritu nga mga anak sa atong langitnong mga ginikanan—sa tinuod. Walay pagdapig-dapig o “kita batok kanila” nga paghunahuna sa labing mahinungdanon sa tanang kultura. Kitang tanan “kita.” Kitang tanan “sila.” Kita nagtuo nga kita responsable ug may tulubagon alang sa atong kaugalingon, matag usa, sa Simbahan, ug sa atong kalibutan. Ang responsibilidad ug pagka may tulubagon mga importante nga bahin sa atong pagtubo.

Ang gugma nga putli, tinuod nga Kristohanong pag-amuma, mao ang pundasyon niini nga kultura. Kita mobati sa tinuod nga pagpakabana sa mga panginahanglan sa atong isig

Osaka, Japan

ka tawo, temporal ug espiritwal, ug mosunod niadtong mga pagbati. Kini makapawala sa pagdapig ug kasilag.

Kita makatagamtam og kultura sa pagpadayag, nga nakatutok sa pulong sa Dios nga nadawat sa mga propeta (ug personal nga gipamatud-an ngadto sa matag usa kanato pinaagi sa Espiritu Santo). Ang tanang tawo makahibalo sa kabubut-on ug hunahuna sa Dios.

Kini nga kultura nagsuporta sa baruganan sa kabubut-on. Ang abilidad sa pagpili importante kaayo alang sa atong kalamboan ug sa atong kalipay. Ang pagpili nga maalamon importante.

Kultura kini sa pagkat-on ug pagtuon. Kita magtinguha og kahibalo ug kaalam ug sa labing maayo sa tanang butang.

Kultura kini sa hugot nga pagtuo ug pagkamasulundon. Ang hugot nga pagtuo diha kang Jesukristo mao ang unang baruganan sa atong kultura, ug ang pagkamasulundon sa Iyang mga pagtulun-an ug mga sugo mao ang sangputanan. Kini makapalambo og kahanas sa kaugalingon.

Kini usa ka kultura sa pag-ampo. Kita nagtuo nga ang Dios dili lamang maminaw kanato, apan motabang usab kanato.

Kini usa ka kultura sa mga pakigsaad ug mga ordinansa, taas nga moral nga mga sumbanan, sakripisyo, pagpasaylo ug paghinulsol, ug pagatiman sa templo sa atong mga lawas. Kining tanan nagsaksi sa atong pasalig ngadto sa Dios.

Kini usa ka kultura nga gidumala sa pagkapari, ang awtoridad sa paglihok gamit ang ngalan sa Dios, ang gahum sa Dios sa pagpanalangin sa Iyang mga anak. Kini mohatag og kaayohan ug makapahimo sa mga indibidwal nga mahimong mas maayong mga tawo, mga lider, mga inahan, mga amahan, ug mga kauban—ug kini mobalaan sa panimalay.

Anaa niini ang tinuod nga mga milagro, ang labing karaan sa tanang mga kultura, tungod sa hugot nga pagtuo diha kang Jesukristo, sa gahum sa pagkapari, pag-ampo, pagpalambo sa kaugalingon, tinuod nga pagkakabig, ug pagpasaylo.

Kini usa ka kultura sa misyonaryo nga buhat. Ang bili sa mga kalag mahinungdanon.

Sa kultura ni Kristo, ang mga babaye bayawon ngadto sa ilang tukma ug mahangturong kahimtang. Dili sila ulipon sa mga lalaki, sumala sa daghang kultura sa kalibutan karon, apan hingpit ug managsama nga magkauban dinhi ug sa kalibutan nga umaabut.

Peñablanca, Valparaíso, Chile

Kini nga kultura nagmatuod sa pagkabalaan sa pamilya. Ang pamilya mao ang sukaranan nga yunit sa kahangturan. Ang pagkahingpit sa pamilya angay sa bisan unsa nga sakripisyo tungod kay, sumala sa gitudlo, “walay laing kalampusan ang makahulip sa kapakyasan diha sa panimalay.”² Ang panimalay mao ang dapit nga ginahimo ang atong labing maayo nga buhat ug diin makab-ot ang atong labing dako nga kalipay.

Sa kultura ni Kristo, adunay panglantaw—ug mahangturong pagtutok ug direksyon. Kini nga kultura nagpakabana sa mga butang nga adunay malungtarong bili! Nagagikan kini sa ebanghelyo ni Jesukristo, nga mahangturon, ug nagpasabut sa ngano, unsa ug diin sa atong pagpakabuhi. (Kini komprehensibo, dili limitado.) Tungod kay kini nga kultura maoy resulta gikan sa pagsunod sa mga pagtulun-an sa atong Manluluwas, makatabang kini sa paghatag ug makaayo nga tambal diin gikinahanglan kaayo sa atong kalibutan.

Pagkadako nga panalangin nga mahimong kabahin niining talagsaon ug halangdong paagi sa kinabuhi! Aron mahimong kabahin niini, ang

Labing Importante sa tanang kultura, magkinahanglan og kausaban. Ang mga propeta mitudlo nga gikinahanglan niini ang pagbiya sa bisan unsa sa atong karaang mga kultura nga wala magsubay sa kultura ni Kristo. Apan wala kana magpasabut nga atong biyaan ang *tanang*. Ang mga propeta mipasabut usab nga kita gidapit, ang usa ug ang tanang, sa pagdala sa atong hugot nga pagtuo ug mga talento ug kahibalo—ang tanang nga maayo sa atong kinabuhi ug ang atong indibidwal nga mga kultura—*uban* kanato, ug tuguti ang Simbahan nga “modugang niini” pinaagi sa mensahe sa ebanghelyo.³

Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw dili usa ka katilingban sa Kasadpan o usa ka talagsaong panghitabo sa kultura sa Amerikano. Kini usa ka internasyonal nga simbahan, nga mao gayud ang katuyoan niini. Labaw pa kay niana, langitnon kini. Ang bag-ong mga miyembro gikan sa tibuok kalibutan makahatag og kabuhong, kalainan, ug kahinam sa atong nagtubo nga pamilya. Ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw bisan asa nagsaulog gihapon ug nagpasidungog sa ilang

kaugalingong kabilin ug mga bayani, apan karon kabahin usab sila sa butang nga mas halangdong pa. Ang kultura ni Kristo makatabang nato nga makakita sa atong kaugalingon sa tinuod nga pagka-kita, ug kon makita pinaagi sa panglantaw sa kahangturan, nabalanse sa pagkamatarung, makapadugang kini sa atong abilidad sa pagtuman sa mahinungdanong plano sa kalipay.

Mao nga unsay nahitabo sa akong higala? Aw, siya gitudloan sa mga leksyon ug miapil sa Simbahan. Ang iyang pamilya nasilyo na alang karon ug sa kahangturan didto sa Templo sa Sydney Australia. Siya misakripisyo ra og gamay—ug nakaangkon sa potensyal alang sa tanang. Siya nakadiskobre nga siya makasaulog gihapon sa iyang kasaysayan, makapasigarbo gihapon sa iyang katigulangan, sa iyang musika ug sayaw ug literatura, sa iyang pagkaon, sa iyang yuta ug sa katawhan niini. Siya nakakaplag nga walay problema ang paghiusa sa labing maayo sa iyang lokal nga kultura ngadto sa Labing mahinungdanon sa tanang kultura. Siya nakadiskobre nga ang pagdalaniana diin nahisubay sa kamatuoran ug pagkamatarung gikan sa iyang karaan nga kinabuhi ngadto sa iyang bag-ong kinabuhi nakapalambo hinoon sa iyang pakigdait uban sa mga Santos ug sa pagtabang sa paghiusa sa tanang diha sa katilingban sa langit.

Kitang tanang, sa pagkatinuod, makahimo sa pagpasalamat sa atong indibidwal nga yutan-ong mga kultura ug sa gihapon makaapil sa hingpit sa labing karaan nga kultura niining tanang—ang orihinal, ang labing maayo, ang mahangturong kultura nga moabut gikan sa ebanghelyo ni Jesukristo. Pagkatalagsaon nga kabilin nga giambitan natong tanang. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Moises 1:39.
2. J. E. McCulloch, sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: David O. McKay* (2011), 154.
3. Tan-awa sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: George Albert Smith* (2011), xxviii; Gordon B. Hinckley, “The Marvelous Foundation of Our Faith,” *Liahona*, Nob. 2002, 78–81.

Ni Elder Dieter F. Uchtdorf
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Ang Dios Mobuhat og Butang nga Dili Mahanduraw

Ang Dios miandam sa Iyang mga anak ug sa Iyang Simbahan alang niini nga panahon.

Wala madugay human sa ilang pag-abut didto sa Walog sa Salt Lake, ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw misugod sa pagtukod sa ilang balaan nga templo. Gibati nila nga sa katapusan nakit-an na nila ang dapit diin sila makasimba sa Dios diha sa kalinaw ug mahimong luwas gikan sa pagpanggukod.

Hinoon, dihang hapit na mahuman ang pundasyon sa templo, usa ka pundok sa kasundalohan sa Estados Unidos miabot aron ipugos pag-instalar ang usa ka bag-ong gobernador.

Tungod kay wala masayud ang mga lider sa Simbahan kon unsa ka bangis ang mga sundalo, gisugo ni Brigham Young ang mga Santos sa pagbakwit ug paglubong sa pundasyon sa templo.

Nakasiguro ko nga pipila ka sakop sa Simbahan nahibulong nganong ang ilang mga paninguha sa pagtukod sa gingharian sa Dios kanunay nga gipakgang.

Sa katapusan, ang kakuyaw milabay, ug ang mga pundasyon sa templo gikalut ug gisusi. Didto dayon nadiskobre sa mga pioneer nga mga

panday nga ang uban sa orihinal nga mga sandstone nangliki, naghi-mo niini nga dili angay isip usa ka pundasyon.

Tungod niini, si Brigham misugo kanila sa pag-ayo sa pundasyon aron igo kini nga makasupporta sa mga graninte¹ nga mga bongbong sa halangdon nga Templo sa Salt Lake.² Sa katapusan, ang mga Santos nakakanta sa Himno “Unsa Kalig-on

ang Tukuranan”³ ug nasayud nga ang ilang balaang templo gitukod sa usa ka lig-on nga tukuranan nga molung-tad sa daghang mga henerasyon.

Kini nga istorya makatudlo kanato kon giunsa sa Dios paggamit ang mga kalisdanan aron sa pagpahinabo sa Iyang mga katuyoan.

Tibuok Kalibutan nga Pandemya

Kon pamilyar kini basi sa mga sirkumstansya nga atong nasinati karon, tungod kay mao gayud kana.

Nagduhaduha ko nga adunay tawo nga nakadungog o nakabasa sa akong tingog kinsa wala maapektuhi niining tibuok kalibutan nga pandemya.

Niadtung kinsa nagsubo sa pagkawala sa pamilya ug mga higala, kami nagsubo uban kaninyo. Kami nangamuyo sa Langitnong Amahan sa paghupay ug pag-agak kaninyo.

Ang taas nga sangputanan niini nga virus lapas pa kay sa pisikal nga kahimsog. Daghang mga pamilya ang nawad-an og kinitaan ug gihulga sa kagutom, kawalay kasigurohan, ug kakulba. Kami midayeg sa dili para sa kaugalingon nga mga paningkamot sa kadaghanan aron mapugngan ang pagkatap niini nga sakit. Kami nagmapaubsanon sa hilum nga sakripisyo ug halangdon nga mga paningkamot niadtong kinsa mirisgo sa ilang kaugalingon nga kahilwasan aron sa pagtabang, pag-ayo, ug pagsuporta sa mga tawo nga nanginahanglan. Ang

Lo Narváez, Valparaíso, Chile

among mga kasingkasing puno sa pasalamat sa inyong kaayo ug kalooy.

Kami kusganong nag-ampo nga ang Dios moabli sa mga bintana sa langit ug mopuno sa inyong mga kinabuhi sa mahangturong mga panalangin sa Dios.

Kita Mga Binhi

Daghan pang wala mahibaloi bahin niini nga virus. Apan kon dunay usa ka butang nga ako nasayud gayud, mao nga kini nga virus wala gayud maka-surprisa sa Langitnong Amahan. Wala Niya kinahanglana ang pagtawag og dugang mga batalyon sa mga anghel, pagtawag og emerhensya nga mga miting, o pagtipas sa mga kapangulahaan gikan sa dibisyon sa paghimo sa kalibutan aron sa pagtubag sa usa ka wala damha nga panginahanglan.

Ang akong mensahe karon mao nga bisan kon kini nga pandemya dili mao ang atong ganahan o gilauman, ang Dios miandam sa Iyang mga anak ug sa Iyang Simbahan alang niini nga panahon.

Kita molahutay niini, oo. Apan mobuhat kita og sobra pa kay sa pagpakagot sa atong ngipon, pag-agwanta, ug paghulat hangtud mabalik ang tanan sa karaang normal. Kita magpadayon, ug mahimong mas maayo isip resulta.

Sa usa ka paagi, kita mga binhi. Ug aron ang mga binhi moabut sa

ilang potensyal, kini kinahanglan nga ilubong sa dili pa moturok. Akong ipamatuod nga bisan kon usahay kita mobati nga gilubong sa mga pagsulay sa kinabuhi o gilubutan sa emosyonal nga kangitngit, ang gugma sa Dios ug ang mga panalangin sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo makahatag og usa ka butang nga halos dili nato mahanduraw.

Ang mga Panalangin Nagagikan sa mga Kalisdanan

Ang matag dispensasyon miatubang sa mga panahon sa pagsulay ug mga kalisdanan.

Si Enoch ug ang iyang katawhan nagpuyo sa panahon sa kadautan, mga gubat, ug panagpatay. “Apan ang Ginoo miabut ug mipuyo uban sa iyang mga katawhan.” Siya naghunahuna og usa ka butang nga dili mahanduraw alang kanila. Siya mitabang kanila sa pagtukod sa Zion—usa ka katawhan nga “usa sa kasingkasing ug usa sa hunahuna”, kinsa “nagpuyo diha sa pagkamatarung”⁴

Ang batan-ong Jose, anak ni Jacob, gilabay sa kimba, gibaligya sa pagka-ulipon, gibudhian, ug gipasagdan.⁵ Si Jose siguro nangutana kon ang Dios nakalimot ba kaniya. Ang Dios naghunahuna og usa ka butang nga dili mahanduraw alang kang Jose. Gigitmit niya kining panahon sa pagsulay aron sa paglig-on sa kinaiya ni Jose ug

sa pagbutang niya sa sitwasyon nga siya makaluwas sa iyang pamilya.⁶

Hunahunaa si Joseph Smith nga Propeta samtang gibilanggo didto sa Bilanggoan sa Liberty, giunsa niya paghangyo og kahupayan alang sa nag-antus nga mga Santos. Siya siguro naghunahuna kon unsaon kaha sa pagkatukod sa Zion niadto nga mga sirkumstansya. Apan ang Ginoo namulong og kalinaw ngadto kaniya, ug ang mahimayaon nga pagpadayag nga misunod mihatag og kalinaw ngadto sa mga Santos—ug kini nagpadayon sa paghatag og kalinaw nganha kaninyo ug kanako.⁷

Pila ka higayon sa unang mga tuig sa Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw ang mga Santos naluya ug naghunahuna kon ang Dios nakalimot ba kanila? Apan latas sa mga pagpanggukod, kakuyaw, ug mga hulga nga hutdon sa pagpatay, ang Ginoong Dios sa Israel naghunahuna og laing butang alang sa Iyang gamay nga panon. Usa ka butang nga dili mahanduraw.

Unsa ang atong nakat-unan gikan niini nga mga ehemplo—ug sa ubang gatusan pa diha sa kasulatan?

Una, ang mga matarung wala hatagi og libre nga pasis nga motugot kanila sa paglikay sa mga walog sa kalisdanan. Kitang tanan kinahanglan nga molabang sa malisud nga mga panahon, kay dinhi niini nga

Montegrotto Terme, Padua, Italy

mga panahon sa kalisdanan nga kita makat-on sa mga baruganan nga makalig-on sa atong mga kinaiya ug makadasig kanato sa pagpaduol ngadto sa Dios.

Ikaduha, ang atong Langitnong Amahan nasayud nga kita mag-antus, ug tungod kay kita Iyang mga anak, Siya dili motalikod kanato.⁸

Hunahunaa ang usa nga maloloy-on, ang Manluluwas, kinsa migahin og dakong bahin sa Iyang kinabuhi sa pagpangalagad sa masakiton, sa magul-anon, sa nagduha-duha, sa nagkaluya.⁹ Kamo naghunahuna ba nga mas minus ang Iyang pagpakabana kaninyo karon?

Akong mga higala, minahal nga kaissoonan, ang Dios mobantay ug mogiya kaninyo niining mga panahon sa kawalay kasigurohan ug kahadlok. Siya nakaila kaninyo. Siya maminaw sa inyong mga pangaliya. Siya matitud-anon ug kasaligan. Siya motuman sa Iyang mga saad.

Ang Dios naghunahuna og dili mahanduraw nga butang alang kaninyo sa personal ug sa tibuok Simbahan—usa ka kahibulongan nga buhat ug usa ka katingalahan.

Salamat, O Dios, sa Propeta

Ang labing maayong mga adlaw anaa sa umaabot, wala sa nangagi. Kini ang hinungdan nga ang Dios naghatag kanato og *bag-o* nga pagpadayag! Kon wala kini, ang kinabuhi tingali mahisama sa pautaw-utaw nga paglupad, maghulat nga mahanaw ang gabon aron kita makatugpa nga luwas. Ang mga katuyoan sa Ginoo mas labaw pa kaayo kay sa niana. Tungod kay kini ang Simbahan sa buhing Kristo, ug tungod kay Siya nagdirekta sa Iyang mga propeta, kita nagpadayon ug nagpaibabaw, ngadto sa mga dapit nga wala pa nato maadto, sa mga kahabugon nga halos dili nato mahanduraw!

Karon, wala magpasabot nga kita dili makasinati og mga sagabal sa atong biyaha latas sa mortalidad. Wala magpasabot nga walay kalit nga mga kadaot sa mga instrumento, mga kadaot sa makina, ug grabe nga mga

hagit sa panahon. Gani, ang mga panghitabo mahimong mas mograbe sa dili pa kini moarang-arang.

Isip usa ka manggugubat nga piloto [fighter pilot] ug kapitan sa airline, nakat-on ko nga samtang dili ko makapili sa kalisdanan nga akong ma-inkwentro atol sa paglupad, makapili ko kon unsaon nako pagpangandam ug pagsugakod. Ang gikinahanglan sa mga panahon sa krisis mao ang kalma ug tin-aw sa pangisip nga pagsalig.

Unsaon nato sa pagbuhat niini?

Atong atubangon ang kamatuoran ug mobalik ngadto sa pinakauna, sa sukaranang mga baruganan sa ebanghelyo, sa unsay pinakamahinungdanon. Kamo mopalig-on sa inyong pribado nga relihiyoso nga kinaiya—sama sa pag-ampo ug pagtuton sa kasulatan ug pagtuman sa mga sugo sa Dios. Kamo mohimo og mga desisyon basi sa pinakamaayo nga naprobahan nga mga pamaagi.

Tutuki ang mga butang nga inyong mahimo ug dili ang mga butang nga dili ninyo mahimo.

Tiguma ang kusog sa inyong hugot nga pagtuo. Ug paminawa ninyo ang makagiya nga pulong sa Ginoo ug sa Iyang propeta nga modala ninyo ngadto sa kahilwasan.

Hinumdumi, kini Simbahan ni Ginoong Jesukristo—Siya ang nangulo niini.

Hunahunaa ang daghang dinasig nga kauswagan nga nahitabo sa miaging dekada lamang. Aron paghisgot sa pipila:

- Ang sakramento gipaklaro pag-usab isip ang sentro sa atong pagsimba sa Igpapahulay.
- Ang *Dali, Sunod Kanako* gisangkap isip nakasentro sa pamilya, gisuportahan sa Simbahan nga himan sa paglig-on sa mga indibidwal ug mga pamilya.

Temecula, California, USA

- Atong gisugdan ang mas taas ug mas balaan nga paagi sa pagpangalagad sa tanan.
- Ang paggamit sa teknolohiya sa pagpaambit sa ebanghelyo ug paglihok sa buhat sa Dios ningkatap sa tibuok Simbahan.

Bisan kini nga mga kinatibuk-ang komperensya dili mahimong posibl kon wala kining katingalahan nga mga himan sa teknolohiya.

Mga kaissoonan, uban ni Kristo nga nagdala sa timon, dili lang kay ang tanan mainsakto; sobra pa kini kay sa atong mahanduraw.

Ang Buhat sa Pagpundok sa Israel Magpadayon

Sa sinugdan maingon nga ang tibuok kalibutan nga pandemya mahimong babag sa buhat sa Ginoo. Sama pananglit, ang tradisyonal nga mga paagi sa pagpaambit sa ebanghelyo dili na posibli. Hinuon, ang pandemya nagpadayag og *bag-o* ug maanindot nga mga paagi sa pagduol ngadto sa matinuoron og kasingkasing. Ang buhat sa pagpundok sa Israel nagkadugang sa gahum ug kadasig. Gatasan ug liboan ka mga istorya nagpamatuod niini.

Usa ka maayong higala nga nagpuyo sa matahum nga Norway nagsulat ngadto ni Harriet ug kanako

bahin sa bag-ong pagdaghan sa mga bunyag. “Sa mga dapit diin gamay pa ang Simbahan,” siya misulat, “ang salingsing mahimong mga sanga [branch], ug ang mga branch mahimong mga ward!”

Sa Latvia, usa ka babaye kinsa nakadiskobre sa Simbahan pinaagi sa pagklik sa usa ka pahinumdom sa internet naghinaminam kaayo nga makat-on sa ebanghelyo ni Jesukristo nga siya nag-una og usa ka oras sa pag-adto sa iyang appointment, ug sa wala pa mahuman ang unang leksyon sa mga misyonaryo nangayo siya og petsa aron mabunyagan.

Sa Silangang Uropa [Eastern Europe], usa ka babaye kinsa nakadawat og tawag gikan sa mga misyonaryo mituaw, “Sisters, nganong wala man mo manawag sa una? Dugay na kong naghulat!”

Daghan sa atong mga misyonaryo mas nagkapuliki pa kay sa una. Daghan ang nagtudlo og mas daghan pang mga tawo kay sa una. Nagkada-ko ang koneksyon tali sa mga miyembro ug mga misyonaryo.

Kaniadto, basin naanad kaayo kita sa tradisyonal nga mga paagi nga nagkinahanglan og pandemya aron mabuka ang atong mga mata. Tingali nagpanday gihapon kita gamit ang sandstone dihang ang granite anaa na. Kay gikinahanglan, kita karon nagkat-on sa paggamit og lain-laing paagi, lakip sa teknolohiya, sa pagdapit og mga tawo—sa normal og natural nga mga paagi—sa pagduol ug pagtan-aw, pagduol ug pagtabang, ug pagduol ug pagpasakop.

Iyang Buhat, Iyang mga Paagi

Kini ang buhat sa Ginoo. Siya nagdapit kanato sa pagkaplag sa Iyang mga paagi sa pagbuhat niini, ug kini mahimong lahi kay sa atong kanhi nga mga kasinatian.

Nahitabo kini ni Simon Pedro ug sa ubang mga disipulo kinsa nangisda didto sa Lanaw sa Tiberias.

“Wala gayod silay nakuha tibuk gabii.

“Sa pagsubang na sa adlaw, nagtingog si Jesus didto sa lapyahan. . . .

“Siya miingon kanila, Itaktak ang inyong pukot [*dapit sa tuo*] sa sakayan ug makakuha kamo.”

Gitaktak nila ang ilang pukot dapit sa tuo ug “wala na sila makadaog pagbira niini kay daghan man kaayo ang ilang nakuha.”¹⁰

Ang Dios nagpadayag ug mopadayon sa pagpadayag sa Iyang makakagahum nga kamot. Ang adlaw moabut dihang kita molingi ug masayud nga sa panahon niini nga kalisud, ang Dios nagtabang kanato sa pagkaplag og mas maayong pamaagi—Iyang pamaagi—sa pagtukod sa Iyang gingharian ibabaw sa lig-on nga tukuranan.

Ako mosaksi nga buhat kini sa Dios ug Siya mopadayon sa paghimo og daghan nga dili nato mahanduraw nga mga butang taliwala sa Iyang mga anak, Iyang katawhan. Ang Dios nagunit kanato diha sa palad sa Iyang mapinanggaon ug maloloy-on nga mga kamot.

Ako mopamatuod nga si Presidente Russell M. Nelson mao ang propeta sa Dios alang sa atong panahon.

Isip usa ka Apostol sa Ginoo, ako modapit ug manalangin kaninyo nga “magmalipayon sa pagbuhat sa tanan nga mga butang nga ubos sa [inyong] gahum; ug unya kita magmalinawon, uban ang labing dako nga kasiguroan, nga makasaksi sa kaluwasan sa Dios, ug sa iyang mga bukton nga ipadayag.”¹¹ Ug ako mosaad nga ang Ginoo mopahinabo sa dili mahanduraw nga mga butang nga moabut gikan sa inyong matarung nga mga paghago. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Quartz monzonite nga kaanggid sa granite, gikuha gikan sa kubkubanan [quarry] sa baba sa Little Cottonwood Canyon, 20 ka milya (32 km) sa habagatang silangan sa siyudad.
2. Alang sa mas suhid nga paglantaw niini nga panahon sa kasaysayan, tan-awa sa *Mga Santos: Ang Istorya sa ang Simbahan ni Jesukristo sa Ulahing mga Adlaw*, vol. 2, *Walay Dili Balaan nga Kamot, 1846–1893* (2020), mga kapitulo 17, 19, ug 21.
3. Tan-awa sa “Unsa Kalig-on ang Tukuranan,” *Mga Himno*, nu. 44.
Ang mga bersikulo niining bantugan nga awit mahimong magsilbe nga usa ka tema alang sa atong mga panahon, ug kon kita maminaw sa mga pulong gamit ang

bag-ong mga dalunggan, kini makahatag kanato og panabot sa mga hagit nga atong giatubang:

*Diha sa kahimsog—ug balatian,
Sa kawad-on ug kaadunahan,
Sa panimalay, yuta’g kadagatan—
Mangayog panabang, . . . sa
gikinahanglan.*

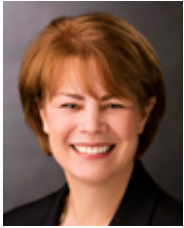
*Ayaw kahadlok; ug ayaw kalisang,
Kay naa ko nga imong Dios motabang.
Ako molig-on, motabang, mosagang,
Pinaagi sa, . . . kamot kong gamhanan.*

*Kon sa kasakit ikaw akong tawagon,
Suba sa kaguol dili motabon,
Kay ako kanimo, mopanalangin,
Mobalaan kanimo . . . diha sa kasubo nga
naghingapin.*

*Kon bug-at nga pagsulay mobabag,
Tanan kong grasya, kanimo ihatag.
Kanimo kalayo; di makasakit
Kahugaw maugdaw . . . bulawan mo
mahapsay kon matunaw. . . .*

*Kalag nga diha kang Jesus misalig
Dili ako sa kaaway pakabig;
Kalag, nga sa impierno gitinguha,
Ako dili, dili gayud, . . . dili gayud mobiya!*

4. Tan-awa sa Moises 7:13–18.
5. Si Jose tingali ingon ka bata sa 17 anyos dihang ang iyang mga igsoon mibaligya kaniya sa pagkaulipon (tan-awa sa Genesis 37:2). 30 anyos siya dihang nagserbisyo siya ni Paraon (tan-awa sa Genesis 41:46). Mahunahuna ba ninyo kon unsa ka lisud alang sa usa ka batan-on nga lalaki sa iyang pangidaron nga gibudhian, gibaligya sa pagkaulipon, giakusahan og bakak, ug dayon gibilanggo? Si Jose modelo gayud dili lamang alang sa mga kabatan-onan sa Simbahan apan ngadto usab sa matag lalaki, babaye, ug bata kinsa nagtinguha sa pagpas-an sa iyang krus ug pagsunod sa Manluluwas.
6. Tan-awa sa Genesis 45:4–11; 50:20–21. Diha sa Mga Salmo 105:17–18, atong mabasa, “Gipadala na niya pag-una si Jose nga nabaligya ingon nga ulipon: nasamad sa hugot nga kadena ang iyang mga tiil, ug gisul-obag argulyang puthaw ang iyang liog.” Sa lain nga hubad, ang bersikulo 18 mabasa, “Ilang gihigtan og kadina ang iyang mga tiil, Puthaw misulod sa iyang kalag” (Young’s Literal Translation). Para kanako, kini nagsugyot nga ang mga kalisud ni Jose naghatag kaniya og usa ka kalag nga ingon kalig-on ug ka mapauyonon sama sa puthaw—usa ka kalidad nga iyang gikinahanglan alang sa dagko ug dili mahanduraw nga kaugmaon nga giandam sa Ginoo alang kaniya.
7. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 121:23.
8. Kon ang Dios momando sa Iyang mga anak nga magbantay ug magmangiloy-on ngadto sa gigutom, sa mga timawa, sa mga hubo, sa masakiton, ug sa sinakit, sigurado gayud nga Siya makamatikud ug malooy kanato, Iyang mga anak (tan-awa sa Mormon 8:39).
9. Tan-awa sa Lucas 7:11–17.
10. Tan-awa sa Juan 9:1–6.
11. Doktrina ug mga Pakigsaad 123:17.

Ni Sharon Eubank
*Unang Magtatambag sa Kinatibuk-ang Kapangulohan
sa Relief Society*

Pinaagi sa Panaghiusa sa Pagbati Kita Makaangkon og Gahom sa Dios

*Samtang magtinguha kita og panaghiusa sa
pagbati, atong magamit ang gahom sa Dios sa
paghimong hingpit sa atong mga paningkamot.*

Ang inahan ni Gordon misulti niya nga kon iyang humanon ang iyang buluhaton, ang iyang inahan mohimo niya og pie. Ang iyang paborito. Para lang gyud niya. Milihok si Gordon aron mahuman kadto nga mga buluhaton, ug ang iyang inahan mihimo sa pie. Ang iyang magulang nga si Kathy miabut sa balay uban ang usa ka higala. Iyang nakita ang pie ug mihangyo kon siya ug ang iyang higala pwede ba nga makakuha og usa ka hiwa.

“Dili,” miingon si Gordon, “akoa na nga pie. Si Mama miluto ana para nako, ug kinahanglan nako na nga trabahoan.”

Si Kathy nasuko sa iyang manghud. Siya naghunahuna ra sa kaugalingon ug dalo. Nganong iyahon ra man ni tanan?

Paglabay sa pipila ka oras sa dihang miabli si Kathy sa sakyanan aron ihatud ang iyang higala, anaa sa

lingkuranan ang duha ka maayong pagkapilo nga napkin, gipatongan og duha ka tinidor, ug duha ka lagpad nga hiwa sa pie nga naa sa plato. Si Kathy misaysay niini nga istorya sa haya ni Gordon aron mapakita unsa ka andam si Gordon nga mag-usab

ug magpakita og kaayo niadtong dili kanunay angayan niini.

Niadtong 1842, ang mga Santos naningkamot pag-ayo sa pagtukod sa Templo sa Nauvoo. Human matukod ang Relief Society pagka-Marso, si Propeta Joseph Smith kanunay nga moapil sa ilang mga miting aron sa pag-andam nila alang sa sagrado, makahiusang mga pakigsaad nga sa dili madugay ilang himoon diha sa templo.

Pagka-Hunyo 9, ang Propeta “misulti nga mosangyaw siya mahitungod sa kalooy[.] Pananglit nga si Jesukristo ug [ang] balaang mga anghel mosaway kanato tungod sa walay hinungdang mga butang, unsa ang mahitabo kanato? Kita kinahanglang magmaloloy-on ug pasagdan ang walay hinungdang mga butang.” Si Presidente Smith mipadayon, “Nakapasubo kanako nga walay hingpit nga panaghiusa sa pagbati—kon ang usa ka miyembro nag-antus ang tanan mobati niini—pinaagi sa panaghiusa sa pagbati kita makaangkon og gahom sa Dios.”¹

Kanang gamay nga kapahayag adunay dakong epekto kanako. *Pinaagi sa panaghiusa sa pagbati kita makaangkon og gahom sa Dios.* Dili nako gusto nga ingon niini ang kalibutan. Dunay daghang butang nga gusto nakong maimpluwensyahan ug mahimong mas maayo. Ug sa prangkang pagkasulti, dunay daghang oposisyon sa unsay akong gilauman, ug usahay daw wala akoy mahimo. Bag-o lang, duna akoy laglom nga mga pangutana sa

Santo Domingo, Dominican Republic

akong kaugalingon: Unsaon nako nga mas maayong makasabut sa mga tawo sa akong palibut? Unsaon nako pagmugna nianang “panaghiusa sa pagbati” kon lahi kaayo ang tanan? Unsa nga gahom gikan sa Dios ang mahimo nakong magamit kon mas nahiusa lang ko og gamay ngadto sa uban? Gikan sa akong pagtimbang-timbang sa kaugalingon, duna akoy tulo ka sugyot. Tingali makatabang usab kini kaninyo.

Pagbaton og Kalooy

Mabasa sa Jacob 2:17, “Hunahunaa ang inyong [mga kaissoonan] sama nganha sa inyong mga kaugalingon, ug sinatia ang tanan, ug pakig-angay sa inyong kabtangan, nga sila mahimo nga adunahan ingon kaninyo.” Atong ilisan ang pulong nga *kabtangan* og *kalooy*—pakig-angay sa inyong *kalooy* nga sila mahimo nga adunahan ingon kaninyo.

Kasagaran natong gisabut ang kabtangan isip pagkaon o kwarta, apan tingali ang mas gikinahanglan nato sa atong pagpangalagad mao ang kalooy.

Ang akong kaugalingong presidente sa Relief Society bag-o lang miingon: “Ang akong . . . ikasaad . . . nimo mao nga akong ampingan ang imong ngalan. . . . Ang akong pagtan-aw kanimo nakabase sa imong

Rexburg, Idaho, USA

kinamaayohan. . . . Dili ko mosulti og bisan unsa nga dili maayo mahitungod kanimo, nga dili makabayaw kanimo. Mohangyo ko nga ingon ana pud ang buhata alang kanako tungod kay nahadlok ko, sa tinuod lang, nga makapasagmuyo kanimo.”

Si Joseph Smith misulti sa mga sister niana nga adlaw sa Hunyo sa 1842:

“Kon ang mga tawo mopakita og bisan gamay nga pagbati ug gugma ngari kanako, O unsa ka gamhanan kini sa akong hunahuna. . . .

“ . . . Kon mas maduol kita sa atong Langitnong Amahan, mas labaw kita nga motan-aw uban ang kalooy sa nagkalaglag nga mga kalag—[atong bation nga kita buot] mopas-an kanila ug mosalibay sa ilang mga sala sa atong luyo. [Ang akong pakigpulong gituyo alang sa] tanan niining Society—kon kamo buot nga ang Dios adunay kalooy kaninyo, pagbaton og kalooy sa usag usa.”²

Kini tambag nga alang gayud sa Relief Society. Dili nato hukman ang usag usa o mosulti og makapasakit nga mga pulong. Atong ampingan ang ngalan sa usag usa ug mohatag sa gasa sa kalooy.³

Himoa nga *Mo-swing* ang Inyong Sakayan

Niadtong 1936, usa ka wala hiilhi nga rowing team gikan sa University of Washington mibiyaha ngadto sa Germany aron moapil sa Olympic Games. Panahon kadto sa Dakong Ekonomikanhong Kalisud [Great Depression]. Mga anak kini og mga trabahante kansang gagmay nga mga lungsod sa minahan ug kahoy midonar og ginagmayng kwarta aron makabiyaha sila ngadto sa Berlin. Ang matag aspeto sa kompetensya daw subidahon para nila, apan dunay nahitabo sa lumba. Sa kalibutan sa dula nga rowing, gitawag nila kini og “swing.” Paminawa kining paghulagway nga gibase sa libro *The Boys in the Boat [Ang Batan-ong mga Lalaki sa Sakayan]*:

Adunay butang nga usahay mahitabon nga lisud himoon ug lisud ihulagway. Gitawag kini og “swing.” Mahitabo

lang kini kon ang tanan nagbugsay sa ingon ka hingpit nga pagdungan nga walay usa ka lihok nga naglahi.

Ang mga tigbugsay kinahanglang mopugong sa ilang pagkamakaugalingon ug sa samang panahon masaligon sa ilang indibidwal nga mga katakos. Ang mga lumba dili madaog tungod kay ang magkauban managsama gayud. Ang maayo nga mga grupo maayo nga pagkasagol—dunay mangulo, dunay pangreserba, dunay agresibong molihok, dunay mopakalma. Walay tigbugsay nga mas bililhon kay sa uban, ang tanan gikinahanglan sa sakayan, apan aron sila maayong makabugsay og dungan, ang matag usa kinahanglang mopahaum sa mga panginahanglan ug mga katakos sa uban—ang mas mubo og bukton mokab-ot pa og diyutay, ang mas taas og bukton mopamubo og gamay.

Ang mga kalahian pwede nga mahimong bentaha imbis nga makadaot. Niana lamang nga mabati nga ang sakayan daw naglihok sa iyang kaugalingon. Niana lamang nga ang kasakit mapulihan sa kalipay. Ang maayo nga “swing” mabati nga daw balak.⁴

Batok sa lisud kaayo nga mga babag, kini nga team nakakaplag sa hingpit nga swing ug midaog. Ang bulawan sa Olympic makalipay kaayo, apan ang panaghiusa nga nasinati sa matag tigbugsay nianang adlaw usa ka balaang higayon nga nagpabilin kanila sa tibuok nilang kinabuhi.

Hawana ang mga Dautan sama Kapasas sa Pagtubo sa Maayo

Sa talagsaong pasumbingay diha sa Jacob 5, ang Ginoo sa ubasan mitanom og maayong kahoy sa maayong yuta, apan nadaot kini paglabay sa panahon ug namunga og ihalas nga bunga. Ang Ginoo sa ubasan misulti sa walo ka higayon: “Kini nakapaguol kanako [nga] mawad-an niini nga kahoy.”

Ang sulugoon miingon ngadto sa Ginoo sa ubasan: “Kaloy-i [ang kahoy] og diyutay pa. Ug ang Ginoo miingon: Oo, Ako malooy niini og diyutay pa.”⁵

Ug dayon miabut ang instruksyon nga magamit kanatong tanan nga naningkamot sa pagkalot ug

pagpangita og maayong bunga sa atong kaugalingong gagmay nga mga ubasan: “Kamo mohawan sa mga dautan ingon nga ang maayo motubo.”⁶

Ang panaghiusa dili mahitabo nga daw madyik; kinahanglan kining trabahoon. Lisud kini, usahay dili komportable, ug hinay-hinay nga mahitabo samtang atong hawanon ang mga dautan sama kapaspas sa pagtubo sa maayo.

Dili gayud kita mag-inusara sa atong mga paningkamot sa pagmugna og panaghiusa. Ang Jacob 5 mipadayon, “Ang mga sulugoon miadto ug mibuhay ug miugmad uban sa ilang mga kusog; ug ang Ginoo sa ubasan miugmad usab uban kanila.”⁷

Ang matag usa kanato makaangkon og grabeng makapasakit nga mga kasinatian, mga butang nga dili gayud angay nga mahitabo. Ang matag usa kanato, sa lain-laing panahon, mitugot usab sa garbo ug kamapahitas-on nga modaot sa bunga nga atong gidala. Apan si Jesukristo mao ang atong Manluluwas sa tanang butang. Ang iyang gahom moabot ngadto sa labing ubos nga mga higayon ug masaligan nga anaa alang kanato kon motawag kita Kaniya. Kitang tanan nangayo og kalooy alang sa atong mga sala ug mga kapakyasan. Libre niya kining gihatag. Ug naghanyo Siya kanato kon makahatag ba kita nianang samang kalooy ug pagsabut sa usag usa.

Si Jesus direktang misulti niini: “Paghiusa; ug kon kamo dili magkahiusa kamo dili akò.”⁸ Apan kon magkahiusa kita—kon makahatag kita og usa ka piraso sa atong pie o mopahaum sa atong indibidwal nga mga talento aron ang sakayan mahimong mo-swing sa hingpit nga pagdunggan—niana kita Iya. Ug Siya motabang sa paghawan sa dautan sama kapaspas sa pagtubo sa maayo.

Propetikanhong mga Saad

Kita tingali wala pa sa asa nato gustong maanaa, ug wala kita karon sa asa kita sa umaabot. Nagtuo ko nga ang kausaban nga atong gitinguha sa atong kaugalingon ug sa mga grupo nga atong naapilan moabut

dili kaayo tungod sa pakigbisog apan tungod sa aktibong pagpaningkamot matag adlaw sa pagsabut sa usag usa. Ngano? Tungod kay nagtukod kita sa Zion—katawhan nga “usa sa kasingkasing ug usa sa hunahuna.”⁹

Isip mga babaye sa pakigsaad, dako ang atong impluwensya. Kana nga impluwensya gamiton sa matag adlaw nga mga higayon kon kita nagtuon uban sa usa ka higala, nagpatulog og mga bata, nakig-istorya sa katupad diha sa bus, nangandam sa presentasyon uban sa katrabaho. Kita adunay gahom sa pagwagtang sa diskriminasyon ug pag-ugmad og panaghiusa.

Ang Relief Society ug Young Women dili lamang mga klase. Kini mahimo usab nga dili malintang mga kasinatian diin ang lahi kaayo nga mga babaye mosakay sa samang sakayan ug mobugsay hangtod atong makaplagaan ang atong *swing*. Motanyag ako niini nga pagdapit: apil sa tinipong pwersa nga mousab sa kalibutan alang sa kaayohan. Ang atong buluhaton ubos sa pakigsaad mao ang pagpangalagad, pag-isa sa mga kamot nga naluya, pag-alsa sa naglisud nga mga tawo diha sa atong likod o sa atong mga bukton ug pagdala kanila. Dili lisud ang pagkasayud unsay buhaton, apan kasagaran kining supak sa atong hinakog nga mga interes, ug kinahanglan kitang mosulay. Ang mga babaye niini nga Simbahan walay kinutuban ang potensyal sa pag-usab sa katilingban. Hingpit ang akong espirituhanong pagsalig nga, samtang magtinguha kita og panaghiusa sa pagbati, atong magamit ang gahom sa Dios sa paghimong hingpit sa atong mga paningkamot.

Sa dihang gisaulog sa Simbahan ang 1978 nga pagpadayag mahitungod sa pagkapari, si Presidente Russell M. Nelson mihatag og gamhanang propetikanhong panalangin: “Akong pag-ampo ug panalangin nga akong ibilin ngadto sa tanang naminaw nga kita makabuntog sa bisan unsang mga palas-anon sa diskriminasyon ug maglakaw nga matarung uban sa Dios—ug sa usag usa—sa hingpit nga kalinaw ug panaghiusa.”¹⁰

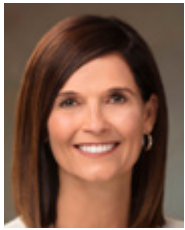

Provo, Utah, USA

Hinaut nga atong mapahimuslan kining propetikanhong panalangin ug gamiton ang atong indibidwal ug hiniusang paningkamot sa pagpadako sa panaghiusa sa kalibutan. Akong ibilin ang akong pagpamatuod sa mga pulong sa mapaubsanon, mahangturing pag-ampo ni Ginoong Jesukristo: “Nag-ampo ako nga mausa unta sila. Amahan, mausa unta sila dinhi kanato sama nga ikaw ania kanako ug ako anaa kanimo.”¹¹ Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. “Minutes and Discourse, 9 June 1842,” 61, Joseph Smith Papers, josephsmithpapers.org/paper-summary/minutes-and-discourse-9-june-1842/1.
2. “Minutes and Discourse, 9 June 1842,” 62, Joseph Smith Papers, josephsmithpapers.org/paper-summary/minutes-and-discourse-9-june-1842/2.
3. Tan-awa sa Cree-L Kofford, “Your Name Is Safe in Our Home,” *Liahona*, Hulyo 1999, 96–98.
4. Tan-awa sa Daniel James Brown, *The Boys in the Boat: Nine Americans and Their Epic Quest for Gold at the 1936 Berlin Olympics* (2013), 161, 179.
5. Jacob 5:50–51.
6. Jacob 5:66.
7. Jacob 5:72.
8. Doktrina ug mga Pakigsaad 38:27.
9. Moises 7:18.
10. Russell M. Nelson, “Pagtukod og mga Taytayan,” *Liahona*, Dis. 2018, 51.
11. Juan 17:21.

Ni Becky Craven
*Ikaduhang Magtatambag sa Kinatibuk-ang Kapangulohan
sa Young Women*

Imo na ang Sukli

Pinaagi ni Jesukristo, gihatagan kita sa kalig-on sa paghimo og malungtarong mga kausaban. Samtang kita mapainubsanong moduol ngadto Kaniya, Siya modugang sa atong kapasidad sa pag-usab.

Mga syster, gikalipay gayud nako og dako nga ikauban kamo.

Hunahunaa nga adunay usa ka tawo nga moadto sa merkado aron sa pagpalit og usa ka butang. Kon siya mobayad sa kahera og kantidad nga labaw pa kay sa balor sa butang, ang kahera mohatag niya og sukli.

Si Hari Benjamin mitudlo sa iyang katawhan sa karaang Amerika sa dako kaayong mga panalangin nga atong nadawat gikan sa atong Manluluwas, si Jesukristo. Siya ang milalang sa mga langit, sa yuta ug sa tanang katahum nga atong matagamtam.¹ Pinaagi sa Iyang mahigugmaon nga Pag-ula, Siya nag-andam og paagi alang kanato nga matubos gikan sa sala ug kamatayon.² Samtang atong ipakita ang atong pasalamat ngadto Kaniya pinaagi sa makugihong pagsunod sa Iyang mga sugo, Siya diha-diha dayon mopanalangin kanato, magpabilin kitang kanunay nga anaay utang Kaniya.

Siya naghatag kanato og daghan, labaw pa kadaghan kay sa bili sa usa ang atong mabalik ngadto Kaniya. Busa, usa ang atong mahatag ngadto Kaniya, kinsa mibayad og dili masubay nga kantidad alang sa atong mga sala? Kita makahatag Kaniya og *sukli*. Kita

makahatag Kaniya sa atong *kausaban*. Kini mahimong usa ka kausaban sa hunahunaa, usa ka kausaban sa kinaiya, o usa ka kausaban sa direksyon nga atong padulngan. Agig balos sa Iyang bililhon nga bayad alang sa matag usa kanato, ang Ginoo nangayo kanato og kausaban sa kasingkasing. Ang kausaban nga Iyang gihangyo kanato dili alang sa Iyang kaayohan apan alang sa kanato. Busa, dili sama sa mamalitay sa merkado nga kuhaon ang sukli nga atong ihatag, ang atong mabination nga Manluluwas nagsinyas kanato nga *imo na ang sukli*.

Human madungog ang mga pulong nga gipamulong ni Hari Benjamin, ang iyang mga katawhan misinggit, nagpahayag nga ang ilang mga kasingkasing nausab nag-ingon, “Tungod kay ang Espiritu sa Ginoong Makagagahum, nga nakahimo og dako nga kausaban dinhi kanamo, . . . kami wala nay hilig sa pagbuhat og dautan, apan sa pagbuhat og maayo sa kanunay.”³ Ang mga kasulatan wala mag-ingon nga sila diha dayon nahimo nga hingpit, hinoon, ang ilang tinguha sa pag-usab mipugos kanila sa paglihok. Ang ilang kausaban sa kasingkasing nagpasabut sa pagsalikway sa kinaiyanhon

nga pagkalalaki o pagkababaye ug motahan ngadto sa Espiritu samtang naningkamot nga mahimong mas mahisama ni Jesukristo.

Si Presidente Henry B. Eyring mitudlo: “Ang tinuod nga pagkakabig nag-agad sa gawasnong tinguha diha sa hugot nga pagtuo, uban sa dakong paningkamot ug ginagmay nga kasakit. Dayon ang Ginoo mao kinsa ang motugot . . . sa milagro sa paglimpyo ug kausaban.”⁴ Hiusahon ang atong mga paningkamot uban sa abilidad sa Manluluwas sa pag-usab kanato, kita mahimong bag-ong mga binuhat.

Sa bata-bata pa ko, naghunahunaa ko sa akong kaugalingon nga naglakaw sa usa ka sakaon, pinatindog nga dalan paingon sa akong tumong nga kinabuhing dayon. Matag higayon nga ako mohimo o mosulti og sayop, gibati nako ang akong kaugalingon nga modailos sa dalan, unya magsugod og balik sa akong panaw. Sama kadto sa pagtugpa niadtong usa ka kwadro diha sa dula sa mga bata nga Chutes and Ladders nga makapabalik kaninyo gikan sa ibabaw sa board balik ngadto sa sinugdanan sa dula! Makapasagmuyo kaayo kadto! Apan samtang ako misugod sa pagkasabut sa doktrina ni Kristo⁵ ug unsaon paggamit niini matag adlaw sa akong kinabuhi, akong nakitan ang paglaum.

Si Jesukristo naghatag kanato og usa ka nagpadayon nga sumbanan sa kausaban. Siya nagdapit kanato sa pagpakita og hugot nga pagtuo diha Kaniya, nga nagdasig kanato sa paghinulsol—“ang hugot nga pagtuo ug paghinulsol nga nagdala og kausaban sa kasingkasing.”⁶ Samtang kita maghinulsol ug mopunting sa atong mga kasingkasing ngadto Kaniya, kita makaangkon og mas dakong tinguha sa paghimo ug pagsunod sa sagradong mga pakigsaad. Makalahutay kita hangtud sa katapusan pinaagi sa padayon nga paggamit niining mga baruganan sa tibuok natong kinabuhi ug sa pagdapit sa Ginoo sa pag-usab kanato. Ang paglahutay hangtud sa katapusan nagpasabut nga *mag-usab* hangtud sa katapusan. Ako karon nakasabut nga ako dili magsugod og balik sa matag pakyas nga pagsulay,

Murrieta, California, USA

apan nga sa matag pagsulay, ako nag-padayon sa proseso sa kausaban.

Adunay dinasig nga mga pulong diha sa tema sa Young Women nga namahayag, “Akong hatagan og bili ang gasa sa paghinulsol ug magtinguha nga molambo sa matag adlaw.”⁷ Ako nag-ampo nga kita mohatag og bili niining matahum nga mga gasa ug nga kita tuyo nga magtinguha og kausaban. Usahay ang mga kausaban nga atong gikinahanglan nga buhaton adunay kalabutan sa grabe nga sala. Apan kasingaran, maningkamot kita sa paghashas sa atong kinaiya aron sa pagpahiangay sa atong mga kaugalingon sa mga kinaiya ni Jesukristo. Ang atong inadlaw nga mga pagpili mahimong makatabang o makapugong sa atong pag-uswag. Gamay apan sa kanunay, ang tinuyo nga mga kausaban makatabang kanato nga molambo. Ayaw pagpakawala sa kadasig. Ang kausaban usa ka tibuok kinabuhi nga proseso. Ako mapasalamaton nga sa atong mga kalisud sa pag-usab, ang Ginoo mapailubon kanato.

Pinaagi ni Jesukristo, gihatagan kita sa kalig-on sa paghimo og malungtarong mga kausaban. Samtang kita mapainubsanong moduol ngadto Kaniya, Siya modugang sa atong kapasidad sa pag-usab.

Agig dugang sa makapausab nga gahum sa Pag-ula sa Manluluwas, ang Espiritu Santo mosuporta ug mogiya kanato samtang kita maningkamot. Gani Siya makatabang kanato nga masayud kon unsa nga mga kausaban ang kinahanglan natong buhaton. Makaplakan usab nato ang tabang ug pagdasig pinaagi sa mga panalangin sa pagkapari, pag-ampo, pagpuasa, ug pagtambong sa templo.

Sa samang paagi, ang kasaligan nga mga sakop sa pamilya, mga lider, ug mga higala mahimong makatabang sa atong mga paningkamot sa pag-usab. Sa dihang ako otso anyos, akong magulang nga lalaki, si Lee, ug ako mogahin og panahon uban sa among mga higala sa pagdula diha sa mga sanga sa kahoy sa kasilinganan.

Ganahan mi nga mag-uban nga makigdait sa among mga higala diha sa landong niadto nga kahoy. Usa ka adlaw, si Lee nahulog sa kahoy ug nabali ang iyang bukton. Ang pagkaangkon og bali sa bukton nakapalisud kaniya sa pagkatkat sa kahoy nga siya ra. Apan ang pagdula diha sa kahoy lahi ra gayud kon wala siya. Mao nga ang uban kanamo miabag kaniya gikan sa ubos samtang ang uban mibira sa iyang maayo nga bukton, ug sa walay dakong paningkamot, si Lee nabalik sa ibabaw sa kahoy. Ang iyang bukton bali lang gihapon, apan siya nakauban kanamo pag-usab nalingaw sa among panaghigalaay samtang siya nagpaalim.

Ako kanunay naghunahuna sa akong kasinatian sa pagdula diha sa kahoy isip usa ka matang sa among kalihokan diha sa ebanghelyo ni Jesukristo. Diha sa landong sa mga sanga sa ebanghelyo, kita makatagamtam og daghang mga panalangin nga may kalabutan sa atong mga pakigsaad. Ang pipila tingali mahulog gikan sa kahilwasan sa ilang mga pakigsaad ug nangingahanglan sa atong tabang sa pagsaka og balik ngadto sa kasiguroan sa mga sanga sa ebanghelyo. Mahimong lisod alang kanila ang pagbaik nga sila ra. Mahimo bang atong hina-yon og bira og gamay dinhi ug iduot pataas og gamay didto aron sa pagtabang kanila nga maayo samtang sila makatagamtam sa atong pakighigalaay?

Kon kamo nag-antus og sakit gikan sa pagkahulog, palihug tugoti ang uban sa pagtabang kaninyo nga makabalik ngadto sa inyong mga pakigsaad ug sa mga panalangin nga gitanyag niini. Ang Manluluwas makatabang kaninyo nga mamaayo ug mag-usab samtang gipalibutan niadtong mga nahigugma kaninyo.

Ako usahay makatagbo og mga higala nga wala na nako igkita sulod sa daghang katuigan. Usahay sila moingon, “Wala gayud ka mausab!” Matag higayon nga makadungog ko niana, dili kaayo ko mahimutang, tungod kay naghinaut ko nga *nausab ko* sulod sa katuigan. Ako naghinaut nga *nausab ko* sukad gahapon! Ako naghinaut nga ako mas namabination, dili

na kaayo mahukmanon, ug mas maloloy-on. Ako nanghinaut nga mas ni paspas ko nga motubag sa mga panginahanglan sa uban, ug ako nanghinaut nga ako mas namapailubon bisan gamay lang.

Ganahan kong mag-hiking sa kabukiran duol sa akong panimalay. Kasagaran, masudlan og gagmay nga bato ang akong sapatos samtang maglakaw ko sa agianan. Sa kadugayan, mohunong ko ug motaktak sa akong sapatos. Apan kini nakapatingala kanako unsa ka dugay nako gitugutan ang akong kaugalingon nga maglakaw sa kasakit una pa ko mohunong ug motaktak sa gagmay nga bato.

Samtang kita maglakaw sa dalan sa pakigsaad, usahay masudlan kita og mga bato sa atong sapatos pinaagi sa dili maayo nga kinaiya, mga sala, o ngil-ad nga pamatasan. Ang mas dali natong pagtaktak kanila gikan sa atong kinabuhi, mas makahimong malipayon sa atong mortal nga panaw.

Ang pagpadayon sa kausaban nagkinahanglan og paningkamot. Dili nako makita nga mohunong diha sa agianan aron lang sa pagbutang og balik sa akong sapatos sa samok ug sakit nga gagmay'ng bato nga bag-o lang nakong gitangtang. Dili ko gusto nga mobuhat niana labaw pa kay sa usa ka matahum nga alibangbang nga mopili sa pagbalik ngadto sa iyang uloran.

Ako mopamatuod nga tungod ni Jesukristo, kita *mahimong* mag-usab. Kita makapahiangay sa atong mga gawi, mousab sa atong mga hunahuna, ug mohashas sa atong kinaiya aron mahimong mas mahisama Kaniya. Ug uban sa Iyang tabang, atong *mapadayon ang kausaban*. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Mosiah 4:9.
2. Tan-awa sa Mosiah 3:5–12.
3. Mosiah 5:2.
4. Henry B. Eyring, “We Must Raise Our Sights,” *Ensign*, Sept. 2004, 18.
5. Tan-awa sa 2 Nephi 31:21; 3 Nephi 27: 13–21.
6. Helaman 15:7.
7. Tema sa Young Women, ChurchofJesusChrist.org.

Ni Cristina B. Franco

Ikaduhang Magtatambag sa Kinatibuk-ang Kapangulohan sa Primary

Ang Makaayo nga Gahum ni Jesukristo

Samtang kita moduol ngadto ni Jesukristo pinaagi sa paggamit sa atong hugot nga pagtuo diha Kaniya, maghinulsol, ug maghimo ug maghupot sa atong mga pakigsaad, ang atong pagkanaguba—bisan unsa ang nakaingon niini—mamaayo.

Sukad sa sinugdanan niini nga tuig, kita nag-atubang og daghang wala damha nga mga panghitabo. Ang pagkawala sa kinabuhi ug kinitaan tungod sa tibuok kalibutan nga pandemya grabeng nakaamong sa tibuok kalibutan nga komunidad ug ekonomiya.

Mga linog, mga sunog, ug mga baha sa lain-laing mga dapit sa

kalibutan, ingon man ang kalabut sa kahimtang sa panahon nga mga katalagman, mibilin sa mga katawhan og pagbati nga walay mahimo, walay paglaum, ug puno sa kaguol, naghuna-huna kon ang ilang mga kinabuhi sama ba kaha gihapon.

Paistoryaha ko kaninyo og usa ka personal nga sugilanon mahitungod sa pagkaguba.

Sa batan-on pa ang among mga anak, mihukom sila nga gusto nilang magtuon og piano. Ang akong bana, si Rudy, ug ako gustong mohatag sa among anak niini nga oportunidad, apan kami walay piano. Kami walay ikapalit og bag-ong piano, busa si Rudy misugod sa pagpangita og ginamit nga piano.

Niana nga tuig sa Pasko, gisorpresa niya kaming tanan og usa ka piano, ug sa nagdagang mga katuigan, ang among mga anak nakakat-on sa pagtugtog.

Sa dihang nanagko na ang among anak nga mga lalaki ug mibiya sa

Belfast, Northern Ireland

panimalay, ang karaang piano giabug na lang, busa among gibaligya. Pipila ka tuig ang milabay, kami nakatigum og gamay nga salapi. Usa ka adlaw miingon si Rudy, “Naghunahuna ko nga panahon na nga kita mupalit og bag-ong piano.”

Ako nangutana, “Nganong mopalit man kita og bag-ong piano, nga ni usa kanato dili motugtog?”

Miingon siya, “O, apan kita makapalit og piano nga motugtog sa iyang kaugalingon! Pinaagi sa paggamit og iPad, maprogram nimo ang piano sa pagtugtog og labaw sa 4,000 ka mga awit, lakip ang mga himno, mga awit sa Tabernacle Choir, sa tanang mga awit sa Primary, ug daghan pa.”

Si Rudy maayo kaayong mamaligya, sa dili lang pagpanghambug.

Mipalit kami og usa ka nindot nga bag-ong piano, ug pila ka adlaw wala madugay, duha ka dagko, kusgan nga mga lalaki mihatod niini sa among panimalay.

Gipakita ko sila asa nako gustong ibutang kini ug mipadaplin dayon ko.

Kadto usa ka bug-at nga pangpropesyonal nga piano, ug aron maarang sa pultahan, ilang gitangtang ang mga tiil ug gipaninguha nga matakilid ang piano ibabaw sa karetilya nga ilang gidala.

Ang among balay nagtungtong sa usa ka gamay nga bakilid, ug sa kaalaot sayo niana nga buntag miulan og yelo, mao nga basa ug dangog. Nahibalo ba mo asa kini padulong?

Samtang nagduot sa piano tungas sa gamay nga bakilid, kini naligas, ug akong nadungog ang lanog kaayo nga pagkahagsa. Nahulog ang piano gikan sa karetilya ug nahagsa sa yuta og kusog kaayo nga nagbilin og dako nga hulpa sa among nataran.

Miingon ako, “Ay, pastilan. OK ra mo?”

Salamat kay ang duha ka lalaki OK ra.

Midako ang ilang mga mata samtang sila nagtinan-away, dayon mitanaw kanako ug miingon, “Gikasubo gyud namo. Ibalik ni namo ngadto sa tindahan ug patawgon namo ang among manedyer kaninyo.”

Wala madugay ang manedyer nakigsulti ngadto ni Rudy sa paghan-ay sa paghatud og usa ka bag-o nga piano. Maloloy-on ug mapasayloon si Rudy ug misulti sa manedyer nga OK lang kon ila lamang ayuhon ang guba ug ibalik ang mao gihapon nga piano, apan ang manedyer namugos nga kami hatagan og bag-o.

Mitubag si Rudy nga nag-ingon, “Dili tingali ingon niana ka grabe. Ayoha lang kana ug dad-a ngari.”

Miingon ang manedyer, “Nabuak ang kahoy, ug kon mabuak na ang kahoy, dili na gyud kini motingog og sama sa una. Hatagan mo og bag-o nga piano.”

Mga kaigsoonan, dili ba kitang tanan sama niini nga piano, naguba og gamay, naliki, ug nadaot, mibati nga kita dili na gayud mabalik sa kaniadto? Hinoon, samtang kita moduol ngadto ni Jesukristo pinaagi sa paggamit sa atong hugot nga pagtuo diha Kaniya, maghinulsol, ug maghimo ug maghupot sa atong mga pakigsaad, ang atong pagkanaguba—bisan unsa ang nakaingon niini—mamaayo. Kini nga proseso, nga nagdapit sa makaaayo nga gahum sa Manluluwas nganhi sa atong mga kinabuhi, dili lamang nagpahiuli kanato ngadto sa unsa kita kaniadto apan naghimo kanato nga mas maayo pa kay sa kita sukad nahimo. Nahibalo ako nga pinaagi sa Pag-ula sa Manluluwas, kitang tanan matarung, mahimong hingpit, ug matuman ang atong katuyoan, sama lamang gayud sa bag-ong piano.

Si Presidente Russell M. Nelson mitudlo: “Kon mapait nga pagsulay moabut kanato, mao kini ang panahon nga padak-on nato ang atong pagtuo sa Dios, paningkamot pag-ayo, ug moserbisyo sa uban. Dayon Iyang ayohon ang nasakitan natong mga kasingkasing. Iyang ihatag kanato ang personal nga kalinaw ug kahupayan. Kadtong importanting mga gasa dili maunsa, bisan sa kamatayon.”¹

Si Jesus miingon:

Provo, Utah, USA

“Duol kamo kanako, kamong tanan nga gikapuyan ug gibug-atan sa inyong gipas-an ug papahulayon ko kamo.

“Isangon ang akong yugo ug sunda ninyo ako kay malumo ako ug mapaubsanon sa espiritu ug makapahulay kamo.

“Sayon ang yugo nga akong isangon kaninyo, ug gaan ang ipapas-an ko kaninyo” (Mateo 11:28–30).

Aron mamaayo ang pagkaguba pinaagi sa pagduol ngadto Kaniya, kita nagkinahanglan sa pagbaton og hugot nga pagtuo diha ni Jesukristo. Ang pagbaton og hugot nga pagtuo diha ni Jesukristo nagpasabut og pagsalig sa Iyang walay kinutubang gahum . . . ug gugma. Naglakip kini sa pagtuo sa Iyang mga pagtulun-an. Nangahulugan kini sa pagtuo nga bisan og kita wala makasabut sa tanang mga butang, Siya nakasabut. Tungod kay Iyang nasinati ang tanan natong mga sakit, mga kasakit, ug mga kahuyang, Siya nahibalo kon unsaon sa pagtubang kanato sa pagbarug labaw sa atong inadlaw nga mga kalisud.”²

Samtang kita moduol ngadto Kaniya, mapuno kita sa kalipay, kalinaw ug kahupayan. Ang tanang [dili makiangayon] kabahin sa kinabuhi mahimong mapahusto pinaagi sa Pag-ula ni Jesukristo.”³ Siya nagtambag kanato

São Paulo, Brazil

sa “Paghunahuna ngari Kanako sa matag hunahuna; ayaw pagduh-duha, ayaw kahadlok” (Doktrina ug mga Pakigsaad 6:36).

Diha sa Basahon ni Mormon sa dihang si Alma ug ang iyang mga katawhan hapit mapiit sa mga palas-anon nga gipapas-an diha kanila, ang mga katawhan mihangyo og kahupayan. Wala kuhaa sa Ginoo ang ilang mga palas-anon; hinoon misaad Siya kanila:

“Ug Ako usab mopagaan sa mga alantuson diin anaa gitungtong diha sa inyong mga abaga, gani kamo dili makabati kanila diha sa inyong mga bukobuko, bisan anaa kamo sa pagkaulipon; ug kini Ako mobuhat nga kamo mobarug ingon nga mga saksi alang kanako human niini, ug nga kamo mahimo nga

masayud sa pagkatinuod nga Ako, ang Ginoong Dios, moduaw sa akong mga katawhan diha sa ilang kasakit.

“Ug karon nahinabo nga ang mga alantuson diin gibutang diha kang Alma ug sa iyang mga kaigsoonan gihimo nga magaan; oo, ang Ginoo mipalig-on kanila nga sila makada-ug sa ilang mga alantuson uban sa kasayon, ug sila motugyan sa maayo nga buot ug uban sa pailub ngadto sa tanan nga kabubut-on sa Ginoo” (Mosiah 24:14-15).

Kabahin sa abilidad sa Manluluwas sa pag-ayo ug pagpagaan sa mga palas-anon, si Elder Tad Callister nagtudlo:

“Usa sa mga panalagin sa Pag-ula mao nga kita makadawat sa makatabang nga mga gahum sa Manluluwas.

Gibalik-balik pagsulti ni Isaias ang makapaayo, makapahupay nga impluwensya sa Ginoo. Mipamatuod siya nga ang Manluluwas usa ka ‘Dalangpanan sa mga kabos panahon sa kalisod, ug panalipod batok sa mga bagyo ug sa init’ (Isaias 25:4). Alang niadtong kinsa nagbangutan, si Isaias mipahayag nga ang Manluluwas nagbaton og gahum sa ‘paghupay niadtong nagsubo’ (Isaias 61:2), ug ‘pahiran ang mga luha’ (Isaias 25:8; tan-awa usab sa Gipadayag 7:17); ‘sa pagdasig sa mapaubsanon’ (Isaias 57:15); ug ‘paglipay sa mga nagmagul-anon’ (Isaias 61:1; tan-awa usab Lucas 4:18; Salmo 147:3). Hilabihan ka lapad sa iyang makatabang nga gahum nga makahimo siya sa pagdala og ‘kalipay inay kagul-anan, awit sa pagdayeg inay kasubo’ (Isaias 61:3).

“O, unsa nga paglaum ang gidala niadto nga mga saad! . . . Ang Iyang espiritu nag-ayo; kini naglimpyo; kini naghupay; kini naghuyop og bag-ong kinabuhi ngadto sa walay paglaum nga mga kasingkasing. Kini adunay gahum sa pag-usab sa tanang ngil-ad ug bangis ug walay kapuslanan sa kinabuhi ngadto sa usa ka butang nga labing gamhanan ug mahimayaong katahum. Siya adunay gahum sa pag-ilis sa mga abo sa mortalidad ngadto sa mga matahum sa kahangturan.”⁴

Ako nagpamatuod nga si Jesukristo mao ang atong mahigugmaong Manluluwas, atong Manunubos, ang Gamhanang Tig-ayo, ug atong matinud-anong higala. Kon kita moduol ngadto Kaniya, ayuhon kita Niya ug himoong hingpit pag-usab. Ako nagpamatuod nga kini mao ang Iyang Simbahan ug Siya nag-andam sa pagbalik sa makausa na usab sa paghari uban ang gahum ug himaya dinhi niini nga yuta. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Russell M. Nelson, “Jesukristo—ang Gamhanang Tig-ayo,” *Liahona*, Nob. 2005, 87.
2. “Hugot nga Pagtuo” Giya ngadto sa mga Kasulatan.
3. *Isangyaw ang Akong Ebanghelyo: Usa ka Giya sa Misyonaryo nga Pangalagad*, rev. ed. (2018), 56–57, ChurchofJesusChrist.org.
4. Tad R. Callister, *The Infinite Atonement* (2000), 206–7.

ANG UNANG KAPANGULOHAN

Dallin H. Oaks
Unang Magtatambag

Russell M. Nelson
Presidente

Henry B. Eyring
Ikaduhang Magtatambag

ANG KORUM SA NAPULOG DUHA KA MGA APOSTOLES

M. Russell Ballard

Jeffrey R. Holland

Dieter F. Uchtdorf

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

Ronald A. Rasband

Gary E. Stevenson

Dale G. Renlund

Gerrit W. Gong

Ulisses Soares

ANG KAPANGULOHAN SA SEVENTY

Patrick Kearon

Carl B. Cook

Robert C. Gay

Terence M. Vinson

José A. Teixeira

Carlos A. Godoy

Brent H. Nielson

MGA GENERAL AUTHORITY SEVENTY

(sa alpabetikal nga pagkahan-ay)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ANG PRESIDING BISHOPRIC

Magtatambag Unang	Magtatambag Ikaduhang
Presiding Bishop	Magtatambag

KINATIBUK-ANG MGA OPISYALES

Magtatambag Unang	Presidente	Magtatambag Ikaduhang
Magtatambag Unang	Presidente	Magtatambag Ikaduhang

YOUNG WOMEN

Magtatambag Unang	Presidente	Magtatambag Ikaduhang

SUNDAY SCHOOL

Magtatambag Unang	Presidente	Magtatambag Ikaduhang

YOUNG MEN

Magtatambag Unang	Presidente	Magtatambag Ikaduhang

PRIMARY

Magtatambag Unang	Magtatambag Ikaduhang

Ni Presidente Henry B. Eyring
Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan

Managsuon nga mga Babaye sa Zion

Kamo mahimong usa ka mahinungdanon nga pwersa sa pagpundok sa Israel ug sa pagmugna og usa ka katawhan sa Zion.

Minahal ko nga mga sister, ako napanalanginan sa pagpamulong atol niining maanindot nga panahon sa kasaysayan sa kalibutan. Kada adlaw, kita nagkaduol ngadto sa mahimayaon nga higayon diin ang Manluluwas nga si Jesukristo moanhi pag-usab sa yuta. Kita adunay nahibaloan sa makalili-sang nga mga katalagman nga mag-una sa Iyang pag-anhi, bisan pa niana ang atong mga kasingkasing buhong sa kalipay ug pagsalig nasayud usab sa mahimayaon nga mga saad nga matuman sa dili pa Siya mobalik.

Isip minahal nga anak nga mga babaye sa Langitnong Amahan, ug isip anak nga mga babaye ni Ginoong Jesukristo diha sa Iyang gingharian,¹ kamo adunay mahinungdanon nga tahas sa talagsaon nga mga panahon sa umaabot. Kita nasayud nga ang Manluluwas moabot ngadto sa usa ka katawhan kinsa gipundok ug giandam nga mopuyo sama sa katawhan sa siyudad ni Enoch. Ang mga tawo didto nahiusa sa pagtuo diha ni Jesukristo ug nahimong hingpit kaayo nga putli nga sila gidala ngadto sa langit.

Ania ang gipadayag sa Ginoong nga paghulagway kon unsa ang mahitabo

sa katawhan ni Enoch ug kon unsa ang mahitabo *niining* katapusang dispensasyon sa kahingpitan sa mga panahon:

“Ug ang adlaw moabut nga ang yuta mopahulay, apan sa dili pa kana nga adlaw ang mga langit mongitngit, ug usa ka tabil sa kangitngit motabon sa yuta, ug ang mga langit mokurog, ug usab ang yuta; ug dako nga mga katalagman moabut taliwala sa mga katawhan, *apan ang akong mga katawhan Ako mopatunhay;*

“Ug pagkamatarung Ako mopakanaog gikan sa langit, ug kamatuoran Ako mopadala *gikan sa yuta* aron sa pagpamatuod sa akong Bugtong Anak; sa iyang pagkabanhaw gikan sa patay; oo, ug usab ang pagkabanhaw sa tanan nga mga tawo; ug pagkamatarung ug kamatuoran Ako mosugo nga mosilhi sa yuta ingon sa usa ka lunop, aron pagpundok sa akong pinili gikan sa upat ka mga suok sa yuta, ngadto sa usa ka dapit nga Ako moandam, usa ka Balaan nga Dakbayan, nga ang akong katawhan mobakus sa ilang mga bat-ang, ug magpaabut sa panahon sa *akong pag-anhi* kay *diha* ang akong

tabernakulo, ug kini pagatawgon og Zion, usa ka Bag-ong Jerusalem.

“Ug ang Ginoong miingon ngadto ni Enoch: Unya ikaw ug ang imong tanan nga dakbayan makigkita kanila didto, ug kita modawat kanila ngari sa atong sabakan, ug sila makakita kanato; ug kita mogakus kanila, ug sila mogakus kanako, ug kita maghinagkanay sa usag usa;

Ug *diha* anaa ang akong pinuy-anan, ug kini mao ang Zion, diin mogula ang tanan nga mga linalang nga Ako mibuhat; ug sulod sa gidugayon nga usa ka libo ka mga tuig ang yuta mopahulay.”²

Kamo mga sister, ang inyong anak nga mga babaye, inyong apo nga mga babaye, ug ang mga babaye nga inyong gialimahan adunay mahinungdanon nga bahin sa pagmugna niana nga katilingban sa katawhan kinsa moapil sa mahimayaon nga pakig-uban sa Manluluwas. Kamo mahimong usa ka mahinungdanon nga pwersa sa pagpundok sa Israel ug sa pagmugna og katawhan sa Zion kinsa magpuyo sa kalinaw diha sa Bag-ong Jerusalem.

Ang Ginoong, pinaagi sa Iyang mga propeta, mihimo og usa ka saad nganha kaninyo. Sa unang mga adlaw sa Relief Society, ang Propeta Joseph Smith misulti ngadto sa kaigsuonan nga mga babaye, “Kon kamo magpuyo sumala sa inyong mga pribilihiyo, ang mga anghel dili mapugngan nga mahimo ninyong *mga kauban.*”³

Kana nga kahibulongan nga potensyal anaa kaninyo, ug kamo giandam alang niana.

Si Presidente Gordon B. Hinckley miingon:

“[Kamo] mga sister . . . dili ang ikaduhang dapit ang inyong gihuptan diha sa plano sa Amahan alang sa mahangturong kalipay ug kaayohan sa Iyang mga anak. Kamo mga mahinungdanon gayud nga bahin niana nga plano.

“Kon wala kamo ang plano dili makalihok. Kon wala kamo ang tibook programa mapakyas. . . .

“Matag usa kaninyo anak nga babaye sa Dios, gitugahan sa balaang katungod sa pagkatawo.”⁴

Ang atong propeta karon, si Presidente Russell M. Nelson, naghatag kanato niini nga paghulagway sa inyong tahas sa pagpangandam sa pag-anhi sa Manluluwas:

“Imposibleng masukod ang impluwensya sa . . . mga babaye, dili lamang sa mga pamilya apan sa Simbahan usab sa Ginoo, isip mga asawa, mga inahan, ug apohan nga mga babaye; isip mga igsoong babaye ug mga iyaan; isip mga magtutudlo ug mga lider; ug ilabi na isip mga ehemplo ug mahalarong mga tigpanalipod sa tinuohan.

“Kini tinuod sa matag dispensasyon sa ebanghelyo sukad sa panahon ni Adan ug Eva. Apan ang mga kababayan-an *niini* nga dispensasyon lahi kay sa mga kababayan-an sa *bisan unsa* pa tungod kay kini nga dispensasyon lahi kay sa uban. Kini nga kalainan nagdala og mga kahigayunan ug mga responsibilidad.”⁵

Kini nga dispensasyon lahi tungod kay ang Ginoo mogiya kanato aron mahimong andam nga mahisama sa siyudad ni Enoch. Siya mihulagway pinaagi sa Iyang mga apostoles ug mga propeta kon unsa ang sangputanan nianang kausaban sa pagkahimong usa ka katawhan sa Zion.

Si Elder Bruce R. McConkie nagtudlo:

“[Ang kang Enoch] mao ang panahon sa kadaotan ug kayawanon, panahon sa kangitngit ug rebelyon, usa ka panahon sa gubat ug kalaglagaan, usa ka panahon nga nagpadulong ngadto sa paglimpyo sa kalibutan pinaagi sa tubig.

“Si Enoch, hinuon, matinud-anon. Siya ‘nakakita sa Ginoo,’ ug nakigsulti kaniya ‘nawong sa nawong’ ingon sa usa ka tawo nga nakigsulti sa lain. (Moises 7:4.) Ang Ginoo mipadala kaniya aron mosangyaw og paghinulsol ngadto sa kalibutan, ug mimando kaniya nga ‘mobunyang pinaagi sa ngalan sa Amahan ug sa Anak, nga puno sa grasya ug kamatuoran, ug sa Espiritu Santo, nga nagpamatuod sa Amahan ug sa Anak.’ (Moises 7:11.) Si Enoch mihimo og mga pakigsaad ug mipundok og usa ka kongregasyon

sa tinuod nga mga tumutuo, tanan kanila, *nahimong* matinud-anon kaayo nga ‘ang Ginoo miabut ug mipuyo uban sa iyang mga katawhan, ug sila mipuyo diha sa pagkamatarung,’ ug gipanalanginan gikan sa kahitas-an. ‘Ug ang Ginoo mitawag sa iyang mga katawhan og Zion, tungod kay sila usa sa kasingkasing ug usa sa hunahuna, ug nagpuyo diha sa pagkamatarung; ug walay kabus taliwala kanila.’ (Moises 7:18.) . . .

“Human ang Ginoo mitawag sa iyang katawhan og Zion, ang kasulatan nagsulti nga si Enoch ‘mitukod og usa ka dakbayan nga gitawag og Dakbayan sa Pagkabalaan, gani ang Zion;’ kana nga Zion ‘gidala ngadto sa langit diin ang ‘Dios midawat niini ngadto sa iyang sabakan;’ ug nga ‘gikan ditto gisangyaw ang panultihon, Ang Zion nawala.’ (Moises 7:19, 21, 69.) . . .

“Kining sama nga Zion nga gidala ditto sa langit mobalik . . . dihang ang Ginoo modala pag-usab sa Zion, ug ang mga lumulupyong niini makig-uban sa bag-ong Jerusalem, diin kini dayon matukod.”⁶

Kon ang nangagi kabahin sa karon, sa panahon sa pag-abot sa Manluluwas, ang anak nga mga babaye kinsa mapasaligon sa ilang mga pakigsaad ngadto sa Dios mas daghan pa kay sa katunga niadtong andam nga mohangup Kaniya dihang siya moabut.

Chiba, Japan

Apan bisan pila ang gidaghanon, ang inyong salmot sa pagpasiugda og kahiusahan taliwala sa katawhan nga giandam alang niana nga Zion mas daghan pa kaayo kay sa katunga.

Sultihan ko kamo nganong nagtuo ko nga mao kana ang mahitabo. Ang Basahon ni Mormon naghatag og say-say mahitungod sa usa ka katawhan sa Zion. Mahinumdoman ninyo nga human kadto nga sila gitudloan, gihi-gugma, ug gipanalanginan sa nabanhaw nga Manluluwas nga: “walay panagbingkil diha sa yuta, tungod sa gugma sa Dios nga anaa sa mga kasingkasing sa mga katawhan.”⁷

Ang akong kasinatian nagtudlo nako nga ang anak nga mga babaye sa Langitnong Amahan adunay gasa sa pagpakunhod sa panagbingkil ug pagpasiugda og katarung pinaagi sa ilang gugma sa Dios ug sa gugma sa Dios nga ilang gipalambo niadtong ilang gialagaran.

Ako nakakita niini sa akong kabatan-on sa dihang ang among gamay nga branch nagpundok ditto sa among balay sa akong pagkabata. Ang akong igsoong lalaki ug ako mao lang ang mga naghupot sa Aaronic nga Pagkapari, ang akong papa ang bugtong naghupot sa Melchizedek nga Pagkapari. Ang presidente sa Relief Society sa branch usa ka kinabig kansang bana wala malipay sa iyang pagserbisyo sa Simbahan. Ang mga miyembro pulos edaran nga mga sister nga walay naghupot sa pagkapari sa ilang panimalay. Naniid ko sa akong mama ug niadtong mga sister nga naghi-gugma, nagbayaw, ug nag-amuma sa usag usa sa walay pagkapakyas. Nakaamgo ko karon nga gihatagan ko og sayo nga panglantaw sa Zion.

Ang akong pagkat-on diha sa impluwensya sa matinud-anon nga mga babaye nagpadayon ditto sa usa ka gamay nga branch sa Simbahan sa Albuquerque, New Mexico. Naniid ko sa asawa sa presidente sa branch, asawa sa presidente sa district, ug sa presidente sa Relief Society nga malipay sa kasingkasing sa matag bag-ong moabut ug kinabig. Sa Domingo nga

mibiya ko sa Albuquerque, human sa duha ka tuig nga pagpaniid sa impluwensya sa mga sister didto, ang unang stake gihimo. Karon ang Ginoo nagbutang og templo didto.

Sunod mibalhin ko sa Boston, diin ako nagserbisyo sa kapangulohan sa district nga nagdumala sa gagmay nga mga branch nga nahimutang sa duha ka estado. Dihay mga panag-bingkil nga labaw kay sa usa ka higayon nahusay sa mahigugmaon ug mapasayloon nga mga babaye kinsa mitabang sa pagpalukmay sa mga kasingkasing. Sa Domingo nga mibiya ko sa Boston, usa ka sakop sa Unang Kapangulohan miorganisar sa unang stake sa Massachusetts. Adunay templo didto karon, duol sa dapit diin nagpuyo sa una ang presidente sa district. Nahimo siya nga aktibo sa Simbahan ug sa kadugayan gitawag sa pagserbiyo isip usa ka presidente sa stake ug dayon isip usa ka presidente sa mission, naimpluwensya sa usa ka matinud-anon ug mahigugmaon nga asawa.

Mga sister, kamo gipanalanginan nga mahimong anak nga mga babaye nga adunay espesyal nga mga gasa. Inyong gidala uban kaninyo dinhi sa mortal nga kinabuhi ang espiritwal nga kapasidad sa pag-amuma sa uban ug sa pagbayaw kanila pataas ngadto sa gugma ug ka putli nga mohimo kanila nga sarang magpuyo nga magkauban diha sa usa ka Zion nga katilingban. Dili sulagma nga ang Relief Society, ang unang organisasyon sa Simbahan nga gihimo alang ra gayud sa anak nga mga babaye sa Langitnong Amahan, adunay bansilag [motto] nga “Ang Gugma nga Putli Dili Gayud Mapakyas.”

Ang gugma nga putli mao ang tiunay nga gugma ni Kristo. Ug ang hugot nga pagtuo diha Kaniya ug ang hingpit nga mga epekto sa Iyang walay kinutuban nga Pag-ula mao ang mohimo ninyo, ug niadtong inyong gihigugma ug giserbisohan, nga sarang alang sa langitnong gasa sa pagpuyo niana nga panag-uban sa dugay nang gihulat ug gisaad sa Zion. Didto kamo mahimong managsuon

San Lucas Sacatepéquez, Guatemala

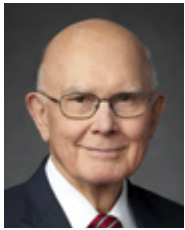
nga mga babaye sa Zion, gihigugma sa personal gayud sa Ginoo ug niadtong inyong napanalanginan.

Ako mopamatuod nga kamo mga lumulupyo sa gingharian sa Ginoo dinhi sa kalibutan. Kamo anak nga mga babaye sa usa ka mahigugmaong Langitnong Amahan, kinsa mipadala kaninyo dinhi sa kalibutan uban sa talagsaong mga gasa nga inyong gisaad nga gamiton sa pagpanalangin sa uban. Mosaad ako kaninyo nga ang Ginoo mogiya kaninyo, pinaagi sa Espiritu Santo. Siya molakaw diha sa inyong atubangan samtang kamo motabang sa pag-andam sa Iyang

katawhan nga mahimong ang Iyang gisaad nga Zion. Sa ingon ako mopamatuod pinaagi sa sagradong ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 25:1.
2. Moises 7:61–64.
3. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* (2007), 549.
4. Gordon B. Hinckley, “Women of the Church,” *Ensign*, Nob. 1996, 67.
5. Russell M. Nelson, “Usa ka Hangyo ngadto sa Akong mga Sister,” *Liahona*, Nob. 2015, 95.
6. Bruce R. McConkie, “Building Zion,” *Tambuli*, Sept. 1977, 13.
7. 4 Nephi 1:15.

Ni Presidente Dallin H. Oaks
Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan

Sumalig Kamo

Ang atong dili matarug nga pagtuo sa doktrina sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo mogiya sa atong mga lakang ug mohatag kanato og kalipay.

Sa katapusang mga adlaw sa Iyang mortal nga kinabuhi, si Jesukristo misulti sa Iyang mga Apostoles mahitungod sa mga pagpanglutos ug kalisdanan nga ilang antuson.¹ Mitapos Siya uban niining dakong kasiguroan: “Dinhi sa kalibutan aduna kamoy kagulan; apan sumalig kamo, gidug ko na ang kalibutan” (Juan 16:33). Mao kana ang mensahe sa Manluluwas

ngadto sa tanang anak sa atong Langitnong Amahan. Mao kana ang labing maayong balita alang sa matag usa kanato sa atong mortal nga kinabuhi.

Ang “sumalig kamo” usa usab ka gikinahanglang kasiguroan sa kalibutan diin gipadala sa nabanhaw nga Kristo ang Iyang mga Apostoles. “Gisakit kami sa tanang paagi,” si Apostol Pablo sa wala madugay misulti sa mga taga-Corinto, “apan wala gayod mapukan; naglibog apan wala gayod kawad-ig paglaom; gilutos kami sa mga tawo apan wala gayod biyai sa Dios ug bisan tuod gidagmalan sa makadaghan, wala kami mamatay” (2 Mga Taga-Corinto 4:8–9).

Paglabay sa duha ka libo ka tuig kita usab “gisakit sa tanang paagi,” ug kita usab nagkinahanglan nianang samang mensahe nga dili mawad-an og paglaom apan magmasaligon. Ang Ginoo adunay espesyal nga gugma ug pagpakabana alang sa Iyang bililhong mga anak nga babaye. Nasayud Siya sa inyong mga gusto, sa inyong mga panginahanglan, ug sa inyong mga kahadlok. Ang Ginoo labing gamhanan. Salig Kaniya.

Si Propeta Joseph Smith gitudloan nga “ang mga buhat, ug mga laraw, ug ang katuyoan sa Dios dili gayud makawang, ni sila mahimo nga walay kapuslanan” (Doktrina ug mga Pakigsaad 3:1). Ngadto sa Iyang nanlimbasog nga mga anak, ang Ginoo mihatag niining dagko nga mga kasiguroan:

“Tan-awa, mao kini ang saad sa Ginoo nganha kaninyo, O kamo nga akong mga sulugoon.

“Busa, paglipay, ug ayaw kahadlok, kay Ako ang Ginoo anaa uban kaninyo, ug mobarug diha kaninyo; ug kamo magpamatuod kanako, gani si Jesukristo, nga Ako ang Anak sa buhi nga Dios” (Doktrina ug mga Pakigsaad 68:5–6).

Ang Ginoo nagbarug duol kanato, ug Siya miingon:

“Unsa nga Ako mosulti ngadto sa usa Ako mosulti ngadto sa tanan, pagmalipayon, mga bata; kay Ako anaa sa inyong taliwala, ug Ako wala mobiya kaninyo” (Doktrina ug mga Pakigsaad 61:36).

“Kay human sa daghan nga kalisdanan moabut ang mga panalangin” (Doktrina ug mga Pakigsaad 58:4).

Mga sister, ako mopamatuod nga kini nga mga saad, gihatag taliwala sa mga pagpanglutos ug personal nga mga trahedyas, magamit nganha sa matag usa kaninyo diha sa inyong makahasol nga mga sirkumstansya karon. Kini bililhon ug nagpahinumdum sa matag usa kanato nga mosalig ug magbaton og kalipay diha sa kahingpitan sa ebanghelyo samtang kita mopadayon agi sa mga hagit sa mortalidad.

Ang kalisdanan ug mga hagit mao ang komon nga mga kasinatian sa mortalidad. Ang oposisyon usa ka mahinungdanong bahin sa balaang plano alang sa pagtabang kanato nga molambo,² ug taliwala niana nga proseso, aduna kitay kasiguroan sa Dios nga, sa mahangturong panglantaw, ang oposisyon dili tugutan nga makabuntog kanato. Uban sa Iyang tabang ug sa atong pagkamatinudanon ug paglahutay, magmadaugon kita. Sama sa mortal nga kinabuhi nga

Kuala Lumpur, Malaysia

kini kabahin, ang tanang kalisdanan temporaryo. Sa mga kontrobersiya nga nag-una sa usa ka grabeng gubat, ang presidente sa Estados Unidos nga si Abraham Lincoln maalamong mipahinundom sa iyang mga tigpaminaw sa karaang panultihon nga “kini, usab, molabay lang.”³

Sama sa inyong nasayran, ang mortal nga kalisdanan nga akong gihisgutan—nga nakapalisud aron mahimong malipayon—usahay moabut kanato nga komon lakip sa daghan panguban, sama sa minilyon nga nanlimbasug karon sa pipila sa daghang makahugno nga mga epekto sa COVID-19 nga pandemya. Sa samang paagi, sa Estados Unidos minilyon ang nag-antus tadlas sa panahon sa kayugot ug panagbangi nga kanunay mag-uban sa presidensyal nga mga eleksyon apan karon maoy labing grabe nga mahinumdoman sa daghan sa labing tigulang kanato.

Sa personal nga paagi, ang matag usa kanato tagsa-tagsa nga nanlimbasug og pipila sa daghang kalisdanan sa mortalidad, sama sa kakabus, diskriminasyon, sakit sa lawas, pagkawala o mga kasagmuyo sa trabaho, nagpabadlong nga mga anak, dili maayo nga kaminyoon o wala maminyo, ug ang mga epekto sa sala—atong kaugalingon o sa uban.

Apan, taliwala niining tanan, aduna kita nianang langitnong tambag nga mosalig ug magmalipayon diha sa mga baruganan ug mga saad sa ebanghelyo ug sa mga bunga sa atong mga paghago.⁴ Kana nga tambag kanunay nga anaa, alang sa mga propeta ug alang kanatong tanan. Nasa-yud kita niini gikan sa mga kasinatian sa mga nag-una kanato ug sa unsay gisulti sa Ginoo kanila.

Hinumdumi ang mga sirkums-tansya ni Propeta Joseph Smith. Kon tan-awon agi sa mga lente sa kalisdanan, ang iyang kinabuhi maoy usa sa kakabus, pagpanglutos, kahigawad, mga kaguol sa pamilya, ug sa katapusan pagkamartir. Samtang nag-antus siya og pagkabilanggo, ang iyang asawa ug mga anak ug ang ubang mga Santos misinati og grabeng kalisud

Provo, Utah, USA

samtang gipapahawa sila sa Missouri.

Sa dihang nangayo og kahupayan si Joseph, ang Ginoo mitubag:

“Akong anak, kalinaw nganha sa imong kalag; ug ang imong kalisdanan ug ang imong mga kasakitan sulod lamang sa mubo nga higayon;

“Ug unya, kon ikaw molahutay pag-ayo, ang Dios mobayaw kanimo sa kahitas-an; ikaw magmadaugon ibabaw sa imong tanan nga mga kaaway” (Doktrina ug mga Pakigsaad 121:7–8).

Mao kini ang personal, mahang-turong tambag nga nakatabang ni Propeta Joseph sa pagpadayon sa iyang tiunay nga malipayong buot ug sa gugma ug pagkamaunungon sa iyang katawhan. Kining sama nga mga hiyas nakalig-on sa mga lider ug mga pioneer nga misunod ug makalig-on usab kaninyo.

Hunahunaa kadtong unang mga miyembro! Sa makadaghan, gipapahawa sila gikan sa lain-laing dapit. Sa katapusan gisagubang nila ang kalisdanan sa pag-establisar sa ilang mga panimalay ug sa Simbahan diha sa kamingawan.⁵ Duha ka tuig human ang unang grupo sa mga pioneer miabut sa walog sa Great Salt Lake, naglisud gihapon sa pagpakabuhing ang mga pioneer nianang dili maayo nga dapit. Kadaghanan sa mga miyembro nagbiyahe gihapon tadlas

sa mga kapatagan o nanlimbasug nga makakita og mga kapanguhaan sa pagbuhat niini. Apan ang mga lider ug mga miyembro malaumon gihapon ug masaligon.

Bisan og ang mga Santos wala pa makapahimutang diha sa ilang bag-ong mga panimalay, sa Oktubre 1849 nga kinatibuk-ang komperensya ang bag-ong grupo sa mga misyonaryo gipadala ngadto sa Scandinavia, France, Germany, Italy, ug sa Habagatang Pasipiko.⁶ Sa panahon nga gikonsiderar nga anaa sila sa labing ubos nga sitwasyon, aduna gihapon silay nahimo nga mahinungdanon kaayo. Ug paglabay lang sa tulo ka tuig, ang laing 98 gitawag usab aron mosugod sa pagpundok sa nagkatibulaag nga Israel. Usa sa mga lider sa Simbahan mipasabut nga kini nga mga misyon “sa kasagaran, dili gyud kaayo dugay; tingali gikan sa 3 ngadto sa 7 ka tuig maoy kinadugayan nga mahilayo ang usa ka tawo sa iyang pamilya.”⁷

Mga Sister, ang Unang Kapanulohan nagpakabana sa inyong mga hagit. Gimahal namo kamo ug nag-ampo alang kaninyo. Sa samang higayon, kanunay kitang magpasalamat nga ang atong pisikal nga mga hagit—gawas sa mga linog, mga sunog, mga baha, ug mga bagyo—sa kasagaran minos kay sa gisagubang sa mga nag-una kanato.

São Paulo, Brazil

Taliwala sa mga kalisdanan, ang balaanong kasiguroan kanunay nga “pagmasaligon, kay Ako mogiya kaninyo. Ang gingharian mainyo ug ang mga panalangin niana mainyo, ug ang mga katigayunan sa kahangturan mainyo” (Doktrina ug mga Pakigsaad 78:18). Sa unsang paagi kini mahitabo? Sa unsang paagi kini nahitabo sa mga pioneer? Sa unsang paagi kini mahitabo sa kababayan-an sa Dios karon? Pinaagi sa atong pagsunod sa propetikanhong giya, “ang mga ganghaan sa impyerno dili makabuntog batok [kanato],” miingon ang Ginoo pinaagi sa pagpadayag niadtong Abril 1830. “Oo,” miingon Siya, “. . . ang Ginoong Dios mopatibulaag sa mga gahom sa kangitngit gikan sa imong atubangan, ug mohimo sa mga langit sa pagkurog alang sa imong kaayohan, ug himaya sa iyang ngalan” (Doktrina ug mga Pakigsaad 21:6). “Ayaw kahadlok, gagmay nga panon; pagbuhat og maayo; tuguti nga ang yuta ug impyerno maghiusa sa pagbatok kaninyo, kay kon kamo gitukod diha sa akong lig-on nga sukaranan, sila dili makabuntog” (Doktrina ug mga Pakigsaad 6:34).

Uban sa mga saad sa Ginoo, kita “[mo]pataas [sa atong mga] kasingkasing ug [mag]lipay” (Doktrina ug mga Pakigsaad 25:13), ug “uban sa kama-ya sa kasingkasing ug malipayon nga panagway” (Doktrina ug mga Pakigsaad 59:15), mopadayon kita diha sa dalan sa pakigsaad. Kadaghanan kanato dili magsagubang og mga desisyon nga hilabihan ka dagko, sama sa pagbiya sa atong mga panimalay aron mahimong pioneer sa usa ka wala hiilhing dapit. Ang atong mga desisyon kasagaran nga sa inadlaw-adlaw nga mga buluhaton sa kinabuhi, apan sama sa gitudlo kanato sa Ginoo, “Ayaw pagluya diha sa maayo nga buhat, kay kamo nagpahimutang sa tukuranan sa usa ka mahinungdanon nga buhat. Ug gikan sa gagmay nga mga butang magagikan ang mga dagko” (Doktrina ug mga Pakigsaad 64:33).

Adunay walay kinutubang gahom sa doktrina sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo. Ang atong dili matarug nga pagtuo niana nga doktrina mogiya sa atong mga lakang ug mohatag kanato og kalipay. Molamdag

kini sa atong mga hunahuna ug mohatag og kalig-on ug pagsalig sa atong mga lihok. Kini nga giya ug paglamdag ug gahom mao ang gisaad nga mga gasa nga atong nadawat gikan sa atong Langitnong Amahan. Pinaagi sa pagsabut ug pagpahiuyon sa atong mga kinabuhi ngadto niana nga doktrina, lakip sa balaanong gasa sa paghinulsol, mahimo kitang magmasaligon samtang atong ipadayon ang atong kaugalingon diha sa dalan padulong sa atong mahangturong padulngan—panag-uban pag-usab ug kahimayaan uban sa atong langitnong mga ginikanan.

“Tingali nag-atubang kamo og grabe nga mga hagit,” mitudlo si Elder Richard G. Scott. “Usahay bug-at kini kaayo, walay puas, nga mobati kamo nga lapas na kini sa inyong kapasidad sa pagkontrolar. Ayaw atubanga ang kalibutan nga mag-inusara. ‘Salig sa Ginoo sa bug-os mong kasingkasing. Ayaw gayod pagsalig sa imong kaalam’ [Mga Panultihon 3:5]. . . . Gituyo nga ang kinabuhi usa ka hagit, dili aron mapakyas kamo, apan aron magmalampuson kamo pinaagi sa pagbuntog.”⁸

Kabahin kining tanan sa plano sa Dios nga Amahan ug sa Iyang Anak, si Jesukristo, kang kinsa ako nagpamatuod, samtang ako nag-ampo nga magpadayon kitang tanan ngadto sa atong langitnong destinasyon, sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Juan 13–16.
2. Tan-awa sa 2 Nephi 2:11.
3. Abraham Lincoln, pakigpulong ngadto sa Wisconsin State Agricultural Society, Milwaukee, Sept. 30, 1859, sa John Bartlett, *Bartlett’s Familiar Quotations* 18th ed. (2012), 444.
4. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 6:31.
5. Tan-awa sa Lawrence E. Corbridge, “Surviving and Thriving like the Pioneers,” *Ensign*, Hulyo 2020, 23–24.
6. Tan-awa sa “Minutes of the General Conference of 6 October 1849,” General Church Minutes Collection, Church History Library, Salt Lake City.
7. George A. Smith, in *Journal History of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, Ago. 28, 1852, 1, Church History Library, Salt Lake City.
8. Richard G. Scott, *Finding Peace, Happiness, and Joy* (2007), 248–49.

Ni Presidente Russell M. Nelson
Presidente sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw

Hangupon ang Umaabut uban sa Hugot nga Pagtuo

Ang umaabut mahimayaon alang niadtong kinsa nakaandam ug kinsa magpadayon sa pagpangandam nga mahimong mga instrumento sa mga kamot sa Ginoo.

Kini usa ka dili makalimtan nga gabii. Minahal kong igsoong mga babaye, dungog ko nga ikauban kamo. Kamo diha sa akong hunahuna kanunay niining milabayng mga bulan. Kamo sobra sa walo ka milyon nga lig-on. Dili lang ang inyong *gidaghanon* apan ang *espirituhanong gahum* sa pag-usab sa kalibutan. Ako nagtan-aw kaninyo sa inyong gihimo atol niining pandemya.

Ang pipila ninyo sa kalit nangita sa nihit nga mga suplay o bag-o nga trabaho. Daghan ang mitudlo sa mga bata ug misusi sa mga silingan. Ang pipila miabi-abi sa mga misyonaryo nga miuli og sayo kay sa gipaabut, samtang ang uban mihimo sa inyong mga panimalay nga mga sentro sa pagbansay sa misyonaryo. Kamo miga-mit sa teknolohiya aron makakonektar sa pamilya ug mga higala, mangalagad niadtong mibati nga nahimulag, ug sa pagtuon sa *Dali, Sunod Kanako* kauban sa ubang tawo. Kamo nakakita og bag-ong mga paagi sa paghimo sa

Igpapahulay nga usa ka kahimut-an. Ug kamo mihimo og pangproteksiyon nga mga mask—minilyon niini!

Uban sa kinasingkasing nga kapu-angod ug gugma, ang akong kasing-kasing miduyog sa daghang babaye sa tibuok kalibutan kansang mga minahal namatay. Kami nagbakho uban ninyo. Ug kami nag-ampo alang kaninyo. Kami nagdayeg ug nag-ampo alang sa tanan kinsa walay kutas nga nanalipod sa panglawas sa uban.

Kamo usab batan-ong mga babaye mga talagsaon. Bisan ang social media daghan kaayo og panagbingkil, daghan kaninyo nakakita og mga paagi sa pag-awhag sa uban ug pagpaambit sa kahayag sa atong Manluluwas.

Mga igsoong babaye, kamo mga bayani gayud! Ako natingala sa inyong kalig-on ug sa inyong hugot nga pagtuo. Kamo mipakita nga sa malisud nga mga sirkumstansya, maisugon kamong mipadayon. Gimahal ko kamo, ug ipaniguro nako nga ang

Ginoo nagmahal kaninyo ug nakakita sa importanting buhat nga inyong gihimo. Salamat! Usbon ko, kamo nakapamatuod nga kamo tinuod nga paglaum sa Israel!

Kamo naglangkob sa mga paglaum nga gihatag ni Presidente Gordon B. Hinckley alang ninyo sa dihang iyang gipaila “Ang Pamilya: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan,” 25 ka tuig na ang milabay niadtong Septyembre 1995 sa kinatibuk-ang miting sa Relief Society.¹ Halandumon nga iyang gipili ang pagpaila niining importante nga pamahayag ngadto sa igsoong mga babaye sa Simbahan. Sa pagbuhat sa ingon, si Presidente Hinckley mihatag og gibug-aton sa dili mapulihan nga impluwensya sa mga babaye diha sa plano sa Ginoo.

Karon, ganahan ko nga makahibalo unsay inyong nakat-unan niining tuiga. Nagkaduol ba kamo ngadto sa Ginoo, o mibati mo nga nahilayo gikan Kaniya? Ug sa unsang paagi nga ang panghitabo karon nakapahunahuna ninyo sa umaabut?

Kahibalo ko, ang Ginoo nakapamulong sa atong panahon sa ligdong nga paagi. Siya mipasidaan nga sa atong panahon “ang mga kasingkasing sa mga tawo [mopakyas] kanila”² ug nga bisan ang pinili peligro nga mailad.³ Siya misulti ni Propeta Joseph Smith nga ang “kalinaw [paga]kuhaon gikan sa yuta”⁴ ug ang mga katalagman moabut sa katawhan.⁵

Apan ang Ginoo mihatag usab og panan-awon kon unsa ka talagsaon kini nga dispensasyon. Siya midasig ni Propeta Joseph Smith sa pagpahayag nga “ang buluhaton . . . niining katapusan nga mga adlaw, usa ka lapad nga luna. . . . Ang mga himaya niini dili mahulagway, ug ang kaanindot walay makatupong.”⁶

Karon, ang *kahalangdon* dili tingali ang pulong nga inyong pilion sa paghulagway niining milabay nga pipila ka bulan! Unsaon *nato* sa pag-atubang ang masulub-ong mga panagna ug ang mahimayaong mga pahayag mahitungod sa atong panahon? Ang Ginoo misulti kanato kon unsaon uban sa yano, apan talagsaon,

nga kasiguroan: “Kon kamo andam dili kamo mahadlok.”⁷

Pagkaanindot nga saad! Mao kini ang makausab gayud sa paagi sa atong pagtan-aw sa umaabut. Ako bag-ong nakadungog sa usa ka babaye nga lig-on og pagpamatuod nga miangkon nga ang pandemya, inubanan sa linog sa Walog sa Salt Lake, nakatabang niya nga makaamgo nga siya dili sama niana ka andam sa iyang pagtuo. Sa dihang gipangutana nako siya kon gipasabut ba niya ang iyang pagtipig og pagkaon o ang iyang pagpamatuod, siya mipahiyom ug miingon, “Oo!”

Kon ang pagpangandam mao ang atong yawe sa paghangop niini nga dispensasyon ug sa atong umaabut uban sa hugot nga pagtuo, unsaon nga makaandam kita pag-ayo?

Sulod sa mga dekada, ang mga

propeta sa Ginoo miawhag nato sa pagtipig og pagkaon, tubig, ug reserba nga kwarta alang sa panahon sa panginahanglan. Ang pandemya karon mipalig-on sa kaalam niana nga tambag. Ako moawhag ninyo sa paghimo og mga lakang nga mahimong andam sa temporal nga paagi. Apan mas nabalaka ako sa inyong espirituhanon ug emosyonal nga pagpangandam.

Mahitungod niana, kita makakat-on og daghan gikan ni Kapitan Moroni. Isip kumander sa mga kasundalohan nga Nephite, siya nag-atubang og kaatbang nga pwersa nga mas kusgan, mas daghan, ug mas isug. Mao nga, si Moroni miandam sa iyang katawhan sa tulo ka importante nga mga paagi.

Una, siya mitabang nila nga maghimo og mga dapit diin sila luwas—“mga dapit nga tagoanan” tawag niya

niini.⁸ **Ikaduha**, siya miandam “sa mga hunahuna sa mga katawhan nga magmatinud-anon ngadto sa Ginoo.”⁹ Ug **ikatulo**, wala gayud siya mohunong sa pag-andam sa iyang katawhan—sa pisikal o sa espiritwal nga paagi.¹⁰ Atong ikonsiderar kining tulo ka baruganan.

Unang Baruganan: Mihimo og mga Dapit nga Tagoanan

Si Moroni milig-on sa matag siyudad pinaagi sa pagbutang og mga bungdo, mga kota, ug mga paril.¹¹ Sa dihang ang mga Lamanite miabut batok kanila, sila “nahibulong sa hilabihan, tungod sa kaalam sa mga Nephite sa pag-andam *sa ilang mga dapit nga tagoanan*.”¹²

Sa samang paagi, samtang ang kasamok modagsang libut *kanato*, kita kinahanglan nga mohimo og mga dapit diin *kita* luwas, sa temporal ug sa espiritwal nga paagi. Kon ang inyong panimalay mahimong personal nga santuwaryo sa hugot nga pagtuo—diin ang Espiritu makapuyo—ang inyong panimalay mahimong unang depensa.

Sa samang paagi, ang mga stake sa Zion mao ang “usa ka dangpanan gikan sa unos”¹³ tungod kay kini gigiyahan niadtong kinsa naghupot sa mga yawe sa pagkapari ug naggamit sa awtoridad sa pagkapari. Samtang kamo mopadayon sa pagsunod sa tambag niadtong kinsa gitugutan sa Ginoo sa paggiya kaninyo, kamo mobati nga mas luwas.

Ang templo—ang balay sa Ginoo—mao ang dapit sa seguridad dili sama sa bisan unsa. Didto, kamo nga igsoong mga babaye gitugahan og gahum sa pagkapari pinaagi sa sagrado nga mga pakigsaad sa pagkapari nga inyong gihimo.¹⁴ Didto, ang inyong mga pamilya gisilyo alang sa kahangturan. Bisan niining tuiga, ang pag-adto sa atong mga templo hilabihan ka limitado, ang inyong pagtuga nakahatag ninyo sa kanunay nga paggamit sa gahum sa Dios samtang inyong tauron ang inyong mga pakigsaad uban Kaniya.

Sa yanong pagkasulti, ang usa ka dapit nga tagoanan anaa *bisan asa*

Bengaluru, India

nga inyong mabati ang presensya sa Espiritu Santo ug mahimong magiyahan Niya.¹⁵ Kon ang Espiritu Santo anaa uban kaninyo, kamo makatudlo sa kamatuoran, bisan kon kini supak sa nag-unang mga opinyon. Ug kamo makapamalandong sa sinsero nga mga pangutana mahitungod sa ebanghelyo diha sa kalikupan sa pagpadayag.

Ako modapit kaninyo, minahal kong igsoong mga babaye, sa paghimo og panimalay nga usa ka dapit nga tagoanan. Ug akong bag-ohon ang akong imbitasyon kaninyo sa pagdugang sa inyong pagsabut sa gahum sa pagkapani ug sa mga pakigsaad ug mga panalangin sa templo. Ang pagbaton og mga dapit nga tagoanan diin kamo makatago makatabang ninyo sa paghangop sa umaabut uban ang hugot nga pagtuo.

Ikaduhang Baruganan: Andama ang Inyong Hunahuna nga Magmatinud-anon ngadto sa Dios

Kami dunay gihimo nga dakong proyekto sa pagdugang sa gidugayon ug kapasidad sa Templo sa Salt Lake.

Ang pipila mikwestyon sa panginahanglan sa paghimo sa dili ordinaryo nga mga buluhaton. Bisan pa niana, sa dihang ang Walog sa Salt Lake nai-go og 5.7-magnitude nga linog sayo niining tuiga, kining tinahud kaayo nga templo miuyog og kusog kaayo nga ang trumpeta sa estatuwa ni ang-hel Moroni nahulog!¹⁶

Sama nga ang pisikal nga pundasyon sa Templo sa Salt Lake kinahanglang lig-on kaayo aron makasugakod sa kinaiyanhong mga katalagman, ang atong *espirituhanong* mga pundasyon kinahanglang solido. Dayon, kon ang pinasumbingay nga linog mouyog sa atong kinabuhi, kita makasugakod nga “magmakanunayon ug dili mausab” tungod sa atong hugot nga pagtuo.¹⁷

Ang Ginoo mitudlo kanato unsaon sa pagpadugang sa atong hugot nga pagtuo pinaagi sa “*pagtuhun-an*, gani pinaagi sa pagtuon ug usab pinaagi sa hugot nga pagtuo.”¹⁸ Kita molig-on sa atong hugot nga pagtuo diha ni Jesukristo samtang kita maningkamot sa pagtuman sa Iyang mga sugo ug sa “kanunay mahinumdom Kaniya.”¹⁹

São Paulo, Brazil

Dugang pa, ang atong hugot nga pagtuo madugangan matag higayon kita *mogamit* sa atong hugot nga pagtuo diha Kaniya. Mao kana ang gipasabut sa pagkat-on pinaagi sa hugot nga pagtuo.

Pananglitan, matag higayon nga kita adunay hugot nga pagtuo nga magmasulundon sa mga balaod sa Dios—bisan kon ang inila nga mga opinyon nagtamay kanato—o sa matag higayon nga kita mobatok sa kalingawan o mga ideolohiya nga nagsaulog sa pagsupak sa pakigsaad, kita *nagpakita* sa atong hugot nga pagtuo, nga maoy *makapadugang* sa atong hugot nga pagtuo.

Dugang pa, pipila lang ka butang ang mas mopalig-on sa pagtuo kay sa kanunay nga pagbasa sa Basahon ni Mormon. Walay laing basahon nga nagpamatuod ni Jesukristo uban sa gahum ug kaklaro. Ang mga propeta niini, nga nadasig sa Ginoo, nakakita sa atong panahon ug mipili sa doktrina ug mga kamatuoran nga labing makatabang *nato*. Ang Basahon ni Mormon *mao* ang atong *ulahing adlaw* nga giya sa pagpakabuhi.

Dayag lang, ang atong labing maayong seguridad magagikan sa atong pagyukbo sa atong kaugalingon ngadto sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo! Ang kinabuhi nga *walay* Dios usa ka kinabuhi nga puno sa kahadlok. Ang kinabuhi *uban* sa Dios usa ka kinabuhi nga puno sa kalinaw.

Tungod kini kay ang espirituhanong mga panalangin moabut ngadto sa matinud-anon. Ang pagdawat og personal nga pagpadayag usa sa labing nindot niadto nga mga panalangin.

Ang Ginoo misaad nga kon kita mangayo, kita makadawat og “pagpadayag ug dugang nga pagpadayag.”²⁰ Ako mosaad nga kon inyong dugangan ang inyong kapasidad sa pagdawat og pagpadayag, ang Ginoo mopanalangin kaninyo og dugang nga direksyon alang sa inyong kinabuhi ug uban sa walay kinutuban nga mga gasa sa Espiritu.

Ikatulong Baruganan: Ayaw Paghunong sa Pagpangandam

Bisan kon *maayo* ra ang mga sitwasyon, si Kapitan Moroni nagpadayon sa pag-andam sa iyang katawhan. Siya wala gayud mohunong. Siya wala *gayud* makontento.

Ang kaaway dili gayud mohunong sa pag-ataki. Mao nga, kita dili *gayud* mohunong sa pagpangandam! Kon kita mobarug pinaagi sa kinaugalingon nga paningkamot—sa temporal, emosyonal, ug espiritwal nga paagi—mas makaandam kita sa pagsanta sa walay hunong nga mga pang-ataki ni Satanas.

Minahal nga igsoong mga babaye, kamo hanas sa paghimo og mga dapit nga tagoanan alang sa inyong kaugalingon ug niadtong inyong gimahal. Dugang pa, kamo adunay balaan

Guatemala City, Guatemala

nga tuga nga makapahimo ninyo sa paglig-on sa pagtuo sa uban sa maka-padani nga mga paagi.²¹ Ug *kamo* dili gayud mohunong. Kamo mipakita pag-usab niana niining tuiga.

Palihug, padayon! Ang inyong pag-ka-igmat sa pagbantay sa inyong mga panimalay ug pagsilsil og hugot nga pagtuo diha sa mga kasingkasing sa inyong mga minahal makaani og mga ganti sa mga henerasyon nga moabut.

Minahal kong igsoong mga babaye, *daghan kaayo* kita og paabuton! Ang Ginoo mibutang kaninyo karon tungod kay Siya nasayud nga kamo adunay kapasidad sa pagbuntog sa kakomplikado sa ulahing bahin niining ulahing mga adlaw. Siya nasayud nga kamo makasabut sa kahalangdon sa Iyang buhat ug madasigon nga motabang sa pagpahinabo niini.

Ako wala moingon nga ang umaabut nga mga adlaw sayon, apan ako mosaad kaninyo nga ang umaabut mahimayaon alang niadtong kinsa nakaandam ug kinsa nagpadayon sa pagpangandam nga mahimong mga instrumento sa mga kamot sa Ginoo.

Minahal kong igsoong mga babaye, dili lang kita *molahutay* niining

kasamtangan nga panahon. Atong *hangupon ang umaabut uban sa hugot nga pagtuo!* Ang gubot nga mga panahon mao ang mga oportunidad nato nga mouswag sa pag-kaespirituhanon. Kini mao ang mga panahon nga ang atong impluwensya mas epektibo kay sa kalma nga mga panahon.

Ako mosaad nga samtang kita mohimo og mga dapit nga tagoanan, moandam sa atong hunahuna nga magmatinud-anon ngadto sa Dios, ug dili gayud mohunong sa pagpangandam, ang Dios mopanalangin kanato. Siya “moluwas [kanato]; oo hangtud nga siya [mo]sulti og kalinaw sa [atong] mga kalag, ug [mo]hatag ngari [kanato] og hilabihan ka hugot nga pagtuo, ug . . . mihimo [kanato] nga [kita] kinahanglan [mo]laum sa [atong] kaluwasan diha kaniya.”²²

Samtang kamo mag-andam sa paghangop sa umaabut uban sa hugot nga pagtuo, kini nga mga saad *mainyo!* Ako nagpamatuod, inubanan sa akong pagpadayag sa gugma *alang* kaninyo, ug ang akong pagsalig *diha* kaninyo, pinaagi sa sagradong ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa “Ang Pamilya: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan,” ChurchofJesusChrist.org. Sa pakigpulong nga nag-uban niini nga pamahayag, si Presidente Gordon B. Hinckley misulti ngadto sa igsoong mga babaye: “Ako mapasalamatan sa kalig-on nga anaa kaninyo ug sa inyong pagkamaunugon, sa inyong hugot nga pagtuo, sa inyong gugma. Ako mapasalamatan sa resolusyon nga inyong gidala sa inyong kasingkasing nga maglakaw diha sa hugot nga pagtuo, sa pagtuman sa mga sugo, sa pagbuhat unsa ang matarung sa tanang higayon ug sa tanang sirkumstansya” (“Stand Strong against the Wiles of the World,” *Ensign*, Nob. 1995, 98–99).
2. Lucas 21:26; tan-awa usab sa Doktrina ug mga Pakigsaad 45:26.
3. Tan-awa sa Mateo 24:24; Joseph Smith—Mateo 1:22.
4. Doktrina ug mga Pakigsaad 1:35.
5. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 1:17. Si Apostol Pablo nanagna nga “sa katapusang mga adlaw moabut ang mga malisud nga panahon.” Kana makapahimo sa atong panahon nga mabudhion. (Tan-awa sa 2 Timoteo 3:1–5.)
6. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* (2007), 620.
7. Doktrina ug mga Pakigsaad 38:30.
8. Tan-awa sa Alma 49:5; 50:4.
9. Alma 48:7.
10. Tan-awa sa Alma 49–50.
11. Tan-awa sa Alma 48:8.
12. Alma 49:5.
13. Doktrina ug mga Pakigsaad 115:6.
14. Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Espirituhanon nga mga Bahandi,” *Liahona*, Nob. 2019, 76–79.
15. Si Eliza R. Snow mitudlo nga ang Espiritu Santo “nagtagbaw ug mopuno sa matag pangandoy sa tawhanong kasingkasing. . . . Kon ako mapuno sa Espiritu, mipadayon siya, ang akong kalag matagbaw, ug makasulti ako sa tinuoray, nga ang mga butang nga walay pulos nianang adlaw ingon og dili na babag sa akong agianan. . . . Dili ba atong pribilehiyo ang pagpakabuhi nga kita padayon nga makaangkon niini sa atong mga kalag?” (sa *Anak nga mga Babaye sa Akong Ginharian: Ang Kasaysayan ug Buhat sa Relief Society* [2011], 55).
16. Tan-awa sa Daniel Burke, “Utah Earthquake Damages Mormon Temple and Knocks Trumpet from Iconic Angel Statue,” Mar. 18, 2020, cnn.com.
17. Mosiah 5:15.
18. Doktrina ug mga Pakigsaad 88:118.
19. Moroni 4:3.
20. Doktrina ug mga Pakigsaad 42:61.
21. Si Apostol Pablo mipasabut niini nga reyalidad sa dihang iyang gipahunugod ang tiunay nga hugot nga pagtuo ni Timoteo ngadto sa iyang inahan, si Eunice, ug sa iyang apohan nga babaye nga si Loida (tan-awa sa 2 Timoteo 1:5).
22. Alma 58:11.

Ni Presidente M. Russell Ballard
*Aktong nga Presidente sa Korum sa Napulog Duha
ka mga Apostoles*

Panagtukaw Kamo sa Tanang Panahon, ug Manag-ampo

Karon akong ipadangat ang akong panawagan alang sa pag-ampo sa tanang katawhan gikan sa matag nasud sa tibuok kalibutan.

Minahal kong mga kaigsoonan, atol sa katapusang semana sa Iyang mortal nga pagpangalagad, si Jesus mitudlo sa Iyang mga disipulo nga *“panagtukaw kamo sa tanang panahon, ug manag-ampo*, nga unta maihap kamo nga takus nga makalingkawas niining tanan nga mga butang nga mahinabo, ug mobarug sa atubangan sa Anak sa tawo.”¹

Lakip sa “mga butang nga mahinabo” sa dili pa ang Iyang Ikaduha nga Pag-anhi mao ang “mga gubat sa duol ninyo ug mga balita mahitungod sa mga gubat[,] . . . mga kagutom, ug mga linog sa tanang dapit.”²

Sa Doktrina ug mga Pakigsaad miingon ang Manluluwas, *“Ug ang tanan nga mga butang magkaguliyang; . . . kay ang kahadlok moabut diha sa tanan nga mga katawhan.”*³

Klaro, nagpuyo kita sa panahon diin ang mga butang nagkaguliyang. Daghang mga tawo ang nahadlok sa umaabut, ug daghang kasingkasing ang mibiya sa ilang pagtuo sa Dios ug sa Iyang Anak, si Jesukristo.

Nairobi, Kenya

Mga report sa balita puno sa mga sugilanon sa kabangis. Pagpakubos sa moral gimantala sa online. Mga menteryo, mga simbahan, mga mosque, mga sinagoga, ug mga relihiyosong alampoan gihugawhugawan.

Ang tibuok kalibutan nga pandemya naabut sa hapit tanang suok sa yuta: milyon ka mga tawo ang nataptan, lapas sa milyon ang nangamatay. Mga gradwasyon sa eskwela, mga tulumanon sa pagsimba, mga kasal, misyonaryong pagserbisyo, ug daghan pa kaayong importante nga mga kalihokan sa kinabuhi ang nabalda. Dugang pa, dili maihap nga katawhan ang napasagdan nga nag-inusara ug nahilayo.

Mga kagubot sa ekonomiya nahimong hagit sa daghan kaayo, ilabi na sa labing huyang nga mga anak sa atong Langitnong Amahan.

Atong nakita ang mga tawo nga sa mabinationg paagi migamit sa ilang katungod sa malinawong pagprotesta, ug nakakita kita og masuk-anong mga manggugubot.

Sa samang panahon, padayon kitang nakakita og mga panagsungi sa tibuok kalibutan.

Maghunahuna ko kanunay niadtong kinsa kaninyo nga mga nanag-antus, nabalaka, nahadlok, o mibating nag-inusara. Akong ipaniguro sa matag usa kaninyo nga ang Ginoo nakaila kaninyo, nga nasa-yud Siya sa inyong mga problema ug mga kasubo, ug nga Siya nahigugma kaninyo—sa suod gayud, ug sa personal nga paagi, halawom ug hangtud sa hangtud.

Matag gabii kon mag-ampo ako, mohangyo ako sa Ginoo nga panalanginan ang tanan nga nabugatan sa kasubo, sa kasakit, sa pag-inusara, ug sa kagool. Nasayud ako nga ang ubang mga lider sa Simbahan mipalanog sa samang pag-ampo. Ang among mga kasingkasing, sa indibidwal ug sa tiningob nga paagi, maanaa kaninyo ug

ang among mga pag-ampo gipaabut sa Dios alang kaninyo.

Migahin ako og daghang adlaw sa miaging tuig didto sa amihanang sidlakang bahin sa Estados Unidos sa pagbisita sa mga luna sa kasaysayan sa Amerika ug sa Simbahan, nagtambong og mga miting uban sa atong mga misyonaryo ug sa atong mga miyembro, ug nagbisita sa mga lider sa gobyerno ug sa mga patigayon.

Pagkadominggo, sa Oktubre 20, namulong ako sa dakong pundok duol sa Boston, Massachusetts. Samtang namulong ako, giaghat ako sa pag-ingon, “Mohangyo ko ninyo . . . sa pag-ampo alang niini nga nasud, alang sa atong mga lider, alang sa atong katawhan, ug alang sa mga pamilya nga nagpuyo niining talagsaong nasud nga gitukod sa Dios.”⁴

Miingon sab ako nga ang Amerika ug daghan sa mga nasud sa kalibutan, sama sa nangagi, anaa na usab sa laing lisud nga panahon sa paghimo og mahinungdanon nga mga desisyon ug nagkinahanglan sa atong mga pag-ampo.⁵

Ang akong pangaliya wala sa glandam nako nga pakigpulong. Kadto nga mga pulong miabut kanako samtang mibati ako sa Espiritu nga miaghat kanako sa pagdapit niadtong mga nanambong nga mag-ampo alang sa ilang nasud ug sa ilang mga lider.

Karon akong ipadangat ang akong panawagan alang sa pag-ampo sa tanang katawhan gikan sa matag nasud sa tibuok kalibutan. Bisan sa unsang paagi kamo mag-ampo, palihug gamita ang inyong pagtuo—bisan tingali unsay inyong tinuohan—ug mag-ampo alang sa inyong nasud ug sa inyong mga lider sa nasud. Sama sa akong giingon sa milabayng Oktubre sa Massachusetts, nagbarug kita karon sa kasaysayan sa dagkong lisud nga mga pagdesisyon, ug ang mga nasud sa yuta labihan ang panginahanglan sa balaang inspirasyon ug giya. Dili kini mahitungod sa politika o polisiya. Mahitungod kini sa kalinaw ug pagkaayo nga moabut ngadto sa tinagsatagsa nga mga kalag ingon man ngadto sa mga tawo sa kanasuran—ilang mga

siyudad, mga lungsod, ug mga balaangay—pinaagi sa Prinsipe sa Kalinaw ug sa tinubdan sa tanang pagkamaayo, ang Ginoo nga si Jesukristo.

Atol sa milabayng pipila ka bulan adunay miabut kanako nga impresyon nga ang labing maayong paagi sa pagtabang sa kasamtangang kahimtang sa kalibutan mao nga ang tanang katawhan mosalig nga mas hingpit sa Dios ug mobati sa ilang kasingkasing ngadto Kaniya pinaagi sa tinuoray nga pag-ampo. Ang pagpaubos sa atong kaugalingon ug pagtinguha sa inspirasyon sa langit aron makalahutay o makabuntog unsay naa sa atong atubangan maoy pinakaluwas ug pinakasiguradong paagi aron makapadayon uban sa pagsalig latas niining makalibug nga mga panahon.

Ang mga kasulatan mihatag og gibug-aton sa mga pag-ampo nga gihalad ni Jesus ingon man ang Iyang mga pagtulun-an bahin sa pag-ampo atol sa Iyang mortal nga pangalagad. Hinumdumi ninyo ang Pag-ampo sa Ginoo:

“Amahan namo nga anaa sa langit, balaanon ang imong ngalan.

“Maghari ka kanamo. Tumanon ang imong pagbuot dinhi sa yuta, sama nga gituman kini didto sa langit.

“Ihatag kanamo ang pagkaon nga among gikinahanglan karong adlaw.

“Ug pasayloa kami sa among mga sala sama nga kami nagpasaylo sa mga nakasala kanamo.

“Ayaw kami itugyan sa pagsulay; luwasa hinuon kami gikan sa daotan: Kay imo ang gingharian, ang gahom ug ang himaya hangtod sa kahangtoran. Amen.”⁶

Kining may tumong, matahum nga pag-ampo, nga gisubli kanunay sa tibuok Kristiyanidad, nagklaro nga tukma ang direkta nga pagpangaliyupo ngadto sa “Atong Amahan nga anaa sa langit” alang sa mga tubag sa nagsamok kanato. Busa, mag-ampo kita alang sa balaanong giya.

Dapiton ko kamo sa pag-ampo kanunay.⁷ Pag-ampo alang sa inyong pamilya. Pag-ampo alang sa mga lider sa mga nasud. Pag-ampo alang sa maisugong mga tawo nga nagtrabaho sa kasamtangang pagpakig-away batok sa

sosyal, kalikupanhon, politikanhon, ug biyolohikal nga mga sakit nga mihampak sa tanang katawhan sa tibuok kalibutan, sa mga adunahan ug mga kabus, sa mga batan-on ug sa tigulang.

Ang Manluluwas mitudlo kanato sa dili pag-limita kinsay atong iampo. Miingon siya, “Higugmaa ang inyong mga kaaway, pagpanalangin kanila nga nagtunglo kaninyo, pagbuhat og maayo ngadto kanila nga nagdumot kaninyo, ug pag-ampo alang kanila kinsa nag-amung-among kaninyo, ug nanggukod kaninyo.”⁸

Didto sa krus sa Kalbaryo, diin si Jesus namatay alang sa atong mga sala, Iyang gihimo unsay Iyang gitudlo dihang nag-ampo Siya, “Amahan, pasayloa sila; kay wala sila makasabut sa ilang gibuhat.”⁹

Ang pag-ampo nga sinsero alang niadtong tingali makonsidera nga atong mga kaaway nagpakita sa atong pagtuo nga ang Dios makausab sa atong kasingkasing ug sa kasingkasing sa uban. Ang ingon niana nga mga pag-ampo makalig-on sa atong panghukom sa paghimo sa bisan unsa nga gikinahanglan nga mga kausaban sa kaugalingon natong kinabuhi, mga pamilya, ug mga komunidad.

Bisan asa kamo nagpuyo, unsay inyong sinultihan, o mga hagit nga inyong giatubang, ang Dios maminaw ug motubag kaninyo sa Iyang kaugalingon nga paagi ug sa Iyang kaugalingon nga panahon. Kay kita Iyang mga anak, makaduol kita Kaniya sa pagpangayo og tabang, paghupay, ug nabag-ong tinguha sa paghimo og positibong kalainan sa kalibutan.

Ang pag-ampo alang sa kaangayan, kalinaw, sa mga kabus, ug sa mga masakiton sa kasagaran dili paigo. Human nga kita *mohuhod* sa pag-ampo, kinahanglan kitang mobarug ug mobuhat unsay atong ikatabang—sa pagtabang sa atong kaugalingon ug sa uban.¹⁰

Ang mga kasulatan puno sa mga ehemplo sa mga tawo nga may pagtuo kinsa mihiusa sa pag-ampo nga gipaubanan og lihok aron makahimo og kalainan sa kaugalingon nilang kinabuhi ug sa kinabuhi sa uban. Diha

sa Basahon ni Mormon, sama pananglit, atong mabasa ang mahitungod ni Enos. Gibana-bana nga “mga duha sa tulo ka bahin sa mubo niya nga basahon naghulagway og usa ka pag-ampo o sunod-sunod nga mga pag-ampo, ug ang nahibiling bahin naghigot unsay iyang gihimo agig resulta sa mga tubag nga iyang nadawat.”¹¹

Aduna kitay daghang ehemplo kon sa unsang paagi ang pag-ampo mihimo og kalainan sa kaugalingon natong kasaysayan sa Simbahan, nagsugod sa unang pinakusog nga paglitok nga pag-ampo ni Joseph Smith sa kakahoyan duol sa troso nga panimalay sa iyang ginikanan niadtong tingpamulak sa 1820. Nangita og kapasayloan ug espi-rituhanong direksyon, ang pag-ampo ni Joseph miabli sa kalangitan. Karon kita mga benipisaryo ni Joseph nga Propeta ug sa ubang matitud-anon nga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga kalalakin-an ug kababayen-an kinsa nag-ampo ug milihok aron sa pagtabang og tukod sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw.

Sa kasagaran maghunahuna ako sa mga pag-ampo sa matitud-anong kababayen-an sama ni Mary Fielding Smith kinsa, uban sa tabang sa Dios, maisugong midala sa iyang pamilya gikan sa nagkagrabing pagpanglutos sa Illinois ngadto sa kasiguroan dinhi niini nga walog, diin ang iyang pamilya miuswag sa espi-rituhanon ug sa temporal nga paagi. Human mag-ampo sa tinuorayng paagi nga nagluhod, siya dayon naningkamot sa pagbuntog sa iyang mga hagit ug pagpanalangin sa iyang pamilya.

Ang pag-ampo mobayaw kanato ug dungan nga mohiusa kanato isip mga indibidwal, isip mga pamilya, isip usa ka Simbahan, ug isip usa ka kalibutan. Ang pag-ampo moimpluwensya sa mga scientist ug makatabang nila sa pagdiskobre og mga bakuna ug mga tambal nga mobugto niini nga pandemya. Ang pag-ampo mohupay niadtong nawad-an og usa ka minahal. Mogiya kini kanato sa pagkahibalo unsay buhaton alang sa kaugalingon natong personal nga panalipod.

Mga kaigsoonan, awhagon ko kamo sa pagdoble og usab sa inyong pasalig nga mag-ampo. Awhagon ko kamo sa pag-ampo diha sa inyong tago nga mga dapit, sa inyong inadlawng paglakaw, sa inyong mga panimalay, sa inyong mga ward, ug, sa kanunay diha sa inyong mga kasingkasing.¹²

Alang sa mga lider sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, magpasalamat ako sa inyong mga pag-ampo alang kanamo. Moawhag ako kaninyo sa pagpadayon sa pag-ampo aron kami makadawat sa inspirasyon ug pagpa-dayag sa paggiya sa Simbahan latas niining malisud nga mga panahon.

Ang pag-ampo makausab sa atong kinabuhi. Gidasig pinaagi sa sinserong pag-ampo, kita makapalambo ug makatabang sa uban sa paghimo og samang butang.

Nahibalo ako sa gahum sa pag-ampo tungod sa akong kaugalingon nga kasinatian. Bag-o lang naginusara ako sa akong opisina. Bag-o lang ko nahuman sa usa ka proseso sa pagpatambal sa akong kamot. Nangitom kini ug ninglagom, mihubag, ug sakit kaayo. Samtang naglingkod ko dapit sa akong lamesa, dili ako makatutok sa importante ug lisud nga mga butang tungod kay nabalda ako sa kasakit niini.

Miluhod ako sa pag-ampo ug mihangyo ako sa Ginoo nga tabangan ako nga makatutok sa akong trabahoon aron molampus. Mibarug ko ug mibalik ngadto sa nagtipun-og nga papel sa akong lamesa. Diha-diha dayon, ang katin-aw ug ang focus miabut sa akong hunahuna, ug akong nahuman ang dinalian kaayong mga butang sa akong atubangan.

Ang kasamtangan nga samok nga sitwasyon sa kalibutan ingon og makalisang kon maghunahuna kita sa nagtipun-og nga problema ug mga hagit. Apan maoy akong tinuorayng pagpamatuod nga kon kita mag-ampo ug mohangyo sa Langitnong Amahan sa gikinahanglang mga panalangin ug giya, atong mahibaloan kon sa unsang paagi kita makapanalangin sa

atong mga pamilya, mga silingan, mga komunidad, ug gani sa mga nasud nga atong gipuy-an.

Ang Manluluwas nag-ampo ug dayon Siya “naghimog mga maayong butang”¹³ pinaagi sa pagpakaon sa mga kabus, paghatag og kaisug ug suporta sa nanginahanglan, ug pagtabang pinaagi sa gugma, pagpa-saylo, kalinaw, ug pahulay sa tanan nga moduol Kaniya. Padayon siya nga motabang kanato.

Akong dapiton ang tanang mga miyembro sa Simbahan, ingon man ang atong mga silingan ug mga higala sa ubang tinuohan sa tibuok kalibutan, sa paghimo sama sa gitambag sa Manluluwas sa Iyang mga disipulo: “*Pagbantay gayud kamo, ug pag-ampo kanunay*”¹⁴ alang sa kalinaw, alang sa kahupayan, alang sa kasiguroan, ug alang sa mga oportunidad sa pagserbisyo sa usag usa.

Katalagsaon sa gahum sa pag-ampo, ug kadako sa panginahanglan sa atong mga pag-ampo uban sa hugot nga pagtuo diha sa Dios ug sa Iyang Hinigugmang Anak sa kalibutan karon! Hinumduman nato ug pasalamatan ang gahum sa pag-ampo. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Lucas 21:36.
2. Mateo 24:6, 7.
3. Doktrina ug mga Pakigsaad 88:91.
4. M. Russell Ballard, sa Sarah Jane Weaver, “President Ballard Pleads with Latter-day Saints to ‘Pray for This Country’ As United States Is at ‘Another Crossroad,’” *Church News*, Okt. 21, 2019, thechurchnews.com.
5. Tan-awa sa Weaver, “President Ballard Pleads with Latter-day Saints.”
6. Mateo 6:9–13. Timan-i nga ang Hubad ni Joseph Smith nagklaro sa bersikulo 13: “Ug *ayaw* kami [itugyan] *nga madala* sa pagsulay, apan luwasa hinuon kami gikan sa dautan” (Hubad ni Joseph Smith, Mateo 6:14 [sa Mateo 6:13]).
7. Tan-awa sa Lucas 18:1–8; 21:36; Mga Taga-Efeso 6:18; 2 Nephi 32:9; 3 Nephi 18:15, 18–21; Doktrina ug mga Pakigsaad 10:5; 19:38; 33:17; 61:39; 88:126; 90:24.
8. Mateo 5:44.
9. Lucas 23:34.
10. Tan-awa sa Alma 34:27–29.
11. Sharon J. Harris, *Enos, Jarom, Omni: A Brief Theological Introduction* (2020), 18.
12. Tan-awa sa Alma 33:3–11; 34:17–27.
13. Mga Buhat 10:38.
14. Lucas 21:36; tan-awa usab sa 3 Nephi 18:15.

Ni Lisa L. Harkness
Unang Magtatambag sa Kinatibuk-ang Kapangulohan
sa Primary

Hilum, Hunong

Ang Manluluwas nagtudlo kanato kon unsaon aron mobati og kalinaw ug kakalma bisan pa man kon ang mga hangin pintas nga mohuros sa atong palibut ug dagkong mga balod mohulga sa pagpaunlod sa atong mga gilauman.

Sa dihang gagmay pa ang among mga anak, ang among pamilya migahin og pipila ka adlaw sa usa ka nindot nga lanaw. Usa ka hapon pipila sa mga bata misul-ob og mga life jacket sa wala pa moambak gikan sa tungtonganan ug paingon sa tubig. Ang among kinamanghurang anak nga babaye mitan-aw nga nagpanagana, nag-obserbar og maayo sa iyang mga igsoon. Uban sa tanang kaisug nga iyang mapakita, iyang gipislit ang iyang ilong sa usa ka kamot ug miambak. Dali dayon siyang milutaw ug adunay gamayng kataranta sa iyang tingog nga misiyagit, “Tabangi ko! Tabangi ko!”

Karon, wala siya mabutang sa bisan unsang makamatay nga peligro; ang iyang life jacket misalir, ug naglutaw siya nga luwas ra. Amo unta siyang matabangan ug mabira balik sa tungtonganan nga gamay ra og buhaton. Apan alang niya, nagkinahanglan siya og tabang. Siguro tungod kadto sa kabugnaw sa tubig o sa kabag-o sa kasinatian. Bisn pa man niana, mikatkat siya og balik sa tungtonganan, diin amo siyang gibukotan og uga nga

tualya ug midayeg sa iyang kaisug.

Tigulang man kita o batan-on, daghan kanato, sa mga higayon sa kalisud, daling makalitok sa mga pulong sama sa “Tabangi ko!” “Luwasa ko!” o “Palihug, tubaga ang akong pag-ampo!”

Kana nahitabo sa mga disipulo ni Jesus panahon sa Iyang mortal nga pagpangalagad. Diha sa Marcos atong mabasa nga si Jesus “misugod na usab sa pagpanudlo didto sa daplin sa dagat: ug daghan kaayo ang mga tawo nga mialirong kaniya.”¹ Ang pundok sa katawhan hilabihan na kadaghan nga si Jesus “misakay sa usa ka sakayan”² ug namulong gikan sa tungtonganan niini. Sa tibuok adlaw gitudloan Niya ang mga tawo pinaagi sa mga samingay samtang naglingkod sila diha sa lapyahan.

“Ug . . . nianang pagkagabii,” Siya miingon sa Iyang mga disipulo, “Manabok kita sa lanaw. Ug sa dihang gibiyaan nila ang panon sa katawhan,”³ mipahawa sila sa lapyahan ug mitabok sa Lanaw sa Galilea. Nakakita og luna sa likod sa sakayan, mihigda si Jesus ug daling nakatulog. Sa wala

madugay “mihuros ang usa ka kusog nga unos, ug tungod sa dagkong balod nasudlag tubig ang sakayan ug hapit kini mapuno”⁴ sa tubig.

Daghan sa mga disipulo ni Jesus sinati na nga mga mananagat ug nasa-yud kon unsaon pagdala sa sakayan sa usa ka unos. Sila ang Iyang sinaligan—sa pagkatinuod, Iyang minahal—nga mga disipulo. Ilang gibiyaan ang mga trabaho, kaugalingon nga mga interes, ug pamilya aron mosunod kang Jesus. Ang ilang hugot nga pagtuo diha Kaniya makita sa ilang presensya diha sa sakayan. Ug karon ang ilang sakayan anaa sa tunga-tunga sa usa ka unos ug hapit na gayud malunod.

Wala kita masayud kon unsa kadugay sila nanglimbasug aron magpabilang maglutaw ang sakayan diha sa unos, apan ilang gipukaw si Jesus nga adunay gamayng kataranta sa ilang mga tingog, nga nag-ingon:

“Magtutudlo, wala ka ba mabalaka nga hapit na man kita malunod?”⁵

“Ginoo, tabang: malunod na ta.”⁶

Sila mitawag Kaniya og “Magtutudlo,” ug Siya mao gayud. Siya mao usab si “Jesukristo, ang Anak sa Dios, ang Amahan sa langit ug sa yuta, ang Tiglalang sa tanan nga mga butang gikan sa sinugdanan.”⁷

Gikan sa Iyang nahimutangan diha sa sakayan, si Jesus mibangon ug gibadlong ang hangin ug miingon ngadto sa mapintas nga mga balod, “Hilum, hunong. Ug mihunong ang hangin ug mibanos ang kalinaw.”⁸ Kanunay gayud nga Bantugan nga Magtutudlo, gitudloan dayon ni Jesus ang Iyang mga disipulo pinaagi sa duha ka yano apan mahigugmaong mga pangutana. Siya nangutana:

“Nganong nalisang man kamo?”⁹

“Hain na ba ang inyong pagsalig?”¹⁰

Adunay mortal nga kalagmitan, gani usa ka tintasyon, kon atong mabantayan ang atong kaugalingon taliwala sa mga pagsulay, mga kasamok, o mga kalisdanan nga motuaw, “Magtutudlo, wala ka ba mabalaka nga hapit na man ako malunod? Luwasa ako.” Bisn si Joseph Smith nangamuyo gikan sa makalilisang nga bilanggoan, “O Dios, hain ba ikaw? Ug

hain ang imong gambalay nga nagsali-pod sa imong tagoanan?"¹¹

Sigurado, ang Manluluwas sa kalibutan nakasabut sa atong mortal nga mga limitasyon, kay nagtudlo Siya kanato kon unsaon aron mobati og kalinaw ug kakalma bisan pa man kon ang mga hangin pintas nga mohuros sa atong palibut ug dagkong mga balod mohulga sa pagpaunlod sa atong mga gilauman.

Niadtong adunay napamatud-an na nga pagtuo, pagtuo nga sama sa bata, o bisan ang kinagamyang nga tipik sa pagtuo,¹² si Jesus nagdapit, nga nag-ingon: "Duol kamo kanako."¹³ "Motuo sa akong ngalan."¹⁴ "Pagkat-on kanako, ug paminaw sa akong mga pulong."¹⁵ Siya malumo nga nagmando, "[P]laghinulsol ug [p]lagpabunyag sa akong ngalan,"¹⁶ "Paghigugmaay kamo; ingon nga ako nahigugma kaninyo,"¹⁷ ug "Sa kanunay mahinumdom kanako."¹⁸ Si Jesus mipasalig, nga nagpasabut: "Gisulti ko kini kaninyo aron makabaton kamog kalinaw. Paantuson kamo sa kalibutan: apan ayaw kahadlok; kay nabuntog ko na ang kalibutan."¹⁹

Mahunahuna lang nako nga ang mga disipulo ni Jesus nga diha sa sakayan nga gikusokuso sa unos, tungod sa panginahanglan, nagkapuliki sa pagtanaw sa mga balod nga mihampak sa ilang tungtonganan ug naghaw niini og tubig. Ako silang mahunahuna nga nagkupot sa mga layag ug nagsulay sa pagpabilin sa pagkontrolar sa ilang gamay nga sakayan. Ang ilang gitutokan mao ang mabuhi sa maong gutlo, ug ang ilang pangamuyo alang sa tabang hilabihan ka sinsero.

Daghan kanato walay kalainan sa atong panahon. Ang bag-ong panghitabo sa tibuok kalibutan ug sa atong mga nasud, mga komunidad, ug mga pamilya balik-balik nga mihasmag kanato og wala damha nga mga pagsulay. Sa mga panahon sa kagubot ang atong pagtuo morag mainat kon asa kutob ang atong paglahutay ug panabut. Ang balik-balik nga kahadlok makabalda kanato, nga maoy hinungdan nga makalimot kita sa kamaayo sa Dios, sa ingon mopabilin sa atong panglantaw nga mubo ra ug walay tumong. Apan pinaagi niining lisud nga mga gutlo sa atong panaw

São Paulo, Brazil

nga ang atong pagtuo dili lamang masulayan apan mapalig-on usab.

Bisan unsa pa man ang atong mga kahimtang, makatuyo kita sa paghimo og mga paningkamot sa pag-ugmad ug pagpalambo sa atong pagtuo diha ni Jesukristo. Mapalig-on kini kon atong mahinumduman nga kita mga anak sa Dios ug Siya nahigugma kanato. Ang atong pagtuo motubo samtang mag-eksperimento kita sa pulong sa Dios uban sa paglaum ug kakugi, maningkamot sa atong pinakamaayo sa pagsunod sa mga pagtulun-an ni Kristo. Ang atong pagtuo molambo samtang pilion nato nga motuo kay sa magduha-duha, mopasaylo kay sa mohusga, maghinulsol kay sa mosupak. Ang atong pagtuo malunsay samtang mapailubon kitang mosalig diha sa mga maayo nga buhat ug kalooy ug grasya sa Balaang Mesiyas.²⁰

"Samtang ang pagtuo dili usa ka hingpit nga kasayuran," si Elder Neal A. Maxwell miingon, "nagdala kini og tinuoray nga pagsalig diha sa Dios, kansang kahibalo hingpit!"²¹ Bisan sa gubot nga panahon, ang hugot nga pagtuo diha ni Ginoong Jesukristo makapakita og kaisug ug daling makabangon. Makatabang kini kanato sa pagtangtang sa mga makabalda. Makapadasig kini kanato sa pagpadayon subay sa dalan sa pakigsaad. Ang hugot nga pagtuo mosalikway sa pagkawalay kadasig ug motugot kanato nga moatubang sa umaabut nga desidido ug lig-ong mobarug. Makaaghat kini kanato sa pagpangayo og tabang ug kahupayan samtang mag-ampo kita sa Amahan sa ngalan sa Iyang Anak. Ug kon ang mainampuong mga pangamuyo daw wala matubag,

ang atong makanunayong hugot nga pagtuo diha ni Jesukristo moresulta sa pagpailub, pagkamapainubsanon, ug sa abilidad sa paglitok sa mga pulong nga may balaang pagtahud "Ang Imong pagbuot maoy matuman."²²

Si Presidente Russell M. Nelson nagtudlo:

"Dili nato angayang tugutan ang atong mga kahadlok nga mowagtang sa atong hugot nga pagtuo. Atong masuklan kanang mga kahadlok pinaagi sa paglig-on sa atong pagtuo.

"Sugdi diha sa inyong mga anak. . . . Ipabati kanila ang inyong hugot nga pagtuo, bisan pa sa masakit nga mga pagsulay nga moabut kaninyo. Itumong ang inyong hugot nga pagtuo ngadto sa atong mahigugmaon nga Langitnong Amahan ug sa Iyang Pinalangga nga Anak, si Ginoong Jesukristo. . . . Tudloi ang matag bililhong batang lalaki ug babaye nga siya anak sa Dios, gilalang diha sa Iyang panagway, nga may sagradong katuyoan ug potensyal. Ang matag usa gipakatawo nga may mga hagit nga sagubangon ug pagtuo nga palambo."²³

Bag-ohay lang nakadungog ko og duha ka kwatro anyos nga mga bata nga mipaambit sa ilang hugot nga pagtuo diha ni Jesukristo sa dihang mitubag sila sa pangutana nga "Giunsa pagtabang ni Jesukristo kaninyo?" Ang unang bata miingon, "Nasayud ko nga si Jesus nahigugma kanako tungod kay namatay Siya alang kanako. Gihigugma usab Niya ang mga dagko." Ang ikaduhang bata miingon, "Motabang Siya kanako kon magul-anon o saputon ko. Motabang usab Siya kanako kon maunlod ko."

Si Jesus namahayag, "Busa, kinsa kadto nga maghinulsol ug moduol ngari kanako ingon sa usa ka gamay nga bata, kaniya Ako modawat, kay ingon niana ang gingharian sa Dios."²⁴

"Kay gihigugma gayud sa Dios ang kalibutan, nga tungod niana gihatag niya ang iyang bugtong Anak, aron ang tanan nga mosalig kaniya dili malaglag, kondili may kinabuhing dayon."²⁵

Bag-ohay lang, si Presidente Nelson misaad "nga ang nagkaminos nga kahadlok ug nagkadako nga pagtuo mosunod" samtang atong "sugdan na

usab ang *tinud-anay* nga maminaw, mamati, ug mopatalinghug sa mga pulong sa Manluluwas.”²⁶

Mga kaigsoonan, ang atong kasamtangang mahagiton nga mga kahimtang dili mao ang atong katapusan, mahangturon nga padulngan. Isip mga miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, atong gidala ngari kanato ang ngalan ni Jesukristo pinaagi sa pakigsaad. Kita adunay hugot nga pagtuo sa Iyang matubsanong gahum ug paglaum diha sa Iyang mahinungdanon ug bililhon nga mga saad. Anaa kanato ang tanang rason nga magmaya, kay ang atong Ginoo ug Manluluwas nasayud gayud sa atong mga problema, mga kabalaka, ug mga kasubo. Sama nga si Jesus nagauban sa Iyang mga disipulo kaniadto, Siya anaa sa atong sakayan! Mopamatuod ko nga gihatag Niya ang Iyang kinabuhi aron kamo ug ako dili malaglag. Hinaut nga mosalig kita Kaniya, mosunod sa Iyang mga sugo, ug uban sa hugot nga pagtuo maminaw Kaniya nga moingon, “Hilum, hunong.”²⁷ Sa sagrado ug balaan nga ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Marcos 4:1.
2. Marcos 4:1.
3. Marcos 4:35–36.
4. Marcos 4:37.
5. Marcos 4:38.
6. Mateo 8:25.
7. Mosiah 3:8.
8. Marcos 4:39.
9. Marcos 4:40.
10. Lucas 8:25.
11. Doktrina ug mga Pakigsaad 121:1.
12. Tan-awa sa Alma 32:27.
13. Mateo 11:28.
14. Ether 3:14.
15. Doktrina ug mga Pakigsaad 19:23.
16. 3 Nephi 18:11.
17. Juan 13:34.
18. 3 Nephi 18:7.
19. Juan 16:33.
20. Tan-awa sa 2 Nephi 2:8.
21. Neal A. Maxwell, “Lest Ye Be Wearied and Faint in Your Minds,” *Ensign*, Mayo 1991, 89.
22. Lucas 11:2.
23. Russell M. Nelson, “Atubanga ang Umaabut uban sa Hugot nga Pagtuo,” *Liahona*, Mayo 2011, 34.
24. 3 Nephi 9:22.
25. Juan 3:16.
26. Russell M. Nelson, “Padayon uban sa Hugot nga Pagtuo,” *Liahona*, Mayo 2020, 114.
27. Marcos 4:39.

Ni Elder Ulisses Soares

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Pagtinguha kang Kristo sa Matag Hunahuna

Ang pagpakigbatok sa tintasyon nagkinahanglan og tibuok kinabuhi nga kakugi ug kamatinud-anon. Apan palihug hibalo nga ang Ginoo andam nga motabang kanato.

Sa iyang balaknon nga himno sa pagdayeg, ang Salmista mipahayag:

“O Ginoo, gisusi mo ako ug nakaila ka gayod kanako.

“Nasayod ka sa tanan kong gibuhat; nasayod ka sa akong gihunahuna bisag halayo ka.

“Gisusi mo ako, nagtrabaho man o nagpahulay; nahibalo ka sa tanan kong buhaton.”¹

Diha sa kahulugan sa paghan-ay sa mga pulong niini nga balak, ang

Salmista nagdayeg sa diosnong hiyas sa Ginoo sa pagkasayud sa tanan tungod kay Siya tinuod nga nasayud sa matag aspeto sa atong mga kalag.² Kay nasayud sa tanang kinahanglanon nato niini nga kinabuhi, ang Manluluwas midapit kanato sa pagtinguha Kaniya sa matag hunahuna ug pagsunod Kaniya sa tibuok natong kasingkasing.³ Kini naghatag kanato sa saad nga kita makalakaw diha sa Iyang kahayag ug nga ang Iyang

Villa Alemana, Greater Valparaíso, Chile

giya makapugong sa impluwensya sa kangitngit diha sa atong kinabuhi.⁴

Ang pagtinguha kang Kristo sa matag hunahuna ug pagsunod Kaniya sa tibuok natong kasingkasing nagkinahanglan nga kita mopahiangay sa atong pangisip ug mga tinguha sa Iya.⁵ Ang mga kasulatan nagtudlo niini nga pagpahiangay isip nga “paglig-on diha sa Ginoo”⁶ Kini nga binuhatan nagpasabot nga kanunay kitang magpakabuhi subay sa ebanghelyo ni Kristo ug motutok matag adlaw sa tanang butang nga maayo.⁷ Diha lamang atong makab-ot “ang kalinaw sa Dios, nga dili matugkad sa tawo” ug “manalipod sa [atong] kasingkasing ug mga hunahuna diha sa atong pagkahiusa kang Kristo Jesus.”⁸ Ang Manunubos Mismo mitudlo sa mga elder sa Simbahan niadtong Pebrero 1831, “Mahala kini nga mga butang diha sa inyong mga kasingkasing, ug palandongang mga kaligdong sa kahangturan diha sa inyong mga hunahuna.”⁹

Bisan sa atong padayon nga paningkamot sa pagtinguha sa Ginoo, ang dili maayong mga hunahuna mahimong mosulod sa atong pangisip. Kon ang sama nga mga hunahuna tugutan ug gani dapiton nga magpabilin, kini mo-umol sa mga tinguha sa atong kasingkasing ug motudlo kanato ngadto sa unsay atong makab-ot niini nga kinabuhi ug sa katapusan sa unsay atong mapanunod sa kahangturan.¹⁰ Si Elder Neal A. Maxwell sa makausa mipasabot pag-ayo niini nga baruganan pinaagi sa pagsulti nga, “Ang mga tinguha . . . motino usab sa mga sangputanan, lakip sa ngano nga ‘daghan ang gitawag, apan pipila lamang ang mga gipili.’”¹¹

Ang atong karaan ug moderno nga mga propeta kanunay nga nagpahinumdom kanato sa pagsukol sa tintasyon aron malikayan ang pagkawala sa atong espiritwal nga kusog ug pagkalibog, pagkahisalaag, ug pagkahiubos sa kinabuhi.

Sa samingay nga pagkasulti, ang pagtugyan ngadto sa tintasyon susama sa pagduol ngadto sa magnet

nga may dala nga puthaw. Ang dili makita nga pwersa sa magnet mobira sa puthaw ug hugot nga motaput niini. Ang magnet mawad-an lamang og pwersa niana nga butang kon ang puthaw ipalayo gikan niini. Busa, sama nga ang magnet walay gahum sa pagpwersa sa puthaw nga layo ra niini, samtang atong suklan ang mga tintasyon, kini magkaluya og mawad-an og gahum diha sa atong pangisip ug kasingkasing ug, ingon man, sa atong mga buhat.

Kini nga pagtandi nagpahinumdom kanako sa usa ka kasinatian nga gipaambit ngari kanako sa usa ka matinudanon nga miyembro sa Simbahan sa milabay nga panahon. Kini nga miyembro misulti kanako nga sa pagmata niya nianang usa ka buntag, usa ka law-ay nga hunahuna nga wala pa niya masinati sukad wala damha nga misulod sa iyang pangisip. Bisan og hingpit siya nga nasurpresa niini, iyang gibatukan ang sitwasyon diha-diha dayon, misulti sa iyang kaugalingon ug niana nga hunahuna, “Dili!” ug gipulihan kini og usa ka butang nga maayo aron makalimtan ang wala niya ikahinangup nga hunahuna. Siya misulti kanako nga samtang siya migamit sa iyang moral nga kabubut-on diha sa katarung, kanang negatibo, wala tuyoa nga hunahuna nawala dayon.

Sa dihang si Moroni mitawag sa iyang katawhan nga motuo ni Kristo ug maghinulsol, siya miawhag kanila sa pagduol ngadto sa Manluluwas sa tibuok nilang kasingkasing, nga molimpyo kanila gikan sa tanang kahugaw. Dugang pa, si Moroni mitambag kanila sa paghangyo sa Dios, uban sa dili matarug nga determinasyon, nga sila dili mahulog ngadto sa tintasyon.¹² Ang paggamit niini nga mga baruganan sa atong mga kinabuhi nagkinahanglan og labaw pa kay sa pagtuo lamang; apan kini nagkinahanglan usab sa pagpahiyon sa atong mga pangisip ug mga kasingkasing ngadto niining balaanon nga mga baruganan. Ang ingon nga pagpahiyon nagkinahanglan og kada adlaw ug kanunay nga personal nga paningkamot, dugang sa atong pagsalig

São Paulo, Brazil

sa Manluluwas, kay ang atong mga mortal nga kahilig dili mawala nga sila lang. Ang pagpakigbatok sa tintasyon nagkinahanglan og tibuok kinabuhi nga kakugi ug kamatinud-anon. Apan palihug sayri nga ang Ginoo andam nga moabag kanato sa atong personal nga mga paningkamot ug nagsaad og maanindot nga mga panalangin kon kita molahutay hangtud sa katapusan.

Atol sa usa ka malisud kaayo nga panahon dihang si Joseph Smith ug ang iyang kauban nga mga piniriso didto sa Bilanggoan sa Liberty walay kagawasn sa bisan unsang butang gawas lang sa ilang mga hunahuna, ang Ginoo mihatag og makatabang nga tambag ug usa ka saad ngadto kanila nga gipaabot ngari kanatong tanan:

“Himoa usab ang inyong mga kasingkasing nga mapuno sa gugma nga putli ngadto sa tanan nga mga tawo, ug ngadto sa mga sakop sa pagtuo, ug himoa ang hiyas nga modayan-dayan sa inyong mga hunahuna nga walay paghunong; unya ang inyong pagsalig mosamot pagkalig-on diha sa atubangan sa Dios; . . .

“Ang Espiritu Santo mao ang inyong kauban sa kanunay, ug ang inyong pagmando usa ka dili mausabon nga pagmando sa pagkamatarung ug kamatuoran”¹³

Sa paghimo niini, balaan nga mga hunahuna padayon nga modayan-dayan sa atong mga pangisip ug putli

nga mga tinguha motudlo kanato ngadto sa matarung nga mga buhat.

Si Moroni mipahinumdom usab sa iyang katawhan nga dili magpaulipon sa ilang mga kahigal.¹⁴ Ang pulong nga *kahigal* nagpasabot sa kusganon nga gana sa og dili angay nga tinguha alang sa usa ka butang.¹⁵ Kini naglangkob sa ngil-ad nga mga hunahuna o dautan nga mga tinguha nga maoy hinungdan nga ang usa ka indibidwal motutok sa hinakog nga mga buhat o kalibutanong mga kabtangan kay sa pagbuhat og maayo, pagkamabinatyon, pagsunod sa mga sugo sa Dios, ug uban pa. Kasagaran mabati kini pinaagi sa pinakalawasnon nga pagbati sa kalag. Ang Apostol Pablo miila sa uban niini nga mga pagbati, sama sa kahugaw, kahilawasnon, kasilag, kasuko, kagubot, kasina, ug uban nga sama niani.¹⁶ Gawas sa tanang dautan nga aspeto sa kahigal, dili nato mahimong kalimtan nga ang kaaway mogamit niini isip sekreto nga hinagiban batok kanato kon siya motintal kanato sa pagbuhat og usa ka butang nga sayop.

Hinigugma kong mga kaigsoonan, ako mopamatuod nga kon kita mosalig sa lig-on nga sukaranan sa kaluwasan, ang Manunubos sa atong mga kalag, ug mosunod sa tambag ni Moroni, ang atong abilidad sa pagkontrol sa atong mga hunahuna madugangan pag-ayo. Ako mopaniguro kaninyo nga ang atong espirital nga kahamtong molambo sa magkadugang nga gikusgon, mousab sa atong mga kasingkasing, mohimo kanato nga mas sama ni Jesukristo. Dugang pa, ang impluwensya sa Espiritu Santo mahimong mas hugot ug makanunayon diha sa atong kinabuhi. Dayon ang mga tintasyon sa kaaway, sa hinayhinay, mawad-an og gahum ibabaw kanato, moresulta sa usa ka mas malipayon ug mas putli ug mapahinunguron nga kinabuhi.

Alang niadtong kinsa, sa bisan unsa nga rason, nadala sa tintasyon ug nagpuyo sa dili matarung nga mga buhat, ako mopasalig kaninyo nga adunay paagi aron makabalik, ug adunay paglaum diha ni Kristo. Pipila ka tuig ang milabay, ako may kahigayunan sa pagpakighinabi sa usa ka minahal nga

miyembro sa Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulaing mga Adlaw kinsa nakasinati og usa ka malisud kaayo nga panahon sa iyang kinabuhi human makahimo og dakong kalapasan. Dihang una nako siyang nakita, akong nakita ang kaguol sa iyang mga mata, inubanan sa kahayag sa paglaum sa iyang panagway. Ang iya mismong panagway nagpadayag og usa ka mapaubsanon ug nausab nga kasingkasing. Kanhi usa siya ka matinuoron nga Kristiyano ug buhong sa panalangan sa Ginoo. Hinuon, gitugutan niya ang usa ka dili angay nga hunahuna nga mosulod sa iyang pangisip, nga dayon misangput sa laing butang. Samtang padayon nga nagkadugang ang iyang pagtugot niini nga mga hunahuna, sa wala madugay migamot kini sa iyang pangisip ug misugod sa pagtubo sa kahiladman sa iyang kasingkasing. Siya sa katapusan mibuhay niini nga mga dili takus nga mga tinguha, nga mitudlo kaniya sa paghimo og mga desisyon batok sa tanan nga pinakabilhon sa iyang kinabuhi. Siya misulti kanako nga kon wala pa unta niya hatagi og lugar kadtong binuang nga mga hunahuna sa pagsugod pa lang, wala unta siya madutli ug madala sa mga tintasyon sa kaaway—mga tintasyon nga nakaingon sa tumang kasubo sa iyang kinabuhi, maayo gani sulod lang sa usa ka panahon.

Maayo na lang, sama sa nawala [usikan] nga anak diha sa bantugan nga istorya sa ebanghelyo ni Lucas, “nakaamgo siya” ug nahigmata gikan sa iyang sayop nga binuhatan.¹⁷ Iyang gibag-o ang iyang pagsalig sa Ginoo ug mibati og tinuod nga pagmahay ug nakaangkon og tinguha nga sa katapusan mobalik ngadto sa panon sa Ginoo. Nianang adlaw gibati namong duha ang matubsanon nga gugma sa Manluluwas alang kanamo. Pagkahuman sa among mubo nga pag-istoyahanay, gidaog kaming duha sa emosyon, ug hangtud karon, akong mahinumduman ang masanagon nga kalipay sa iyang panagway dihang siya mibiya sa akong opisina.

Minahal nga mga higala, kon kita mosukol sa mga gagmay nga mga

tintasyon, nga kasagaran dili damhon nga moabut sa atong kinabuhi, mas sarang kita nga makalikay sa mas grabe nga mga kalapasan. Sama sa gisulti ni President Spencer W. Kimball: “Panagsara ang tawo makahimo og dagkong kalapasan nga wala una mag-agi sa ginagmay nga sala, nga maoy nagbukas sa ganghaan sa mas bug-at nga sala. . . . [Ang] hawan nga umahan [dili] kalit lamang nga nahimo dayong sagbuton.”¹⁸

Samtang nangandam sa pagtuman sa Iyang diosnon nga misyon sa kalibutan, ang Manluluwas nga si Jesukristo mipakita sa importansya sa kanunay nga pagsukol sa tanan nga makapugong kanato sa pagkaamgo sa atong mahangturong katuyoan. Human sa pipila ka pakyas nga pagatake sa kaaway, kinsa nangahas sa pagpatipas kaniya gikan sa Iyang misyon, ang Manluluwas piho nga mipapahawa kaniya pinaagi sa pag-ingon: “Pahawa, Satanas. . . . Busa ang yawa mibiya kaniya ug unya nangabot ang mga anghel ug miatiman kaniya.”¹⁹

Mahanduraw ba ninyo, akong mga igsoon, unsa kaha ang mahitabo kon mokuha kita og kusog ug kaisug gikan sa Manluluwas ug moingon nga “Dili” ug “Pahawa” ngadto sa dili mahiyason nga mga hunahuna sa unang higayon gayud nga kini moabut sa atong mga pangisip? Unsa man ang mga epekto diha sa mga tinguha sa atong mga kasingkasing? Sa unsang paagi ang atong resulta nga mga buhat makapaduol nato kanunay sa Manluluwas ug motugot sa padayon nga impluwensya sa Espiritu Santo sa atong mga kinabuhi? Ako nasayud nga sa pagsunod sa ehemplo ni Jesus, kita makalikay sa mga trahedyo ug dili angay nga mga kinaiya nga tingali makahatag og mga problema sa pamilya ug mga panagbangi, negatibo nga mga emosyon ug mga kahilig, maghimo og kahiwian ug pangabuso, mahimong ulipon sa daotan pinaagi sa pagkaadik, ug uban pa nga mahimong sukwahi sa mga sugo sa Ginoo.

Sa iyang makasaysayon ug makatandog nga mensahe sa Abril niining tuiga, ang atong pinangga nga

tingali makahatag og kagulan sa atong kinabuhi. Kon kita mobuhat niini, ako mosaad nga ang Ginoo mopadala og dugang nga impluwensya sa Iyang Espiritu Santo aron sa paglig-on ug paghupay kanato ug mamahimo kitang mga indibidwal nga makapahimuot sa Ginoo.²¹

Ako mohatag sa akong pagsaksi nga si Jesukristo buhi ug nga pinaagi Kaniya, kita mahimong magmadaugon sa dautan nga impluwensya sa kaaway ug mahimong takus nga mabuhi alang sa kahangturan uban sa Ginoo ug diha sa presensya sa atong hinigugma nga Amahan sa Langit. Ako mopamatuod niini nga mga kamatuoran uban sa tanan nakong gugma alang kaninyo ug alang sa atong matahum nga Manluluwas, kang kinsang ngalan ako mohatag sa himaya, pagtahud, ug pagdayeg sa kahangturan. Gisulti ko kining tanan sa sagradong ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Mga Salmo 139:1–3.
2. Tan-awa sa Giya ngadto sa mga Kasulatan, “Nasayud sa Tanan,” scriptures.ChurchofJesusChrist.org; tan-awa usab sa Mateo 6:8; 2 Nephi 2:24; 3 Nephi 28:6; Doktrina ug mga Pakigsaad 6:16.
3. Tan-awa sa Mga Salmo 119:2; Isaiah 45:22; Mosiah 7:33; Doktrina ug mga Pakigsaad 6:36.
4. Tan-awa sa Juan 8:12.
5. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 68:4.
6. Mga Taga-Filipos 4:1.
7. Tan-awa sa Mga Taga-Filipos 4:8.
8. Mga Taga-Filipos 4:7.
9. Doktrina ug mga Pakigsaad 43:34.
10. Tan-awa sa Mga Panultihon 23:7; Jeremias 17:10; 2 Nephi 9:39; Mosiah 4:30; Alma 12:14; Doktrina ug mga Pakigsaad 137:9.
11. Neal A. Maxwell, “According to the Desire of [Our] Hearts,” *Ensign*, Nob. 1996, 22; tan-awa usab sa Mateo 22:14; Doktrina ug mga Pakigsaad 95:5.
12. Tan-awa sa Mormon 9:27–29; tan-awa usab sa Mosiah 2:41.
13. Doktrina ug mga Pakigsaad 121:45–46.
14. Tan-awa sa Mormon 9:28.
15. Tan-awa sa Giya ngadto sa mga Kasulatan, “Kahigal,” scriptures.ChurchofJesusChrist.org.
16. Mga Taga-Galacia 5:19–21.
17. Lucas 15:17.
18. *Mga Pagtulunan sa mga Presidente sa Simbahan: Spencer W. Kimball* (2006), 303; tan-awa usab sa 2 Samuel 11.
19. Mateo 4:10–11.
20. Russell M. Nelson, “Paminaw Kaniya,” *Liahona*, Mayo 2020, 90.
21. Tan-awa sa 1 Samuel 13:14.

propeta, si Presidente Russell M. Nelson, misaad nga tanan kadtong andam sa “[pag]paminaw Kaniya” ug pagsunod sa Iyang mga sugo “mapanalanginan og dugang gahum sa pag-atubang sa tintasyon, mga pakigbisog, ug kahuyang” ug nga ang atong kapasidad sa pagbati og hingpit nga kalipay madugangan, bisan pa sa nagkadugang nga kasamtanang kasamok.²⁰

Ako mopamatuod kaninyo nga ang mga saad nga gihatag sa atong minahal nga propeta mao ang mga saad nga gihatag sa Manluluwas Mismo. Dapiton ko kitang tanan sa “[pag]paminaw Kaniya” sa matag hunahuna ug sa pagsunod Kaniya sa tibuok natong kasingkasing aron makadawat sa kalig-on ug kaisug sa pagsulti og “Dili” ug “Pahawa” ngadto sa tanang mga butang nga

Ni Elder Carlos A. Godoy
Sa Kapangulohan sa Seventy

Motuo ko sa mga Anghel

Ang Ginoo nasayud sa mga hagit nga inyong giatubang. Siya nakaila kaninyo, Siya nahigugma kaninyo, ug ako mosaad, Siya mopadala og mga anghel aron motabang kaninyo.

Mga kaigsoonan, motuo ko sa mga anghel, ug gusto kong mopaambit kaninyo sa akong mga kasinatian kanila. Sa pagbuhat niini, ako nanghinaut ug nag-ampo nga kita makaila sa kaimportante sa mga anghel sa atong mga kinabuhi.

Ania ang mga pulong ni Elder Jeffrey R. Holland gikan sa milabay nga kinatibuk-ang komperensya: “Kon maghisgot kita niadtong mga gihimong mga instrumento sa Dios, kita napahinumduman nga dili tanang mga anghel gikan sa pikas bahin sa belo [tabil]. Ang uban kanila nakauban ug nakaistorya nato—dinhi, karon, sa matag adlaw. Ang uban kanila nagpuyo sa atong kasilinganan. . . . Sa tinuod ang langit ingon og mas duol ra kon makita nato ang gugma sa Dios nga gipakita diha sa kabuotan ug debosyon sa mga tawo nga maayo ug putli kaayo nga *anghel* mao ang bugtong pulong nga moabut sa hunahuna” (“Ang Pagpangalagad sa mga Anghel,” *Liahona*, Nob. 2008, 30).

Mahitungod kini sa mga anghel dinhi nga bahin sa tabil nga gusto nakong hisgutan. Ang mga anghel nga naglakaw taliwala kanato sa atong

inadlaw-adlaw nga mga kinabuhi mao ang gamhanang mga pahinumdom sa gugma sa Dios alang kanato.

Ang unang mga anghel nga akong hisgutan mao ang duha ka sister nga misyonaryo kinsa mitudlo kanako sa ebanghelyo dihang usa pa ako ka batan-on, si Sister Vilma Molina ug si Sister Ivonete Rivitti. Ang akong manghud nga babaye ug ako gidapit sa kalihokan sa Simbahan diin among nahimamat kining duha ka mga anghel. Wala gayud nako damha unsa ka dako ang mausab sa akong kinabuhi tungod niadtong yano nga kalihokan.

Akong mga ginikanan ug mga igsoon dili interesado sa pagkat-on pa og dugang mahitungod sa Simbahan niadtong higayuna. Sila dili gani mouyon bisan sa pagpabisita og mga misyonaryo sa among panimalay, mao nga ako mipahigayon sa mga leksyon sa misyonaryo diha sa sulod sa Simbahan. Kadtong gamay nga lawak sa chapel nahimong akong “sagrado nga kakahoyan.”

Usa ka bulan human gipaila ko niining mga anghel ngadto sa ebanghelyo, nabunyagan ko. Sa 16 anyos pa ako. Subo lang, wala ko’y litrato niadtong sagrado nga hitabo, apan ako

adunay usa ka litrato sa akong igso-ong babaye ug kanako sa panahon nga kami miapil niana nga kalihokan. Kinahanglan nakong klaruhon kinsa ang anaa niini nga litrato. Ako kanang mas taas nga naa sa tuo.

Kon inyong hunahunaon, ang pagpabiling aktibo sa Simbahan mahigiton alang sa usa ka tin-edyer kansang kinabuhi bag-ohay lang nausab ug kansang pamilya wala magsubay sa samang dalan.

Samtang naningkamot ko sa pagpahaum sa akong bag-o nga kinabuhi, bag-ong kultura ug bag-ong mga higala, mibati ko nga wala mahisakop. Ako mibati nga nag-inusara ug nawad-an og kadasig sa makadaghang higayon. Nasayud ko nga ang Simbahan tinuod, apan naglisud ko nga mobati nga kabahin niini. Samtang dili komportable ug walay kasigurohan samtang naningkamot ko nga mohaum sa akong bag-ong tinuohan, nakakaplag ako og kaisug sa pag-apil sa tulo ka adlaw nga komperensya sa mga kabatan-onan, nga sa akong hunahuna makatabang kanako sa paghimo og bag-ong mga higala. Mao kining higayona akong nahimamat ang laing makaluwas nga anghel nga ginganlan og Mônica Brandão.

Bag-o pa siya sa maong dapit, nga mibalhin gikan sa laing bahin sa Brazil. Dali siyang nakakuha sa akong pagtagad ug, swerte kaayo ko, gidawat ko niya isip usa ka higala. Tingali

Salamat sa mga anghel nga akong nahimamat atol sa akong importante nga unang mga katuigan sa Simbahan, nakadawat ko og igong kalig-on aron magpabilin sa dalan sa pakigsaad.

gitan-aw niya ang akong pagkatawo kaysa akong panagway.

Tungod kay siya nakighigala kanako, gipaila-ila ko sa iyang mga higala, kinsa wala madugay nahimo nakong mga higala samtang nalingaw kami sa daghang mga kalihokan sa kabataan-onan nga akong gitambungan. Kadtong mga kalihokan importante kaayo sa akong pagpadayon niining bag-o nga kinabuhi.

Kining maayong mga higala nakahimo og dakong kalainan, apan ang wala pagtudlo sa ebanghelyo diha sa akong panimalay uban sa mapaluyohon nga pamilya nakapahimo gihapon nga peligro sa proseso sa akong padayon nga pagkakabig. Ang akong mga interaksyon sa ebanghelyo diha sa Simbahan gani nahimong mas importante sa akong nagtubo nga pagkakabig. Dayon, duha ka dugang anghel ang gipadala sa Ginoo aron sa pagtabang.

Usa kanila mao si Leda Vettori, akong sayo sa buntag nga magtutudlo sa seminary. Pinaagi sa iyang maabi-abihong gugma ug makapadasig nga mga klase, siya mihatag kanako og matag-adlaw nga dosis sa “maayo nga pulong sa Dios” (Moroni 6:4), nga gikinahanglan kaayo sa akong tibuok adlaw. Kini nakatabang kanako sa pag-angkon og espirituhanong kalig-on sa pagpadayon.

Lain nga anghel nga gipadala aron sa pagtabang kanako mao ang presidente sa Young Men, si Marco Antônio Fusco. Siya usab gitahasan nga mahimong akong senior home teaching nga kompanyon. Bisan pa sa akong kakulang sa kasinatian ug lahi nga hitsura, siya mihatag kanako og mga tulumanon sa pagtudlo diha sa among mga miting sa korum sa mga priest ug sa home teaching nga mga pagbisita. Siya mihatag kanako og kahigayunan sa paglihok ug sa pagkat-on ug dili tigpaminaw lamang sa ebanghelyo. Siya misalig kanako, labaw pa kay sa akong pagsalig sa akong kaugalingon.

Salamat sa tanan niini nga mga anghel, ug daghan pang uban nga akong nahimamat atol niadtong importante nga unang mga katuigan, nakadawat ko og igong kalig-on aron

magpabilin sa dalan sa pakigsaad samtang nakabaton ako og usa ka espirituhanong saksi sa kamatuoran.

Ug diay, kadtong batan-ong anghel nga babaye, si Mônica? Human kaming duha makaserbisyo og mga misyon, siya nahimo nakong asawa.

Morag dili kadto sulagma nga ang maayong mga higala, mga responsibilidad sa Simbahan, ug pag-amuma pinaagi sa maayong pulong sa Dios nahimong kabahin niadtong nga proseso. Si Presidente Gordon B. Hinckley maalamon nga mitudlo: “Dili sayon ang paghimo og kausaban nga may kalabutan sa pagkahimong miyembro niini nga Simbahan. Nagpasabut kini sa pagputol sa karaang mga relasyon. Nagpasabut kini sa pagbiya sa mga higala. Mahimong nagpasabut kini sa paghiklin sa gihambin nga mga tinuohan. Kini mahimong magkinahanglan og kausaban sa kinaiya ug pagpugong sa mga gana. Sa daghan kaayong mga sitwasyon kini nagpasabut nga maginusara ug gani mahadlok sa wala mahibaloi. Kinahanglan gayud nga adunay pag-amuma ug paglig-on niining lisud nga panahon sa kinabuhi sa kinabig” (There Must Be Messengers,” *Ensign*, Okt. 1987, 5).

Unya siya mitudlo usab nga, “Ang matag usa kanila nagkinahanglan og tulo ka butang: usa ka higala, usa ka responsibilidad, ug pag-amuma pinaagi sa ‘maayo nga pulong sa Dios’” (“Converts and Young Men,” *Ensign*, Mayo 1997, 47).

Nganong akong gipakigbahin kining mga kasinatian kaninyo?

Una, kini aron sa pagpadala og mensahe ngadto niadtong anaa sa sama nga proseso karon. Tingali dili kamo usa ka bag-ong kinabig, o nibalik sa Simbahan human sa pagkahisalaag sa makadiyot, o usa lang ka tawo nga nanlimbasug aron mobati nga nahisakop. Palihug, palihug, ayaw og hunong sa inyong mga paningkamot nga mahimong kabahin niining dako nga pamilya. Kini ang tinuod nga Simbahan ni Jesukristo!

Kon kabahin na sa inyong kalipay ug kaluwasan, kanunay gayud nga takus lamang ang padayon nga

pagpaningkamot. Takus lamang ang pagpaningkamot nga mapahiangay ang inyong istelo sa kinabuhi ug mga tradisyon. Ang Ginoo nasayud sa mga hagit nga inyong giatubang. Siya nakaila kaninyo, Siya nahigugma kaninyo, ug ako mosaad, Siya mopadala og mga anghel aron motabang kaninyo.

Sa Iyang kaugalingon nga mga pulong ang Manluluwas miingon: “Ako molakaw diha sa inyong atubangan. Ako anaa sa inyong tuo nga kamot ug sa inyong wala, ug ang akong Espiritu mahimo nga anaa sa inyong mga [kasingkasing], ug ang akong mga anghel anaa libut kaninyo, aron sa pagtabang kaninyo” (Doktrina ug mga Pakigsaad 84:88).

Ang akong ikaduha nga katuyoan sa pagpakigbahin niini nga mga kasinatian mao ang pagpadala og mensahe sa tanang mga miyembro sa Simbahan—kanatong tanan. Kinahanglan natong hinumdoman nga dili sayon alang sa bag-o nga mga kinabig, mibalik nga mga higala, ug kadtong adunay lahi nga istelo sa kinabuhi nga diha-diha dayon mohaum. Ang Ginoo nahibalo sa mga hagit nga ilang giatubang, ug Siya nangita og mga anghel nga andam sa pagtabang. Ang Ginoo kanunay nangita og mga boluntaryo nga andam nga mahimong mga anghel sa kinabuhi sa uban.

Mga kaigsoonan, andam ba kamong mahimong instrumento sa mga kamot sa Ginoo? Andam ba kamong mahimong usa niini nga mga anghel? Mahimong usa ka mensahero, gipadala sa Dios, gikan niini nga bahin sa tabil, alang sa usa ka tawo nga Siya nabalaka? Siya nagkinahanglan kaninyo. Sila nagkinahanglan kaninyo.

Dayag lang, kita kanunay nga makasalig sa atong mga misyonaryo. Sila anaa kanunay, ang mag-una nga moapil niining gimbuhaton sa mga anghel. Apan dili sila igo.

Kon kamo mainampingong motanaw sa palibut, inyong makaplagan nga daghan ang nagkinahanglan og tabang sa usa ka anghel. Kini nga mga tawo mahimong dili magsul-ob og puti nga polo, puti nga sinina, o bisan unsang

igsusul-ob nga pang-Dominggo. Sila mahimong nag-inusarang naglingkod, dapit sa luyo sa chapel o sa klasehanan, usahay mobati sama nga sila wala makita. Tingali ang ilang istelo sa buhok naghinobra o ilang sinultihan lahi, apan anaa sila didto, ug naningkamot sila.

Ang uban tingali naghunahuna, “Magpadayon ba kaha ko og balik-balik? Magpadayon ba kaha ko og paningkamot?” Tingali ang uban naghunahuna kon sa usa ka adlaw mobati ba kaha sila nga gidawat ug gihigugma. Ang mga anghel gikinahanglan, karon; mga anghel nga andam sa pagbiya sa ilang komportabing pagkabutang aron sa paghangop kanila; “[mga tawo kinsa] maayo ug putli kaayo nga *anghel* mao ang bugtong pulong nga moabut sa hunahuna [sa paghulagway kanila]” (Jeffrey R. Holland, “Ang Pagpangalagad sa mga Anghel,” 30).

Mga kaigsoonan, motuo ko sa mga anghel! Kitang tanan ania dinhi karon, usa ka dakong kasundalohan sa mga anghel nga gi-set apart alang niining ulahing mga adlaw, aron sa pagpangalagad sa uban isip mga sumpay sa mga kamot sa usa ka mahigugmaong Tiglalang. Ako mosaad nga kon kita andam sa pagserbisyo, ang Ginoo mohatag kanato og mga oportunidad nga mahimong tigpangalagad nga mga anghel. Siya nasayud kinsa ang nagkinahanglan sa tabang sa anghel, ug Siya mobutang kanila diha sa atong agianan. Ang Ginoo mobutang niadto kinsa nagkinahanglan og tabang sa anghel diha sa atong agianan matag adlaw.

Mapasalamaton kaayo ko alang sa daghang anghel nga gibutang sa Ginoo diha sa akong agianan sa tibuok nakong kinabuhi. Sila gikinahanglan. Mapasalamaton usab ako alang sa Iyang ebanghelyo nga nakatabang kanato sa pag-usab ug naghatag kanato og kahigayunan nga mahimong mas maayo.

Kini usa ka ebanghelyo sa gugma, usa ka ebanghelyo sa pagpangalagad. Niini ako mopamatuod sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

Ni Elder Neil L. Andersen

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Kita Naghisgot kang Kristo

Samtang ang kalibutan maghisgot og gamay ni Jesukristo, maghisgot kita og daghan bahin Kaniya.

Akong ipadayag ang akong gugma alang ninyo, among minahal nga mga higala ug isig ka tumutuo. Akong gidayeg ang inyong pagtuo ug kaisug niining milabayng mga bulan, samtang kining tibuok kalibutan nga pandemya midisturbo sa atong kinabuhi ug mikuha sa minahal nga mga sakop sa pamilya ug mga higala.

Atol niining panahon sa walay kasinguroan, gibati nako ang dili kasagaran nga pasalamat sa akong sigurado ug piho nga kahibalo nga si Jesus mao ang Kristo. Mibati na ba kamo niana? Adunay mga kalisud nga nakapabalaka sa matag usa nato, apan anaa kanunay kanato Siya kinsa mapainubsanong mipahayag, “Ako mao ang dalan, ang kamatuoran, ug ang kinabuhi.”¹ Samtang kita molahutay og panahon sa pisikal nga pagdistansya sa atong kaugalingon gikan sa uban, dili gayud unta kita moagi og panahon sa espirituanong pagdistansya sa atong kaugalingon gikan Kaniya kinsa mahigugmaong nagtawag kanato, “Duol ngari kanako.”²

Sama sa bitoon nga naggiya sa tin-aw ngitngit nga kalangitan, si Jesukristo midan-ag sa atong dalan. Siya mianhi sa yuta diha sa kabus nga pasungan. Siya nagpuyo og perpekto nga kinabuhi. Siya miayo sa mga masakiton ug mibuhi sa mga patay. Siya higala sa mga biniyaan. Siya

mitudlo nato sa pagbuhat og maayo, sa pagsunod, ug sa paghigugma sa usag usa. Siya gilansang sa krus, halangdong nabanhaw paglabay sa tulo ka adlaw, nagtugot nato ug niadtong atong gimahal nga mabuhilapas sa lubnganan. Uban sa Iyang dili matandi nga kalooy ug grasya, Siya midala diha Kaniya sa atong mga sala ug sa atong pag-antus, naghatag og kapasayloan kon kita maghinulsol ug kalinaw diha sa mga unos sa kinabuhi. Kita nahigugma Kaniya. Kita nagsimba Kaniya. Kita nagsunod Kaniya. Siya mao ang angkla sa atong mga kalag.

Makapaikag, samtang kining espirituanong kombiksiyon naglambo diha kanato, adunay daghang tawo dinhi sa yuta nga gamay ra kaayo og nahibalohan ni Jesukristo, ug sa pipila ka bahin sa kalibutan diin ang Iyang ngalan gipahayag sulod sa gatusan ka tuig, ang pagtuo diha ni Jesukristo nagkawala. Ang maisugong mga Santos sa Europe nakakita nga ang pagtuo nagkahuyang sa ilang mga nasud sa paglabay sa mga dekada.³ Subo usab, dinhi sa Estados Unidos, ang pagtuo nagkawala. Usa ka bag-ong pagtuon nagpadayag nga sa miaging 10 ka tuig, 30 ka milyon ka tawo sa Estados Unidos miingon nga sila wala na motuo sa kabalaan ni Jesukristo.⁴ Nagtan-aw sa tibuok kalibutan, laing pagtuon ang nanagna nga sa mga dekada nga moabut, labaw sa

kaduhaon ang gidaghanon ang mobiya sa Kristiyanismo kay sa modawat niini.⁵

Kita, dayag lang, motahud sa katungod sa matag usa sa pagpili, bisan ang atong Langitnong Amahan mipahayag, “Kini mao ang akong hini-gugmang Anak: paminaw kaniya.”⁶ Ako mosaksi nga ang adlaw moabut nga ang matag tuhod moluhod ug ang matag dila mokumpisal nga si Jesus mao ang Kristo.⁷

Unsaon nato sa pag-atubang ang atong nagkausab nga kalibutan? Samtang ang uban mibaliwala sa ilang pagtuo, ang uban nangita sa kamatu-oran. Kita midala diha sa atong mga kaugalingon sa ngalan sa Manluluwas. Unsa pay atong buhaton?

Ang Pagpangandam ni Presidente Russell M. Nelson

Kabahin sa atong tubag moabut samtang atong hinumduman kon giunsa pagtudlo sa Ginoo si Presidente Russell M. Nelson sa mga bulan sa wala pa siya matawag isip Presidente sa Simbahan. Namulong usa ka tuig sa wala pa ang iyang pagkatawag, si Presidente Nelson midapit kanato sa pagtuon pag-ayo sa 2,200 ka pakisayran sa ngalan ni *Jesukristo* nga nalista sa Topical Guide.⁸

Paglabay sa tulo ka bulan sa kinatibuk-ang komperensya sa Abril, siya namulong kon sa unsa nga paagi, bisan sa iyang mga dekada sa mahalaron nga pagkadisipulo, kining lawom nga pagtuon kang Jesukristo nakaapekto pag-ayo kaniya. Si Sister Wendy Nelson, nangutana kaniya

Kon ang gibag-o nga pagtuon kabahin sa Manluluwas nakatabang sa pag-andam ni Presidente Nelson, dili ba makatabang usab kini sa pag-andam kanato?

San Lucas Sacatepéquez, Guatemala

mahitungod sa epekto. Siya mitubag, “Ako usa ka lahi nga tawo!” Siya lahi na nga tawo? Sa edad nga 92, usa ka lahi nga tawo? Si Presidente Nelson mipasabut:

“Samtang kita mogahin og panahon sa pagkat-on mahitungod sa Manluluwas ug sa Iyang maulaong sakripisyo, maagni kita ngadto [Kaniya]. . . .

. . . Kinahanglang [mahimong] lig-on kitang nakatutok sa Manluluwas ug sa Iyang ebanghelyo.”⁹

Ang Manluluwas miingon, “Pag-hunahuna ngari kanako sa matag hunahuna.”¹⁰

Sa usa ka kahintang sa trabaho, mga kabalaka, ug takus nga mga paningkamot, kita mosentro sa atong kasingkasing, sa atong pangisip, ug sa atong hunahuna diha Kaniya kinsa mao ang atong paglaum ug kaluwasan.

Kon ang gibag-o nga pagtuon bahin sa Manluluwas nakatabang sa pag-andam ni Presidente Nelson, dili ba makatabang usab kini sa pag-andam kanato?

Sa pagpasabut sa ngalan sa Simbahan, si Presidente Nelson mitudlo: “Kon kita . . . gustong makagamit sa gahum sa Pag-ula ni Jesukristo—sa paglimpyo ug pag-ayo kanato, sa paglig-on ug pagpalambo kanato, ug sa katapusan sa paghimaya kanato—kinahanglan nga atong klarohon ang pag-ila Kaniya isip ang tinubdan niana nga gahum.”¹¹ Si Presidente Nelson mitudlo kanato nga ang kanunay nga paggamit sa

saktong ngalan sa Simbahan, nga ingon og gamay nga butang, dili gayud gamay nga butang, ug makaimpluwensya sa umaabut sa kalibutan.

Usa ka Saad alang sa Inyong Pagpangandam

Ako mosaad kaninyo nga samtang andamon ninyo ang inyong kaugalingon, sama sa gibuhay ni Presidente Nelson, kamo usab mahimong lahi, magsige og hunahuna sa Manluluwas, kanunay maghisgot Kaniya ug wala kaayoy pagduha-duha. Samtang kamo makaila ug mahigugma Kaniya pag-ayo, ang inyong mga pulong mas hanoy nga mogawas, sama kon kamo mamulong sa usa sa inyong mga anak o sa usa ka mahal nga higala. Kadtong maminaw kaninyo mobati nga dili makigdebati o mosalikway kaninyo ug gusto nga makat-on gikan kaninyo.

Kamo ug ako naghigot bahin ni Jesukristo, apan kita makahimo kanunay og mas maayo pa. Kon ang kalibutan dili kaayo maghisgot mahitungod Kaniya, kinsa ang maghisgot og dugang mahitungod Kaniya? Kita! Uban sa laing mahalaron nga mga Kristiyano!

Paghigot ni Kristo diha sa Atong Panimalay

Aduna bay mga imahe sa Manluluwas sa atong mga panimalay? Naghigot ba kita kanunay ngadto sa atong mga anak mahitungod sa mga sam-bingay ni Jesus? “Ang mga istorya [ka]

bahin ni Jesus mahimong makatabang sa pagpalambo sa pagtuo diha sa mga kasingkasing sa atong mga anak.”¹² Kon ang inyong mga anak mangutana kaninyo, hunahunaa ang mahitungod sa pagtudlo unsay gitudlo sa Manluluwas. Pananglitan, kon ang imong anak mangutana, “Papa, nganong mag-ampo man kita?” Mahimo kang motubag, “Nindot kana nga pangutana. Nakahinumdom ka ba sa dihang si Jesus nag-ampo? Hisgutan nato ngano nga Siya nag-ampo ug giunsa Niya sa pag-ampo.”

“Kami naghisgot kang Kristo, kami nalipay diha kang Kristo, . . . nga ang among mga anak mahimo nga masayud sa unsa nga tinubdan sila mahimo nga mangita alang sa kapasayloan sa ilang mga sala.”¹³

Maghisgot ni Kristo diha sa Simbahan

Kining sama nga kasulatan nagdugang nga “kita nagsangyaw kang Kristo.”¹⁴ Sa atong mga tulumanon sa pagsimba, tutukan nato ang Manluluwas nga si Jesukristo ug ang gasa sa Iyang maulaong sakripisyo. Kini wala magpasabut nga dili kita makasulti og kasinatian gikan sa atong kagalingong kinabuhi o makapaambit og mga hunahuna gikan sa uban. Samtang ang atong hilisgutan mahimong mahitungod sa mga pamilya o pagserbisyo o mga templo o sa usa ka bag-o nga misyon, ang tanan sa atong pagsimba kinahanglang magtudlo ngadto ni Ginoong Jesukristo.

Katloan ka tuig ang milabay, si Presidente Dallin H. Oaks naghisgot sa

Samtang ang atong tinuod nga kinaiya isip mga disipulo sa Manluluwas mapadayag, daghan sa naglibut nato ang maandam sa pagpaminaw.

usa ka sulat nga iyang nadawat “gikan sa usa ka tawo kinsa miingon nga siya nakatambong og panagtigum alang sa [usa ka sakramento] ug naminaw sa napulog pito ka pagpamatuod nga wala makadungog nga gihisgutan ang Manluluwas.”¹⁵ Si Presidente Oaks dayon miingon, “Tingali kana nga paghulagway nasobrahan [apan] gikutlo nako kini tungod kay kini naghatag og klaro nga pahinumdom alang natong tanan.”¹⁶ Dayon siya midapit nato sa paghisgot pa og dugang bahin ni Jesukristo sa atong mga pakigpulong ug mga panaghisgutan sa klase. Ako nakaobserbar nga nagtutok kita og mas dugang pa kang Kristo diha sa atong mga miting sa Simbahan. Magpadayon kita nga maghunahuna niining positibo kaayo nga mga paningkamot.

Paghisgot ni Jesukristo ngadto sa Uban

Uban niadtong anaa sa atong palibut, mas magmatinuoron kita, mas andam nga maghisgot bahin ni Kristo. Si Presidente Nelson miingon, “Ang tinuod nga mga disipulo ni Jesukristo andam nga mobarug, motingog, ug magpalahi gikan sa mga tawo sa kalibutan.”¹⁷

Usahay kita maghunahuna nga ang pagpakig-istorya sa usa ka tawo kinahanglang moresulta nga moadto sila sa simbahan o makigkita sa mga misyonaryo. Tuguti nga ang Ginoo mogiya kanila kon sila andam, samtang kita maghunahuna og dugang mahitungod sa atong responsibilidad nga mahimong tingog alang Kaniya, nga mahunahunaon ug sinsero nga makig-istorya bahin sa atong pagtuo. Si Elder Dieter F. Uchtdorf mitudlo kanato nga kon ang usa ka tawo mangutana unsay atong kalihokan sa katapusan sa semana, kita kinahanglan nga andam nga malipayong motubag kita ganahan nga maminaw sa mga bata sa Primary nga mokanta sa “Maninguha Kong Mahimong Mahisama kang Jesus.”¹⁸ Mabination natong saksihan ang atong pagtuo diha kang Kristo. Kon dunay mopaambit og problema sa iyang personal nga kinabuhi, mahimong moingon

kita, “John, Mary, kahibalo mo nga nagtuo ko ni Jesukristo. Naghunahuna ko og butang nga Iyang gisulti nga makatabang ninyo.”

Pagmadayganon diha sa social media sa paghisgot sa inyong pagsalig kang Kristo. Kadaghanan motahud sa inyong pagtuo, apan kon ang usa ka tawo wala manumbaling kon kamo maghisgot sa Manluluwas, pagbaton og kaisug gikan sa Iyang saad: “Bulahan kamo kon biaybiayon sa mga tawo. . . tungod sa inyong pagsunod kanako. . . Kay dako ang ganti nga gitagana alang kaninyo didto sa langit.”¹⁹ Mas palabihon pa nato nga mahimong Iyang mga sumusunod kay sa “magustuhan” sa atong kagalingong mga sumusunod. Si Pedro mitambag: “Pangandam kamo kanunay sa pagtubag [alang] sa inyong paglaum nga anaa kaninyo.”²⁰ Maghisgot kita kang Kristo.

Ang Basahon ni Mormon usa ka gamhanan nga saksi ni Jesukristo. Hapit tanang pahina nagpamatuod sa Manluluwas ug sa Iyang balaan nga misyon.²¹ Ang pagsabut sa Iyang Pagula ug grasya mipuno sa mga pahina niini. Isip kauban sa Bag-ong Tugon, ang Basahon ni Mormon nagtabang nato nga mas makasabut ngano nga ang Manluluwas mianhi aron sa pagluwas kanato ug unsaon nga kita mas makapaduol ngadto Kaniya.

Ang pipila sa atong isig ka mga Kristiyano, usahay, nagduha-duha sa atong gituohan ug mga motibo. Magmaya kita sa tinud-anay uban kanila sa atong giambitan nga pagtuo kang Jesukristo ug sa mga kasulatan sa Bag-ong Tugon nga ganahan natong tanan. Sa mga adlaw nga umaabut, kadtong kinsa nagtuo ni Jesukristo magkinahanglan og panaghighala ug suporta sa usag usa.²²

Samtang ang kalibutan maghisgot og gamay ni Jesukristo, maghisgot kita og daghan bahin Kaniya. Samtang ang atong tinuod nga kinaiya isip Iyang mga disipulo mapadayag, daghan sa naglibut nato ang maandam sa pagpaminaw. Samtang kita mopaambit sa kahayag nga atong nadawat gikan Kaniya, ang Iyang kahayag ug

ang Iyang balaan nga makaluwas nga gahum modan-ag niadtong andam nga moabli sa ilang mga kasingkasing. Si Jesus miingon, “Mianhi . . . ko [ingon] nga kahayag sa kalibutan.”²³

Pagbayaw sa Atong Tinguha sa Paghigot ni Kristo

Walay makadasig sa akong tinguha sa pagpamulong bahin ni Kristo labaw pa kay sa paghanduraw sa Iyang pagbalik. Samtang kita wala makahibalo kanus-a Siya moabut, ang mga panghitabo sa Iyang pagbalik makapahingangha! Siya moabut sa mga panganud sa langit diha sa kahalangdon ug himaya uban sa tanan Niyang balaan nga mga anghel. Dili lamang pipila ka anghel, apan ang *tanang* sa Iyang balaan nga mga anghel. Dili kini ang pulahon og aping nga kerubin nga gipintal ni Raphael nga atong makita sa atong mga Valentine card. Kini mao ang mga anghel sa mga siglo, ang mga anghel nga mopatak-om sa ba-ba sa mga liyon,²⁴ nga moabli sa mga pultahan sa prisohan,²⁵ sa pagpahibalo sa Iyang dugay nang gihulat nga pagkatawo,²⁶ sa paghupay Kaniya sa Getsemani,²⁷ sa paghatag sa Iyang mga disipulo og kasiguroan sa Iyang Pagkayab,²⁸ ug sa pag-abli sa mahimayaong pagpahiuli sa ebanghelyo.²⁹

Makahanduraw ba kamo nga bayawon sa pagsugat Kaniya, niini nga habig o sa pikas habig sa tabil?³⁰ Kana ang Iyang saad ngadto sa matarung. Kining talagsaon nga kasinatian moimpluwensya sa atong mga kalag sa kahangturan.

Mapasalamaton kita sa atong minahal nga propeta, si Presidente Russell M. Nelson, kinsa mibayaw sa atong tinguha sa paghigugma sa Manluluwas ug mopahayag sa Iyang pagkabalaan. Ako usa ka saksi sa impluwensya sa Ginoo diha kaniya ug sa gasa sa pagpadayag nga naggiya kaniya. Presidente Nelson, mahinamon kaming naghulat sa imong tambag.

Minahal kong mga higala sa tibuok kalibutan, maghisgot kita ni Kristo, magpaabut sa Iyang mahimayaong saad: “Ang . . . moangkon kanako

Walay makadasig sa akong tinguha sa pagpamulong bahin ni Kristo labaw pa kay sa paghanduraw sa Iyang pagbalik.

atubangan sa mga tawo, angkonon ko . . . atubangan sa akong Amahan.”³¹ Ako mopamatuod nga Siya mao ang Anak sa Dios. Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

- Juan 14:6.
- Mateo 11:28.
- Tan-awa sa Niztan Peri-Rotem, “Religion and Fertility in Western Europe: Trends across Cohorts in Britain, France and the Netherlands,” *European Journal of Population*, May 2016, 231–65; ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4875064.
- “[Kan-uman ug lima ka porsiento] sa mga hamtong nga Amerikano mihulagway sa ilang kaugalingon isip mga Kristiyano kon pangutan-on bahin sa ilang relihiyon, miubos og 12 porsiento sa milabayng dekada. Sa kasamtangan, ang bahin sa populasyon nga wala moapil og relihiyon, naglangkob sa mga tawo kinsa wala motuo og Ginoo [atheist], walay Dios [agnostic] o ‘walay piho,’ karon moabut og 26%, mitaas gikan sa 17% niadtong 2009” (Pew Research Center, “In U.S., Decline of Christianity Continues at Rapid Pace,” Okt. 17, 2019, pewforum.org).
- Tan-awa sa Pew Research Center, “The Future of World Religions: Population Growth Projections, 2010–2050,” Abr. 2, 2015, www.pewforum.org.
- Marcos 9:7; Lucas 9:35; tan-awa usab sa Mateo 3:17; Joseph Smith—Kasaysayan 1:17.
- Tan-awa sa Mga Taga-Filipos 2:9–11.
- Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Mga Propeta, Pagpangulo, ug Balaanon nga Balaod” (tibuok kalibutan nga debosiyonal alang sa mga young adult, Ene. 8, 2017), broadcasts.ChurchofJesusChrist.org.
- Russell M. Nelson, “Pagdawat sa Gahum ni Jesukristo diha sa Atong Kinabuhi,” *Liahona*, Mayo 2017, 40–41.
- Doktrina ug mga Pakigsaad 6:36.
- Russell M. Nelson, “Ang Sakto nga Ngalan sa Simbahan,” *Liahona*, Nob. 2018, 88.

- Neil L. Andersen, “Suginli Ko sa mga Istorya ni Jesus,” *Liahona*, Mayo 2010, 108.
- 2 Nephi 25:26.
- 2 Nephi 25:26.
- Dallin H. Oaks, “Another Testament of Jesus Christ” (Brigham Young University fireside, Hunyo 6, 1993), 7, speeches.byu.edu.
- Dallin H. Oaks, “Witnesses of Christ,” *Ensign*, Nob. 1990, 30.
- Russell M. Nelson, “Pagdawat sa Gahum ni Jesukristo diha sa Atong Kinabuhi,” 40.
- Tan-awa sa Dieter F. Uchtdorf, “Misyonaryo nga Buhat: Pagpakigbahin sa Unsay Anaa sa Inyong Kasingkasing,” *Liahona*, Mayo 2019, 17; “Maninguha Kong Mahimong Mahisama Kang Jesus,” *Songbook sa mga Bata*, 40.
- Mateo 5:11–12.
- 1 Pedro 3:15.
- “Samtang [ang mapanagnaong mga tigsulat sa Basahon ni Mormon] misulat sa ilang mga pagpamatuod sa gisaad nga Mesiyas, sila mihisgot sa iyang ngalan sa kasagaran sa matag 1.7 nga mga bersikulo. [Sila] mihulagway ni Jesukristo, sa literal, sa 101 ka lain-laing mga ngalan. . . . Kon kita makahibalo nga ang usa ka bersikulo sa kasagaran naglangkob og usa ka kapahayag, makita nga kita dili, sa kasagaran, makabasa og duha ka kapahayag diha sa Basahon ni Mormon nga dili makakita og pulong sa ngalan ni Kristo” (Susan Easton Black, *Finding Christ through the Book of Mormon* [1987], 5, 15).
- “Samtang ang mga pulong *ula* o *pag-ula*, sa bisan unsa sa ilang mga matang, makita kausa lamang sa King James nga hubad sa Bag-ong Tugon, kini makita 35 ka higayon sa Basahon ni Mormon. Isip laing tugon ni Jesukristo, kini mihatag og bililhong kahayag sa Iyang Pag-ula” (Russell M. Nelson, “The Atonement,” *Ensign*, Nob. 1996, 35).
- Kadtong mihiya sa Kristiyanismo sa Estados Unidos mga batan-on. “Sobra sa walo sa napulo ka miyembro sa Silent Generation (kadtong natawo tali sa 1928 ug 1945) mihulagway sa ilang kaugalingon isip mga Kristiyano (84%), itandi sa katulo sa upat ka bahin sa Baby Boomers (76%). Sa hingpit nga pagtandi, katunga lang sa mga Millennial (49%) mihulagway sa ilang kaugalingon isip mga Kristiyano; upat sa napulo ‘dili’ relihiyoso, ug usa sa napulo ka mga Millennial miapil sa dili Kristiyano nga mga pagtuo” (“In U.S., Decline of Christianity Continues,” pewforum.org).
- Juan 12:46.
- Tan-awa sa Daniel 6:22.
- Tan-awa sa Mga Buhat 5:19.
- Tan-awa sa Lucas 2:2–14.
- Tan-awa sa Lucas 22:42–43.
- Tan-awa sa Mga Buhat 1:9–11.
- Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 13; 27:12–13; 110:11–16; Joseph Smith—Kasaysayan 1:27–54.
- Tan-awa sa 1 Mga Taga-Tesalonica 4:16–17; Doktrina ug mga Pakigsaad 88:96–98.
- Mateo 10:32.

Ni Presidente Russell M. Nelson
Presidente sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw

Ipatigbabaw ang Dios Labaw sa Tanan

Andam ba kamo nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa inyong kinabuhi? Andam ba kamo nga tugutan ang Dios nga maoy mahimong labing importante nga impluwensya sa inyong kinabuhi?

Minahal nga kaigsoonan, mapasalamaton kaayo ko sa maanindot nga mga mensahe niini nga komperensya ug sa akong pribilehiyo nga mamulong kaninyo karon.

Sa sobra sa 36 ka tuig nga usa ako ka Apostol, ang doktrina sa pagpundok sa Israel nakapaikag kaayo kanako.¹ Ang *tanan* mahitungod niini nakadani kanako, lakip sa mga pagpangalagad ug mga ngalan² ni Abraham, Isaac, ug Jacob; sa ilang mga kinabuhi ug mga asawa; sa pakigsaad nga gihi-mo sa Dios uban kanila ug gipadayon tadlas sa ilang kaliwatan;³ sa pagkati-bulaag sa napulog duha ka tribo; ug sa daghang propesiya mahitungod sa pagpundok sa atong panahon.

Akong gitun-an ang pagpundok, nag-ampo mahitungod niini, mibasa sa matag kasulatan nga dunay kalabutan, ug mihangyo sa Ginoo nga dugangan ang akong pagsabut.

Busa hunahunaa ang akong kalipay sa dihang nagiyahan ko bag-ohay lang ngadto sa usa ka bag-ong panabut. Uban sa tabang sa duha ka eskolar nga Hebreo, akong nakat-unan

nga usa ka kahulugan sa Hebreo sa pulong nga *Israel* mao ang “ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan.”⁴ Mao nga ang ngalan mismo nga *Israel* nagpasabut og tawo kinsa *andam* nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa iyang kinabuhi. Kana nga konsepto hilabihang nakadasig kanako!

Ang pulong nga *andam* mahinungdanon niini nga paghubad sa *Israel*.⁵ Kitang tanan adunay atong

Curitiba, Paraná, Brazil

kabubut-on. Makapili kita nga mahimong kabahin sa Israel, o dili. Makapili kita nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa atong mga kinabuhi, o dili. Makapili kita nga tugutan ang Dios nga maoy labing gamhanang impluwensya sa atong mga kinabuhi, o dili.

Sa makadiyot, atong hinumduman ang usa ka importanting higayon nga nakatino sa direksyon sa kinabuhi ni Jacob, ang apo ni Abraham. Sa dapit nga ginganlan ni Jacob og *Peniel* (nga nagpasabut og “ang nawong sa Dios”),⁶ si Jacob nakigdumog og ser-yuso nga hagit. Ang iyang kabubut-on gisulayan. Pinaagi niini nga pakigdumog, gipamatud-an ni Jacob kon unsa ang labing importante kaniya. Iyang gipakita nga andam siyang mopatigbabaw sa Dios labaw sa tanan diha sa iyang kinabuhi. Agig tubag, giusab sa Dios ang ngalan ni Jacob ngadto sa *Israel*,⁷ nga nagpasabut nga “ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan.” Ang Dios dayon misaad kang Israel nga ang *tanan* nga mga panalangin nga gisaad kang Abraham maiya usab.⁸

Subo lang, ang kaliwat ni Israel wala motuman sa ilang mga pakigsaad sa Dios. Gibato nila ang mga propeta ug *dili* sila andam nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa ilang mga kinabuhi. Isip resulta, ang Dios mipatibulaag kanila ngadto sa tanang bahin sa kalibutan.⁹ Maayo na lang, misaad Siya wala madugay sa pagpundok kanila, sama sa gisulti ni Isaias: “Gibiyaan ko ikaw [Israel] sa makadiyot, apan mobalik ako kanimo ug mahalon ko ikaw pag-ayo.”¹⁰

Kon maghunahuna sa buot ipasabot sa Hebreo sa pulong nga *Israel*, atong makaplagaan nga ang pagpundok sa Israel adunay dugang nga kahulugan. Ang Ginoo nagpundok niadtong andam nga mopatigbabaw sa Dios labaw sa tanan diha sa ilang mga kinabuhi. Ang Ginoo nagpundok niadtong mopili nga tugutan ang Dios nga maoy labing importante nga impluwensya diha sa ilang mga kinabuhi.

Sulod sa daghang mga siglo, ang mga propeta nanagna niini nga pagpundok,¹¹ ug nahitabo na kini

karon! Isip usa ka gikinahanglang mag-una nga panghitabo sa dili pa ang Ikaduhang Pag-anhi sa Ginoo, kini *ang labing* importante nga buhat sa kalibutan!

Kini nga pagpundok sa wala pa ang milenyum maoy usa ka indibidwal nga istorya sa nagkalapad nga pagtuo ug espirituhanong kaisog alang sa minilyon ka tawo. Ug isip mga miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, o ang “nakigsaad nga Israel sa ulahing mga adlaw,”¹² kita gisangonan sa pagtabang sa Ginoo niining importante kaayo nga buhat.¹³

Kon maghisgot kita sa pagpundok sa Israel sa duha ka habig sa tabil, naghigot kita, siyempre, sa buhat sa misyonaryo, templo, ug family history. Naghigot usab kita sa paglig-on sa pagtuo ug pagpamatuod diha sa mga kasingkasing niadtong kauban nato sa pagpuyo, pagtrabaho, ug pagserbisyo. Bisan kanus-a nga mobuhat kita og bisan unsa sa pagtabang ni bisan kinsa—sa matag habig sa tabil—sa paghimo ug pagtuman sa ilang mga pakigsaad sa Dios, nagtabang kita sa pagpundok sa Israel.

Dili pa lang dugay, ang asawa sa usa sa among mga apo nanlimbasug sa espirituhanong paagi. Ako siyang tawgon og “Jill.” Bisan pa sa pagpuasa, pag-ampo, ug mga panalangin sa pagkapari, himatyon ang amahan ni Jill. Nahadlok siya pag-ayo nga mawad-an siya sa iyang amahan ug sa iyang pagpamatuod.

Sa usa ka lawom na nga kagabhi-on, ang akong asawa, si Sister Wendy Nelson, misulti kanako sa sitwasyon ni Jill. Pagkasunod buntag gibati ni Wendy nga ipaambit kang Jill nga ang akong tubag sa iyang espirituhanon nga pakigdumog mao ang usa ka pulong! Ang pulong mao ang *myopic*.

Si Jill sa kaulahian miangkong kang Wendy nga sa sinugdanan nahugno siya sa akong tubag. Miingon siya, “Naglaum ko nga si Lolo mosaad nako og usa ka milagro alang sa akong papa. Nagsige ko og hunahuna nga-nong ang pulong nga *myopic* mao ang gibati niya nga isulti.”

Human mitaliwan ang amahan ni Jill, ang pulong nga *myopic* nagbalik-balik sa iyang hunahuna. Gibuksan niya ang iyang kasingkasing aron mas makasabut og maayo nga ang *myopic* nagpasabut og “mubo nga panglantaw.” Ug ang iyang panghunahuna misugod sa pagkausab. Si Jill miingon, “Ang *myopic* nakapahimo nako sa paghunong, paghunahuna, ug pagkaayo. Kana nga pulong karon mipuno kanako og kalinaw. Nagpahinumdom kini kanako nga palapdan ang akong panglantaw ug magtinguha sa mahangturon. Nagpahinumdom kini kanako nga adunay balaanong plano ug nga ang akong papa buhi pa ug nagmahal ug nagbantay kanako. Ang *myopic* midala kanako ngadto sa Dios.”

Mapagarbuhon kaayo ko sa bililhong asawa sa among apo. Atol niining makaguol kaayo nga panahon sa iyang kinabuhi, si Jill nakakat-on sa paghangop sa kabubut-on sa Dios alang sa iyang papa, uban sa mahangturong panglantaw alang sa iyang kaugalingong kinabuhi. Pinaagi sa *pagpili* nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan, nakakaplag siya og kalinaw.

Kon ato kining tugutan, adunay daghang paagi nga kining hubad sa Hebreo sa *Israel* makatabang kanato. Hunahunaa kon sa unsang paagi ang atong mga pag-ampo alang sa atong mga misyonaryo—ug alang sa atong kaugalingong mga paningkamot sa pagpundok sa Israel—mausab kon maghunahuna niini nga konsepto. Kanunay kitang mag-ampo nga kita ug ang mga misyonaryo giyahan

ngadto niadtong andam nga modawat sa mga kamatuoran sa gipahiuli nga ebanghelyo ni Jesukristo. Naghunahuna ko, ngadto kang kinsa kita giyahan kon mangamuyo kita nga makit-an kadtong andam nga mopatigbabaw sa Dios labaw sa tanan diha sa ilang kinabuhi?

Tingali giyahan kita ngadto sa pipila kinsa wala gayud motuo sa Dios o ni Jesukristo apan karon nangandoy nga makat-on mahitungod Kanila ug sa ilang plano sa kalipay. Ang uban tingali “natawo diha sa pakigsaad”¹⁴ apan nahisalaag palayo sa dalan sa pakigsaad. Tingali andam na sila karon nga maghinulsol, mobalik, ug mopatigbabaw sa Dios labaw sa tanan. Makatabang kita kanila pinaagi sa paghangop kanila uban sa bukas nga mga bukton ug kasingkasing. Ug ang uban diin ngadto kita pagagiya-han tingali kanunay nga mibati nga adunay kulang sa ilang mga kinabuhi. Sila usab nangandoy sa pagkakompleto ug kalipay nga moabot niadtong andam nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa ilang kinabuhi.

Ang pukot sa ebanghelyo sa pagpundok sa nagkatibulaag nga Israel lapad kaayo. Adunay luna alang sa matag tawo nga hingpit nga mohangop sa ebanghelyo ni Jesukristo. Ang matag kinabig mahimong usa sa mga anak sa pakigsaad sa Dios,¹⁵ pinaagi man sa pagkahimugso o sa pagsagop. Ang matag usa mahimong hingpit nga sumusunod sa tanang gisaad sa Dios ngadto sa matinud-anong mga anak sa Israel!¹⁶

Ang matag usa kanato adunay balaanong potensyal tungod kay ang matag usa anak sa Dios. Ang matag usa managsama diha sa Iyang panan-aw. Ang mga implikasyon niini nga kamatuoran lawom kaayo. Mga kaigsoonan, palihug paminaw og maayo sa unsay akong isulti. Ang Dios wala magmahal sa usa ka kaliwat nga labaw kay sa lain. Ang Iyang doktrina mahitungod niini klaro. Siya nagdapit sa *tanan* nga moduol ngadto Kaniya, “itom ug puti, ulipon ug gawasnon, lalaki ug babaye.”¹⁷

Akong isiguro kaninyo nga ang inyong kahimtang atubangan sa Dios dili tinoon pinaagi sa kolor sa inyong panit. Ang pagkanauyonan o wala mauyoni sa Dios mag-agad sa inyong debosyon ngadto sa Dios ug sa Iyang mga sugo ug dili sa kolor sa inyong panit.

Naguol ko nga ang atong Itom nga mga kaigsoonan sa tibuok kalibutan nag-antus sa mga kasakit sa diskriminasyon ug pagkamapihigon. Karon moawhag ko sa atong mga miyembro bisan asa nga manguna sa pagbiya sa mga kinaiya ug binuhatan sa diskriminasyon. Mohangyo ako kaninyo sa pag-awhag og respeto sa tanang anak sa Dios.

Ang pangutana alang sa matag usa kanato, bisan unsa pa ang kaliwatan,

managsama. Andam ba *kamo* nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa inyong kinabuhi? Andam ba *kamo* nga tugutan ang Dios nga maoy mahimong labing importante nga impluwensya sa inyong kinabuhi? Tugutan ba ninyo ang Iyang mga pulong, Iyang mga sugo, ug Iyang mga pakigsaad nga moimpluwensya sa inyong buhaton matag adlaw? Tugutan ba ninyo ang Iyang tingog nga maoy prayoridad kay sa bisan unsa pang uban? *Andam* ba kamo nga himoon ang bisan unsa nga Iyang ipabuhat kaninyo nga mas importante kay sa bisan unsang ambisyon? *Andam* ba kamo nga ipatuhop ang inyong kabubut-on ngadto sa Iyang kabubut-on?¹⁸

Hunahunaa kon sa unsang paagi ang ingon nga kaandam makapalangin kaninyo. Kon wala pa kamo maminyo ug nangita og mahangturing kompanyon, ang inyong tinguha nga mahimong “kabahin sa Israel” motabang kaninyo sa pagpili kinsa ang i-date ug unsaon.

Kon naminyo kamo sa usa ka kompanyon kinsa nakasupak sa iyang mga pakigsaad, ang inyong kaandam nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa inyong kinabuhi makapabiling lunsay sa inyong mga pakigsaad sa Dios. Ang Manluluwas moayo sa inyong nasakitan nga kasingkasing.

Ang kalangitan moabli samtang magtinguha kamo nga masayud unsaon sa pagpadayon. Dili kinahanglan nga kamo mahisalaag o matingala.

Kon aduna kamoy sinsero nga mga pangutana mahitungod sa ebanghelyo o sa Simbahan, samtang mopili kamo nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan, giyahan kamo nga makakita ug makasabot sa hingpit, mahangturon nga mga kamatuoran nga mogiya sa inyong kinabuhi ug motabang kaninyo nga magpabiling lig-on diha sa dalan sa pakigsaad.

Kon mag-atubang kamo og tintasyon—bisan kon ang tintasyon moabut samtang kamo gikapoy o mibati nga nag-inusara o wala masabti—hunahunaa ang kaisog nga inyong makuha samtang mopili kamo nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa inyong kinabuhi ug samtang mohangyo kamo Kaniya sa paglig-on kaninyo.

Kon ang inyong labing dakong tinguha mao ang pagpatigbabaw sa Dios labaw sa tanan, nga mahimong kabahin sa Israel, daghan kaayo nga mga desisyon ang mahimong mas sayon. Daghan kaayong mga isyu ang mahimong walay hinungdan! Masayud kamo unsay labing maayong paagi sa pagpresentar sa inyong kaugalingon. Masayud kamo unsay tan-awon ug basahon, asa igahin ang inyong panahon, ug kinsay ikauban. Masayud kamo unsay inyong gustong makab-ot. Masayud kamo unsa nga matang sa tawo gusto gayud ninyo nga mamahimo.

Karon, minahal nga kaigsoonan, nagkinahanglan og pagtuo ug kaisog aron mapatigbabaw ang Dios labaw sa tanan. Nagkinahanglan og mapadayon, tinud-anay nga espirituhanong buhat aron maghinulsol ug mosalikway sa kinaiyanhon nga tawo pinaagi sa Pag-ula ni Jesukristo.¹⁹ Nagkinahanglan og makanunayon, inadlaw-adlaw nga paningkamot aron makapalambo og personal nga mga gawi sa pagtuon sa ebanghelyo, pagkat-on pa mahitungod sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo, ug pagtinguha ug pagtubag sa personal nga pagpadayag.

Atol niining lisud nga mga panahon

St. Petersburg, Russia

nga gipanagna ni Apostol Pablo,²⁰ si Satanas wala na gani *maningkamot* sa pagtago sa iyang mga pag-ataki sa plano sa Dios. Daghang dautan nga mga ideya ang inila sa kalibutan. Busa, ang bugtong paagi aron espirituhangong makasugakod mao ang pagkahimong determinado nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa atong mga kinabuhi, sa pagkat-on nga makadungog sa Iyang tingog, ug sa paggamit sa atong kusog aron motabang sa pagpundok sa Israel.

Karon, unsa ang *gibati* sa Ginoo mahitungod sa mga tawo kinsa motugot nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan? Si Nephi maayong misulti niini: “[Ang Ginoo] *nahigugma* niadtong kinsa modawat kaniya nga ilang Dios. Tan-awa, siya nahigugma sa atong mga amahan, ug siya nakigsaad uban kanila, oo, gani [ni] Abraham, Isaac, ug Jacob; ug siya nahinumdom sa mga pakigsaad diin siya mihimo.”²¹

Ug unsa ang andam nga *buhaton* sa Ginoo alang sa Israel? Ang Ginoo misaad nga Siya “makigbisog sa [atong] mga pakig-away, ug sa mga gubat sa [atong] mga anak ug sa [mga gubat] sa mga anak sa atong mga anak. . . ngadto sa ikatulo ug ikaupat nga kaliwatan!”²²

Samtang magtuon kamo sa inyong mga kasulatan sa mosunod nga unom ka bulan, moawhag ako kaninyo sa paghimo og lista sa tanan nga gisaad sa Ginoo nga Iyang buhaton alang sa nakigsaad nga Israel. Nagtuo ko nga mahingangha kamo! Pamalandongi kini nga mga saad. Hisgoti kini uban sa inyong pamilya ug mga higala. Dayon sunda ug tan-awa kini nga mga saad nga matuman diha sa inyong kaugalingong kinabuhi.

Akong minahal nga kaigsoonan, samtang mopili kamo nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa inyong kinabuhi, inyong masinati alang sa inyong kaugalingon nga ang atong Dios “usa ka Dios sa mga milagro.”²³ Isip usa ka katawhan, kita Iyang mga anak sa pakigsaad, ug kita pagatawgon pinaagi sa Iyang ngalan. Niini ako mopamatuod sa sagradong ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Nakapamulong ako mahitungod sa Israel sa dili mominos 378 sa sobra sa 800 ka mensahe nga akong gihatag panahon sa akong 36 ka tuig isip usa ka Apostol.
2. Sa Hebreo, ang *Abram* usa ka halangdon nga ngalan nga nagpasabot og “gihimaya nga amahan.” Apan sa dihang giusab sa Dios kana nga ngalan ngadto sa *Abraham*, ang ngalan nakaangkon og mas dako nga importansya, nagpasabot nga “amahan sa pundok sa katawhan.” Sa pagkatinuod, si Abraham nahimong “amahan sa daghang mga nasod.” (Tan-awa sa Genesis 17:5; Nehemias 9:7.)
3. Ang Ginoong Dios nga si Jehovah mihimo og pakigsaad uban ni Abraham nga ang Manluluwas sa kalibutan matawo pinaagi sa binhi ni Abraham, ang piho nga mga yuta mapanunod, ug ang tanang kanasuran mapanalingan pinaagi sa kaliwatan ni Abraham (tan-awa sa Giya ngadto sa mga Kasulatan, “Pakigsaad Sama kang Abraham”).
4. Tan-awa sa Bible Dictionary, “Israel.”
5. Ang pulong nga *Israel* migawas og sobra sa usa ka libo ka higayon diha sa mga kasulatan. Magamit kini diha sa pamilya ni Jacob (Israel) nga adunay 12 ka anak nga lalaki, dugang pa ang mga anak nga babaye (tan-awa sa Genesis 35:23–26; 46:7). Karon magamit kini sa heyograpikanhong paagi isip usa ka dapit sa planetang Kalibutan. Apan ang doktrinal nga paggamit niini magamit ngadto sa mga tawo kinsa andam nga ipatigbabaw ang Dios labaw sa tanan diha sa ilang mga kinabuhi.
6. Tan-awa sa Genesis 32:30–31.
7. Tan-awa sa Genesis 32:28.
8. Tan-awa sa Genesis 35:11–12.
9. Alang sa dugang nga pagtuon, tan-awa sa Giya ngadto sa mga Kasulatan, “Israel” ubos sa ulohan “Ang Pagkatibulaag sa Israel.”
10. Isaias 54:7.
11. Tan-awa sa Isaias 11:11–12; 2 Nephi 21:11–12; Mosiah 15:11.
12. Tan-awa sa *Encyclopedia of Mormonism* (1992), “Covenant Israel, Latter-Day,” 1:330–31.
13. Samtang moapil kita sa pagpundok sa Israel, ang Ginoo adunay talagsaong paagi sa paghulagway niadtong gipundok. Kita gipasabut Niya sa kinatibuk-an isip Iyang “pinili nga katawhan” (Exodo 19:5; Mga Salmo 135:4), isip Iyang “mga bahandi” (Malaquias 3:17; Doktrina ug mga Pakigsaad 101:3), ug isip “balaan nga nasud” (Exodo 19:6; tan-awa usab sa Deuteronomio 14:2; 26:18).
14. Kini nga hugpong sa mga pulong nagpasabut ngadto sa mismong pakigsaad nga gihimo sa Dios uban kang Abraham, nga nag-ingon, “Sa imong binhi ang tanan nga mga kaliwatan sa yuta mapanalingan” (3 Nephi 20:27). Ang “natawo diha sa pakigsaad” nagpasabut nga sa wala pa matawo ang usa ka tawo, ang amahan ug inahan nianang tawhana nasilyo sa templo.
15. Ang ingon nga saad gitudlo sa Dios ngadto ni Abraham: “Kutob sa modawat niini nga Ebanghelyo pagatawgon sunod sa imong

Salzburg, Austria

- ngalan, ug pagaiphon nga imong binhi, ug mobarug ug mopanalangin kanimo, ingon nga ilang amahan” (Abraham 2:10; tan-awa usab sa Mga Taga-Roma 8:14–17; Mga Taga-Galacia 3:26–29).
16. Ang matag matinud-anon nga miyembro mahimong mangayo og patriyarkal nga panalangin. Pinaagi sa pagdasig sa Espiritu Santo, ang patriyarka modeklarar sa kaliwatan niana nga tawo diha sa balay ni Israel. Kana nga deklarasyon dili usa ka pagpahayag sa iyang kaliwatan, nasyonalidad, o hetetikanhong pagkahimo [genetic makeup]. Hinoon, ang gideklarar nga kaliwatan nag-ila sa tribo ni Israel diin kana nga indibidwal makadawat sa iyang mga panalangin.
  17. 2 Nephi 26:33.
  18. Tan-awa sa Mosiah 15:7. Ang pagkahimong kabahin sa Israel dili alang sa mga luya og kasingkasing. Aron madawat ang tanang panalangin nga giandam sa Dios alang sa mga binhi ni Abraham, ang matag usa nato makapaabot nga hatagan og atong kaugalingong talagsaon nga “sama kang Abraham nga pagsulay.” Ang Dios mosulay kanato, sama sa gitudlo ni Propeta Joseph Smith, pinaagi sa grabeng pagsulay nga makahugno og kasingkasing. (Tan-awa ang mga paghandom ni John Taylor, diha sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* [2007], 277.)
  19. Tan-awa sa Mosiah 3:19.
  20. Tan-awa sa 2 Timoteo 3:1–13.
  21. 1 Nephi 17:40.
  22. Doktrina ug mga Pakigsaad 98:37; tan-awa usab sa Mga Salmo 31:23; Isaias 49:25; Doktrina ug mga Pakigsaad 105:14.
  23. Mormon 9:11.

Ni Presidente Henry B. Eyring
Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan

Nasulayan, Napamatud-an, ug Nahashasan

Ang labing dakong panalangin nga moabut kon mapamatud-an nato ang atong kaugalingon nga matinud-anon sa atong mga pakigsaad atol sa atong mga pagsulay mao ang kausaban sa atong mga kinaiya.

Minahal nga kaigsoonan, mapasalamaton ko nga mamulong kaninyo karon. Naglaum ko nga makahatag og pagdasig sa panahon nga ang kinabuhi daw lisud kaayo ug walay kasi-guroan. Sa pipila kaninyo, kana nga panahon mao karon. Kon dili man, ang ingon nga panahon moabut.

Dili kana magul-anong panglantaw. Tinud-anay kana—apan malaumon—tungod sa katuyoan sa Dios diha sa Paglalang niini nga kalibutan. Kana nga katuyoan mao ang paghatag sa Iyang mga anak og oportunidad nga mapamatud-an ang ilang kaugalingon nga makahimo ug andam sa pagpili sa matarung kon kini lisud. Sa paghimo niini, ang ilang kinaiya mausab ug pwede silang mahimong mas sama Kaniya. Nasayud Siya nga magkinahanglan kana og dili matarug nga pagtuo diha Kaniya.

Kadaghanan sa akong nahibaloan naggikan sa akong pamilya. Sa mga otso anyos pa ko, ang akong maalamong inahan misugo nako ug sa akong igsoon sa pagpangibut og sagbot kuyog niya sa tanaman sa pamilya sa luyong nataran.

Villa Alemana, Greater Valparaíso, Chile

Karon, daw yano lang kana nga tahas, apan nagpuyo kami sa New Jersey. Kanunayng mag-ulan didto. Ang yuta pilit kaayo. Ang mga sagbot mas pas-pas nga mitubo kay sa mga utanon.

Nakahinumdom ko sa akong pagkaugtas kon ang mga sagbot maputol sa akong mga kamot, nga ang ilang mga gamot pabiling nakalubong sa pilit nga lapok. Ang akong inahan ug igsoon layo na kaayo diha sa ilang mga laray. Sa akong pagpaningkamot og maayo, mas nabiyaa na hinoon ko.

“Lisud kaayo ni!” Misinggit ko.

Imbis nga magpakita og kalooy, ang akong inahan mipahiyom ug miingon, “Oy, Hal, siyempre lisud na. Ingon ana gyud na. Ang kinabuhi usa ka pagsulay.”

Nianang higayona, nasayran nako nga ang iyang mga pulong tinuod ug magpadayon nga tinuod sa akong umaabut.

Ang rason sa mapinangaong pahiyom sa akong Mama naklaro paglabay sa katuigan sa dihang nagbasa ko mahitungod sa Langitnong Amahan ug sa Iyang Pinalanggang Anak nga namulong sa Ilang katuyoan sa paglalang niini nga kalibutan ug sa paghatag sa espiritung mga anak sa oportunidad sa mortal nga kinabuhi:

“Ug kita mosulay kanila dinhi, aron pagsuta kon sila mobuhat ba sa tanan nga mga butang bisan unsa ang isugo sa Ginoo nga ilang Dios ngadto kanila;

Ug sila kinsa nagpuyo sumala sa ilang kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta pagatugahan; ug sila kinsa wala magpuyo sumala sa ilang kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta walay himaya diha sa sama nga gingharian uban niadto kinsa nagpuyo sumala sa ilang kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta; ug sila kinsa nagpuyo sumala sa ilang kinabuhi dinhi sa yuta adunay himaya nga idugang diha sa ilang mga ulo hangtud sa kahangturan.”¹

Kamo ug ako midawat nianang pagdapit nga sulayan ug momatuod nga mopili kita sa pagsunod sa mga sugo sa Dios kon wala na kita sa presensya sa atong Langitnong Amahan.

Bisan pa sa ingon ka mahigugmaong pagdapit sa atong Langitnong

Amahan, si Lucifer nakaagni sa ikatulong bahin sa espiritung mga anak sa pagsunod kaniya ug pagsalikway sa plano sa Amahan alang sa atong pag-uswag ug mahangturong kalipay. Tungod sa pagsukol ni Satanas, gisalikway siya uban sa iyang mga sumusunod. Karon naningkamot siya nga mapalayo sa Dios ang labing daghan nga iyang mahimo panahon niining mortal nga kinabuhi.

Kita nga midawat sa plano mibuhay niini tungod sa atong pagtuo kang Jesukristo, kinsa mitanyag nga mahimong atong Manluluwas ug Manunubos. Kita siguradong mituo kaniadto nga ang bisan unsang mortal nga kahuyang nga maanaa kita ug ang bisan unsang dautan nga pwera nga makigbatok kanato, ang mga pwera sa maayo mas hilabihan ka daghan.

Ang Langitnong Amahan ug si Jesukristo nakaila ug nahigugma kaninyo. Gusto Nila nga mobalik kamo Kanila ug mahimong sama Kanila. Ang inyong kalampusan mao ang Ilang kalampusan. Inyong nabati kana nga gugma nga gikumpirmahan sa Espiritu Santo sa dihang inyong nabasa o nadungog kini nga mga pulong: “Kay tan-awa, mao kini ang akong buhat ug ang akong himaya—ang pagpahinabo sa pagka-imortal ug sa kinabuhi nga dayon sa tawo.”²

Ang Dios adunay gahum sa paghimong mas sayon sa atong dalan. Mipakaon Siya og mana sa mga anak sa Israel sa ilang paglatagaw padulong sa gisaad nga yuta. Ang Ginoo sa Iyang mortal nga pangalagad miayo sa masakiton, mibuhi sa patay, ug mipakalma sa dagat. Human sa Iyang Pagkabanhaw, Siya miabli “sa bilanggoan ngadto kanila nga mga ginapos.”³

Apan si Propeta Joseph Smith, usa sa labing halangdon sa Iyang mga propeta, nag-antus sa bilanggoan ug gitudloan sa leksyon nga makat-unan natong tanan ug gikinahanglan sa atong pabalik-balik nga mga pagsulay sa pagtuo: “Ug kon ikaw ihulog ngadto sa lungag, o ngadto sa mga kamot sa mamumuno, ug ang silot sa kamatayon ipahamtang diha kanimo; kon ikaw itambug ngadto sa ilawom;

Salzburg, Austria

kon ang dagko nga mga balud nagkunsabo batok kanimo; kon ang mapintas nga mga hangin mahimo nga imong kaaway; kon ang mga langit mopundok og kangitngit, ug ang tanan nga mga elemento magkahiusa nga mobabag sa agianan; ug labaw sa tanan, kon ang mga apapangig gayud sa impyerno mobuka ug moabli sa ba-ba og dako diha kanimo, ikaw masayud, akong anak, nga kining tanan nga mga butang makahatag kanimo og kasinatian, ug alang sa imong kaayohan.”⁴

Kamo tingali makapangutana nganong ang usa ka mahigugmaon ug labing gamhanan nga Dios motugot sa atong mortal nga pagsulay nga mahimong lisud kaayo. Kini tungod kay nasayud Siya nga kinahanglan gayud natong molambo diha sa espirituhanong kalimpyo ug kalig-on aron makahimo sa pagpuyo isip mga pamilya diha sa Iyang presensya sa kahangturan. Aron mahimo kanang posible, ang Langitnong Amahan mihatag kanato og Manluluwas ug sa gahum sa pagpili alang sa atong kaugalingon pinaagi sa pagtuo aron sa pagsunod sa Iyang mga sugo ug sa paghinulsol ug sa ingon moduol Kaniya.

Ang labing importante nga bahin sa plano sa Amahan alang sa kalipay mao

ang atong pagkahimong mas sama sa Iyang Pinalanggang Anak, si Jesukristo. Sa tanang butang, ang ehemplo sa Manluluwas mao ang atong labing maayong giya. Kinahanglan usab Niyang pamatud-an mismo ang Iyang kaugalingon. Siya milahutay alang sa tanang anak sa Langitnong Amahan, mibayad sa bugti sa tanan natong sala. Siya mibati sa pag-antus sa tanan kinsa mianhi ug moanhi pa sa mortalidad.

Kon maghunahuna kamo asa kutob ang kasakit nga inyong maantus, hinumdumi Siya. Siya miantus sa unsay inyong giantus aron Siya masayud unsaon sa pagtabang kaninyo. Siya tingali dili motangtang sa palasanon, apan mohatag Siya kaninyo og kusog, kahupayan, ug paglaum. Siya nasayud sa agianan. Siya miinom sa pait nga kopa. Siya milahutay sa pag-antus sa tanan.

Kamo giamuma ug gihupay sa mahigugmaon Manluluwas, kinsa nasayud unsaon sa pagtabang kaninyo sa bisan unsang pagsulay nga inyong giatubang. Si Alma mitudlo:

“Ug siya magpadayon, mag-antus sa mga sakit ug mga kasakit ug mga pagtintal sa matag matang; ug kini aron ang pulong matuman nga nag-ingon nga siya modala diha kaniya sa mga sakit ug mga balatian sa iyang mga katawhan.

“Ug siya modala diha kaniya sa kamatayon, nga siya mahimo nga mobadbad sa mga higot sa kamatayon diin naghigot sa iyang mga katawhan; ug siya modala diha kaniya sa ilang mga kahuyang, nga ang iyang kasingkasing mahimo nga mapuno uban sa kalooy, sumala sa unod, nga siya mahimo nga masayud sumala sa unod unsaon pagtabang ang iyang mga katawhan sumala sa ilang mga kahuyang.”⁵

Usa ka paagi nga Siya motabang kaninyo mao ang pagdapat kaninyo sa kanunay sa paghinumdom Kaniya ug pagduol ngadto Kaniya. Siya miawhag kanato:

“Duol kamo kanako, kamong tanan nga gikapuyan ug gibug-atan sa inyong gipas-an ug papahulayon ko kamo.

Bengaluru, India

“Isangon ang akong yugo ug sunda ninyo ako kay malumo ako ug mapaubsanon sa espiritu ug makapahulay kamo.”⁶

Ang paagi sa pagduol Kaniya mao ang pagbusog diha sa Iyang mga pulong, sa pagpakita og pagtuo ngadto sa paghinulsol, sa pagpili nga mabunyagan ug makumpirmahan sa Iyang gitugutan nga sulugoon, ug dayon sa pagtuman sa inyong mga pakigsaad sa Dios. Siya mipadala sa Espiritu Santo aron mahimo ninyong kauban, tighupay, ug tiggiya.

Samtang magpuyo kamo nga takus sa gasa sa Espiritu Santo, ang Ginoo makagiya kaninyo ngadto sa kasiguroan bisan kon dili kamo makakita sa agianan. Alang kanako, kanunay Niyang gipakita ang sunod nga usa o duha ka lakang nga himoon. Panagsa ra nga daklit Niya nga gipakita kanako ang layo pang umaabut, apan bisan kadtong panagsa nga daklit nga mga pagpakita migiya sa akong gipili nga buhaton sa inadlaw-adlaw nga pagpakabuhi.

Ang Ginoo mipasabut:

“Kamo dili makakita uban sa inyong kinaiyanhon nga mga mata, alang karon nga panahon, sa paagi sa inyong Dios mahitungod niadto nga mga butang nga moabut sa umaabut, ug ang himaya nga mosunod . . . sa daghan nga kalisdanan.

“Kay human sa daghan nga kalisdanan moabut ang mga panalangin.”⁷

Ang labing dakong panalangin nga moabut kon mapamatud-an nato ang atong kaugalingon nga matinud-anon sa atong mga pakigsaad atol sa atong mga pagsulay mao ang kausaban sa atong mga kinaiya. Pinaagi sa atong pagpili nga motuman sa atong mga pakigsaad, ang gahum ni Jesukristo ug ang mga panalangin sa Iyang Pagula moepekto diha kanato. Ang atong mga kasingkasing mahumok aron mohigugma, mopasaylo, ug modapit sa uban nga moduol ngadto sa Manluluwas. Ang atong pagsalig diha sa Ginoo modako. Ang atong mga kahadlok mokunhod.

Karon, bisan sa ingon nga mga panalangin nga gisaad pinaagi sa kalisdanan, dili kita magtinguha og kalisdanan. Sa mortal nga kasinatian, makaangkon kita og daghang kahigayonan nga pamatud-an ang atong kaugalingon, sa pagpasar sa mga pagsulay nga igo ang kalisud aron mahimong mas sama sa Manluluwas ug sa atong Langitnong Amahan.

Dugang pa, kinahanglan gayud kitang motimaan sa kalisdanan sa uban ug mosulay sa pagtabang. Kana lisud gayud kaayo kon kita mismo grabe nga gisulayan. Apan atong madiskubrihan samtang moalsa kita sa palas-anon sa laing tawo, bisan gamay lang, nga ang atong likod malig-on ug makabantay kita og kahayag diha sa kangitngit.

Niini, ang Ginoo mao ang atong Ehemplo. Diha sa krus sa Golgota, human makaantus og grabeng kasa-kit nga namatay na unta Siya kon dili pa Siya ang Bugtong Anak sa Dios, mitan-aw Siya sa mga mopatay Kaniya ug miingon sa Iyang Amahan, “Pasayloa sila; kay wala sila mahibalo sa ilang gibuhay.”⁸ Samtang nag-antus alang sa tanan kinsa mabuhi dinhi sukad, mitan-aw Siya, gikan sa krus, ngadto ni Juan ug sa Iyang kaugalingong naguol nga inahan ug nangalagad kaniya sa iyang pagsulay:

“Sa pagkakita ni Jesus sa iyang inahan, ug sa tinun-an nga iyang gimahal nga nagbarog didto, miingon siya sa iyang inahan, Babaye, siya ang imong anak!

“Unya miingon siya sa tinun-an, Siya ang imong inahan! Sukad niadto gidala sa tinun-an si Maria aron didto na mopuyo sa iyang balay.”⁹

Pinaagi sa Iyang gipangbuhat nianang labing sagrado sa mga adlaw, boluntaryo Niyang gihatag ang Iyang kinabuhi alang sa matag usa kanato, nagtanyag og dili lang tabang niini nga kinabuhi apan kinabuhing dayon sa panahon nga moabut.

Nakakita ko og mga tawo nga talagsaon ang nakab-ut pinaagi sa pagpakita og kamatinud-anon atol sa grabe nga mga pagsulay. Sa tibuok Simbahan karon adunay mga ehemplo. Ang mga tawo nahimong mapaubsanon tungod sa kalisdanan. Pinaagi sa ilang matinud-anong paglahutay ug paningkamot, nahimo silang mas sama sa Manluluwas ug sa atong Langitnong Amahan.

Nakakat-on ko og laing leksyon gikan sa akong inahan. Sa dihang bata pa aduna siyay diphtheria ug hapit mamatay. Wala madugay aduna siyay spinal meningitis. Sayo nga namatay ang iyang amahan, mao nga ang akong inahan ug iyang mga igso-ong lalaki mitabang sa pagsuporta sa ilang inahan.

Sa tibuok niyang kinabuhi, gibati niya ang mga epekto sa mga pagsulay sa sakit. Sa katapusang 10 ka tuig sa iyang kinabuhi, nagkinahanglan

siya og daghang pag-opera. Apan agi niining tanan, nagmatinud-anon siya sa Ginoo, bisan niadtong naglubog siya sa higdaanan. Ang bugtong hulagway sa bungbong sa iyang kwarto mao ang sa Manluluwas. Ang katapusan niyang gisulti kanako sa dihang hapit na mamatay mao kini: “Hal, mora ka og gisip-on. Angay nimong atimanon ang imong kaugalingon.”

Sa iyang haya ang katapusang mamumulong mao si Elder Spencer W. Kimball. Human maghisgot kalabut sa mga pagsulay ug sa pagkamatinud-anon sa akong inahan, misulti siya og ingon niini: “Ang uban kaninyo tingali natingala nganong grabe ug dugay nga nag-antus si Mildred. Sultihan ko kamo ngano. Tungod kini kay gusto sa Ginoo nga mohashas pa og diyutay kaniya.”

Akong ipadayag ang akong pasalamat alang sa daghang matinud-anon nga mga miyembro sa Simbahan ni Jesukristo kinsa nagdala og mga palas-anon uban sa makanunayong pagtuo ug kinsa mitabang sa uban sa pagpas-an sa ilaha samtang ang Ginoo nagtinguha og diyutay pa nga paghashas kanila. Mopadayag usab ako og gugma ug pagdayeg alang sa mga tig-atiman ug mga lider sa tibuok kalibutan kinsa miserbisyo sa uban samtang sila ug ang ilang mga pamilya naglahutay sa ingon nga paghashas.

Ako mopamatuod nga kita mga anak sa usa ka Langitnong Amahan, kinsa nagmahal kanato. Akong gibati ang gugma ni Presidente Russell M. Nelson alang kanatong tanan. Siya ang propeta sa Ginoo sa kalibutan karon. Niini ako mopamatuod sa sagradong ngalan ni Ginoong Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Abraham 3:25–26.
2. Moises 1:39.
3. Doktrina ug mga Pakigsaad 138:42.
4. Doktrina ug mga Pakigsaad 122:7.
5. Alma 7:11–12.
6. Mateo 11:28–29.
7. Doktrina ug mga Pakigsaad 58:3–4.
8. Lucas 23:34.
9. Juan 19:26–27.

Ni Elder Jeremy R. Jaggi
Sa Seventy

Paniguroa nga ang Inyong Pagkamalahutayon Mahingpit, ug Ipha Kining Tanan nga Hingpit nga Kalipay!

Kon kita mopakita og pailub, ang atong pagtuo molambo. Samtang ang atong pagtuo molambo, mao usab ang atong kalipay.

Duha ka tuig ang milabay, ang akong manghod nga lalaki, si Chad, namatay. Ang iyang pagbalhin ngadto sa pikas kinabuhi nagbilin og kahaw-ang sa kasingkasing sa akong bayaw nga si Stephanie; sa ilang duha ka gagmay nga mga anak, si Braden ug Bella; ingon man sa tibuok pamilya. Nakakaplag kami og kahupayan diha sa mga pulong ni Elder Neil L. Andersen sa kinatibuk-ang komperensya sa semana sa wala pa mamatay si Chad: “Sa panglimbasog sa yutan-ong mga pagsulay, nga nagmapailubon sa pagpadayon, ang makaayo nga gahum sa Manluluwas magdala og kahayag, panabut, kalinaw, ug

paglaum” (“Nasamdan,” *Liahona*, Nob. 2018, 85).

Kami adunay hugot nga pagtuo kang Jesukristo; kami nasayud nga makauban namo si Chad pag-usab,

Taboão da Serra, São Paulo, Brazil

apan sakit ang mawad-an sa iyang pisikal nga presensya! Daghan ang nawad-an og mga minahal. Lisud ang pagpailub ug paghulot sa panahon nga makauban nato sila pag-usab.

Sa tuig human siya namatay, among gibati nga daw adunay ngitngit nga panganod nga mitabon kanamo. Nagtinguha kami og kahupayan diha sa pagtuon sa among mga kasulatan, sa mas mainiton nga pag-ampo, ug mas kanunay nga pagtambong sa templo. Ang mga linya niini nga himno nakakuha sa among pagbati nianang panahona: “Duol nang kaadlawon, katawhan mamangon, ang gabiing mangitngit nagkahanaw” (“Duol Na ang Kaadlawon,” *Mga Himno*, nu. 28).

Ang among pamilya nakatino nga ang 2020 usa ka makadasig nga tuig! Nagtuon kami sa among leksyon sa *Dali, Sunod Kanako* diha sa Bag-ong Tugon nga basahon ni Santiago sa ulahing bahin sa Nobyembre 2019 sa dihang nakita namo ang usa ka tema. Ang Santiago, kapitulo 1, bersikulo 2 mabasa nga, “Akong kaigsoonan, ipha kining tanan nga hingpit nga kalipay kon kamo mahulog ngadto sa daghan nga mga kasakit” (Hubad ni Joseph Smith, Santiago 1:2 [sa Giya ngadto sa mga Kasulatan]). Sa among tinguha nga buksan ang bag-ong tuig, ang bag-ong dekada, uban sa kalipay, nakahukom kami nga sa 2020 among “ipha kining tanan nga hingpit nga kalipay.” Kusganon kaming mibati niini nga sa miaging Pasko gigasahan namo og mga T-shirt ang among mga igsoon nga nagsulti sa pinabagang mga letra, “Ipha Kining Tanan nga Hingpit nga Kalipay.” Ang tuig nga 2020 sigurado gayud nga tuig sa kalipay ug pagmaya.

Karon, ania na kita—ang 2020 nagdala hinoon og COVID-19 nga pandem-ya sa tibuok kalibutan, kagubot sa mga tawo, dugang nga mga katalagman sa kinaiyahan, ug ekonomikanhong kalisdanan. Ang atong Langitnong Amahan tingali naghatag kanato og panahon sa pagpamalandong ug pagkonsiderar sa atong pagsabut sa pailub ug sa atong tuyo nga desisyon sa pagpili og kalipay.

Ang basahon ni Santiago adunay bag-ong kahulugan alang kanamo

sukad niini. Ang Santiago, kapitulo 1, mga bersikulo 3 ug 4 nagpadayon:

“Kay nasayod kamo nga ang inyong pagtuo gisulayan lamang aron kamo mahimong malahutayon.

“Paniguroa nga ang inyong pagkalahutayon mahingpit aron mahingpit gayod kamo, ug dili makulangan sa bisan unsa.”

Sa atong mga paningkamot sa pagpangita og kalipay taliwala sa atong mga pagsulay, atong nalimtan nga ang pagbaton og pailub mao ang yawe aron kadtong mga pagsulay moepekto alang sa atong kaayohan.

Si Hari Benjamin mitudlo kanato sa pagsalikway sa kinaiyahan nga pagkatawo ug mahimo nga “usa ka santos pinaagi sa pag-ula ni Kristo ang Ginoo, ug mahimo nga ingon sa usa ka bata, manunuton, maaghup, mapainubsanon, mapailubon, puno sa gugma, mauyunon sa pagdawat sa tanan nga mga butang” (Mosiah 3:19).

Ang kapitulo 6 sa *Isangyaw ang Akong Ebanghelyo* nagtudlo og mga hiyas ni Kristo nga mahimo natong sundon: “Ang pailub mao ang kapasidad sa paglahutay sa kadugay, kasa-mok, oposisyon, o pag-antus nga dili masuko, mahigawad, o mabalak-on. Mao kini ang abilidad sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios ug sa pagdawat sa Iyang tayming. Kon mapailubon ka, makasugakod ka kon ubos sa pressure [kaapiki] ug makahimo sa pagsagubang sa kalisdanan sa kalma ug malaumong paagi” (*Isangyaw ang Akong Ebanghelyo: Usa ka Giya sa Misyonaryo nga Pangalagad*, [2004], 145).

Ang paghingpit sa pailub mahimo usab nga mahulagway diha sa kinabuhi sa usa sa nag-unang mga disipulo ni Kristo, si Simeon nga Canaanhon. Ang mga Patriyota usa ka grupo sa mga nasyonalistang Judeo kinsa kusganong nakigbatok sa Romano nga pagmando. Ang Patriyota nga kalihokan nag-awhag og kagubot batok sa mga Romano, sa ilang kakumbuya nga mga Judeo, ug sa mga Saduseo pinaagi sa pagpanguha sa ilang mga pagkaon ug paghimo og ubang kalihokan aron sa pagtabang sa ilang kawisa (tan-awa sa *Encyclopedia Britannica*, “Zealot,”

britannica.com). Si Simon nga Canaanhon usa ka Patriyota (tan-awa sa Lucas 6:15). Hunahunaa si Simon nga misulay sa paghulog sa Manluluwas nga mogamit og hinagiban, mangulo og militanteng grupo, o maghimo og kagubot sa Jerusalem. Si Jesus mitudlo:

“Bulahan ang mapaubsanon kay maila ang tibuok yuta. . . .

“Bulahan ang maluluy-on kay kaluy-an sila sa Dios. . . .

“Bulahan ang naningkamot nga managdait ang katawhan kay isipon sila sa Dios nga iyang mga anak” (Mateo 5:5, 7, 9).

Si Simon tingali mihangup ug mipasiugda sa iyang pilosopiya uban sa kasibot ug kamainiton, apan ang mga kasulatan nagsugyot nga pinaagi sa impluwensya ug ehemplo sa Manluluwas, nausab ang iyang tumong. Ang iyang pagkadisipulo ni Kristo nahimong nag-unang tumong sa mga paningkamot sa iyang kinabuhi.

Samtang kita mohimo ug motuman sa mga pakigsaad sa Dios, ang Manluluwas makatabang kanato nga “matawo pag-usab; oo, matawo sa Dios, mausab gikan [sa usa ka] kalibutanon ug napukan nga kahimtang, ngadto sa usa ka kahimtang sa pagkamatarung, ingon nga natubos sa Dios, nahimo nga iyang mga anak nga lalaki ug mga anak nga babaye” (Mosiah 27:25).

Sa tanang mainitong sosyal, relihiyuso, ug politikanhong mga paningkamot sa atong panahon, himoa ang *disipulo ni Jesukristo* nga maoy atong labing prominente ug importanting pakig-abin. “Kay hain gani ang inyong bahandi atua usab didto ang inyong kasingkasing” (Mateo 6:21). Dili usab nato kalimtan nga bisan human nga ang matinud-anong mga disipulo nakabuhay sa “kabubut-on sa Dios,” sila “kinahanglan nga magmapailubon” (Mga Hebreo 10:36).

Sama nga ang pagsulay sa atong pagtuo makaugmad og pailub sulod kanato, kon kita mopakita og pailub, ang atong pagtuo molambo. Samtang ang atong pagtuo molambo, mao usab ang atong kalipay.

Niinil milabay nga Marso, ang among ikaduhang anak nga babaye, si

Emma, sama sa daghang misyonaryo sa Simbahan, mipaubos sa gikinahanglan nga paglain [isolation]. Daghang misyonaryo ang mipauli. Daghang misyonaryo ang naghulat og kausaban sa assignment. Daghan ang wala makadawat sa ilang mga panalangin sa templo sa wala pa mobiya padulong sa dapit nga serbisyohan. Salamat, mga elder ug mga sister. Kami nagmahal kaninyo.

Si Emma ug ang iyang kompanyon sa Netherlands misinati og emosyonal nga kalisud niadtong unang pipila ka semana—kalisud nga misangpot sa paghilak sa daghang higayon. Tungod kay mubo ra ang mga oportunidad sa personal nga inter-aksyon ug limitado ang paggawas, ang pagsalig ni Emma sa Dios milambo. Nag-ampo kami uban kaniya diha sa internet ug nangutana unsaon namo sa pagtabang. Mihangyo siya kanamo nga mougmad og relasyon sa mga higala nga iyang gitudloan diha sa internet!

Ang among pamilya misugod sa pagkontak diha sa internet, sa tagsa-tagsa, sa mga higala ni Emma sa Netherlands. Midapit kami nila sa pag-apil sa among sinemana nga pagtuon sa pamilya sa *Dali, Sunod Kanako* diha sa internet. Si Floor, Laura, Renske, Freek, Benjamin, Stal, ug Muhammad nahimo namong mga higala. Ang pipila sa among mga higala sa Netherlands misulod sa “higpit nga ganghaan” (3 Nephi 14:13). Ang uban gipakita sa “kahigpit sa dalan, ug sa kapig-ot sa ganghaan, diin sila kinahanglan mosulod” (2 Nephi 31:9). Sila atong mga igsoon diha ni Kristo. Matag semana kami “[moihip niining] tanan nga hingpit nga kalipay” samtang magtambayayong diha sa among pag-uswag sa dalan sa pakigsaad.

Atong “paniguro[on] nga ang [atong] pagkamalahutayon mahingpit” (Santiago 1:4) sa atong dili mahimo nga panagtagbo sa personal isip mga pamilya sa ward sulod sa usa ka panahon. Apan atong iphon nga kalipay ang pagtuo sa atong mga pamilya nga nagkadako pinaagi sa bag-ong mga koneksyon sa teknolohiya ug sa *Dali, Sunod Kanako* nga pagtuon sa Basahon ni Mormon.

Si Presidente Russell M. Nelson misaad, “Ang inyong makanunayong mga paningkamot niini nga tinguha—bisan sa mga gutlo nga tingali mibati kamo nga dili kaayo kamo malam-puson—mousab sa inyong kinabuhi, sa inyong pamilya, ug sa kalibutan” (“Padayon Uban sa Hugot nga Pagtuo,” *Liahona*, Mayo 2020, 114).

Ang dapit nga mohimo kita og sagrado nga mga pakigsaad sa Dios—ang templo—temporaryo nga sirado. Ang dapit nga motuman kita sa sagrado nga mga pakigsaad sa Dios—ang panimalay—bukas! Kita adunay oportunidad diha sa panimalay sa pagtuon ug pagpamalandong sa talagsaong kaanindot sa mga pakigsaad sa templo. Bisan tuod dili makasulod nianang sagradong pisikal nga luna, ang atong “mga kasingkasing . . . malipay sa hilabihan sa sangputanan sa mga panalangin nga ibu-bu” (Doktrina ug mga Pakigsaad 110:9).

Daghan ang nawad-an og trabaho; ang uban nawad-an og mga oportunidad. Kita malipay, hinoon, uban ni Presidente Nelson, kinsa bag-o lang misulti: “Ang boluntaryo nga mga halad sa puasa gikan sa atong mga miyembro sa tinud-anay misaka, ingon man ang boluntaryo nga mga kontribusyon ngadto sa atong makitawhanong mga pundo [humanitarian funds]. . . . Magkauban kitang mobuntog niining

Kuala Lumpur, Malaysia

lisud nga panahon. Ang Ginoo mopanalangin kaninyo samtang mopadayon kamo sa pagpanalangin sa uban” (Facebook page ni Russell M. Nelson, post niadtong Ago. 16, 2020, facebook.com/russell.m.nelson).

“Ayaw kamo kahadlok” mao ang sugo gikan sa Ginoo, dili ang pagbaton kamo og kahadlok (Mateo 14:27).

Usahay mawad-an kita og pailub kon maghunahuna kita nga atong “gibuhat ang tanang husto” ug wala gihapon nato madawat ang mga panalangin nga atong gitinguha. Si Enoch nagkinabuhi nga matinumanon sa Dios sulod sa 365 ka tuig sa wala pa siya ug ang iyang katawhan gidala sa Dios ngadto sa langit nga wala moagi og kamatayon. Tulo ka gatos ug kanuman ug lima ka tuig nga paningkamot sa pagbuhat sa tanang husto, ug dayon nahitabo kini! (Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 107:49.)

Ang pagkamatay sa akong igsoong si Chad nahitabo pipila lang ka bulan human kami ma-release sa pagdumala sa Utah Ogden Mission. Milagroso kadto nga samtang nagpuyo kami sa Habagatang Bahin sa California, sa tanang 417 ka mission nga mahimo kaming ma-assign sa tuig 2015, na-assign kami sa amihanang bahin sa Utah. Ang mission home 30 minutos lang nga pag-drive padulong sa panimalay ni Chad. Nahiling si Chad nga dunay cancer human namo madawat ang among mission assignment. Bisan pa sa labing lisud nga sirkumstansya, nasayud kami nga ang atong Langitnong Amahan naghunahuna kanamo ug nagtabang kanamo nga makakaplag og kalipay.

Mosaksi ko sa makatubos, makabalaan, makapaubsanon, ug makalipay nga gahum sa Manluluwas nga si Jesukristo. Mosaksi ko nga kon mag-ampo kita ngadto sa atong Amahan sa Langit sa ngalan ni Jesus, Siya motubag kanato. Mosaksi ko nga samtang kita maminaw, mopatalinghug, ug mosunod sa tingog sa Ginoo ug sa Iyang buhi nga propeta, si Presidente Russell M. Nelson, atong “[mapaniguro] nga ang [atong] pagkamalahutayon mahingpit,” ug “[moihip niining] tanan nga hingpit nga kalipay.” Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

Ni Elder Gary E. Stevenson
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Gipangga sa Ginoo

Mga panahon sa kalisdanan ug kasagmuyo dili mousab sa mabinantayong mata sa Ginoo samtang Siya mapinanggaong nagtan-aw diha kanato, nagpanalangin kanato.

Usa ka adlaw sa mga tuig nga nanglabay, isip usa ka batan-ong misyonaryo nga naghago sa usa ka gamay nga branch diha sa usa ka gamay nga isla sa Amami Oshima, Japan, ang akong kompanyon ug ako nalipay pag-ayo sa pagkahibalo nga si Presidente Spencer W. Kimball mobisita sa Asya ug nga ang tanang mga miyembro ug mga misyonaryo sa Japan gidapit ngadto sa Tokyo aron personal nga makapaminaw sa propeta diha sa usa ka komperensya sa area. Ang mga miyembro sa branch, ang akong kompanyon ug ako mahinamong misugod sa paghimo og mga plano alang sa komperensya, nga mokabat og 12 ka oras nga pagsakay sa barko tabok sa Silangang Dagat sa Tsina [East China Sea] ngadto sa kinadak-ang yuta [mainland] sa Japan, sundan og 15 ka oras nga pagsakay og tren ngadto sa Tokyo. Sa kasubo, bisan pa niana, kini dili mao ang nahitabo. Nakadawat kami og balita gikan sa among presidente sa misyon nga tungod sa gilayon ug sa oras, ang akong kompanyon ug ako dili makahimo sa pagtambong sa komperensya sa Tokyo.

Samtang ang mga miyembro sa among gamay nga branch misakay

padulong sa Tokyo, kami mipabilin. Ang misunod nga mga adlaw ingon og hilum ug walay mga tawo. Nagpahigayon kami og panagtigum sa sakramento nga kami ra didto sa gamay nga chapel, samtang ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw ug ang mga misyonaryo sa Japan mitambong sa komperensya.

Ang akong personal nga pagkanasagmuyo misamot bisan og malipayon akong naminaw sa mga miyembro sa branch nga nanguli

Orem, Utah, USA

gikan sa komperensya human sa pila ka adlaw aron sa pagreport nga gi-anunsyo ni Presidente Kimball ang usa ka templo nga pagatukuron sa Tokyo. Naukyab sila sa ilang kahinam samtang ilang gipakigbahin ang katumanan sa ilang damgo. Gihulagway nila kon sa unsang paagi, sa pagkadungog sa pag-anunsyo sa templo, ang mga miyembro ug mga misyonaryo wala makapugong sa ilang kalipay ug dungan milanog ang ilang pagpamakpak.

Mga katuigan nanglabay, apan makahinumdom gihapon ako sa kasagmuyo nga akong gibati gikan sa wala makatambong sa makasaysayonong miting.

Sa bag-ohay nga mga bulan akong nahinuktukan kini nga kasinatian, samtang akong na-obsorbahan ang uban nga nag-atubang og grabing kasagmuyo ug kaguol—mas grabe pa kaayo kay sa akoo isip usa ka batan-ong misyonaryo—nga gidala sa tibuok kalibutan nga pandemya sa COVID-19.

Sayo niini nga tuig, samtang nagkataas ang pandemya, ang Unang Kapangulohan misaad nga “ang Simbahan ug ang mga miyembro niini matinud-anong mopakita sa among pasalig sa pagkamaayong mga lungsuranon ug maayong mga silingan”¹ ug “mogamit og dakong pagmatngon.”² Busa, atong nasinati ang paghunong sa mga pagpundok sa Simbahan sa tibuok kalibutan, ang pagpauli sa labaw sa katunga sa pwersa sa mga misyonaryo sa Simbahan ngadto sa ilang mga nasud nga gipuy-an, ug ang pagsira sa tanang mga templo sa tibuok Simbahan. Libo-an kaninyo nag-andam sa pagsulod sa templo alang sa mga ordinansa sa mga buhi—lakip ang templo nga mga pagsilyo. Ang uban kaninyo naka-kompleto og sayo sa inyong serbisyo isip mga misyonaryo o temporaryo nga gi-release ug gibalhin.

Atol niini nga panahon, mga lider sa gobyerno o sa edukasyon mipasira sa mga eskwelahan—diin agi og sangputanan nausab ang mga gradwasyon ug napugos sa pagkansela sa mga dula, sosyal, kultural, ug

pang-edukasyon nga mga hitabo ug mga kalihokan. Kadaghanan kaninyo nangandam alang sa mga hitabo nga wala mahinayon, mga pasundayag nga wala mahibaloi, ug mga panahon sa pagdula nga wala madula.

Apan ang labing makapatandog mao ang mga paghunahuna sa mga pamilya kinsa nawad-an og minahal atol niini nga panahon; ang kadaghanan dili makahimo sa mga paglubong o ubang mabination nga mga pagpundok ingon nga ilang gilauman.

Sa laktod, daghan, daghan kaninyo ang nakaatubang og hilabihan nga kasagmuyo, kaguol, ug pagkawala sa kadasig. Busa sa unsa nga paagi kita mamaayo, molahutay, ug mopadayon sa pag-uswag kon ang mga butang ingon og naguba?

Si propeta Nephi misugod sa pagkulis sa gagmay nga mga palid sa dihang siya usa ka hamtong nga tawo. Samtang iyang gihinumduman ang nangagi sa iyang kinabuhi ug pangalagad, mihatag siya og usa ka importante nga panghunahuna diha gayud sa unang bersikulo sa Basahon ni Mormon. Kini nga bersikulo naghulma og usa ka importante nga baruganan alang kanato nga hunahunaon sa atong panahon. Nagsunod sa iyang pamilyar nga mga pulong, “Ako, si Nephi, natawo sa matarung nga mga ginikanan . . .,” siya nagsulat, “ug nakasinati sa daghan nga mga kasakit sa akong panahon, bisan pa, gipangga sa Ginoo sa tanan ko nga mga panahon.”³

Isip mga estudyante sa Basahon ni Mormon, kita pamilyar sa mga kasakit nga gipasabut ni Nephi. Gani human magpasalamat sa iyang mga kasakit sa iyang panahon, naghatag si Nephi sa iyang ebanghelyo nga panan-aw sa pagkapinangga sa Ginoo sa tanan niya nga panahon. Mga panahon sa kalisdanan ug kasagmuyo dili mousab sa mabinantayong mata sa Ginoo samtang Siya mapinanggaong nagtan-aw diha kanato, nagpanalangin kanato.

Si Lesa ug ako bag-ohay nga nagki-ta sa virtual nga paagi sa 600 ka mga misyonaryo sa Australia, kadaghanan

Guatemala City, Guatemala

ubos sa pagdili nga pagawson kalabut sa COVID-19, kadaghanan nagtrabaho gikan sa ilang mga apartment. Magkauban namong gihunahuna ang mga indibidwal diha sa Bag-ong Tugon, Basahon ni Mormon, ug Doktrina ug mga Pakigsaad kinsa gipanalanginan sa Dios sa pagtuman sa pagkamatarung ubos sa kalisdanan. Ang tanan mas napatin-aw pinaagi sa unsay ilang nahimo uban sa panabang sa Ginoo kay sa pinaagi sa unsay wala nila mahimo isip resulta sa ilang pagkadili pagawason ug pagkapinugngan.

Atong mabasa ang kabahin ni Pablo ug Silas, kinsa, samtang gipriso sa dapit nga makita sa publiko, nagampo, nag-awit, nagtudlo, nagpamatuod—ug gani nakabunyag sa tinugyanan sa karsel.⁴

Ug usab kabahin ni Pablo, sa Roma, kinsa gibilanggo diha sa balay sulod sa duha ka mga tuig, diin atol

niana nga panahon padayon niya nga “gipasabut ug gipamatud-an ang gingharian sa Dios,”⁵ “nagtudlo siya mahitungod sa Ginoong Jesukristo.”⁶

Kabahin ni Nephi ug Lehi, ang anak nga mga lalaki ni Helaman, kinsa human sa pagkanaabuso ug pagkabilanggo giliyokan og kalayo sa panalipod samtang ang sa Ginoong “hagawhaw nga tingog nga hingpit sa kalumo . . . midulot sa [ilang mga mananakop] bisan ngadto sa kinahiladman sa kalag”⁷

Kabahin ni Alma ug Amulek didto sa Ammonihah, kinsa nakakita nga daghan “ang mituo . . . ug misugod sa paghinulsol, ug sa pagsiksik sa mga kasulatan,”⁸ bisan sila gibiyay-biyay ug walay pagkaon, tubig, o mga saput, gigapos ug gibilanggo.⁹

Ug sa katapusan si Joseph Smith, kinsa, samtang nag-antus diha sa Bilangguan sa Liberty, gibati nga

biniyaan ug tinalikdan, dayon nakabati sa mga pulong sa Ginoo: “Kining tanan nga mga butang . . . alang sa imong kaayohan”¹⁰ ug ang “Dios mouban kanimo hangtud sa kahangturan.”¹¹

Tanan sila nakasabut unsay nahiba-loan ni Nephi: nga bisan sila nakasinati og daghang mga kasakit sa ilang mga panahon, sila pinangga sa Ginoo.

Kita usab makahimo og mga pagkasusama isip indibidwal nga mga miyembro ug isip usa ka simbahan sa paagi diin kita gipangga sa Ginoo atol sa mahagiton nga mga panahon nga atong nasinati sa milabay nga pipila ka mga bulan. Samtang ako naghatag og mga pananglitan, himoa usab kini nga molig-on sa inyong pagpamatuod kabahin sa pagkamanalagna sa atong buhi nga propeta, kinsa miandam kanato og mga pahiangay sa wala pa ang bisan unsa nga timailhan sa pandemya, naghimo kanato sa paglahutay sa mga hagit nga nangabut.

Una, **mahimong mas nakasentro sa panimalay ug gisuportahan sa Simbahan.**

Duha ka tuig ang milabay, si Presidente Russell M. Nelson miingon: “Naandan na nato nga maghunahuna sa ‘simba’ isip usa ka butang nga mahitabo sa atong mga meetinghouse, nga gisuportahan sa unsa ang gipangbuhat sa panimalay. Nagkinahanglan kita og pagpahiangay niini nga sundanan. . . . Usa ka *nakasentro sa panimalay nga Simbahan*, gisuportahan sa unsa ang gipangbuhat sa sulod sa atong . . . mga gambalay.”¹² Unsa ka propetikanhon nga pahiangay! Ang nakasentro sa panimalay nga pagkat-on sa ebanghelyo nabansay uban sa temporaryo nga pagsira sa mga meetinghouse. Bisan og ang kalibutan nagsugod sa pagka-normal ug kita mobalik ngadto sa mga chapel, gusto natong ipabilin ang atong nakasentro sa panimalay nga mga sundanan sa pagtuon ug pagkat-on sa ebanghelyo nga napalambo atol sa pandemya.

Ang ikaduhang ehemplo sa pagkapingangga sa Ginoo mao ang pagpadayag kalabut sa pagpangalagad **sa mas taas ug mas balaan nga paagi.**

Kaniadtong 2018, mipailaila si Presidente Nelson sa pagpangalagad isip usa ka pahiangay “sa paagi nga kita moatiman sa usag usa.”¹³ Ang pandemya mipailaila og daghang mga oportunidad sa pagbaid sa atong mga kahanas sa pagpangalagad. Ang tigpangalagad nga kaigsoonang mga lalaki ug mga babaye, batan-ong mga babaye ug batan-ong mga lalaki, ug uban pa nagtabang aron sa pagkontak, pakigsultihanay, pag-atiman sa nataran, mga pagkaon, mga mensahe pinaagi sa teknolohiya, ug sa ordinansa sa sakramento aron sa pagpanalangingin niadtong nagkinahanglan. Ang Simbahan mismo nangalagad usab ngadto sa uban atol sa pandemya sa wala sukad mahitabo nga pagpangapud-apod og mga gamitunon ngadto sa mga balay tipiganan sa mga pagkaon [food banks], pasilonganan sa mga walay panimalay, ug mga sentro sa pagsuporta sa mga langyaw ug uban sa mga proyekto nga gidirekta ngadto sa labing seryoso nga sitwasyon sa kagutom sa kalibutan. Ang mga Relief Society sister ug ang ilang mga pamilya mitubag ngadto sa hagit sa paghimo og minilyon nga mga mask alang sa mga health-care worker.

Usa ka katapusang ehemplo sa pagka-napanalanginan atol sa kalisdanan mao ang **pagkakaplag og hilabihang kalipay sa pagbalik sa mga ordinansa sa templo.**

Kini labing maayo nga gihulagway sa usa ka istorya. Sa dihang nadawat ni Sister Kaitlyn Palmer ang iyang tawag sa misyon sa miaging Abril, naukyab siya nga gitawag isip usa ka misyonaryo apan gibati usab nga importante ug espesyal ang pag-adto sa templo aron sa pagdawat sa iyang pagtuga [endowment] ug sa paghimo og sagrado nga mga pakigsaad. Wala madugay, human niya ma-iskedyul ang iyang pagtuga, ang pahibalo miabut nga ang tanan nga mga templo temporaryo nga sirhan tungod sa tibuok kalibutan nga pandemya. Human madawat kining makaguol nga impormasyon, iyang nahibaloan dayon nga siya motambong sa missionary training center (MTC) sa virtual

nga paagi gikan sa iyang panimalay. Bisan pa niining mga kasagmuyo, gipunting ni Kaitlyn ang paghupot sa iyang espiritu nga madasigon.

Sa tunga-tunga nga mga bulan, wala gayud si Sister Palmer kawad-i og pag-laum sa pagtambong sa templo. Nagpuasa ang iyang pamilya ug nag-ampo nga ang mga templo moabli sa dili pa siya molarga. Kasagaran si Kaitlyn mosugod sa iyang mabuntag nga MTC pinaagi sa pag-ingon, “Karon ba nga adlaw ang adlaw nga kita makadawat og usa ka milagro ug ang mga templo hingpit nga moabli pag-usab?”

Sa Agosto 10, ang Unang Kapanguloan mipahibalo nga ang templo ni Kaitlyn mobalik sa pag-abli alang sa mga ordinansa sa mga buhi sa eksakto nga adlaw nga ang iyang sayo sa buntang nga paglarga ngadto sa iyang misyon na-iskedyul. Dili siya makahimo sa pagtambong sa templo ug mahinayon sa iyang paglarga. Uban sa gamay nga paglaum alang sa kalam-pusan, gikontak sa iyang pamilya ang presidente sa templo kon aduna bay bisan unsa nga paagi nga ang milagro nga kanunay nilang giampo matuman. Ang ilang pagpuasa ug mga pag-ampo natubag!

Sa alas 2:00 sa buntag, mga oras sa dili pa ang iyang paglupad, si Sister Palmer ug ang iyang pamilya, mga luhaan, giabi-abi diha sa mga pultahan sa templo sa mapahiyumong presidente sa templo, uban sa mga pulong, “Maayong buntag pamilya Palmer. Maayong pag-abut sa templo!” Sa nahuman na niya ang iyang pagtuga, giawhag sila sa pagdali ingon nga ang sunod nga pamilya naghulat diha sa mga pultahan sa templo. Misakay sila diretso ngadto sa airport igo gyud sa oras nga makasakay sa iyang paglupad ngadto sa iyang misyon.

Ang mga ordinansa sa templo nga kita wala makatambong sulod sa daghang mga bulan ingon og mas nindot kay sa gihanduraw kaniadto samtang ang mga templo sa tibuok kalibutan moabli sa hinay-hinay nga hugna.

Sa akong pagtapos, palihug paminaw ngadto sa makaawhag, makadasig, makabayaw nga mga pulong ni

Villa Alemana, Greater Valparaíso, Chile

Propeta Joseph Smith. Walay tawo nga makatagna gayud nga siya misulat niini diha sa kasakit ug pag-inusara, gipugngan ug gidid-an didto sa usa ka panimalay sa Nauvoo, nagtago gikan niadtong kinsa nangita sa pagdakop kaniya sa ilegal nga paagi:

“Karon, unsa ang atong nadungog mahitungod sa ebanghelyo nga atong nadawat? Usa ka tingog sa kalipay! Usa ka tingog sa kalooy gikan sa langit; ug tingog sa kamatuoran gikan sa ilawom sa yuta; malipayon nga mga balita alang sa mga patay; usa ka tingog sa kalipay alang sa mga buhi

Due Carrare, Padua, Italy

ug sa mga patay; malipayon nga mga balita sa hingpit nga kalipay. . . .

“. . . Kita dili ba mopadayon sa hilabihan ka mahinungdanon nga katuyoan? Padayon ug ayaw pagsibug. Pagmaisugon, . . . ug sa kanunay, ngadto sa kadaugan! Himoa ang inyong mga kasingkasing nga magmaya, ug paglipay sa hilabihan. Himoa ang yuta sa kalit motungha ngadto sa pag-awit.”¹⁴

Mga kaigsoonan, ako nagtuo nga usa ka adlaw niana, matag usa kaninyo mohinumdom sa gi-kanselar nga mga hitabo, sa kaguol, sa mga kasagmuyo, ug sa pag-inusara nga kauban sa mahagitong mga panahon nga kita nagsinati nga nagtan-aw niini nga gipandungan og mga pinili nga mga panalangin ug nagtubo nga hugot nga pagtuo ug mga pagpamatuod. Nagtuo ako nga niini nga kinabuhi, ug sa umaabut nga kinabuhi, ang inyong mga kasakit, ang inyong mga Ammonihah, ang inyong Bilanggoan sa Liberty, ihalad alang sa inyong kaayohan.¹⁵ Nag-ampo ako nga, uban ni Nephi, kita makadawat sa mga kasakit sa atong kinabuhi samtang sa samang higayon makahibalo nga kita pinangga sa Ginoo.

Motapos ako uban sa akong pagpamatuod ni Jesukristo, kinsa Siya Mismo anad sa kasakit ug isip kabahin sa Iyang mahangturong Pag-ula mikunsad ubos kanilang tanan.¹⁶ Nakasabut siya sa atong kaguol, kasakit, ug pagkawalay paglaum. Siya ang atong Manluluwas, atong Manunubos, atong paglaum, atong kahupayan, ug atong Tigluwas. Niini ako mopamatuod diha sa Iyang balaang ngalan, si Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Sulat sa Unang Kapangulohan, Abr. 16, 2020.
2. Sulat sa Unang Kapangulohan, Mayo 19, 2020.
3. 1 Nephi 1:1.
4. Tan-awa sa Mga Buhat 16:24–33.
5. Mga Buhat 28:23.
6. Mga Buhat 28:31.
7. Helaman 5:30.
8. Alma 14:1.
9. Tan-awa sa Alma 14:22.
10. Doktrina ug mga Pakigsaad 122:7.
11. Doktrina ug mga Pakigsaad 122:9.
12. Russell M. Nelson, “Pasiuna nga Pakigpulong,” *Liahona*, Nob. 2018, 7.
13. Russell M. Nelson, “Magpadayon Tang Tanan,” *Liahona*, Mayo 2018, 118.
14. Doktrina ug mga Pakigsaad 128:19, 22.
15. Tan-awa sa 2 Nephi 2:2.
16. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 122:8.

Ni Milton Camargo
*Unang Magtatambag sa Kinatibuk-ang Kapangulohan
sa Sunday School*

Pangayo, Pangita, ug Panuktok

*Usa ka importante nga bahin sa plano sa
Langitnong Amahan mao ang kahigayonan nga
makig-istorya Kaniya sa bisan unsang higayon nga
gusto nato.*

Upat ka bulan ang milabay, sa akong pagtuon sa mga kasulatan, nagbasa ko kabahin sa misyon ni Alma sa Ammonihah dihang nakasugat ko niini nga sugyot sa *Dali, Sunod Kanako*: “Samtang magbasa ka sa daghang mga panalangin nga gihatag sa Dios sa katawhan ni Nephi (tan-awa sa Alma 9:19–23), pamalandungi ang daghang mga panalangin nga Iyang gihatag kanimo.”¹ Mihukom ko sa paghimo og lista sa mga panalangin sa Dios ngari kanako ug sa pagrekord niini diha sa akong digital nga bersyon sa manwal. Sulod lang sa pipila ka minuto, nakalista ko og 16 ka mga panalangin.

Ang labing importante niini mao ang dako nga mga panalangin sa kalooy ug maulaong sakripisyo sa Manluluwas alang kanako. Gisulat usab nako ang panalangin sa dihang mirepresentar ako sa Manluluwas isip usa ka batan-ong misyonaryo sa Portugal ug, sa kadugayan, uban sa akong mahigugmaon nga mahangturong kompanyon, si Patricia, diha sa Brazil Porto Alegre South Mission,

diin miserbisyo kami uban sa 522 ka gamhanan ug talagsaon nga mga misyonaryo. Sa paghisgot bahin ni Patricia, daghan sa mga panalangin nga akong narekord nianang adlaw nga mga panalangin nga among magka-ubang natagamtam sa among tibuok 40 ka tuig nga kaminyoon—lakip na sa among pagsilyo diha sa Templo sa São Paulo Brazil, sa among tulo ka talagsaon nga mga anak, ilang mga kapikas, ug sa among 13 ka apo.

Nakahunahuna usab ko sa akong matarong nga mga ginikanan, kinsa mitudlo kanako sa mga baruganan sa ebanghelyo samtang nagdako ko. Gipahinumdoman ko sa piho nga paagi sa usa ka higayon dihang ang akong mahigugmaon nga inahan miluhod uban kanako aron mag-ampo sa kilid sa akong higdanan sa dihang mga 10 anyos ko. Nabati gayod tingali niya nga aron ang akong mga pag-ampo moabot sa akong Amahan sa Langit, kinahanglan nga molambo kini. Busa miingon siya, “Mag-ampo ko og una, ug human sa akong pag-ampo,

mag-ampo ka.” Gipadayon niya kini nga sumbanan sulod sa daghang gabii, hangtud nga masaligon siya nga akong nakat-onan pinaagi sa baruganan ug pinaagi sa pagbansay unsaon sa pagpakig-istorya sa Langitnong Amahan. Mahangturon akong mapasalamaton kaniya sa pagtudlo kanako sa pag-ampo, kay nakat-onan nako nga ang akong Langitnong Amahan maminaw sa akong mga pag-ampo ug motubag niini.

Sa pagkatinuod, usa kana ka laing panalangin nga akong gilakip sa akong lista—ang gasa nga makadungog ug makakat-on sa kabubut-on sa Ginoo. Usa ka importante nga bahin sa plano sa Langitnong Amahan mao ang kahigayonan nga makig-istorya Kaniya sa bisan unsang higayon nga gusto nato.

Usa ka Imbitasyon gikan sa Ginoo

Sa dihang ang Manluluwas mibisita sa America human sa Iyang Pagkabanhaw, gibalik Niya ang usa ka imbitasyon nga Iyang gihatag ngadto sa Iyang mga disipulo sa Galilea. Miingon Siya:

“Pangayo, ug kini ihatag nganha kaninyo; pangita, ug kamo maka-kaplag; tuktok, ug kini pagaablihan nganha kaninyo.

Kay ang matag usa nga mangayo, makadawat; ug siya nga mangita, makakaplag; ug ngadto kaniya nga motuktok, pagaablihan” (3 Nephi 14:7–8; tan-awa usab sa Mateo 7:7–8).

Ang atong propeta, si Presidente Russell M. Nelson, mihatag og sama nga imbitasyon sa atong panahon. Miingon siya: “Pag-ampo sa ngalan ni Jesukristo bahin sa inyong mga kabalaka, inyong mga kahadlok, inyong mga kahuyang—o, ang mga tinguha sa inyong kasingkasing. Ug dayon maminaw! Isulat ang mga ideya nga masulod sa inyong hunahuna. Isulat ang inyong mga gibati ug sundi kini sa paglihok sa unsay giaghat nga angay ninyong buhaton. Kon inyong balikbalikon kini nga proseso matag adlaw, matag bulan, matag tuig, kamo ‘molambo ngadto sa baruganan sa pagpadayag.’”²

Midugang si Presidente Nelson, “Sa umaabut nga mga adlaw, dili na posible ang espirituhanong pagsugakod kon wala ang giya, direksyon, makahupay, ug kanunay nga impluwensya sa Espiritu Santo.”³

Ngano nga ang pagpadayag mahinungdanon kaayo sa atong espirituhanong pagsugakod? Tungod kay ang kalibutan mahimong makapalibog ug banha, puno sa panglimbong ug mga makabalda. Ang pagpakig-istorya ngadto sa atong Amahan sa Langit makahimo kanato sa pagbahig sa unsay tinuod ug unsay sayop, unsay adunay kalabotan sa plano sa Ginoo alang kanato ug unsay walay labot. Ang kalibotan usab mahimong mapintas ug makaguol. Apan samtang buksan nato ang atong kasingkasing diha sa pag-ampo, mabati nato ang kahupayan nga nagagikan sa atong Amahan sa Langit ug ang kasiguroan nga Siya naghigugma ug naghatag kanato og bili.

Pangayo

Ang Ginoo miingon nga “ang mangayo, makadawat.” Ang pagpangayo daw yano, ug bisan pa man niana kini gamhanan tungod kay kini nagpakita sa atong mga tinguha ug sa atong hugot nga pagtuo. Hinoon, nagkinahanglan kini og panahon ug pailob sa pagkat-on sa pagsabot sa tingog sa Ginoo. Maminaw kita sa mga hunahuna ug mga pagbati nga moabot sa atong mga pangisip ug mga kasingkasing, ug isulat nato kini, sama sa gitambag sa atong propeta nga buhaton nato. Ang pagsulat sa atong mga impresyon usa ka importante nga bahin sa pagdawat. Makatabang kini kanato sa paghinumdom, pagsubli og basa, ug pagbati pag-usab sa unsay gitudlo sa Ginoo kanato.

Bag-ohay lang usa ka minahal miingon kanako, “Nagtuo ko nga ang personal nga pagpadayag tinuod. Nagtuo ko nga ang Espiritu Santo mopakita kanako sa tanang butang nga kinahanglan nakong buhaton.”⁴ Sayon motuo kon mabati nako nga mainiton ang akong dughan uban sa walay pagduhaduha nga pagtuo.⁵ Apan unsaon nako aron ang Espiritu

Lotopa, Samoa

Santo kanunay nga mamulong kanako niini nga paagi?”

Ngadto sa akong minahal ug nganha kaninyong tanan, moingon ko nga ako usab ganahan nga kanunay nga mobati niadtong kusog nga mga impresyon gikan sa Espiritu ug kanunay nga klarong makakita sa dalan nga sundon. Apan dili ko kini mabati kanunay. Hinoon, tingali unsay mas kanunay nato nga mabati mao ang hinay, hinagawhaw nga tingog sa Ginoo nga naghunghong sa atong hunahuna ug kasingkasing: “Ania ako. Gimahal ko ikaw. Padayon; buhata ang imong labing maayo. Mosuporta ko kanimo.” Dili nato kinahanglan sa kanunay nga mahibalo sa tanan o makakita sa tanan.

Ang hinay, hinagawhaw nga tingog nagsiguro pag-usab, nagdasig, ug naghupay—ug sa daghang higayon mao lang kana ang atong gikinahanglan alang niana nga adlaw. Ang Espiritu Santo tinuod, ug ang Iyang mga impresyon tinuod—madagko ug magagmay.

Pangita

Ang Ginoo mipadayon sa pagsaad, “Ang mangita, makakaplag.” Ang pagpangita nagpasabot og pangisip

ug espirituhanon nga pagkugi—pagpamalandong, pagsulay, pagpanginagamot, ug pagtuon. Mangita kita kay misalig kita sa mga saad sa Ginoo. “Kay ang moduol sa Dios kinahanglan gayod motuo nga adunay Dios ug gantihan niya ang nangita kaniya” (Mga Hebreo 11:6). Kon mangita kita, mapainubsanon kitang nag-ila nga kita daghan pa kaayo og kat-onon, ug ang Ginoo mopalapad sa atong pagsabot, nga mag-andam kanato nga makadawat og dugang pa. “Kay tanawa, sa ingon miingon ang Ginoong Dios: Ako mopadayag ngadto sa mga katawhan og pagtulun-an human sa usa ka pagtulun-an, lagda human sa usa ka lagda, diyutay dinhi ug diyutay didto; . . . kay ngadto kaniya nga modawat Ako mohatag og dugang pa” (2 Nephi 28:30).

Panuktok

Sa katapusan, ang Ginoo miingon, “Ug ngadto kaniya nga motuktok, pagaablihan.” Ang pagpanuktok mao ang paglihok uban sa hugot nga pagtuo. Kon aktibo kitang mosunod Kaniya, ang Ginoo moabli sa dalan alang kanato. Adunay maanindot

Salzburg, Austria

nga himno nga nagtudlo kanato sa “pagmata, dayon lihok na kay sa magadamgo ka ra. Maayong binuhatan kalipayng di tupngan, nga makatabang sa uban.”⁶ Si Elder Gerrit W. Gong sa Korum sa Napulog Duha bag-ohay lang mipasabot nga ang pagpadayag kasagaran moabot samtang nagbuhat kita og maayo. Miingon siya: “Samtang mosulay kita sa pagtabang pinaagi sa pagserbisyo niadtong naglibot kanato, nagtuo ko nga ang Ginoo maghatag kanato og dugang nga sukod sa Iyang gugma alang kanila ug busa alang kanato. Nagtuo ko nga makadungog kita sa Iyang tingog—mabati nato Siya sa lahi nga paagi—samtang mag-ampo kita aron sa pagtabang niadtong anaa sa atong palibut tungod kay mao kana ang usa sa mga pag-ampo nga gusto kaayo Niyang tubagon.”⁷

Ang Ehempro ni Alma

Kana nga yano nga sugyot sa *Dali, Sunod Kanako* sa paghunahuna mahitungod sa akong mga panalangin midala og maayo nga espiritu ug pipila

ka wala damha nga espirituhanon nga mga panabot. Samtang nagpadayon ko og basa mahitungod ni Alma ug sa iyang pangalagad sa Ammonihah, nadiskobrehan nako nga si Alma naghatag og maayo nga ehemplo sa unsay gipasabot sa pagpangayo, pagpangita, ug pagpanuktok. Mabasa nato nga “si Alma naningkamot pag-ayo diha sa espiritu, nakigbisog uban sa Dios sa mainiton nga pag-ampo, nga siya makabu-bu sa iyang Espiritu diha sa mga katawhan.” Kana nga pag-ampo, hinoon, wala matubag sa paagi nga iyang gilaoman, ug si Alma gisalikway gikan sa dakbayan. “Nabug-atan sa kasubo,” si Alma hapit na unta moundang, sa dihang usa ka anghel mipadala niini nga mensahe: “Bulahan ikaw, Alma; busa, ihangad ang imong ulo ug pagmaya, kay ikaw adunay dako nga hinungdan sa pagmaya.” Ang anghel dayon misulti kaniya sa pagbalik sa Ammonihah ug mosulay pag-usab, ug si Alma “mibalik pagdali.”⁸

Unsay atong makat-unan gikan ni Alma mahitungod sa pagpangayo,

pagpangita, ug pagpanuktok? Makat-onan nato nga ang pag-ampo nagkinahanglan og espirituhanon nga paghago, ug kini dili kanunay nga mosangpot sa unsay atong gilaoman. Apan kon mobati kita nga nawad-an og kadasig o nabug-atan sa kasubo, ang Ginoo naghatag kanato og kahupayan ug kusog sa nagkalainlaining mga paagi. Mahimong dili Niya tubagon ang tanan natong pangutana o sulbaron ang tanan natong problema dihadiha dayon; hinuon, nag-awhag Siya kanato nga magpadayon sa pagpaningkamot. Kon ipahiuon nato dihadiha dayon ang atong plano sa Iyang plano, ablihan Niya ang dalan alang kanato, sama sa Iyang gibuhang alang kang Alma.

Kini ang akong pagpamatuod nga kini mao ang dispensasyon sa kahingpitan sa ebanghelyo. Mahimo kitang makatagamtam sa mga panalangin sa Pag-ula ni Jesukristo sa atong mga kinabuhi. Anaa kanato ang mga kasulatan nga magamit dayon nato. Gigiyahan kita pinaagi sa mga propeta kinsa nagtudlo kanato sa kabubuton sa Ginoo alang sa malisod nga mga panahon diin kita nagpuyo. Agi og dugang, kita adunay direkta nga koneksyon [access] sa atong kaugalingon nga pagpadayag aron ang Ginoo personal nga makahupay ug makagiya kanato. Sama sa giingon sa anghel ngadto kang Alma, kita adunay “dako nga hinungdan sa pagmaya” (Alma 8:15). Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. *Dali, Sunod Kanako*—Alang sa mga Indibidwal ug mga Pamilya: *Basahon ni Mormon 2020* (2019), 91.
2. Russell M. Nelson, “Pagpadayag alang sa Simbahan, Pagpadayag alang sa Atong mga Kinabuhi,” *Liahona*, Mayo 2018, 95; nagkutlo sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* (2007), 154–155.
3. Russell M. Nelson, “Pagpadayag alang sa Simbahan, Pagpadayag alang sa Atong mga Kinabuhi,” 96.
4. Tan-awa sa 2 Nephi 32:5.
5. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 9:8.
6. “Nakabuhay Ba Ako og Maayo Karon?” *Mga Himno*, nu. 135.
7. “How I #HearHim: Elder Gerrit W. Gong” (video), Church of Jesus Christ.org/media.
8. Tan-awa sa Alma 8:10–18.

Ni Elder Dale G. Renlund
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Pagbuhat sa Kaangayan, Pagpakita sa Makanunayong Gugma, ug Pagkinabuhi diha sa Mapaubsanong Pakig-uban sa atong Dios

Sa pagbuhat sa makiangayon nagpasabut sa paglihok nga madungganon. Kita madungganong molihok uban sa Dios pinaagi sa pagkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban Kaniya. Kita madungganong molihok ngadto sa uban pinaagi sa pagpakita sa makanunayong gugma.

Isip mga sumusunod ni Jesukristo, ug isip mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, kita maningkamot—ug giawhag nga maningkamot—nga makabuhat og mas maayo pa ug mahimong mas maayo.¹ Tingali kamo makahunahuna, sama sa akong gihunahuna, “Igo ba ang akong nabuhat?” “Unsaon nako, isip usa ka masalaypon nga tawo, mahimo nga ‘mopuyo uban sa Dios diha sa usa ka kahimtang nga walay katapusan ang kalipay?”²

Ang propeta sa Daang Tugon nga si Miqueas nangutana niining paa-giha: “Unsa may angay kong ihalad sa Ginoo inigsimba ko kaniya?”³ Si Miqueas kantalitang [satirically] naghunahuna kon ang daghan kaayo nga mga halad igo ba aron mapasaylo ang sala, nag-ingon, “Malipay ba ang Ginoo sa linibong karnero, o . . . sa [nagbaha] nga lana sa olibo? ihalad ko ba ang kamagulangan kong anak alang . . . sa akong sala?”⁴

Ang tubag dili. Ang maayong mga buhat dili igo. Ang kaluwasan dili hinagoan.⁵ Bisan gani ang dagko kaayo nga mga sakripisyo nasayud si Miqueas nga imposible nga makatubos sa pinakagamay nga sala. Kon mag-agad lamang kita sa atong kaugalingong mga abilidad, ang kahigayunan nga makabalik sa pagpuyo didto sa presensya sa Dios walay paglaum.⁶

Kon wala ang mga panalangin nga moabut gikan sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo, kita dili gayud makahimo og igo o mahimong igo sa atong kaugalingon. Ang maayong mga balita, mao nga tungod ug pinaagi ni Jesukristo kita mahimong igo.⁷ Ang tanang tawo maluwas gikan sa pisikal nga kamatayon pinaagi sa grasya sa Dios, pinaagi sa kamatayon ug Pagkabanhaw ni Jesukristo.⁸ Ug kon atong ipunting ang atong mga kasingkasing ngadto sa Dios, ang kaluwasan gikan sa espirituhanon nga kamatayon maangkon sa tanan “pinaagi sa Pag-ula ni [Jesu] Kristo . . . pinaagi sa pagsunod sa mga balaod ug mga ordinansa sa Ebanghelyo.”⁹ Kita matubos gikan sa sala aron mobarug nga limpyo ug putli sa atubangan sa Dios. Sama sa gipasabut ni Miqueas, “[Ang Dios] mipakita na kanimo, O tawo, unsa ang maayo. Ang gipaabot sa Ginoo kanimo mao ang pagbuhat sa kaangayan, sa pagpakita sa makanunayong gugma, ug sa pagkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban sa atong Dios?”¹⁰

Ang sugo ni Miqueas sa pagpunting sa atong mga kasingkasing ngadto sa Dios ug makasarang alang sa kaluwasan naglakip sa tulo ka sumpay-sumpay nga mga elemento. Ang *pagbuhat sa kaangayan* nagpasabut nga madungganong molihok uban sa Dios ug sa ubang mga tawo. Kita madungganong molihok uban sa Dios pinaagi sa pagkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban Kaniya. Kita madungganong molihok ngadto sa uban pinaagi sa pagpakita sa makanunayong gugma. Ang *pagbuhat sa kaangayan* mao ang praktikal nga pagsunod sa una ug ikaduhang dagkong mga sugo, “higugmaa ang Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong

kasingkasing, ug sa tibuok mong kalag ug sa tibuok mong hunahuna . . . [ug] higugmaa ang imong isig-katawo sama sa imong kaugalingon.”¹¹

Ang pagbuhat sa kaangayan ug pagkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban sa Dios mao ang paglikay nato sa pagpakasala, magkinabuhi subay sa Iyang mga balaod, ug pagmatinuoron.¹² Ang usa ka makiangayon nga tawo mopalayo sa sala ug moduol sa Dios, mohimo og mga pakigsaad uban Kaniya, ug motuman niadto nga mga pakigsaad. Ang usa ka makiangayon nga tawo mopili sa pagsunod sa mga sugo sa Dios, maghinulsol kon makasala, ug mopadayon sa pagpaningkamot.

Sa dihang ang nabanhaw nga Kristo mibisita sa mga Nephite, Siya mipasabut nga ang balaod ni Moises gipulihan na sa mas taas nga balaod. Siya mimando kanila nga “dili na mohalad . . . og mga sakripisyo ug . . . sinunog nga mga halad” apan sa paghalad og “usa ka masulub-on nga kasingkasing ug usa ka mahinulsulon nga espiritu.” Siya usab misaad, “Ug kinsa kadto nga moduol ngari kanako uban ang usa ka masulub-on nga kasingkasing ug usa ka mahinulsulon nga espiritu, kaniya Ako mobunyag uban sa kalayo ug uban sa Espiritu Santo.”¹³ Kon kita modawat ug mogamit sa gasa sa Espiritu Santo human sa bunyag, kita makatagamtam sa kanunay nga pagpakig-uban sa Espiritu Santo ug matudloan sa tanan nga mga butang nga kinahanglan natong buhaton,¹⁴ lakip ang pagkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban sa Dios.

Ang sakripisyo ni Jesukristo alang sa sala ug kaluwasan gikan sa espirituhanon nga kamatayon anaa alang sa tanan kinsa adunay masulub-on nga kasingkasing ug mahinulsulon nga espiritu.¹⁵ Ang usa ka masulub-on nga kasingkasing ug mahinulsulon nga espiritu moaghat kanato sa paghinulsol kada adlaw ug maningkamot nga mas mahisama sa atong Langitnong Amahan ug ni Jesukristo. Kon buhaton nato, kita makadawat sa makalimpyo, makaayo, ug makapalig-on nga gahum sa Manluluwas. Kita dili

lamang mobuhay sa kaangayan ug sa pagkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban sa Dios, kita usab makat-on sa pagpakita sa makanunayong gugma sama sa paagi nga gibuhay sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo.

Ang Dios malipay sa kalooy ug dili mohikaw sa paggamit niini. Sa mga pulong ni Miqueas ngadto ni Jehova, “O Ginoo, walay Dios nga sama kanimo, nga mopasaylo sa kasal-anan, . . . maluoy na usab ikaw kanamo,” ug “isalibay ang . . . mga sala ngadto sa kahiladman sa dagat.”¹⁶ Ang pagpakita sa makanunayong gugma sama sa Dios kinahanglang maglakip sa pagmakiangayon ngadto sa uban ug dili moabusar kanila.

Ang kaimportante nga dili moabusar sa uban gipasabut sa usa ka istorya mahitungod ni Hillel ang Elder, usa ka Judeo nga eskolar kinsa nagpuyo sa unang siglo sa wala pa si Kristo. Usa sa mga estudyante ni Hillel naglungutlungot tungod sa kalisud sa Torah—ang lima ka basahon ni Moises nga dunay 613 ka sugo ug mga komentaryo sa mga rabbi bahin sa kasulatan. Ang estudyante mihagit ni Hillel sa pagpasabut sa Torah gamit lamang ang gidugayon nga makabarug si Hillel sa usa ka tiil. Si Hillel tingali dili maayong mobalanse apan midawat sa hagit. Siya mikutlo gikan sa Levitico, nag-ingon, “Ayaw panimalos ug ayaw usab pagdumot sa inyong kadugo. Higugmaa ang inyong isigkatawo sama sa inyong paghigugma sa inyong kaugalingon.”¹⁷ Si Hillel dayon mitapos: “Kanang dili nimo gusto, ayaw buhata sa imong silingan. Kini mao ang importante nga mensahe sa Torah; ang nahibilin mao ang komentaryo. Lakaw ug pagtuon.”¹⁸

Ang kanunay nga madungganong pakigsabut sa uban kabahin sa pagpakita og makanunayong gugma. Ikon-siderar ang panag-istorya nga akong nadunggan dekada na ang nakalabay sa departamento sa emerhensya sa Johns Hopkins Hospital didto sa Baltimore, Maryland, sa Estados Unidos. Ang usa ka pasyente, nga si Mr. Jackson, matinahuron, buotan nga tawo kinsa inila sa mga kawani sa ospital. Siya naospital kaniadto sa makadaghang higayon alang sa pagpatambal sa sakit nga may kalabutan sa alkohol. Niini nga okasyon, si Mr. Jackson mibalik ngadto sa ospital tungod sa mga simtoma nga nadayagnos nga paghubag sa hagudila [pancreas] tungod sa pag-inom og alkohol.

Sa hapit na mahuman ang iyang oras sa pagtrabaho, si Dr. Cohen, usa ka kugihan ug dinayeg nga doktor, mihiling ni Mr. Jackson ug mitino nga gikinahanglan ang pagpaospital. Si Dr. Cohen misangon ni Dr. Jones, ang doktor nga maoy mosunod, sa pagpaadmit ni Mr. Jackson ug modumala sa iyang pagpatambal.

Si Dr. Jones nakaeskwela og inila nga medikal nga eskwelahan ug nagsugod pa lang sa iyang post-graduate nga pagtuon. Kining makapaluya nga pagbansay sa kasagaran inubanan sa walay katulog, nga tingali nakatampo sa negatibo nga tubag ni Dr. Jones. Nag-atubang sa iyang ikalima nga ipaadmit nianang gabhiona, hilabihan niyang nakabagulbol ngadto ni Dr. Cohen. Mibati siya nga dili makiangayon nga siya mogahin og daghan nga oras sa pag-atiman ni Mr. Jackson tungod kay ang iyang lisud nga sitwasyon, iyang tinuyoan.

São Paulo, Brazil

Ang maanindot nga tubag ni Dr. Cohen hapit na lang ihung-hong. Siya miingon, “Dr. Jones, ikaw nahimong doktor aron moatiman sa mga tawo ug motrabaho aron mamaayo sila. Ikaw wala mahimong doktor aron mohukom kanila. Kon ikaw wala makasabut sa kalainan, ikaw walay katungod nga magbansay niini nga institusyon.” Pagkahuman niini nga pagkorihir, si Dr. Jones makugihong miatiman ni Mr. Jackson atol sa pagkaospital.

Si Mr. Jackson taud-taod nang namatay. Sila si Dr. Jones ug Dr. Cohen adunay maanindot kaayo nga panarbahoho. Apan sa usa ka kritikal nga higayon sa iyang pagbansay, si Dr. Jones kinahanglang pahinumdoman sa pagbuhat sa kaangayan, sa pagpakita sa makanunayong gugma, ug sa pag-atiman ni Mr. Jackson nga dili mahukmanon.¹⁹

Sa milabayng katuigan, nakabene-pisyo ko niana nga pahinumdoman. Ang pagpakita sa makanunayong gugma nagpasabut nga kita dili lamang ganahan sa kalooy nga gihatag sa Dios kanato; kita malipay nga ang Dios mohatag usab sa samang kalooy ngadto sa uban. Ug kita mosunod sa Iyang ehemplo. “Ang tanan managsama ngadto sa Dios,”²⁰ ug kitang tanan nagkinahanglan og espirituhanon nga pagtambal aron matabangan ug mamaayo. Ang Ginoo miingon, “Kamo dili motamud sa usa ka tawo nga labaw sa uban, o ang usa ka tawo dili mohunahuna sa iyang kaugalingon nga labaw sa uban.”²¹

Si Jesukristo mipakita unsay gipasabut sa pagbuhat sa kaangayan ug sa pagpakita sa makanunayong gugma. Siya walay duha-duha nga nakigsandurot sa mga makasasala, nagtagad kanila nga madungganon ug uban sa pagtahud. Siya mitudlo sa kalipay sa pagtuman sa mga sugo sa Dios ug sa pagpaningkamot sa pagbayaw kay sa pagpanghimaraut niadtong kinsa nakigbisog. Siya misaway niadtong kinsa nangita og sayop Kaniya sa pagpangalagad ngadto sa mga tawo nga ilang gii-sip nga dili takus.²² Ang kinaugalingong pagkamatarung nakapasilo Kaniya.²³

Aron mahimong sama ni Kristo, ang usa ka tawo mobuhat sa kaangayan,

magmadungganon ngadto sa Dios ug sa ubang mga tawo. Ang usa ka makiangayon nga tawo matinahuron sa mga pulong ug lihoc ug nakahibalo nga ang kalainan sa panglantaw o pagtuo dili makapugong sa tiunay nga kamabination ug panaghigalaay. Ang mga indibidwal kinsa mobuhat sa kaangayan “dili makabaton og hunahuna sa pagpasakit sa usag usa, apan sa pagpuyo nga malinawon”²⁴ sa usag usa.

Aron mahimong sama ni Kristo, ang usa ka tawo ganahan sa kalooy. Ang mga tawo nga ganahan og kalooy dili mahukmanon, sila mopakita og kapuangod alang sa uban, ilabi na niadtong kinsa wala kaayo mapanalangini, sila manggihatagon, mabination, ug madungganon. Kini nga mga indibidwal motagad sa tanan uban sa gugma ug pagsabut, bisan pa sa mga panaglahi sama sa kaliwat, gender, giapilan nga relihiyon, matang sa sekso, ekonomikanhong kahimtang diha sa katilingban, ug mga kalainan sa tribo, sa pamilya, o sa nasud. Kini gipulihan sa Kristohanong gugma.

Aron mahimong sama ni Kristo, ang usa ka tawo mopili sa Dios,²⁵ magkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban Kaniya, ug motuman sa mga pakigsaad uban Kaniya. Ang mga indibidwal kinsa magkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban sa Dios mahinumdoman unsay nahimo sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo kanila.

Igo ba ang akong nabuhat? Unsa pa ang angay nakong buhaton? Ang aksyon nga atong himoon agig tubag niini nga mga pangutana importante sa atong kalipay niini nga kinabuhi ug sa kahangturan. Ang Manluluwas dili buot nga atong ibalewala ang kaluwasan. Bisan human kita makahimo og sagrado nga mga pakigsaad, adunay posibilidad nga kita “mawad-an sa grasya ug mobiya gikan sa buhi nga Dios.” Mao, nga kita kinahanglang “[mo]patalinghug ug mag-ampo kanunay” aron makalikay nga mahulog “ngadto sa pagtintal.”²⁶

Apan sa samang higayon, ang atong Langitnong Amahan ug si Jesukristo dili gusto nga kita maparalisa pinaagi

Chiba, Japan

sa padayon nga walay kasiguroan atol sa atong mortal nga panaw, maghunahuna kon kita ba nakahimo og igo aron maluwas ug mahimaya. Sila dili gayud gusto nga kita mahasol sa mga sayop nga gihinulsulan na nato, maghunahuna niini isip mga samad nga dili mamaayo,²⁷ o nahadlok pag-ayo nga kita masayop pag-usab.

Kita makatimbang-timbang sa atong kaugalingong kauswagan. Kita masayud nga ang “dagan sa kinabuhi [nga atong] gisunod, nagsubay sa kabubut-on sa Dios”²⁸ kon kita mobuhat sa kaangayan, mopakita sa makanunayong gugma, ug sa pagkinabuhi diha sa mapaubsanong pakig-uban sa atong Dios. Atong hiusahon ang mga hiyas sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo sa atong kinaiya ug kita maghigugmaay sa usag usa.

Kon buhaton ninyo kining mga butanga, kamo nagsunod sa dalan sa pakigsaad ug makasarang nga “mopuyo uban sa Dios diha sa usa ka kahimtang nga walay katapusan ang kalipay.”²⁹ Ang inyong mga kalag mapuno sa himaya sa Dios ug sa kahayag sa walay katapusan nga kinabuhi.³⁰ Kamo mapuno sa dili matugkad nga kalipay.³¹ Ako mopamatuod nga ang Dios buhi ug nga si Jesus mao ang Kristo, ang atong Manluluwas ug Manunubos, ug Siya mahigugmaon ug malipayong mohatag sa Iyang kalooy ngadto sa tanan. Dili ba mo ganahan niana? Sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Russell M. Nelson, “Kita Makabuhay og Mas Maayo pa ug Mahimong mas Maayo, *Liahona*, Mayo 2019, 67–69.
2. Mosiah 2:41.
3. Miqueas 6:6.
4. Miqueas 6:7.
5. Tan-awa sa Mga Taga-Efeso 2:8; 2 Nephi 31:19; Alma 22:14; 42:14; 3 Nephi 18:32; Moroni 6:4; Doktrina ug mga Pakigsaad 3:20.
6. Tan-awa sa 3 Nephi 27:19.
7. Tan-awa sa Alma 41:8; Moroni 10:32–33.
8. Tan-awa sa 1 Mga Taga-Corinto 15:22; Alma 11:42–45.
9. Ang mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:3.
10. Miqueas 6:8; tan-awa ang susama nga mga pahimangno diha sa Alma 41:14; Doktrina ug mga Pakigsaad 11:12; Ang mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:13.
11. Tan-awa sa Mateo 22:35–40. Alang sa panaghisgot sa relasyon tali sa una ug sa ikaduha nga dagkong mga sugo, tan-awa sa, Russell M. Nelson, “Teach Us Tolerance and Love,” *Ensign*, Mayo 1994, 69–71; Dallin H. Oaks, “*Duha* ka Dagkong mga Sugo;” *Liahona*, Nob. 2019, 73–76.
12. Tan-awa sa Ezequiel 18:8–9.
13. 3 Nephi 9:19–20; tan-awa usab sa Doktrina ug mga Pakigsaad 59:8.
14. Tan-awa sa 2 Nephi 32:5.
15. Tan-awa sa 2 Nephi 2:7.
16. Miqueas 7:18–19.
17. Levitico 19:18.
18. Tan-awa sa Babylonian Talmud, Shabbat 31a:6; tan-awa usab sa jewishvirtuallibrary.org/rabbi-hillel-quotes-on-judaism-and-israel. Pahinumdom, si Hillel ang Elder mao ang apohan nga lalaki ni Gamaliel, kinsa gihisgutan sa Mga Buhat 5:34. Si Gamaliel mao ang magtutudlo ni Saulo sa Tarsus. Tan-awa sa Isidore Singer, ed., *The Jewish Encyclopedia* (1903), “Gamaliel I,” 5:558–59.
19. Ang mga ngalan alang ni Mr. Jackson, Dr. Cohen, ug Dr. Jones dili ilaha.
20. 2 Nephi 26:33.
21. Mosiah 23:7.
22. Tan-awa sa Joseph Smith, “History, 1838–1856, volume D-1 [1 August 1842–1 July 1843],” 1459, josephsmithpapers.org.
23. Tan-awa sa Lucas 15:1–2.
24. Mosiah 4:13.
25. Tan-awa sa Moises 7:33.
26. Doktrina ug mga Pakigsaad 20:32–34.
27. Tan-awa sa Boyd K. Packer, “Ang Plano sa Kalipay,” *Liahona*, Mayo 2015, 28. Si Presidente Packer miingon, “Kon ang proseso sa paghinulsol makompleto, walay mga uwat ang magpabilin tungod sa Pag-ula ni Jesukristo. . . . Ang Pag-ula . . . makapawala sa matag lama bisan unsa pa kalisud o kadugay o kadaghan gibalik-balik. Ang Pag-ula makapalingkawas ninyo aron magpadayon sa unahan, limpyo ug takus, sa paglakaw nianang dalan nga inyong gipili sa kinabuhi.”
28. *Lectures on Faith* (1985), 38.
29. Mosiah 2:41.
30. Tan-awa sa Alma 19:6.
31. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 11:13.

Ni Elder Kelly R. Johnson
Sa Seventy

Molahutay nga Gahum

Ang hugot nga pagtuo ug ang gahum sa Dios lamang nga mopuno sa kahiladman sa atong kalag ang igong makapatunhay kanato—ug makatugot kanato sa paggamit sa Iyang gahum.

Sa pagribyu sa mga pagtulun-an sa atong minahal nga propeta, si Presidente Russell M. Nelson, nakakaplag ko og usa ka pulong nga kanunay niyang nagamit sa daghang pakigpulong. Kini nga pulong mao ang *gahum*.

Sa unang kinatibuk-ang komperensya human siya gipaluyohan isip usa ka Apostol, si Presidente Nelson namulong mahitungod sa gahum.¹ Nagpadayon siya sa pagtudlo mahitungod sa gahum sulod sa mga katuigan. Sukad nga kita mipaluyo kang Presidente Nelson isip atong propeta, siya mitudlo mahitungod sa baruganan sa

gahum—ilabi na, sa gahum sa Dios—ug sa unsang paagi nga kita makagamit niini. Mitudlo siya kon unsaon nato aron makabaton sa gahum sa Dios samtang kita mangalagad sa uban,² sa unsang paagi ang paghinulsol makadapit sa gahum ni Jesukristo ug sa Iyang Pag-ula diha sa atong mga kinabuhi,³ ug kon sa unsang paagi ang pagkapari—ang gahum ug awtoridad sa Dios—mopanalangin sa tanang mohimo ug motuman sa mga pagkigsaad uban Kaniya.⁴ Si Presidente Nelson mipamatuod nga ang gahum sa Dios padayong magamit sa tanan nga matugahan diha sa templo samtang sila motuman sa ilang mga pakigsaad.⁵

Ako partikular nga natandog sa usa ka hagit nga gihatag ni Presidente Nelson niadtong Abril 2020 nga kinatibuk-ang komperensya. Siya mitudlo kanato sa “pagtuon ug pag-ampo nga makakat-on pa og dugang mahitungod sa gahum ug kahibalo nga gituga kaninyo—o sa unsa pay ituga kaninyo.”⁶

Agig pagtubag niining hagit, akong gitun-an ug nag-ampo ug nakakat-on og pipila ka makaayong mga butang mahitungod sa gahum ug kahibalo nga gituga kanako—o sa unsa pay ituga ngari kanako.

San Lucas Sacatepéquez, Guatemala

Ang pagsabot sa unsay kinahanglan gayud natong buhaton aron makagamit sa gahum sa Dios diha sa atong kinabuhi dili sayon, apan akong nasuta nga kini mahimo pinaagi sa pagtuon niini diha sa atong mga hunahuna ug sa pag-ampo alang sa Espiritu Santo aron sa paglamdag kanato.⁷ Si Elder Richard G. Scott mitanyag og klaro nga paghulagway kon unsa ang gahum sa Dios: kini mao ang “gahum sa pagbuhat og mas daghan kay sa mabuhay nato sa atong kaugalingon.”⁸

Ang pagpuno sa atong kasingkasing ug bisan sa atong kalag sa pulong sa Dios ug sa pundasyon sa hugot nga pagtuo ni Jesukristo mahinungdanon sa pagbaton og gahum sa Dios aron sa pagtabang kanato niining mahagiton nga mga panahon. Sa walay pagbaton sa pulong sa Dios ug hugot nga pagtuo ni Jesukristo sa kahiladman sa atong kasingkasing, ang atong mga pagpamatuod ug hugot nga pagtuo mahimong mapakyas, ug kita mahimong dili na makagamit sa gahum nga gusto sa Dios nga ihatag kanato. Ang taphaw nga pagtuo dili paigo. Ang hugot nga pagtuo ug ang gahum sa Dios lamang nga mopuno sa kahiladman sa atong kalag ang igong makapatunhay kanato—ug makatugot kanato sa paggamit sa Iyang gahum.

Samtang si Sister Johnson ug ako mipadako sa among mga anak, kami midasig sa matag usa kanila sa pagkat-on sa paggamit og usa ka instrumento sa musika. Apan gitugutan lang namo ang among mga anak sa pagkuha og mga leksyon sa musika kon mobuhay sila sa ilang bahin ug magpraktis sa ilang instrumento matag adlaw. Usa ka Sabado, ang among ikatulo nga anak nga si Jalynn naghinamhinam sa paglakaw aron makigdula sa mga higala, apan wala pa siya nakapraktis sa piano. Nasayud nga siya misaad sa pagpraktis sulod sa 30 minutos, gituyo niya sa pag-set ang timer, tungod kay dili siya gusto nga magpraktis nga molapas og usa gani ka minuto kay sa gikinahanglan.

Samtang miagi siya sa microwave oven padulong sa piano, mihunong siya ug mituplok ug pipila ka button.

Kuala Lumpur, Malaysia

Apan imbis i-set ang timer, iyang gi-set ang microwave aron magluto sulod sa 30 minutos ug gituplok ang start. Human sa mga 20 minutos sa pagpraktis, mibalik siya sa kusina aron susihon kon pila nay nahabilin nga oras ug nakita nga ang microwave nagkayo.

Midagan dayon siya didto sa luyo diin nagtrabaho ko sa luyo nga nataran, nagsiyagit nga ang balay nasunog. Dali kong midagan sa balay, ug tinuod, nakita nako nga ang microwave nagkayo.

Sa paningkamot nga masalbar ang among balay sa pagkasunog, akong gikab-ot ang luyo sa microwave, giibut kini, ug migamit sa kordon sa kuryente sa pag-alsa sa nagkayo nga microwave gikan sa banggera. Nanghinaut nga mahimong bayani ug sa pagsalbar sa adlaw ingon man sa among balay, akong gilambuyog ang nagkayo nga microwave gamit ang kordon sa kuryente aron malayo kini sa akong lawas, ngadto sa nataran, ug sa lain na usab nga paglambuyog gisalibay ang microwave ngadto sa tugkaran. Didto among napalong ang nagdilaab nga kalayo gamit ang hose.

Unsa ang problema? Ang microwave oven nagkinahanglan og butang nga motuhop sa enerhiya niini, ug sa dihang walay gisulod niini nga

makatuhop sa enerhiya, ang oven mismo ang mituhop sa enerhiya, miinit, ug misilaob, miguba sa kaugalingon niini ngadto sa pagsilaub ug naabo.⁹ Ang among tibuok microwave nasunog ug naugdaw tungod kay wala kini sulod.

Sa samang paagi, kadtong nakabat-on og hugot nga pagtuo ug pulong sa Dios sa kahiladman sa ilang kasingkasing makapatuhop ug makabuntog sa nagdilaab nga mga pana nga siguradong ipadala sa kaaway aron sa paglaglag kanato.¹⁰ Kondili, ang atong hugot nga pagtuo, paglaum, ug kombiksyon mahimong dili kalahutay, ug sama sa walay sulod nga microwave, kita mahimong maangol.

Nakat-on ko nga ang pagbaton sa pulong sa Dios sa kahiladman sa akong kalag, inubanan sa hugot nga pagtuo diha ni Ginoong Jesukristo ug sa Iyang Pag-ula, nagtugot kanako nga makagamit sa gahum sa Dios aron mabuntog ang kaaway ug bisan unsang butang nga iyang ibato ngari nako. Samtang kita nag-atubang og mga hagit, makasalig kita sa saad sa Ginoo nga gitudlo ni Pablo: “Kay kita wala sa Dios hatagig espiritu sa katalaw kondili sa espiritu sa gahum, ug sa gugma, ug sa pagpugong sa kaugalingon.”¹¹

Kita nasayud nga isip usa ka bata ang Manluluwas “midako, ug nahimong

kusgan, puno sa kaalam: ug ang grasya sa Dios diha kaniya.¹² Kita nasayud nga samtang Siya midako, “si Jesus mitubo sa kaalam ug sa gidak-on, ug sa kahimuot kaniya sa Dios ug sa tawo.”¹³ Ug kita nasayud nga sa panahon nga misugod na ang Iyang pagpangalagad, kadtong nakadungog Kaniya “nahibulong sila sa iyang pagpanudlo: kay ang iyang pagpamulong inubanan man sa gagahum.”¹⁴

Pinaagi sa pagpangandam, ang Manluluwas mitubo diha sa gahum ug nakahimo sa pagbatok sa tanang tintasyon ni Satanas.¹⁵ Kon kita mosunod sa ehemplo sa Manluluwas ug mangan-dam pinaagi sa pagtuon sa pulong sa Dios ug palambuan ang atong pagtuo, kita makagamit usab sa gahum sa Dios sa pagbatok sa mga tintasyon.

Atol niining higayuna nga gidid-an ang panagpundok nga nakapahimong imposible sa kanunay nga pagtambong sa templo, ako sa pagkatinu-od misiguro nga makapadayon sa pagtuon ug pagkat-on og dugang mahitungod sa gahum sa Dios nga moabut kanato samtang kita mohimo ug motuman sa mga pakigsaad sa templo. Sumala sa gisaad diha sa pahinungod nga pag-ampo sa Templo sa Kirtland, kita mobiya sa templo nga may gahum sa Dios.¹⁶ Walay gitakda nga petsa nga gilakip uban sa gahum nga gitugyan sa Dios diha niadtong kinsa mohimo ug motuman sa mga pakigsaad sa templo, ni adunay usa ka pagdili gikan sa paggamit niana nga gahum atol sa usa ka pandemya. Ang Iyang gahum mokunhod diha sa atong kinabuhi lamang kon kita mapakyas sa pagtuman sa atong mga pakigsaad ug dili mosunod sa paagi nga motugot kanato sa pagpadayon nga mosarang sa pagdawat sa Iyang gahum.

Samtang ang akong minahal nga asawa ug ako nagserbisyo isip mga lider sa misyon didto sa Thailand, Laos, ug Myanmar, kami nakasaksi mismo sa gahum sa Dios nga moabut niadtong mohimo ug motuman sa sagradong mga pakigsaad diha sa templo. Ang Temple Patron Assistance Fund nakapahimong posible alang sa daghang Santos niining tulo

ka mga nasud sa pagtambong sa templo human nabuhang ang tanan nilang mahimo pinaagi sa personal nga pagsakripisyo ug pagpangandam. Nakahinumdom ko nga nakigkita sa usa ka grupo sa 20 ka matinuod-anong mga Santos gikan sa Laos sa usa ka airport sa Bangkok, Thailand, sa pagtabang kanila sa pagbalhin ngadto sa laing airport sa Bangkok aron makabut sa ilang flight sa Hong Kong. Kini nga mga miyembro naghingapin ang paghinamhinam nga sa katapusan makabiyaha ngadto sa balay sa Ginoo.

Sa dihang nagkita na kami niining buotan nga mga Santos sa ilang pagbalik, ang nadugang nga kahingkod sa ebanghelyo ug lakipan sa gahum nga miresulta gikan sa pagdawat sa ilang pagtuga didto sa templo ug pagsulod ngadto sa mga pakigsaad sa Dios makita gayud. Kini nga mga Santos klaro nga migawas gikan sa templo nga “gisangkapan uban sa [Iyang] gahum.”¹⁷ Kini nga gahum sa pagbuhang ug dugang pa kay sa unsay ilang mahimo sa ilang kaugalingon mihatag kanila og kalig-on sa paglahutay sa mga hagit sa pagkamiyembro sa Simbahan diha sa ilang nasud ug mopadayon sa pagdala sa “mahinungdanon kaayo ug mahimayaon nga maayong balita, diha sa kamatuoran,”¹⁸ samtang sila mopadayon sa pagtukod sa gingharian sa Ginoo didto sa Laos.

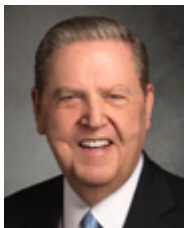
Sa panahon nga kita wala makatambong sa templo, ang matag usa ba kanato misalig sa mga pakigsaad nga atong gihimo sa templo aron sa pagtakda og klaro, dili mausab nga dalan sa direksyon sa atong kinabuhi? Kini nga mga pakigsaad, kon gituman, maghatag kanato og panglantaw ug mga malauman kalabut sa kaugmaon ug usa ka klaro nga determinasyon aron mahimong angayan sa pagdawat sa tanang gisaad sa Ginoo pinaagi sa atong kamatinuod-anon.

Ako modapit kaninyo sa pagtinguha sa gahum nga gustong ihatag sa Dios diha kaninyo. Ako mopamatuod nga kon kita magtinguha niining gahum, kita mapanalanginan og mas dakong pagsabut sa gugma nga anaa sa atong Langitnong Amahan alang kanato.

Ako mopamatuod nga tungod kay ang Langitnong Amahan naghigugma kaninyo ug kanako, Siya mipadala sa Iyang Pinalangga nga Anak, si Jesukristo, aron mahimo natong Manluluwas ug Manunubos. Ako mopamatuod ni Jesukristo, Siya kinsa anaa ang tanang gahum,¹⁹ ug mohimo sa ingon diha sa ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Protect the Spiritual Power Line,” *Ensign*, Nov. 1984, 30–32.
2. Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Ang Pagpangalagad uban sa Gahum ug Katungod sa Dios,” *Liahona*, Mayo 2018, 68–75.
3. Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Panapos nga Pakigpulong,” *Liahona*, Mayo 2019, 112.
4. Russell M. Nelson, “Ang Pagpangalagad uban sa Gahum ug Katungod sa Dios,” *Liahona*, Mayo 2018, 68–75.
5. Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Padayon uban sa Hugot nga Pagtuo,” *Liahona*, Mayo 2020, 115.
6. Russell M. Nelson, “Padayon uban sa Hugot nga Pagtuo,” 115.
7. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 9:7–9.
8. Richard G. Scott, “Alang sa Kalinaw sa Panimalay,” *Liahona*, Mayo 2013, 30.
9. “Ang mga microwaves naggamit og mga nagwaog-waog nga mga tunog sa enerhiya sa pag-init sa pagkaon o mga likido. Kinahanglan adunay sulod ang microwave aron motuhop niining enerhiya. Kondili, ang microwave motuhop sa kaugalingong enerhiya. Ang mga enerhiya mopainit sa lutoanan sa microwave, mangita og butang nga katuhopan. Ang mga enerhiya sa katapusan moabut sa magnetron sa microwave, nga maoy tinubdan sa mga microwave. Ang magnetron dili makadala og grabe nga kuryente, busa magpadayon kini sa pagpadala niini ngadto sa ubang mga parte sa microwave. Ang pagpaandar sa microwave nga walay sulod makaguba sa magnetron ug sa ubang mga parte sa microwave. Sa labing kuyaw nga kahimtang, ang mga parte sa microwave maghinubra sa kainit ug posible nga mosilaob” (Abacus Appliance Service Corporation, “Will I Destroy My Microwave If It Runs Empty?”) Ago. 16, 2012, abacusappliance.com; tan-awa usab sa Julie R. Thomson, “13 Things You Should Never Put in the Microwave,” June 13, 2014, huffpost.com).
10. Tan-awa sa 1 Nephi 15:24.
11. 2 Timoteo 1:7.
12. Lucas 2:40.
13. Lucas 2:52.
14. Lucas 4:32.
15. Tan-awa sa Mateo 4:1–11; Lucas 4:1–14; Doktrina ug mga Pakigsaad 20:22.
16. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 109:22.
17. Doktrina ug mga Pakigsaad 109:22.
18. Doktrina ug mga Pakigsaad 109:23.
19. Tan-awa sa Mateo 28:18.

Ni Elder Jeffrey R. Holland
Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Naghulat sa Ginoo

Ang hugot nga pagtuo nagpasabut nga mosalig sa Dios sa maayo ug sa dautang mga panahon, bisan og naglakip kini sa mga pag-antus hangtud atong makita ang Iyang mga bukton nga ipadayag tungod og alang kanato.

Pinalangga kong mga kaigsoonan, kitang tanan mahinamon—labaw pa ako—nga makapaminaw gikan sa atong pinalangga nga Propeta, si Presidente Russell M. Nelson. Usa kini ka katingalahang komperensya, apan ikaduha kining higayon nga ang sakit nga COVID-19 miusab sa atong naandan nga mga kalihokan. Luya na kaayo kita niini nga kagaw, nga daw mobati kita nga manglarot na ang atong mga buhok. Ug dayag lang, pipila sa akong mga Kaigsoonan mao kana ang nahitabo. Palihug hibalo nga kami padayon gayud nga nag-ampo alang niadtong naapektuhan sa bisan unsang paagi, ilabi na niadtong nawad-an og mga minahal. Ang tanan mouyon nga dugay na gyud kini, og taas na kaayo ang panahon.

Unsa kadugay kitang maghulat og kahupayan gikan sa mga kalisud nga miabut kanato? Unsa kahay atong mahimo aron makalahutay sa personal nga mga pagsulay samtang magsige kita og hulat ug ang tabang daw dugay kaayong moabut? Nganong malangay man kon ang mga

palas-anon sobra sa atong makaya?

Samtang mangutana bahin niana, kita, kon atong sulayan, makadungog og hilak sa usa ka tawo gikan sa usa ka umog, ngitngit nga bilanggoan atol sa pinakatugnawng panahon nga sukad nasinati niana nga dapit.

“O Dios, hain ba ikaw?” nga atong madungog gikan sa kinahiladman sa Bilanggoan sa Liberty. “Ug hain ang imong gambalay nga nagsalipod sa imong tagoanan? Hangtud kanus-a ikaw mogamit sa imong kamot?”¹ Hangtud kanus-a, O Ginoo, hangtud kanus-a?

Busa, dili kita ang una o dili kita ang katapusang mangutana og ingon nianang mga pangutana kon ang mga kasubo moluya kanato o ang kangutngot sa atong kasingkasing magpadayon. Wala ako maghisgot karon bahin sa mga pandemya o sa mga bilanggoan apan bahin kaninyo, sa inyong pamilya, ug sa inyong kasilinganan kinsa nag-atubang og mga hagit. Mamulong ako bahin sa pangandoy sa daghan kinsa gustong magminyo ug wala pa naminyo o kinsa naminyo ug nangandoy nga unta ang relasyon

madugangan ang pagka-celestial. Mamulong ako bahin niadtong nagsagubang og wala damhang grabe nga kahintang sa medikal—tingali sakit nga wala kaayohan—o nag-atubang og tibuok kinabuhing sakit sa kaliwat nga wala nay remedyo. Mamulong ako bahin sa padayong panglimbasog uban sa mga hagit sa emosyonal ug kahimsog sa pangisip nga nagpalisud gayud sa daghan nga nanag-antus uban niini, ug sa mga kasingkasing niadtong mga nahigugma ug nag-antus uban kanila. Mamulong ako bahin sa mga kabus, kinsa giingon sa Manluluwas nga dili gayud kalimtan, ug mamulong ako bahin kaninyo nga naghulat sa pagbalik sa usa ka anak, bisan unsa pay edad, kinsa mipili og dalan nga lahi sa inyong giampo nga iyang subayon.

Dugang pa, moangkon ako nga gani kining taas nga lista sa mga butang nga tingali personal natong gihulat walay paghana nga motubag sa dagkong mga problema sa ekonomiya, politika, ug sa katilingban nga sa tiningob nga paagi miharong kanato. Ang atong Amahan sa Langit dayag nga naglaum kanato sa pagtubag niining lisud kaayong mga problema sa katawhan ug sa personal, apan dunay mga panahon sa atong kinabuhi nga gani ang atong pinaka-espirtuhanong paningkamot, ug matinguhaong mga pag-ampo dili moani sa kadaugan nga atong gipangandoy, kabahin man sa dagko nga mga isyu sa kalibutan o sa ginagmay nga personal nga mga isyu. Busa samtang magtrabaho kita ug magpaabut sa mga tubag sa pipila sa atong mga pag-ampo, akong ihalad kaninyo ang akong apostolikanhong saad nga kini gidungog ug gitubag, apan tingali dili sa panahon o sa paagi nga atong gusto. Apan *kanunay* kini nga gitubag sa panahon ug sa paagi nga kini tubagon sa usa nga nasayud sa tanan ug walay paglurang nga maloloy-ong ginikanan. Pinalangga kong mga igsoon, palihug sabta nga Siya kinsa dili gayud magduka o matulog² mahunahunaon alang sa kalipay ug sa umaabut nga kahimayaan sa Iyang mga anak labaw sa

tanang nga buhaton sa usa ka balaang binuhat. Siya ang mahimayaon nga hulagway sa tiunay nga gugma, ug Manggiloy-on nga Amahan ang Iyang ngalan.

“Kon mao man kana,” tingali makaingon kamo nga, “dili ba angay nga unta ang Iyang gugma ug kalooy moiway na lang sa among personal nga mga Pulang Dagat [Kalisdanan] ug tugutan kaming mobaktas latas sa among mga problema subay sa uga nga yuta? Dili ba angay nga ipadala Niya kadtong ika-21 nga siglo nga mga kanaway aron motukob diha dayon sa mga gangis nga nagdala sa kalisdanan karon?”

Ang tubag niana nga mga pangutana “Oo, ang Dios makahatag og mga milagro diha dayon, apan sa dili madugay mahibaloan nato nga ang mga panahon sa atong mortal nga panaw Iyaha ug Siya lamang ang makabuot.” Siya ang nagdumala sa mga hitabo ug sa mga gutlo sa atong kinabuhi sa tinagsatagsa. Alang sa matag tawong masakiton nga naayo diha dayon samtang naghulat siya nga makasulod sa Linaw sa Betsata,³ adunay laing tawo nga naghulat og 40 ka tuig sa desyerto aron makasulod sa gisaad nga yuta.⁴ Alang sa matag Nephi ug Lehi nga balaanong gipanalipdan pinaagi sa naglibut nga kalayo tungod sa ilang hugot nga

pagtuo,⁵ adunay kitay Abinadi nga gitambog sa nagdilaab nga kalayo tungod sa iyang hugot nga pagtuo.⁶ Ug hinumdumi nga ang sama nga Elijah kinsa nagtawag og kalayo gikan sa langit diha dayon sa pag-saksi batok sa mga pari ni Baal⁷ siya gihapon nga Elijah ang nag-antus sulod sa katuigan nga walay ulan ug kinsa, sulod sa panahon, gipakaon lamang og diyutay nga bitbit sa kuko sa usa ka uwak.⁸ Sa akong bana-bana, dili nato kadto matawag og “makalingaw nga pagpangaon sa McDo [happy meal].”

Ang punto? Ang punto mao nga ang hugot nga pagtuo nagpasabut nga mosalig sa Dios sa maayo ug sa dautang mga panahon, bisan og naglakip kini sa mga pag-antus hangtud atong makita ang Iyang mga bukton nga ipadayag tungod og alang kana-to.⁹ Posibling lisud kana sa moderno natong kalibutan diin daghan ang nagtuo nga ang pinakamaayo sa kinabuhi mao ang paglikay sa tanang pag-antus, nga walay usa ang angayng maghingutas sa bisan unsa.¹⁰ Apan kana nga pagtuo dili gayud mosangpot aron “mahingkod kita sama sa kahingkod ni Kristo.”¹¹

Mangayo ako og pasaylo ni Elder Neal A. Maxwell nga usabon ug ipaambit ang iya nang gisulti maka-usa, ako usab mosugyot nga sa

Saonara, Padua, Italy

“kinabuhi sa tawo . . . dili mahimong madungan ang kapuno sa pagtuo ug walay pagkahasol.” Dayag lang nga dili ingon ani “nga magpakabuhi nga wala masayud og kalisud,” moingon samtang magsige kita og relaks: “Ginoo, hatagi ako sa pinakapinili nga mga hiyas, apan isiguro nga ayaw ako hatagi og kasubo, o kaguol, o kasakit, o oposisyon. Palihug ayaw itugot nga dunay dili ganahan kanako o molu-ib kanako, ug labaw sa tanang, ayaw gayud ako pabatia nga gitalikdan Nimo ako o sa akong mga minahal. Gani, Ginoo, matnguni nga ilayo ako sa tanang kasinatian nga naghimo Kanimong balaan. Ug dayon, kon ang kalisdanan sa uban tapos na, palihug tugoti ako nga makig-uban Kanimong, diin ako makapanghambog bahin sa pagkaparehas sa atong kalig-on ug sa atong mga kinaiya samtang nag-utaw-utaw ako sa kalipay sa komportable nga Relihiyon.”¹²

Minahal kong mga kaigsoonan, ang Kristiyanidad [Relihiyon] makahupay, apan sa kasagaran dili komportable. Ang dalan sa pagkabalaan ug kalipay dinhi ug human dinhi layu ug usahay batoon. Nagkinahanglan og panahon ug determinasyon ang pagsubay niini. Apan siyempre, ang ganti sa paghimo

Sugar City, Idaho, USA

niini dako ug mahinungdanon kaayo. Kini nga kamatuoran gitudlo sa tataw ug sa makaagni nga paagi sa ika-32 nga kapitulo sa Alma diha sa Basahon ni Mormon. Diha ang bantogan nga halangdon nga pari mitudlo nga kon ang pulong sa Dios matanom diha sa atong kasingkasing isip usa lang ka liso, ug kon igo ang atong pagbu-bu niini, paghabok, pag-alima, ug pag-awhag niini, kini *ugma damlag* mamunga og “bililhon kaayo, . . . tam-is labaw sa tanan nga tam-is,” ang pagkaon niini mosangput sa kahim-tang nga wala nay pagkauhaw ug wala nay pagkagutom.¹³

Daghang leksyon ang gitudlo dinhi niining talagsaon nga kapitulo, apan ang sentro niining tanan mao ang pamahayag nga ang liso kinahanglang alimahan ug ato gayud nga hulaton nga kini mohingkod, “*naglantaw* uban ang mata sa hugot nga pagtuo sa bunga niini.”¹⁴ Ang atong pag-ani, miingon si Alma, moabut sa “dili madugay.”¹⁵ Dili kaayo ikatingala nga gitapos niya ang iyang talagsaong instruksyon pinaagi sa pagsubli sa makatulo nga higayon sa panawagan alang sa *kakugi* ug *pailub* sa pag-alima sa pulong sa Dios diha sa atong kasingkasing, “*magpaabut*,” sama sa iyang giingon, uban sa “pagkamai-nantuson . . . sa kahoy nga mamunga nganha kaninyo.”¹⁶

COVID ug kanser, pagduha-duha ug kasagmuyo, problema sa pinansyal ug mga pagsulay sa pamilya. Kanus-a man kini nga mga palas-anon mata-pos? Ang tubag “sa dili madugay.”¹⁷ Ug bisan kini sa mubo man nga panahon o taud-taod pa, dili atoa ang paglitok, apan pinaagi sa grasya sa Dios, ang mga panalangin moabut niadtong kin-sa hugot nga mohupot sa ebanghelyo ni Jesukristo. Kana nga isyu gisulbad didto gayud sa pribadong tanaman ug sa publiko kaayo nga bungtod sa Jerusalem dugay na.

Samtang maminaw kita karon sa atong pinalanggang propeta nga motapos niini nga komperensya, unta atong hinumduman, ang gipakita ni Russell Nelson sa tibuok niyang kina-buhi, nga kadtong “*mosalig sa Ginoo*

makabaton og bag-ong kusog [ug] manglupad sila daw agila; managan sila, ug dili kapuyan; . . . manlakaw, ug dili maluya.”¹⁸ Mag-ampo ako nga “sa dili madugay”—haduol na o taud-taod pa—kadto nga mga panalangin moabut sa matag usa kaninyo nga nangayo og kahupayan gikan sa inyong kasubo ug sa kagawasan gikan sa inyong kasub-anan. Mosaksi ako mahitungod sa gugma sa Dios ug sa Pagpahiuli sa Iyang mahimayaon nga ebanghelyo, nga mao, o sa lahi nga paagi, maoy tubag sa matag isyu nga atong giatubang. Pinaagi sa makatubos nga ngalan ni Ginoong Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Doktrina ug mga Pakigsaad 121:1–2.
2. Tan-awa sa Salmo 121:4.

3. Tan-awa sa Juan 5:2–9.
4. Tan-awa sa Numeros 32:13; Deuteronomio 2:7; Josue 5:6.
5. Tan-awa sa Helaman 5:20–52.
6. Tan-awa sa Mosiah 17.
7. Tan-awa sa 1 Mga Hari 18:17–40.
8. Tan-awa sa 1 Mga Hari 17:1–7.
9. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 123:17.
10. Tan-awa sa Rankin Wilbourne ug Brian Gregor, “Jesus Didn’t Suffer to Prove a Philosophical Point,” *Christianity Today*, Sept. 20, 2019, christianitytoday.com.
11. Mga Taga-Efeso 4:13.
12. Pag-usab ni Elder Jeffrey R. Holland sa teksto ni Elder Neal A. Maxwell; tan-awa sa Neal A. Maxwell, “Lest Ye Be Wearied and Faint in Your Minds,” *Ensign*, Mayo 1991, 88.
13. Alma 32:42.
14. Alma 32:40.
15. Alma 32:42.
16. Alma 32:43; tan-awa usab sa Alma 32:41–42.
17. Alma 32:42.
18. Isaias 40:31; tan-awa usab sa Isaias 40:28–30.

Ni Presidente Russell M. Nelson
Presidente sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw

Usa ka Bag-o nga Normal

Ako modapit kaninyo nga ibaling og dugang ang inyong kasingkasing, hunahuna ug kalag ngadto sa atong Langitnong Amahan ug sa Iyang Anak, si Jesukristo.

Minahal nakong mga kaigsoonan, kining duha ka adlaw nga kinatibuk-ang komperensya nahimong mahimayaon! Mouyon ko ni Elder Jeffrey R. Holland. Sama sa iyang giingon, ang mga mensahe, mga pag-ampo, ug ang musika, tanan dinasig sa Ginoo. Mapasalamaton ako sa tanan kinsa miapil sa bisan unsa nga paagi.

Sa tibuok nga mga kahimuan, nakita ko kamo sa akong hunahuna nga naminaw sa komperensya. Ako nangayo sa Ginoo sa pagtabang kana-ko nga makasabut sa unsay inyong gibati, gikabalak-an, o gipaningkamutan sa pagsulbad. Naghunahuna ko unsay akong isulti sa pagtapos niining komperensya nga mopadala kaninyo nga dunay kamasaligon mahitungod sa umaabut nga ako nasayud nga ang Ginoo gusto nga inyong mabati.

Kita nagpuyo sa usa ka mahimayaon nga panahon, nga nakita sa mga propeta sa daghang mga siglo. Mao kini ang dispensasyon nga walay espi-rituhanong mga panalangin nga ihikaw sa mga matarung.¹ Bisan sa kagubot sa kalibutan,² ang Ginoo gusto nga kita “[m]aglantaw sa umaabut uban sa mali-payong pagpaabut.”³ Dili kita mag-usik sa paningkamot sa panumduman sa

kagahapon. Ang pagpundok sa Israel magpadayon. Ang Ginoong Jesukristo naggiya sa mga kalihokan sa Iyang Simbahan, ug kini *makakab-ot* sa balaang mga tumong niini.

Ang hagit alang kaninyo ug kanako mao ang pagsiguro nga ang matag usa *kanato* makakab-ot sa iyang balaan nga potensyal. Karon kanunay kitang

makadungog mahitungod sa “usa ka bag-o nga normal.” Kon gusto gayud ninyo nga modawat sa usa ka bag-o nga normal, ako modapit kaninyo nga ibaling og dugang ang inyong kasingkasing, hunahuna ug kalag ngadto sa atong Langitnong Amahan ug sa Iyang Anak, si Jesukristo. Himoa kana nga *inyong* bag-o nga normal.

Dawata ang inyong bag-o nga normal pinaagi sa paghinulsol matag adlaw. Pagtinguha nga mag-anam-anam kaputli ang hunahuna, pulong, ug buhat. Pangalagad ngadto sa uban. Pagbaton og mahangturon nga panglantaw. Buhata ang inyong mga calling. Ug bisan unsay inyong mga hagit, akong mga minahal nga mga kaigsoonan, pagpakabuhi matag adlaw nga *ikaw* mas andam nga moatubang sa inyong Magbubuhat.⁴

Mao kana nga kita adunay mga templo. Ang mga ordinansa ug mga pakigsaad sa Ginoo mag-andam kanato alang sa kinabuhing dayon, ang labing mahinungdanon sa tanang mga panalangin sa Dios.⁵ Sa inyo nang nahibaloan, ang COVID nga pandemya nagkinahanglan og usa ka temporaryo nga pagsira sa atong mga templo. Dayon misugod kita og usa ka mainampingong pakigtakdo, anam-anam nga pag-abli. Uban sa hugna 2

nga gipatuman na karon sa daghang mga templo, liboan ka mga magtiayon ang nasilyo, ug liboan ang nakadawat sa ilang kaugalingong mga pagtuga sa pipila lang ka bulan ang milabay. Kami mahinamong nagpaabut sa adlaw nga ang tanang takus nga mga miyembro sa Simbahan makaserbisyo na usab sa ilang mga katigulangan ug makasimba diha sa usa ka balaan nga templo.

Karon ako malipayon nga mopahibalo sa mga plano alang sa pagtukod sa unom ka bag-ong mga templo nga pagatukuron sa mosunod nga mga dapit: Tarawa, Kiribati; Port Vila, Vanuatu; Lindon, Utah; Greater Guatemala City, Guatemala; São Paulo East, Brazil; ug sa Santa Cruz, Bolivia.

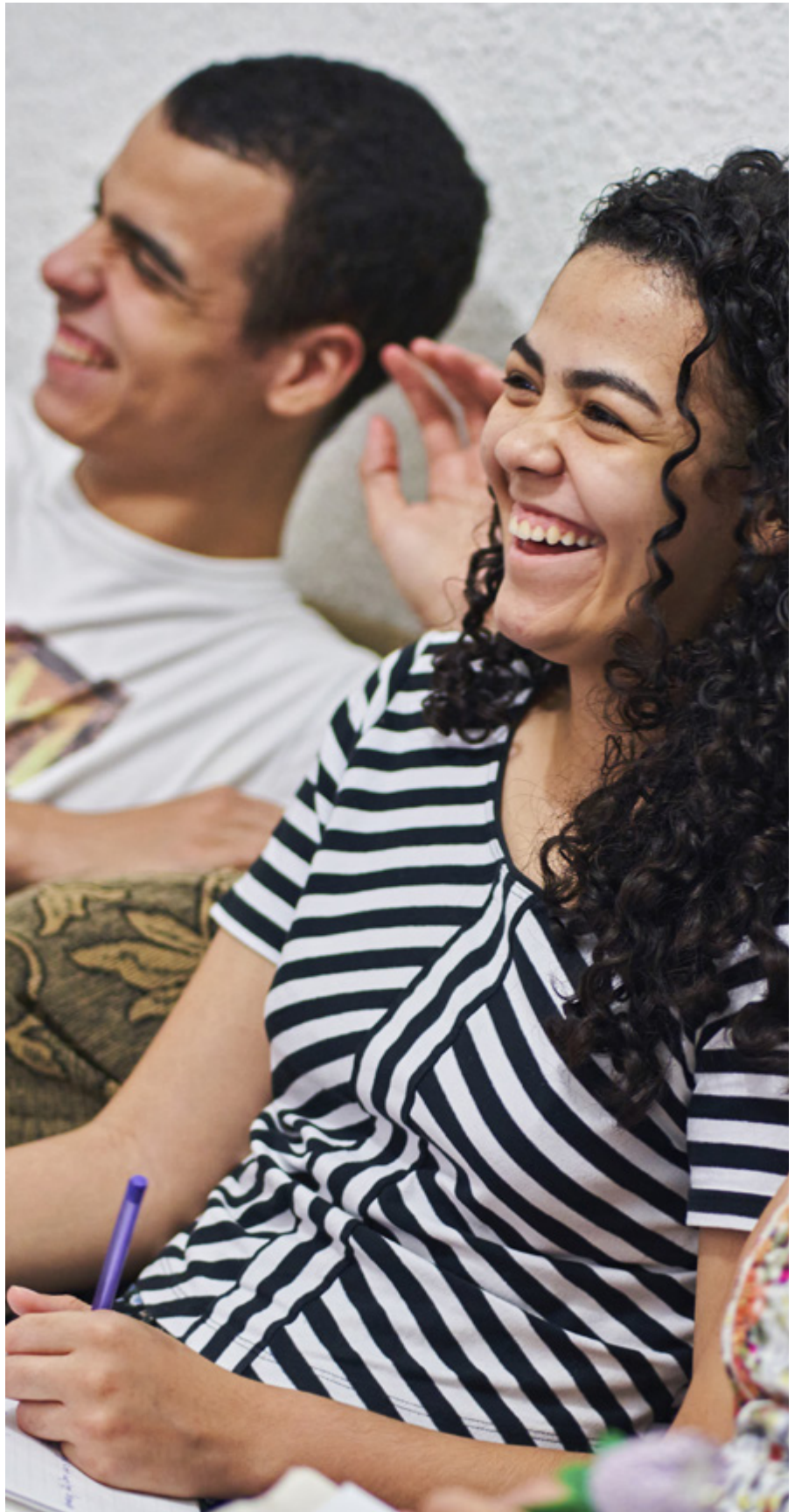
Samtang kita magtukod ug magmentinar niini nga mga templo, kami nag-ampo nga ang matag usa kaninyo magpalig-on ug magmintinar sa inyong kaugalingon aron mahimong takus sa pagsulod sa balaan nga templo.

Karon, akong minahal nga mga kaissoonan, ako mopanalangin kaninyo nga kamo mapuno sa kalinaw ni Ginoong Jesukristo. Ang Iyang kalinaw dili matugkad sa tawo.⁶ Ako mopanalangin kaninyo og dugang nga tinguha ug abilidad sa pagsunod sa mga balaod sa Dios. Ako mosaad nga kon buhaton ninyo, kamo mabubu-an og mga panalangin, lakip ang dugang kaisug, dugang nga personal nga pagpadayag, mas nindot nga panag-uyon sa inyong mga panimalay, ug hingpit nga kalipay bisan taliwala sa walay kasiguroan.

Hinaut nga maghiusa kitang magpadayon sa pagtuman sa atong balaan nga sugo—ang pag-andam sa atong kaugalingon ug sa kalibutan alang sa Ikaduhang Pag-anhi sa Ginoo. Ako nag-ampo, inubanan sa akong pagpadayag sa gugma alang kaninyo, diha sa sagradong ngalan ni Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 121:26–29.
2. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 45:26; 88:91.
3. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith* (2007), 620.
4. Tan-awa sa Alma 12:24; 34:32.
5. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 14:7.
6. Tan-awa sa Mga Taga-Filipos 4:7.

Taboão da Serra, São Paulo, Brazil

Mga Kausaban sa Pagpangulo Gipahibalo

Atol sa kinatibuk-ang komperensya sa Oktubre 2020, usa ka bag-ong sakop sa Kapangulohan sa Seventy, usa ka bag-ong General Authority Seventy, usa ka bag-ong sakop sa Presiding Bishopric, ug upat ka bag-ong Area Seventy gipahibalo.

Si Elder Brent H. Nielson gipaluyohan isip sakop sa Kapangulohan sa Seventy, human sa pag-release ni L. Whitney Clayton, kinsa gihatagan og emeritus status. Si Elder Patrick Kearon nagserbisyo karon isip Senior President sa Seventy, ang katungdanan nga gihuptan kaniadto ni Elder Clayton.

Si Elder Dean M. Davies gipaluyohan isip General Authority Seventy, human siya gi-release isip Unang Magtatambag sa Presiding Bishopric. Si Bishop W. Christopher Waddell gipaluyohan nga mopuli ni Elder Davies isip Unang Magtatambag sa Presiding Bishopric, ug si Bishop L. Todd Budge, kinsa gi-release isip General Authority Seventy, gipaluyohan isip Ikaduhang Magtatambag (ang katungdanan nga gihuptan kaniadto ni Bishop Waddell).

Si Elder Enrique Falabella ug Elder Richard J. Maynes gi-release usab isip mga General Authority Seventy ug gihatagan og emeritus status.

Ang mga kasaysayan sa kinabuhi niini nga mga lider makita sugod niini nga pahina. Ang pag-release sa 47 ka Area Seventy ug ang pagtawag sa upat ka Area Seventy gipahibalo usab (tan-awa sa pahina 30). ■

Elder Brent H. Nielson

Kapangulohan sa Seventy

Usa sa importanting mga leksyon nga nakat-unan ni Elder Brent H. Nielson human ang usa ka sakop sa pamilya mibiya sa Simbahan sulod sa pipila ka tuig mao nga ang *tanán* nga anak sa Dios nagkinahanglan sa gugma sa Manluluwas ug sa makaayo nga gahum sa Iyang Pag-ula.

Samtang nagtuon sa Lucas 15 uban sa iyang pamilya niini nga panahon, nadunggan ni Elder Nielson ang sambingay sa anak nga nawala sa bag-ong paagi.

“Sa pipila ka katarungan, kanunay nakong gibati nga sama sa anak nga lalaki kinsa nagpabilin sa balay. . . . Nianang buntaga, nakaamgo ako nga sa pipila ka paagi *ako* mao ang anak nga nawala,” miingon siya. “Nakasala ang tanan ug nahilayo sa himaya sa Dios (tan-awa sa Mga Taga-Roma 3:23). Kitang tanan nanginahanglan sa Pag-ula sa Manluluwas sa pag-ayo kanato. Kitang tanan nawala ug kinahanglan nga makaplaga.”¹

Si Elder Brent Hatch Nielson gipaluyohan isip sakop sa Kapangulohan sa Seventy niadtong Oktubre 3, 2020, human ma-release si Elder L. Whitney Clayton, kinsa gihatagan og emeritus status.

Si Elder Nielson natawo sa Burley, Idaho, USA, niadtong Disyembre 8, 1954. Sa bata-on pa miserbisyo siya og full-time nga misyon sa Finland. Naminyo siya kang Marcia Ann Bradford niadtong Hunyo 1978 sa Templo sa Salt Lake. Mga ginikanan sila sa unom ka anak.

Si Elder Nielson nakadawat og bachelor of arts degree sa English gikan sa Brigham Young University niadtong 1978. Niadtong 1981 nakadawat siya og juris doctor degree gikan sa University of Utah. Sa wala madugay mitrabaho siya isip abogado ug partner sa usa ka law firm sa Twin Falls, Idaho, USA, sulod sa dul-an 30 ka tuig.

Si Elder Nielson nakaserbisyo isip usa ka magtatambag sa Pacific Area ug sa Philippines Area ug isip Presidente sa Philippines Area. Gikan sa 2015 hangtud 2020, miserbisyo siya isip Executive Director sa Missionary Department.

Sa wala pa ang iyang tawag isip General Authority Seventy niadtong Abril 2009, miserbisyo siya isip presidente sa Young Men sa ward, bishop, high councilor, magtatambag sa kapangulohan sa stake, presidente sa stake, ug Area Seventy sa Idaho Area. ■

MUBO NGA SULAT

1. Brent H. Nielson, “Nagpaabut sa Anak nga Nawala,” *Liahona*, Mayo 2015, 103.

Elder Dean M. Davies

General Authority Seventy

Samtang nagdrayb aron mopauli gikan sa trabaho niadtong 1989, si Elder Dean M. Davies nakasinati og linog sa San Francisco, California, USA, nga hilabihang miuyog sa iyang sakyanan. Sa wala madugay, samtang namalandong siya sa miresulta nga kadaot sa dapit, napahinumduman siya sa kaimportante sa pagtukod sa atong kinabuhi diha sa lig-on nga tukuranan.

“Walay usa nato nga motuyo og tukod sa atong panimalay, dapit nga trabahoan, o sagradong mga balay alampoanan diha sa balas o dinahili o walay saktong plano o materyales,” miingon siya. “Atong dawaton ang pagdapit sa Manluluwas sa pagduol Kaniya. Atong itukod ang atong kinabuhi sa luwas ug tinuod nga tukuranan.”¹

Si Elder Davies, kinsa nakaserbisyo sa Presiding Bishopric sukad niadtong Abril 2012, gipaluyohan isip General Authority Seventy niadtong Oktubre 3, 2020. Sa Presiding Bishopric, si Elder Davies miserbisyo isip Ikaduhang Magtatambag ngadto ni Bishop Gary E. Stevenson hangtud nga si Bishop Stevenson gipaluyohan isip sakop sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles niadtong Oktubre 3, 2015. Si Elder Davies dayon gipaluyohan isip Unang Magtatambag ni Bishop Gérald Caussé, kinsa mipuli ni Elder Stevenson isip ang bag-ong Presiding Bishop.

Si Dean Myron Davies natawo sa Siyudad sa Salt Lake, Utah, USA, niadtong 1951. Human miserbisyo isip full-time nga misyonaryo sa Uruguay/Paraguay Mission, naminyo siya kang Darla James niadtong 1973 sa Templo sa Salt Lake. Sila adunay 5 ka anak ug 17 ka apo.

Niadtong Hulyo 1995, misugod siya sa pagtrabaho alang sa Simbahan, diin siya ang tigdumalang direktor sa Special Projects Department, nga maoy responsable alang sa espesyal nga katuyoan nga real estate, desinyo sa templo, ug pagtukod sa templo. Sa wala pa siya magtrabaho sa Simbahan, si Elder Davies nagtrabaho sa High Industries, Inc., sa Lancaster, Pennsylvania, USA, ug sa Bechtel Investments, Inc., sa San Francisco. Nakaangkon siya og bachelor's degree sa agricultural economics sa Brigham Young University ug nakakompleto og advanced executive nga mga programa sa Stanford ug Northwestern University.

Si Bishop Davies nakaserbisyo isip presidente sa Puerto Rico San Juan Mission, magtatambag sa presidente sa misyon, presidente sa stake, magtatambag sa presidente sa stake, executive secretary sa stake, high counselor, ug sa pipila ka bishopric. ■

MUBO NGA SULAT

1. Tan-awa sa Dean M. Davies, “Tinuod nga Tukuranan,” *Liahona*, Mayo 2013, 9, 11.

Bishop L. Todd Budge

Ikaduhang Magtatambag sa Presiding Bishopric

Human moserbisyo og 18 ka bulan isip General Authority Seventy, si Bishop L. Todd Budge gipaluyohan isip Ikaduhang Magtatambag sa Presiding Bishopric. Gipulihan niya si Bishop Dean M. Davies, kinsa gitawag isip General Authority Seventy.

Si Bishop Budge migradwar gikan sa Brigham Young University niadtong 1984 nga dunay bachelor's degree sa economics. Mitrabaho siya sa Bain & Company Japan; Citibank, N.A.; ug sa GE Capital sa Japan ug Atlanta, Georgia, USA. Nahimo siyang presidente ug chief executive officer sa Tokyo Star Bank Limited niadtong 2003, miserbisyo isip chairman of the board sa bangko sugod sa 2008 hangtud 2011. Nakaserbisyo usab siya isip sakop sa hunta direktiba [board of directors] sa Hawaiian Airlines.

Sa usa ka higayon sa iyang kinabuhi, samtang si Bishop Budge naghunahuna nga mobalhin og laing trabaho, nakadawat siya og bililhong tambag. “Nagkinahanglan kami og mga tawo nga adunay integridad sa negosyo,” usa ka mentor miingon kaniya, midugang nga ang iyang gisubay nga panarbaho mohatag kaniya og daghang oportunidad sa pagtambag ug pagtabang sa mga tawo.

Ang panarbaho ni Bishop Budge, sa pagkatinuod, mihatag kaniya og daghang oportunidad nga mahimong impluwensya alang sa kaayohan diha sa kalibutan sa negosyo, lakip ang pag-abli sa pultahan sa mga oportunidad aron mapaambit ang ebanghelyo didto sa Japan, diin nakaserbisyo siya kaniadto isip usa ka misyonaryo sa Japan Fukuoka Mission. Wala madugay miserbisyo siya isip presidente sa Japan Tokyo Mission.

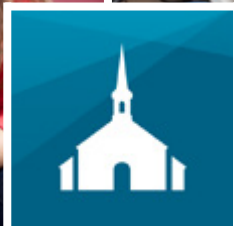
“Ang maayong mga balita sa ebanghelyo,” mitudlo siya, “wala magsaad og usa ka kinabuhi nga walay kasub-anan ug kalisdanan apan usa ka kinabuhi nga puno sa katuyoan ug kahulogan—usa ka kinabuhi diin ang mga kasub-anan ug mga kasakit mahimong ‘mabuntog diha sa hingpit nga kalipay ni Kristo’ [Alma 31:38].”¹

Si Lawrence Todd Budge natawo sa Disyembre 29, 1959, sa Pittsburg, California, USA. Nahimamat niya si Lori Capener panahon sa ilang kautigan sa freshman sa Brigham Young University. Naminyo sila niadtong 1981 sa Templo sa Logan Utah. Mga ginikanan sila sa unom ka anak.

Sa wala pa ang iyang tawag isip General Authority Seventy, si Bishop Budge miserbisyo isip Area Seventy, presidente sa stake, executive secretary sa stake, presidente sa Young Men sa stake, bishop, ug presidente sa korum sa mga elder. ■

MUBO NGA SULAT

1. L. Todd Budge, “Makanunayon ug Lig-on nga Pagsalig,” *Liahona*, Nob. 2019, 47.

Sistema sa Missionary Referral [Paghatag og Tawo nga Matudloan sa Misyonaryo]: Yano, Paspas

Mas yano ug mas sayon na alang sa mga miyembro ang pagtabang sa ilang mga higala nga makigkita sa mga misyonaryo, tungod sa bag-ong mga update sa sistema sa missionary referral alang sa mga miyembro. Ang gi-update nga proseso sa referral gidesinyo nga dali nga makonektar ang mga misyonaryo ug sa nag-refer nga mga miyembro aron makaplano sila og kasinatian nga makatabang sa higala sa mga miyembro nga labing maayong maka-apil sa mga leksyon nga ipresentar sa mga misyonaryo.

Ingon niini ang paagi:

1. Kon ang inyong higala o kaila miuyon nga makigkita sa mga misyonaryo, mosulat lamang kamo og porma sa referral pinaagi sa Member Tools nga app o sa [ChurchofJesusChrist.org/referrals](https://www.ChurchofJesusChrist.org/referrals). Mahimo usab ninyong ibutang ang inyong impormasyon

sa pagkontak ug mubo nga sulat alang sa mga misyonaryo.

2. Human masumiter ang porma, usa ka suster nga misyonaryo nga gisa-ngonan sa pagtabang kalabot sa mga referral sa miyembro mokontak kaninyo. Siya ang mo-assign sa referral ngadto sa eksaktong lokasyon ug motabang kaninyo nga makonektar sa lokal nga mga misyonaryo.
3. Ang lokal nga mga misyonaryo makadawat usab sa inyong impormasyon sa pagkontak uban sa referral. Makahimo kini kaninyo sa paghisgot sa sitwasyon ug sa mga panginahanglan sa inyong gi-refer nga higala uban sa mga misyonaryo. Makahisgot kamo kanila kon unsaon sa pagtabang sa inyong higala nga makaangkon og talagsaong kasinatian. Aduna usab kamoy opsyon nga moapil sa mga leksyon sa misyonaryo kutob sa inyong gusto.

“Ang mga misyonaryo gitudloan nga ang matag referral nga nadawat gikan sa usa ka miyembro kinahanglang tagdon isip usa ka bililhong butang,” miingon si Elder Marcus B. Nash sa Seventy. “Kon ang mga misyonaryo makadawat og referral, gitudloan sila nga mangutana kaninyo kon sa unsang paagi nga labi nilang matabangan ang imong higala. Samtang ang mga miyembro ug mga misyonaryo magtinabangay, ang Ginoo modasig kanila sa paghimo og makahuluganon nga kasinatian aron sa pagtabang sa inyong mga higala nga mas mopaduol kang Jesukristo.”

Kining bag-o nga interactive nga himan kasamtangang gitanyag sa 33 ka pinulongan. ■

Bitaha ang [ChurchofJesusChrist.org/referrals](https://www.ChurchofJesusChrist.org/referrals) aron dugang nga magkat-on o magpadala og referral.

Mga kausaban sa mga magasin sa Simbahan

Ang dagkong kausaban mahitabo sa mga magasin sa Simbahan sugod sa Enero 2021. Ang *Liahona* mahimong magasin alang sa hamtong nga mga mambabasa, nga maghatag og *usa* ka publikasyon alang sa mga hamtong sa tibuok kalibutan. Ang mga magasin sa kabatan-onan ug kabataan, isip independente nga mga publikasyon, maanaa sa tibuok kalibutan. Ug ang digital nga sulod ug mga gipasukip sa lokal nga hinimo nga mga materyal mopalapad ug mopalambo sa mga panabut sa ebanghelyo ug mga kapanguhaan nga anaa alang sa mga miyembro sa Simbahan bisan asa.

Ang ngalan nga *Ensign* dili na gamiton, ang magasin sa kabatan-onan mailhan na karon isip *Alang sa Kalig-on sa Kabatan-onan* (nga mopuli sa *New Era*), ug ang *Higala* magpadayon isip ulohan sa magasin alang sa kabataan.

Kini nga mga kausaban sa mga magasin mohatag og pipila ka benepisyo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw libut sa kalibutan:

- Sa unang higayon, ang mga pamilya sa gawas sa Iningles og sinultihan nga mga nasud aduna nay oportunidad sa pag-subscribe sa mga magasin nga gituyo alang sa kabataan ug kabatan-onan.
- Sa pipila ka dapit ug mga pinulongan, ang sulod imantala nga mas kanunay kay sa kaniadto.
- Ang pamilya sa tibuok kalibutan nga Simbahan makadawat sa samang makapahiusa nga mga mensahe pinaagi sa mga magasin sa tibuok kalibutan. ■

Basaha ang mga komentaryo mahitungod niini nga mga kausaban diha sa mga pahina 39–40.

Unom ka Bag-ong Templo Gipahibalo

Unom ka bag-ong templo gipahibalo ni Presidente Russell M. Nelson atol sa Dominggo sa hapon nga sesyon sa kinatibuk-ang komperensya. Ang mga templo gipahibalo alang sa:

- **Tarawa, Kiribati.** Ang Kiribati usa ka nasud nga naglangkob og 32 ka isla diha sa Dagat sa Pasipiko duol sa international date line.
- **Port Vila, Vanuatu.** Ang Vanuatu usa ka nasud nga naglangkob og mga 80 ka isla diha sa Habagatang Pasipiko.
- **Lindon, Utah, USA.** Ang Lindon nahimutang mga 40 ka milya (64 km) sa habagatan sa Siyudad sa Salt Lake.
- **Greater Guatemala City, Guatemala.** Ang Guatemala, sa Tunga-tungang Amerika, sa dili madugay mahimo na nga adunay upat ka templo.
- **São Paulo East, Brazil.** Kini ang ika-12 nga templo nga gipahibalo alang sa Brazil.
- **Santa Cruz, Bolivia.** Kini ang ikaduha nga templo niini nga nasud sa Habagatang Amerika.

Sukad nga nahimo siyang Presidente sa Simbahan niadtong 2018, si Presidente Nelson mipahibalo sa pagtukod og 49 ka bag-ong templo. Ang Simbahan karon aduna nay 230 ka templo nga gipahibalo, gitukod pa, o gigamit na. ■

Pamahayag mahitungod sa Seremonya sa Templo

Ang Unang Kapangulohan mipagawas sa mosunod nga mensahe niadtong Hulyo 20, 2020, mahitungod sa mga kausaban sa seremonya sa tuga sa templo:

“Ang sagrado nga mga pagtulun-an, mga saad, ug mga seremonya sa templo adunay karaan nga sinugdanan, ug nagpunting sa mga anak sa Dios ngadto Kaniya samtang mohimo sila og dugang nga mga pakigsaad ug magkat-on pa mahitungod sa Iyang plano, lakip sa tahas sa Manluluwas nga si Jesukristo.

“Pinaagi sa inspirasyon, ang mga pamaagi sa pagtudlo diha sa kasinatian sa templo nausab sa makadaghang higayon, bisan sa bag-ong kasaysayan, aron sa pagtabang sa mga miyembro nga mas makasabut ug mosunod sa unsay ilang nakat-unan diha sa templo.

“Usa ka bahin sa kasinatian sa templo naglakip sa paghimo og sagradong mga pakigsaad, o mga saad, ngadto sa Dios. Kadaghanan sa mga tawo pamilyar sa simbolikanhong mga lihoc nga

mag-uban sa paghimo og relihiyoso nga mga pakigsaad (sama sa pag-ampo, pagpaunlod sa indibidwal panahon sa bunyag, o paggunitay og mga kamot atol sa seremonya sa kaminyoon). Ang susama nga yano, simbolikanhong mga lihoc nag-uban sa paghimo og mga pakigsaad sa templo.

“Uban sa pagpakabana alang sa tanan ug tinguha nga mapalambo ang kasinatian sa pagkat-on diha sa templo, adunay bag-o nga mga kausaban nga gitugotan sa seremonya sa tuga sa templo. Tungod sa kasagrado sa mga seremonya sa templo, among hangyoon ang atong mga miyembro ug mga higala nga dili mohimo og pagpangaggpas o dayag nga mga diskusyon mahitungod niini nga mga kausaban. Hinoon, among dapiton ang mga miyembro sa Simbahan nga mopadayon sa pagpaabot sa adlaw nga sila mobalik ug hingpit nga moapil sa sagradong buhat sa templo sa mainam-puon ug mapasalamatong paagi.” ■

Online nga Sistema alang sa mga Prayer Roll [Lista sa mga Nanginahanglan og Pag-ampo] sa Templo

Usa ka online nga sistema gimugna aron ang mga miyembro makapadala og mga ngalan sa pamilya o mga higala ngadto sa templo alang sa katuyoan nga mabutang kadto nga mga ngalan diha sa prayer roll. Ang mga hangyo nga mobutang og ngalan diha sa mga prayer roll sa templo mahimo na karon pinaagi sa pagbisita sa information page sa bisan hain nga templo diha sa ChurchofJesusChrist.org/temple ug pagklik sa prayer roll nga link. Ang mga hangyo mahimo usab nga buhaton pinaagi sa “Mga Templo” nga seksyon sa Member Tools mobile app. Sa higayon nga mabutang na ang mga ngalan, ipadala kini ngadto niana nga templo (o sa labing duol nga magamit nga templo).

Ang mga miyembro sa daghang mga relihiyon mag-ampo alang sa mga minahal ug sa uban nga nagsagubang og sakit o uban pang mga krisis. Ang mga kasulatan naghulagway og mga ehemplo sa dihang si Jesukristo nag-ampo diha sa mga grupo ug miawhag usab niadtong anaa nga mag-ampo. Kining sama nga binuhatan gibuhad diha sa templo, diin ang mga miyembro maghiosa sa hugot nga pagtuo ug pag-ampo, mohangyo sa Dios sa pagpanalangin sa mga tawo nga ginganganan diha sa mga prayer roll. ■

Ang Kinatibuk-ang Tamdanan nga Basahon Anaa sa Digital nga Format

Ang proseso sa pag-usab sa *Kinatibuk-ang Tamdanan nga Basahon: Pagserbisyo diha sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw* nagpadayon, diin ang mga hubad sa pinili nga mga materyal diha sa 21 ka dagkong pinulongan hapit na ipagawas.

Ang bag-ong tamdanan nga basahon gimantala sa digital nga porma sa Iningles niadtong Pebrero 2020, diin adunay dugang nga mga pagpagawas sa giusab nga mga materyal niadtong Marso ug Hulyo. Sa pagkakaran, 16 sa 38 ka kapitulo sa basahon giusab og sulat ug gimantala. Ang nahabilin nga mga kapitulo usbon sa umaabot nga mga bulan, lakip ang mga kausaban aron sa pagpaminos sa gitason ug pagpayano sa level sa pagbasa.

Human dayon sa Oktubre 2020 nga kinatibuk-ang komperensya, ang kapitulo 32, “Paghinulsol ug mga Konseho sa Pagkamiyembro diha sa Simbahan,” ug mga porsyon sa seksyon 38.6, “Mga Polisiya sa Moral nga mga Isyu” (nga nagsuporta sa kapitulo 32), sugdan sa pagmantala sa 21 ka pinulongan (agig dugang sa Iningles). Ang dugang nga mga kapitulo gisegihan na sa paghubad ug giandam alang sa publikasyon sa umaabot nga mga bulan, ug sa kadugayan ang tanang materyal maanaa na sa 35 ka pinulongan.

Bisan og ang tamdanan nga basahon anaa sa website sa Simbahan ug sa Gospel Library app, ang nag-unang mga tigbasa sa materyal mao ang mga lider sa Simbahan. Ang giusab nga handbook mipuli sa *Tamdanan nga Basahon 1* (alang sa mga presidente sa stake ug mga bishop) ug *Tamdanan*

nga Basahon 2 (alang sa tanang mga lider) ug mihiusa sa tanang impormasyon sa tamdanan nga basahon ngadto sa usa ka publikasyon.

Ang estruktura sa pag-organisar alang sa bag-ong tamdanan nga basahon mao ang buhat sa kaluwasan ug kahimayaan, nga naglakip sa upat ka aspeto nga tutukan samtang moduol kita kang Kristo ug motabang sa buhat sa Dios:

1. Pagsunod sa ebanghelyo ni Jesukristo
2. Pag-atiman niadtong nanginahanglan
3. Pagdapit sa tanan nga modawat sa ebanghelyo
4. Paghiusa sa mga pamilya alang sa kahangturan

Ang mga kapitulo gituyo aron makatabang sa mga lider sa tibuok kalibutan nga moserbisyo uban sa Kristohanong pag-amuma kon magimplementar sa nagkalain-lain nga programa, mga polisiya, ug mga pamaagi sa Simbahan ug, kon gikinahanglan, sa pagpahiangay niini ngadto sa lokal nga mga kahimantang.

Ang digital nga publikasyon sa tamdanan nga basahon nagtugot nga mahimo ang mga update ug mga kausaban samtang naglambo ang Simbahan ug samtang ipahaum ang mga polisiya. Ang mga baruganan sa pagpailin-ilin ug pagpahiangay nga gilakip diha sa tamdanan nga basahon makatabang sa mga lider ug mga miyembro nga epektibong magamit ang mga baruganan ug mga programa sa Simbahan diha sa mga kongregasyon nga lain-lain og gidak-on ug sa nagkadaiya, tibuok kalibutan nga komunidad sa mga Santos. ■

Update sa Kausaban sa Hymnbook

Niadtong Hunyo 2018, usa ka kausaban sa hymnbook sa Simbahan ug sa songbook sa mga bata ang gipahibalo, uban sa hangyo nga mohatag og feedback ang mga miyembro mahitungod sa sagrado nga musika ug sa panawagan nga ang mga miyembro mosumiter og orihinal nga mga himno, mga awit, ug mga teksto. Dul-an sa 50,000 ka miyembro ang mitubag sa feedback survey kabahin sa atong kasamtangang sagrado nga musika. Ang mga nanubag mipaambit usab sa ilang mga pagbati mahitungod sa gisugyot nga mga piniiling musika gikan sa ubang relihiyon nga gikonsiderar nga ilakip.

Sobra sa 16,000 ka gisumiter nga mga musika ang nadawat gikan sa mga miyembro sa 66 ka nasud. Kining orihinal nga mga himno ug mga awit giribyu nga wala tan-awa ang mga tagsulat sulod sa makadaghang hugna pinaagi sa usa ka internasyonal nga grupo sa mga hanas nga mga miyembro ug sa mga komitiba sa pag-usab diha sa punoang buhatan sa Simbahan.

Ang mga komitiba mapasalamaton sa mga miyembro sa tibuok kalibutan tungod sa paghalad sa ilang panahon ug mga talento sa pagtabang sa uban nga mas mapaduol sa Manluluwas pinaagi sa sagradong musika. Tungod kay ang tanang gisumiter ug mga sugyot mainampingong gikonsiderar, giluman nga ang bag-ong mga koleksyon maanaa na sulod sa pipila ka tuig. ■

Mga Ideya para sa Kalihokan

Adunay daghang mga paagi sa pagtabang sa mga miyembro nga makat-on gikan sa mga mensahe sa kinatibuk-ang komperensya. Aniyap pipila ka mga ehemplo; mahimong aduna kay ubang mga ideya nga mas mohaum sa inyong korum o Relief Society.

Salzburg, Austria

- **Panaghisgot diha sa mga grupo.**

Bahina ang mga miyembro ngadto sa gagmayng mga grupo, ug sanguni ang matag grupo og lain nga seksyon sa mensahe sa komperensya aron basahon ug hisgutan. Dayon hangyoo ang matag grupo sa pagpaambit og kamatuoran nga ilang nakat-unan. O mahimo kang magporma og mga grupo sa mga tawo nga nagtuon og laing mga seksyon ug tuguti sila sa pagpaambit sa usag usa kon unsay ilang nakat-unan.

- **Tubaga ang mga pangutana.**

Dapita ang mga miyembro sa pagtubag og mga pangutana sama sa mosunod kabahin sa mensahe sa komperensya: Unsa nga mga kamatuoran sa ebanghelyo ang atong makit-an niini nga mensahe? Unsaon nato paggamit niini nga mga kamatuoran? Unsa nga mga pagdapat ug gisaad nga mga panalangin ang gihatag? Unsa ang gitudlo kanato niini nga mensahe mahitungod sa buhat nga gusto sa Dios nga atong buhaton?

- **Pagpaambit og mga kinutlo.**

Dapita ang mga miyembro sa pagpakigbahin og mga kinutlo gikan sa mensahe sa komperensya nga nakadasig kanila sa pagtuman sa ilang mga responsibilidad sa buhat sa kaluwasan. Awhaga sila sa pagkonsiderar kon unsaon nila sa pagpakigbahin niini nga mga kinutlo aron sa pagpanalangin sa usa ka tawo, lakip na sa mga hinigugma ug sa mga tawo nga ilang gialagaran.

- **Ipaambit ang usa ka leksyon gamit ang usa ka butang [object lesson].**

Pagdapat daan og pipila ka mga miyembro sa pagdala og mga butang gikan sa balay nga ilang magamit sa pagtudlo bahin sa mensahe sa komperensya. Atol sa miting, pangutan-a ang mga miyembro sa pagpasabut kon unsay kalabutan niadto nga mga butang sa mensahe.

- **Pag-andam og leksyon nga itudlo sa panimalay.**

Hangyoo ang mga miyembro sa pagtrabaho nga magpares aron magplano og leksyon sa home evening base sa mensahe sa komperensya. Unsaon nato paghimo sa mensahe nga angay para sa atong mga pamilya? Unsaon kaha nato pagpaambit niini nga mensahe ngadto sa mga tawo nga atong gialagaran?

- **Pagpaambit og mga kasinatian.**

Basaha og dungan ang pipila ka mga pamahayag gikan sa mensahe sa komperensya. Hangyoo ang mga miyembro sa pagpakigbahin og mga ehemplo gikan sa mga kasulatan ug gikan sa ilang kaugalingong kinabuhi nga naghulagway og naglig-on sa doktrina nga gitudlo niini nga mga pamahayag.

- **Magkat-on kabahin og usa ka kasulatan.**

Dapita ang mga miyembro sa pagbasa og kasulatan nga gigamit sa mensahe sa komperensya. Hangyoo sila sa paghisgut kon sa unsang paagi nga ang mga pagtulunan diha sa mensahe nakatabang kanila nga masabtan ang kasulatan.

- **Pangita og tubag.**

Sayo pa lang, paghimo og pipila ka mga pangutana nga matubag gamit ang mensahe sa komperensya. Pagtutok sa mga pangutana nga makapahunahuna og maayo o makagamit sa mga baruganan sa ebanghelyo (tan-awa sa *Pagtudlo Sumala sa Pamaagi sa Manluluwas*, 31–32). Dayon tugoti ang mga miyembro sa pagpili og pangutana ug mangita og mga tubag diha sa mensahe. Dapita sila sa paghisgut sa ilang mga tubag sa gagmay nga mga grupo.

- **Pangita og hugpong sa mga pulong.**

Dapita ang mga miyembro sa pagpangita sa mensahe sa komperensya, nga mangita sa mga hugpong sa mga pulong nga makahuluganon kanila. Hangyoo sila sa pagpaambit sa mga hugpong sa mga pulong ug unsa ang ilang nakat-unan gikan niini. Sa unsang paagi kini nga mga pagtulunan makatabang kanato sa paghimo sa buhat sa Ginoo?

- **Paghimo og usa ka butang.**

Dapita ang mga miyembro sa paghimo og poster o bookmark nga maglakip og muho nga makapadasig nga pamahayag gikan sa mensahe sa komperensya. Hatagi sila og kahigayunan nga makapakigbahin kon unsa ang ilang gibuhat. ■

Alang sa dugang nga mga ideya kon unsaon sa pagtuon ug pagtudlo sa mga mensahe gikan sa kinatibuk-ang komperensya, tan-awa sa, “Mga ideya sa Pagkat-on ug Pagtudlo gikan sa Kinatibuk-ang Komperensya” nga makita diha sa Kinatibuk-ang Komperensya sa Gospel Library.

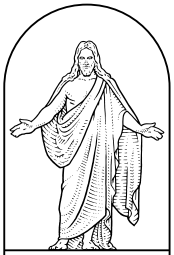

Mga litrato: San Lucas Sacatepéquez, Guatemala; gisukip: São Paulo, Brazil

“Samtang magtuon kamo sa inyong mga kasulatan sa mosunod nga unom ka bulan, moawhag ako kaninyo sa paghimo og lista sa tanan nga gisaad sa Ginoo nga Iyang buhaton alang sa nakigsaad nga Israel,” si Presidente Russell M. Nelson miawhag sa mga miyembro sa Simbahan. “Nagtuo ko nga mahingangha kamo!”

ANG SIMBAHAN NI
JESUKRISTO
SA MGA SANTOS
SA ULAHING MGA ADLAW

4 02167 26853 6

CEBUANO